

Kartlegging av rikere sump- og kildeskog 2012-2013

Ulrika Jansson

BioFokus-notat 2014-21

BIO
FOKUS

Ekstrakt

BioFokus har på oppdrag for Fylkesmannen i Hordaland befart 275 lokaliteter tidligere kartlagt som rik sumpskog over hele landet. Vi har også kartlagt 35 nye lokaliteter der disse har blitt funnet i tilknytning til gamle lokaliteter eller der en gammel lokalitet har blitt delt i to eller flere lokaliteter. De totalt 203 rike sump- og kildeskoglokalitetene har fått oppdaterte naturtypebeskrivelser, oppdatert verdi og er klassifisert til delnaturtyper etter faktaarkutkast for rikere sump- og kildeskoger. Av de 275 gamle lokalitetene ble 44 vurdert å ikke ha naturtypekvaliteter per i dag (slettes), og 63 er vurdert å ha naturtypekvaliteter knyttet til andre naturtyper (som gammel sumpskog, gammel barskog, flommarks-skog rik edelløvsog etc.)

Nøkkelord

Rik sumpskog
Rikere sump- og kildeskog
Rikere gransumpskog
Rikere løvsumpskog
Viersump i lavlandet
Boreal kildeskog
Varmekjær kildeskog
Rikere strandskog
Artsmangfold
Naturtyper
NiN
Utvalgt naturtype

Omslag

Grøftet sumpskog tilplantet med gran.
Foto: Ulrika Jansson

ISSN: 1893-2851

ISBN: 978-82-8209-361-3

BioFokus-notat 2014-21

Tittel

Kartlegging av rikere sump- og kildeskog 2012-2013

Forfatter

Ulrika Jansson

Dato

2. juli 2014

Antall sider

7 sider + vedlegg

Refereres som

Jansson, U. 2014. Kartlegging av rikere sump- og kildeskog 2012-2013. BioFokus-notat 2014-21. ISBN 978-82-8209-361-3. Stiftelsen BioFokus. Oslo

Publiseringstype

Digitalt dokument (Pdf). Som digitalt dokument inneholder dette notatet "levende" linker.

Oppdragsgivere

Fylkesmannen i Hordaland

Tilgjengelighet

Dokumentet er offentlig tilgjengelig.
Andre BioFokus rapporter og notater kan lastes ned fra:
<http://lager.biofokus.no/web/Litteratur.htm>

BioFokus: Gaustadallèen 21, 0349 OSLO

E-post: post@biofokus.no Web: www.biofokus.no

Bakgrunn

Naturtypen rikere sump- og kildeskog er vurdert som kandidat til å få status som utvalgt naturtype. Det ble derfor i 2011 laget et faggrunnlag for naturtypen (Jansson mfl. 2011). På oppdrag fra fylkesmannen i Hordaland, som er ansvarlig for naturtypen, ble det i 2012 tildelt midler for oppdatering av planen samt kvalitetssikring av de 1581 lokalitetene der rik sumpskog (F06) enten var angitt som naturtype i Naturbase, eller var del av en mosaikk med andre naturtyper. I oppdraget 2012-2013 inngikk en vurdering av behov for feltkontroll, anslag av arealet rikere sump- og kildeskog samt å plassere lokalitetene i det nye systemet med utforminger (der dette lot seg gjøre). I 2013 fikk BioFokus i oppdrag å feltbefare så mange lokaliteter som råd av de høyest prioriterte lokalitetene. Dette notatet sammenstiller resultatene fra feltkartleggingen i 2012 og 2013.

Metode

Kartleggingen av lokaliteter er gjort med utgangspunkt i de data som fantes i Naturbase i mai 2012 og etter prioriteringen av feltinnsatsen (Jansson 2012), men også et antall lokaliteter med lavere prioritet er befart, der disse har vært nært opptil lokaliteter med høyere prioritet. Kartleggingsmetodikken følger i stort DN Håndbok 13 (Direktoratet for naturforvaltning 2007), men oppdelingen i delnaturtyper og verdsetting tar utgangspunkt i faktaarkutkast for rikere sump- og kildeskog (vedlegg 1).

Resultater

Befarte naturtypelokaliteter

I 2012 og 2013 har BioFokus og samarbeidspartnere befart 213 av de høyest prioriterte sumpskogslokalitetene og 62 lokaliteter med lavere prioritet. Dette gir til sammen en feltkontroll av 275 lokaliteter. I tillegg ble 35 nye lokaliteter registrert, slik at totalt 310 naturtypelokaliteter ble kartlagt. 44 av de befarte lokalitetene foreslås slettet fra Naturbase fordi de ikke har blitt vurdert å ha tilstrekkelige biologiske kvaliteter per i dag. Dette skyldes enten nye vurderinger av lokaliteten etter nye faktaarkutkast og ny kunnskap eller at lokaliteten var hogd, grøftet eller nedbygd etter forrige befaring. 63 lokaliteter ble vurdert å ha naturtypekvaliteter knyttet til andre naturtyper enn rikere sump- og kildeskog. Etter kartlegging i 2012 og 2013 ble 168 gamle og 35 nye lokaliteter (totalt 203 av de 310 befarte, 65 %) lokaliteter klassifisert som rikere sump- og kildeskog.

Delnaturtyper

Av de 168 lokalitetene som ble kartlagt som rikere sump- og kildeskog ble 33 kartlagt som rikere gransumpskog, 44 som rikere løvsumpskog, 12 som viersump i lavlandet, 29 som boreal kildeskog, 37 som varmekjær kildeskog og 13 som rikere strandskog (Tabell 1). I kvalitetssikringen i 2012 ble gjort en vurdering av sannsynlig delnaturtype basert på tilgjengelig informasjon (Jansson 2012). Sammenlignet med antatt fordeling* var rikere løvsumpskog, viersump i lavlandet og rikere strandskog mindre vanlig i datasettet og varmekjær kildeskog mer vanlig i enn antatt for hele datasettet. Rikere gransumpskog og boreal kildeskog var omtrent så vanlige som antatt.

Tabell 1. Fordeling av rikere sump- og kildeskoger etter delnaturtype sammenlignet med antatt fordeling utfra det totale datasettet.

Rikere sump- og kildeskog	168	100 %	Antatt fordeling*
Rikere gransumpskog	33	20	16
Rikere løvsumpskog	44	26	36
Viersump i lavlandet	12	7	15
Boreal kildeskog	29	17	15
Varmekjær kildeskog	37	22	11
Rikere strandskog	13	8	14

Fordeling på fylkesnivå

Feltinnsatsen har vært rettet mot spesifikke fylker og kommuner og i noen fylker er alle de høyt prioriterte lokalitetene feltbefart, mens det i andre fylker gjenstår en stor andel lokaliteter (tabell 2). Totalt er 28 % av de høyt prioriterte lokalitetene befart og 17 % av totale antallet lokaliteter rikere sump- og kildeskog (tabell 3).

Tabell 2. Antall og andel høyt prioriterte lokaliteter fordelt på fylker etter kartleggingen i 2012 og 2013.

Fylke	Feltbefarte lokaliteter	Høyt prioriterte lokaliteter	Andel befarte lokaliteter (%)
Akershus	56	227	25
Aust-Agder	14	22	64
Buskerud	6	32	19
Hedmark	12	52	23
Hordaland	0	10	0
Møre og Romsdal	2	17	12
Nordland	1	25	4
Nord-Trøndelag	13	22	59
Oppland	16	89	18
Oslo	12	37	32
Rogaland	18	18	100
Sogn og Fjordane	1	10	10
Sør-Trøndelag	4	5	80
Telemark	7	24	29
Troms	2	4	50
Vest-Agder	15	33	45
Vestfold	30	92	33
Østfold	4	38	11
Totalsum	213	757	28

Tabell 3. Antall og andel totalt antall lokaliteter fordelt på fylker etter kartleggingen i 2012 og 2013.

Fylke	Feltbefarte lokaliteter	Alle lokaliteter	Andel befarte lokaliteter (%)
Akershus	67	365	18
Aust-Agder	22	96	23
Buskerud	6	39	15
Finnmark	0	4	0
Hedmark	19	113	17
Hordaland	0	76	0
Møre og Romsdal	3	81	4
Nordland	1	39	3
Nord-Trøndelag	16	32	50
Oppland	21	101	21
Oslo	22	93	24
Rogaland	28	46	61
Sogn og Fjordane	1	16	6
Sør-Trøndelag	6	36	17
Telemark	7	84	8
Troms	3	12	25
Vest-Agder	16	71	23
Vestfold	32	206	16
Østfold	5	71	7
Totalsum	275	1581	17

Lokaliteter

BioFokus har rapportert inn mange av lokalitetene til fylkesmenn i forbindelse med andre prosjekter, men 210 av de befarte lokalitetene rapporteres her (Vedlegg 2). Alle disse lokalitetene har vært kartlagte som rik sumpskog eller har hatt rik sumpskog som en del av mosaikken. Av disse lokalitetene er 58 % etter befaring klassifisert som rikere sump- og kildeskog.

Hovednaturtype	Naturtype	A	B	C	Totalt
Andre viktige forekomster	Annen viktig forekomst		1		1
Ferskvann/Våtmark	Dam	1	1		2
	Deltaområde		1		1
	Evjer, bukter og viker	2	3		5
	Kalksjø		1		1
	Rik kulturlandskapssjø	1			1
Kulturlandskap	Viktig bekkedrag		2	1	3
	Andre viktige kulturmarkstyper			1	1
Kyst og havstrand	Strandeng og strandsump		1	1	2
Myr og kilde	Intakt lavlandsmyr i innlandet		2		2
	Rikmyr		2	1	3
	Våtmarksmassiv	1			1
Skog	Bekkekløft og bergvegg		1		1
	Gammel boreal lauvskog		2		2
	Gammel fattig edellauvskog		1	2	3
	Gammel furuskog			1	1
	Gammel granskog	4	6	6	16
	Gammel sumpskog		1	7	8
	Gråor-heggeskog	3	6	4	13
	Rik barskog		5		5
	Rik blandingsskog i lavlandet	1	2	1	4
Rik edellauvskog	2	5	5	12	
	Rik sump- og kildeskog	33	66	23	122
Totalt		48	109	53	210

Diskusjon

Flere fylker har fortsatt en stor andel høyt prioriterte lokaliteter som ikke er befarte. Hordaland, Nordland, Sogn og Fjordane, Østfold, Møre og Romsdal, Oppland og Buskerud har alle over 80 % ikke befarte lokaliteter, mens Rogaland, Sør-Trøndelag og Aust-Agder har mindre enn 40 % ikke befarte lokaliteter. Denne informasjonen, sammen med en vurdering av kjerneområder for naturtypen (Akershus, Oslo, Vestfold), bør ligge til grunn for videre prioritering av kartleggingsinnsatsen.

Referanser

- Direktoratet for naturforvaltning. (2007) *Kartlegging av naturtyper - verdisetting av biologisk mangfold. DN-håndbok 13. 2. utgave 2006 (oppdatert 2007)*. Trondheim: Direktoratet for naturforvaltning.
- Jansson, U. (2012) *Oppfølging av handlingsplanen for rikere sump- og kildeskog 2012. BioFokus-notat 2012-44*. Oslo: Stiftelsen BioFokus.
- Jansson, U., Thylén, A., Gaarder, G. & Blindheim, T. (2011) *Faglig grunnlag for handlingsplan for naturtypen rik sumpskog – utkast. Rapport 2011-9*. Oslo: Stiftelsen BioFokus.

Vedlegg 1. Rikere sump- og kildeskog

Ulrika Jansson 6. juni 2013. Kommentert av Geir Gaarder og Torbjørn Høitomt vinteren 2013/14. Revidert av UJA 11juni 2014.

Definisjon

Popularisert beskrivelse

Rikere sump- og kildeskog er skog eller kratt som vokser på mark med høyt grunnvannstand og/eller jevn og rikelig tilførsel av markvann, men som ikke er torvdannende. Vegetasjonen er dominert av kalk- og/eller næringskrevende og fuktelskende organismer som er tilpasset liv under vannmettede forhold eller som krever god og stabil vanntilgang. Markvannet kan enten være stillestående (sumpskog) eller i bevegelse (kildeskog). Rikere sump- og kildeskog kan, men behøver ikke, være påvirket av perioder med ekstra høy vannstand (oversvømmelse/flo). Tresatt rikmyr på torvmark inngår ikke.

Teknisk definisjon

Parameter	Krav	Kommentar
NiN-typer (NiN 1.0)	Flommyr, myrkant og myrskogsmark (V7:3-7), svak kilde og kildeskogsmark (V3:1-3) og fjæresone-fuktskogsmark (S2:2).	Naturtypen rikere sump- og kildeskog kartlegges innenfor hovednaturtypen skog i DN Håndbok 13, men kartlegges som våtmark (V) eller fjæresone (S) i Naturtyper i Norge (NiN 1.0). I NiN 2.0 vil det skje større forandringer i inndelingen og faktaarket vil derfor bli oppdatert.
Kalkinnhold (berggrunn/løsmasser)	På intermediærmark, kalkrik mark og kalkmark i NiN 1.0-terminologi.	Ofte på marine avsetninger på både fattig og rik berggrunn eller i områder med andre type løsmasser på rik berggrunn.
Treslag	Dominans av stedege bartrær (B1-1), boreale løvtrær (B3-1), pil- og vierarter (B4-1) eller edelløvtrær (B2-1).	Gran, svartor, gråor, gråselje og ask er vanligste treslag, men det kan være større eller mindre innslag av andre treslag.
Skogtilstand	TS \geq 3	Eldre skog, men skogen trenger ikke å være rik på gammelskogselementer for å kartlegges her.
Artsmangfold	Stor dekning (>50%) av typiske sump- eller kildearter.	Tørrere partier i kantsoner eller på tuer og ved trebasis kan inngå i avgrensningen.
Størrelse	Minste avgrensningsenhet av rikere sump- og kildeskog er 0,2 daa.	Skogtyper opptrer ofte som små flekker i landskapet og inngangsverdien er derfor satt svært lavt.

Hvorfor er naturtypen viktig

Rikere sump- og kildeskoger har et stort mangfold av krevende karplanter som ellers er sjeldne i det Skandinaviske skoglandskapet (Hörnberg mfl. 1998). Skogstypen inneholder mange spesialiserte livsmiljøer og flere rødlistearter (Kålås mfl. 2010). Rikere sump- og kildeskog er rødlistet innenfor typene svak kilde og kildeskogsmark (NT), flommyr, myrkant og myrskogsmark (NT) og fjæresoneskogsmark (NT). Delnaturtyper av rikere sump- og kildeskog har høyere rødlistestatus hvis de inngår under definisjonene til grankildeskog (VU), varmekjær kildeløvsog (VU) eller rikere myrkantmark i lavlandet (EN) (Lindgaard & Henriksen 2011). Rikere sump- og kildeskog utredes som kandidat som utvalgt naturtype etter naturmangfoldloven.

Utbredelse

Rikere sump- og kildeskoger finnes spredd over hele landet, men området omkring Oslofjorden og deler av Vestlandet har trolig de største forekomstene av de sjeldnere delnaturtypene varmekjær kildeløvsog, viersump i låglandet og rikere strandskog. Boreal kildeskog finnes først og fremst i Midt-Norge og er trolig vanligst i indre og høyereliggende strøk på Østlandet og i Trøndelag og nordover. Den er trolig både oversett og skjult i andre naturtyper og delnaturtyper (f.eks. rik sumpskog, gråor-heggeskog og gammel granskog). I Nord-Norge vil kildepåvirkede høgstaudebjørkeskoger være den vanligste typen. I Europeisk sammenheng har naturtypen per i dag en svært redusert utbredelse.

Naturfaglig beskrivelse

I et skoglandskap finner vi naturtypen rikere sump- og kildeskog i forsenkinger i terrenget, i ravinedaler med kildefremspring, ved innsjøer, i lune vikene ved kysten og som kildeskog i noe hellende terreng, ofte langs bekker, nedenfor bratte lier, og i ravinedaler der elveavsetninger og marine avsetninger møtes. Viktige sumpskogskvaliteter er et stabilt miljø med høy og nesten konstant våt mark og høy luftfuktighet, trær som grunnet vannstress vokser seint og/eller danner sokler ved trebasis, stor produksjon av rotvelt, død ved og generelt stor økologisk variasjon innenfor ofte små areal. Den småskala mosaikken med

tørrere og fuktigere leveområder i naturtypen gir rom for en stor artsrikdom. Her finnes også svært spesialiserte arter som trenger levesteder som sjeldent finnes i andre typer miljøer. På grunn av høy og til dels varierende vannstand dannes ofte sokler ved basis av fremfor alt svartor, men også gran. Her kan også finnes vasstrukne gamle læger. Små vannansamlinger og kildeutspring i skogbunnen er et annet spesielt levested. Rikere sump- og kildeskog er en noe heterogen naturtype. Fellestrekkene mellom utformingene er høy vannmetting i jorda, samt høy nærings-/kalkinnhold. Dette gir en dominans av fuktelskende og næringskrevende vegetasjon.

Formulert i NiN 1.0-termer (Halvorsen mfl. 2009) er viktigste grunnleggende gradienter for å avgrense og klassifisere naturtypen kalkinnhold (KA) og vannforårsaket forstyrrelse (VF-C) for gransumpskog, løvsumpskog og viersump i lavlandet. For boreal og varmekjær kildeskog er kalkinnhold (KA) og akkumulering av organisk materiale (AO) de viktigste økoklinene og i den rikere strandskogen er vannmetning (VM) viktigst for å skille ut NiN-grunntyper. Treslagsdominans (DO), salt (SA)-, kilde (KI)- og flompåvirkning (VF) er de viktigste faktorene som brukes for å dele den rikere sump- og kildeskogen i delnaturtyper. Dette vil bli oppdatert etter NiN 2.0.

Delnaturtyper

1) Rikere gransumpskog	Grandominert (>50 %) rikere sumpskog der vannstanden er høy, stort sett uten kildepreg eller markvann i bevegelse. Skogen har ofte innslag av bjørk, men også svartor kan være et viktig treslag. Grantrærne har ofte et grunt rotsystem, noe som fører til mange rotvelter. Disse, sammen med læger, gadd og sokler utgjør gode substrat for konkurransesvake moser og karplanter som skogsøtgras og nubbestarr. Rik gransumpskog har ofte partier med spriketormose i bunn og myrkongle i våte partier, men kan også ha en frodig undervegetasjon av urter, gras og bregner. Typiske kildearter mangler eller er fåtallige. Det er en overgang mot myr der de med grunn torv eller uten torv føres hit og tresatte myrer, der torvmoser eller brunmoser dominerer føres til rikmyr (tresatt).	Typen beskrives i NiN-termer som intermediaer myrkant (V7.3), kalkrik myrkant (V7.4) eller kalkmyrkant (V7.5) med dominans av gran, men også forekomst av andre treslag, TS>=3, TT>=7. Delnaturtypen er rødlistet innenfor rikere myrkantmark i lavlandet (EN).
2) Rikere løvsumpskog	Rikere løvsumpskoger er ofte dominert av svartor (>50 %), men også gråor, svartvier og spedt med andre løvtre eller gran kan inngå. De er ofte tuete med vann i forsenkninger rundt trærne. I gamle og velutviklede løvsumpskoger har trærne ofte kraftige sokler. Selv om skogtypen har høyt grunnvann og kan ha åpne vannspeil i store deler av året, kan de også tørke ut i særlig tørre somre. Viktige elementer i rikere løvsumpskog er frodig vegetasjon, forekomst av både åpne sumpområder, åpne vannspeil og tørrere områder ved trebasis samt sokler og vasstrukken ved. Soklene er særlige viktige levesteder for ulike mosearter. Karakteristiske arter blant karplantene kan være mjørdurt, store bregner, vanlig fredløs, langstarr, skogsivaks og sumphaukeskjegg. Også bekkeblom og klourt kan forekomme, men kolurt er vanligst i strandskoger. Det vurderes å skille ut en egen type av strandsumpskog ved innsjøer, men disse inngår foreløpig her.	Rikere løvsumpskoger beskrives i NiN-termer som intermediaer myrkant (V7.3), kalkrik myrkant (V7.4) eller kalkmyrkant (V7.5) med dominans av svartor eller gråor/vier, TS>=3, TT>=7. Delnaturtypen er rødlistet innenfor rikere myrkantmark i lavlandet (EN).
3) Viersump i lavlandet	Viersump i låglandet opptrer langs bredden til rike innsjøer og roligflytende vassdrag og utmerker seg gjennom å ligge på våtmark som utsettes for flom så frekvent at langsiktig etablering av store trær vanskeliggjøres. Her vokser ofte tette vierkratt med avrundete kroner. Gråselje er ofte dominerende i sørlige områder. I tillegg til gråselje kan gråor, svartor, svartvier, istervier, trollhegg mfl. vokse i busk og tresjiktet. Bakken er gjerne oversvømt med vår- og sommerflom, og har ellers høy vasstand gjennom hele vekstsesongen. Feltsjiktet varierer mye og kan være dominert av enten starr eller gras og urter. I de mest kalkrike utformingene inngår rødlistearter som myrtelg. Bunnsjiktet varierer, i de fuktigste/mest flompåvirkede utformingene kan det nesten mangle, mens	NiN-typene intermediaer flommyr (V7.6), kalkrik flommyr (V7.7), med dominans av gråselje og andre vier (B4-1), SJ=Y2-Y3 inngår. Delnaturtypen er rødlistet som rikere myrkantmark i lavlandet (EN).

- andre utforminger kan ha et godt utviklet moosesamfunn, bl.a. med fagermoser. Vierkratt på nakent substrat (leir, silt, sand, grus etc.) føres til flommarkskog. Viersump i lavlandet er hittil mest kjent i sør, men nordlige typer kan forekomme.
- 4) Boreal kildeskog Boreal kildeskog fins i boreal sone og er rikere sig- og kildevannpåvirket skog med kildepreget vegetasjon i feltsjiktet og boreale løvtrær og bartrær i tresjiktet. Vanligste treslag er gråor og gran, men i nord kan også bjørk og vierarter dominere. Skogbunnen er våt med kildepreg og markvann i bevegelse og vegetasjonen har kildepreg. Typen opptrer ofte langs bekker, ved bergrøtter og i lisider og raviner med kildefremspring. En eller flere av artene skavgras, bekkekarse, hestehov, bekkeveronika, engsnelle, sumphaukeskjegg og bekkeblom kan forekomme rikelig i sørboreal sone, mens arter som fjell-lok, og fjellfrøstjerne blir vanligere i mellom- og nordboreal sone. Fagermoser er vanlige i bunnsjiktet. Ut i fra klimatiske og regionale forskjeller vil det være en del variasjon i vegetasjonen. Svært frodige kildepregete høgstaude-bjørkeskoger inngår i typen, men varmekjære, sørlige kildeskoger føres til varmekjær kildeskog. Det er en overgang mot tresatt (kilde)-myr, der skoger med grunn torv eller uten torv føres hit hvis de er kildepregete.
- Den boreale kildeskogen klassifiseres i NiN som intermediær svak grunnkilde (V3.1), kalkrik svak grunnkilde (V3.2) eller svak kalkgrunnkilde (V3.3), med dominans av boreale løv- og bartre. $TS \geq 3$. Grandominerte deler av delnaturlypen er rødlistet som grankildeskog (VU).
- 5) Varmekjær kildeskog Den varmekjære kildeskogen er en kildepreget skog i borealnemoral og til dels varmekjære steder i sørboreal sone. På sørøstlandet er den oftest edelløvdominert eller har stort innslag av edellaav i tre- og busksjiktet og varmekjære urter i feltsjiktet. Den opptrer både i lisider, langs bekker og på flat mark der markvann presses opp og fram, ofte nedenfor edelløvskogslie. Tresjiktet er dominert av ask, gran eller svartor, men også gråor og i noen tilfeller alm. Både i flatt terreng og i lisider, er det vanlig med en god del våte og vegetasjonsløse partier. På Sørøstlandet er askeskog med dominans av skavgras (snelle-askeskog) typisk. På Romerike er alm og gråor vanlige i tresjiktet og i Oslo-området er gran- og ask dominerte typer vanlige. Ask- og grandominerte skoger har ofte stort innslag av gråor. På Vestlandet er svartordominerte varmekjære kildeløvskoger vanligst, men ask kan også forekomme. Her er utformingene vanligvis sterkt kulturpåvirket og er ofte rester etter gamle høstingsskoger med styvingstrær, særlig av ask. Feltsjiktet kan være rikt på snellearter, særlig engsnelle og i visse tilfeller skavgras. Bekkekarse, sumphaukeskjegg, bekkeveronika og bekkeblom kan forekomme rikelig. Tuer med langstarr og slakkstarr er vanlig og andre viktige arter er veikstarr, myrtelg, vårkål og maigull eller kystmaigull i feltsjiktet, samt kystmose og ullmose i bunnsjiktet.
- Den varmekjære kildeskogen klassifiseres i NiN innenfor intermediær svak grunnkilde (V3.1), kalkrik svak grunnkilde (V3.2) eller svak kalkgrunnkilde (V3.3) med dominans av gran, ask, svartor, gråor, men også med forekomst av alm. $TS \geq 3$. Edelløvdominerte deler av delnaturlypen er rødlistet som varmekjær kildeløvskog (VU) og finnes først og fremst i Sør-Norge.
- 6) Rikere strandskog Rikere strandskog forekommer i direkte tilknytning til saltvann, på marine løsmasser og som oftest i godt skjermete vik og bukter. I denne skogtypen dominerer svartor helt i tresjiktet i søndre deler av landet, mens gråor dominerer i nord. Den gråordominerte typen er dårlig kjent, men virker å være sjelden. I rikere strandskoger gir tangpåleiring fra sjøen god tilgang på næringsstoffer. I eldre og mer velutviklede biotoper har trærne ofte sokler, men de fleste svartor-sumpskoger er for unge og svakt utviklede til å ha store sokler. Det dannes ofte små vannansamlinger og sumper mellom tuene og soklene. Fysiognomi og vegetasjonssammensetning kan være lik de rikeste svartorsumpskogene lenger inn i landet. Feltsjiktet er frodig og høyvokst med mjødukt, humle og karakterarten
- I NiN 1.0 klassifiseres rikere strandskog innenfor fjæresone-fuktskogsmark (S2.2) med dominans av svartor i sør eller gråor i nord, $TS \geq 3$, $TT \geq 7$. Tilgrensende bestand av flommyr, myrkant og myrskogsmark V7:3-5 med dominans av svartor/gråor, $TS \geq 3$, $TT \geq 7$ inngår i

klourt. I de våte partiene står sverdlilje, fredløs, kattehale, slyngsøtvier og skjoldbærer. Slakkstarr og langstarr kan også vokse her sammen med store bregner, gaukesyre, grøftesoleie og krypssoleie. Hvitveis og vårkål kan prege våraspektet. Strandskoger som gradvis overgår til mindre saltpåvirkede sumpskogssamfunn (V7.3-5) kartlegges samlet som rikere strandskog.

delnaturtypen. Rikere strandskog er rødlistet innenfor fjæresoneskogsmark (NT) og hvis lokaliteten grenser til V7:3-5 er denne delen rødlistet som rikere myrkanntmark i lavlandet (EN).

Avgrensning mot andre naturtyper

- Mot fattig tresatt myr eller fattig sumpskog (V7.1-2): Tresatt myr og sumpskog med dominans av fattig vegetasjon inngår ikke. Dominans av torvmoser (unntatt spriketorvmose) i bunn og lyngvegetasjon i feltsjiktet indikerer fattig vegetasjon. I Jansson m.fl (2011) presenteres en foreløpig planteliste over sump- og kildearter i rikere sump- og kildeskog. Se ellers artsliter i Fremstad (1997) for skiller mellom fattig og rik sumpvegetasjon. I NiN-termer går avgrensningen mot fattige myr- og sumpskoger ved økoklinen for kalkinnhold (KA), som må være ≥ 3 for å kartlegges som rikere sump- og kildeskog. Gammel og rikere sump- og kildeskog kan overlappe der verdiene er knyttet til både gammelskogselementer og kalkrikhet.
- Mot rikmyr (deler av V7). Rikere sump- og kildeskog skiller seg fra tresatt rikmyr ved at rikmyr akkumulerer torv, og ofte har et tykkere torvlag og et bunnsjikt dominert av torvmoser eller brunmoser. I sumpskog går nedbrytingen raskere slik at det blir ingen, eller svært lite netto torvakkumulering, og det organiske materialet er mye mer nedbrutt. I intermediaære sumpskoger og tresatte myrer er skillet vanskeligere enn de rikeste typene, fordi det er mer torvakkumulering i de intermediaære typene.
- Mot kilde (V3): Kilder utgjør alltid små arealer og skal kartlegges med egne avgrensninger eller som tilleggsnaturtype i kildepregete sumpskoger (se faktaark for kilde).
- Mot flomskogsmark (gråor, gråselje, doggpil, mandelpil (T7)): Vierskog på flom**fastmark** kartlegges innenfor Flommarksskog. Flommarksskog vokser på naken leire, silt, sand og grus og finnes først og fremst langs etter vassdrag, men også i kantsonen til innsjøer med store sesongvariasjoner i vannstand. Doggpil og mandelpil står ofte mer eksponert, og er mer utsatt for erosjon og sedimentasjon, mens gråor står litt høyere opp og mer sjeldent flommes. Vierkratt av gråselje kan lange perioder ligge under vann under vårflo og høstflo. I beskyttede bukter, i kanten til kroksjøer og langs gamle flomløp kan vierskog også utvikles på våtmark (med bunnvegetasjon av moser) og slik viersump er inkludert i Rikere sump- og kildeskog. I slik sumpskog kan det stå igjen gamle individer av mandelpil og andre arter som er mer typiske for flommark.
- Mot rikere høgstaudeskoger på fastmark (T23, med $KA \geq 4$): Skillet mellom rike høgstaudeskoger (T23:8-10) og rikere sump- og kildeskoger går ved skillet i NiN mellom våtmark og fastmark (fuktmark). Våtmark er i henhold til definisjonen i NiN: «mark med grunnvannspeil tilstrekkelig nær markoverflaten, eller med så rikelig tilførsel av overflatevann, at organismer som er tilpasset liv under vannmettede forhold eller som krever god og stabil vanntilgang forekommer rikelig. Skillet mellom fuktmark og våtmark er imidlertid ikke helt enkelt overførbart til skillearter, men enkelt sagt skal tydelige sump-, og kildearter stort sett mangle i den rikere høgstaudeskogen og forekomme rikelig i den rikere sump- og kildeskogen (se artsliste for kildeskoger i Faggrunnlag for Rikere sump- og kildeskog). Skillet vil bli bedre utredet i forbindelse med NiN 2.0.
- Mot tørrere strandskog (veldrenert fjæresoneskogsmark, S2.1) går skillet ved vannmetning. Dette sees i vegetasjon ved at høgstauder erstattes av lågurter eller lyngarter. I NiN 1.0-termer betyr dette mellom våtmark og fastmark innenfor fjæresonen. Skillet vil bli bedre utredet i forbindelse med NiN 2.0.

Påvirkning/bruk

Drenering

All type drenering, uansett grunn, vil redusere og i flere tilfeller helt ødelegge sumpskoglokalitetene.

Skogbruk

Grøfting for skogproduksjon har helt eller delvis ødelagt store areal sumpskog i Norge (Skog og landskap 2011). I dag er hogst og drenering i forbindelse med hogst den største trusselen fra skogbruket. Grøfting og hogst av nærliggende bestander vil også kunne påvirke sumpskoger negativt.

Landbruk

Rikere sump og kildeskog ligger ofte i produktive områder og store arealer er tidligere dyrket opp (Niklasson & Nilsson, 2005). Store areal av myr og sumpskog i Norge er blitt dyrket opp (KOSTRA 2011), men nydyrking av myr og sumpskog er uvanlig i dag. I dag påvirkes gjenværende areal negativt av grøfting i jordbruksareal i anslutning til sumpskoger (drenering) og av gjødsling fra avrenning. Særlig på Vestlandet har store areal vært utnyttet til slått og beite (Natlandsmyr Lunde 2000), men det bruket er lite utbredt i dag.

Fysiske inngrep

Infrastruktur som veier og jernbaner, utbygging av industriområder, boligfelt og hyttefelt vil påvirke sumpskoger negativt både ved direkte arealtap, men også ved drenering og utfylling av inntilliggende sumpskoger.

Fremmede arter

Fremmede arter truer den opprinnelige floraen, særlig i sumpskoger i bolig- og hyttefelt, ved at hageavfall dumpes i sumpskogene.

Råd om skjøtsel og hensyn

Hensyn og behov av buffer

På grunn av krav til intakt hydrologi for å opprettholde det særegne sumpskogsmiljøet er rikere sump- og kildeskoger ømfintlige for inngrep. Dette gjelder både i biotopene og i områdene rundt. Det er derfor ofte gode grunner til å inkludere buffersoner i de kartlagte biotopene.

Skjøtsel og restaurering

Fri utvikling er i de fleste tilfeller det beste for de biologiske verdiene, men i viktige sumpskogsmiljøer som er blitt grøftet og/eller tilplantet vil restaurering være et viktig tiltak. Dette kan være i form av igjenfylling av grøfter, hogst av innplantete treslag eller andre tiltak for å tilbakeføre skogen til en nærmest naturlig tilstand. Fjerning av fremmede arter er også et viktig tiltak.

Verdisetting

- **Artsmangfold** Rikere sump- og kildeskoger er generelt artsrike, særlig hva gjelder karplanter og moser, i sammenligning med skoglandskapet rundt dem. Utpregete kildeskoger har et spesielt arts mangfold knyttet til seg (se artsliste i handlingsplan for Rikere sump- og kildeskog). Rene sumpskogsmiljøer og flompåvirkete sumpskoger har et delvis overlappende mangfold. Det er stort potensiale for både rødlistearter og spesialiserte arter i rikere sump- og kildeskoger, men fordi for eksempel moser kan være vanskelige og tidskrevende å bestemme vil potensial i form av habitat- og substratkvaliteter veie tungt. Maigull, kystmaigull, bekkekarse, engsnelle, skavgras og sildrearter er noen eksempler på typiske kildearter. Gulstarr, flaskestarr, stjernestarr, bekkeblom og myrkongle er sump- og myrarter som kan brukes som skillearter mot fuktig fastmark. Rødlistearter i rikere sump- og kildeskog er for eksempel ask (NT), myrstjerneblom (EN), myrtelg (EN), skogsøtgras (VU), vasstelg (VU) og veikstarr (NT). Blant moser finnes storklo (EN) fortrinnsvis i viersump, mens ullmose (sjelden, men ikke rødlistet i 2010) forekommer i kildeskoger.
- **Spesielle naturtyper.** Her bør forekomst av de rikeste NiN-grunntypene veie tungt, til sammen med kildepåvirkning. Et stort antall grunntyper trekker ikke verdien opp, fordi forekomst av flere grunntyper kan innebære at en stor andel av avgrensningen dekkes av mindre interessante grunntyper (fattigere, tørrere, svakere kildepreg). Avgrensninger som helt eller delvis innefatter høyt rødlistete naturtyper får en høyere verdi enn de avgrensningene der rødlistete naturtyper mangler, eller dekker mindre areal. Forekomst av hotspot-miljøer trekker verdien opp.
- **Størrelse.** Rikere sump- og kildeskog forekommer gjerne spredt og på små areal i skoglandskapet. Inngangsverdien settes derfor lavt i forhold til størrelse (>0,2 daa).
- **Landskapsøkologi.** Rikere sump- og kildeskoger forekommer ofte som små lavereliggende deler i større skogområder, eller i nedre kanten av rike liser i edelløvs skoger. Det har derfor vært vanlig at naturtypen har blitt kartlagt som en del i en mosaikk med rike skogtyper. Rikere strandskoger på sin side forekommer naturlig i en smal sone mellom åpne fjæresonesystemer og fastmarken innenfor. Rikere sump- og kildeskog er naturlig en fragmentert naturtype, som i et landskapsøkologisk perspektiv er følsom først og fremst for kanteffekter og redusert forekomstareal. Insekter og fugler er eksempler på artsgrupper som kan ha deler av sin livssyklus i sump- og kildeskog og deler på fastmark (skog eller kulturmark) eller i ferskvann. For flere arter i disse gruppene er en mosaikk

mellom sump- og kildeskoger og andre økosystemer viktig. Nærhet til andre større eller mindre forekomster av rikere sump- og kildeskog teller positivt i verdsettingen fordi det både gir et større totalareal av naturtypen og reduserer spredningsbegrensninger. Andre kartlagte naturtyper i nærheten teller også positivt. Det er generelt viktig å ta være på større skogareal og helhetlige landskap. Brede buffersoner øker en sump- og kildeskogs verdi, fordi kanteffekter og annen negativ påvirkning reduseres.

- **Småskala variasjon.** Stor småskala variasjon med åpne sumpområder, åpne vannspeil og tørrere områder ved trebasis teller positivt. Andre viktige elementer er sokler, gadd, og død, gjerne vasstrukken liggende ved. Områder der naturverdiene først og fremst er knyttet til gammelskogsselementer skal også kartlegges som gammel sumpskog.
- **Påvirkning.** Grøfting eller annen drenering (f. eks. anleggelse av stier/veier) reduserer verdiene og det gjør også hogst, treslagsskifte, forekomst av fremmede arter og dumping av hageavfall. Restaureringspotensial bør vurderes og biotoper med stor restaureringspotensial bør verdsettes til viktig (B).

Verdisettingstabell.

Parameter	Lav vekt	Middels vekt	Høy vekt
Artsmangfold	Dekning av særpregete sump- eller kildearter over 50 %.	Dekning av særpregete sump- eller kildearter over 75 %. Funn av eller potensial for minst 1 RL-art.	Dekning av særpregete sump- eller kildearter over 75 %. Forekomst eller stort potensial for minst én truet art/prioritert art, eller forekomst av >5 rødlistearter, eller større populasjoner av >1 rødlisteart.
Spesielle naturtyper	-	Over 50 % av arealet dekkes av rødlistede naturtyper eller over 50 % av arealet dekkes av de rikeste grunntypene i NiN (V7.4,5,7 eller V3.2,3 eller rike utforminger av S2.2).	Over 75 % av arealet dekkes av rødlistede naturtyper eller over 50 % av arealet dekkes av de aller rikeste grunntypene i NiN (V7.5 eller V3.3).
Størrelse og landskapsøkologi	Terskelverdi på størrelse (0,2 daa) oppnådd.	Størrelse 2-10 daa, gjerne med intakte buffersoner og/eller tilgrensende naturtyperlokalteter.	Store lokaliteter (>10 daa) og/eller lokaliteter omgitt av eller grensende til rike skoglokaliteter og/eller med brede buffersoner
Småskala variasjon	-	Vannansamlinger, sokler mm. tilstede. Vasstrukken ved og /eller sokler og /eller rotvelt. Over 2 elementer per daa.	Vannansamlinger, sokler mm. tilstede. Vasstrukken ved og /eller sokler og /eller rotvelt. Over 5 elementer per daa.
Påvirkning	Grøfter som påvirker grunnvannstanden. Flere svartlistearter eller store bestander av enkelte svartlistearter.	Kan ha forekomst av grøfter, men det er fortsatt høyt grunnvann/mye markvann i bevegelse. Svartlistearter kan forekomme spredt	Tilnærmet intakt grunnvannstand og kun enkelte funn av svartlistearter.

Retningslinjer for verdsetting

C: Terskelverdi (lav vekt) oppnådd for størrelse/landskapsøkologi og artsamangfold.

B: Terskelverdi oppnådd for størrelse og middels verdi oppnådd for Artsamangfold eller Spesielle naturtyper. Småskala variasjon og/eller Påvirkning brukes for å justere lokalitetsverdien opp eller ned i tvilstilfeller.

A: Minst middels verdi på Størrelse og høy verdi oppnådd for Artsamangfold eller Spesielle naturtyper, eller høy verdi på Størrelse og middels verdi på Artsamangfold eller Spesielle naturtyper.

Småskalavariasjon og/eller Påvirkning brukes for å justere lokalitetsverdien opp eller ned i tvilstilfeller.

Kilder

Fremstad, E. (1997) *Vegetasjonstyper i Norge*. - NINA Temahefte 12. Trondheim: NINA.

Halvorsen, R., Andersen, T., Blom, H. H., Elvebakk, A., Elven, R., Erikstad, L., Gaarder, G., Moen, A., Mortensen, P. B., Norderhaug, A., Nygaard, K., Thorsnes, T. & Ødegaard, F. (2009) *Naturtyper i Norge (NiN) versjon 1.0.0*. - www.artsdatabanken.no (2011 12 15). Artsdatabanken.

Hörnberg, G., Zackrisson, O., Segerström, U., Svensson, B. W., Ohlson, M. & Bradshaw, R. H. W. (1998) Boreal swamp forests - biodiversity «hotspots» in an impoverished forest landscape. *BioScience* **48**: 795-802.

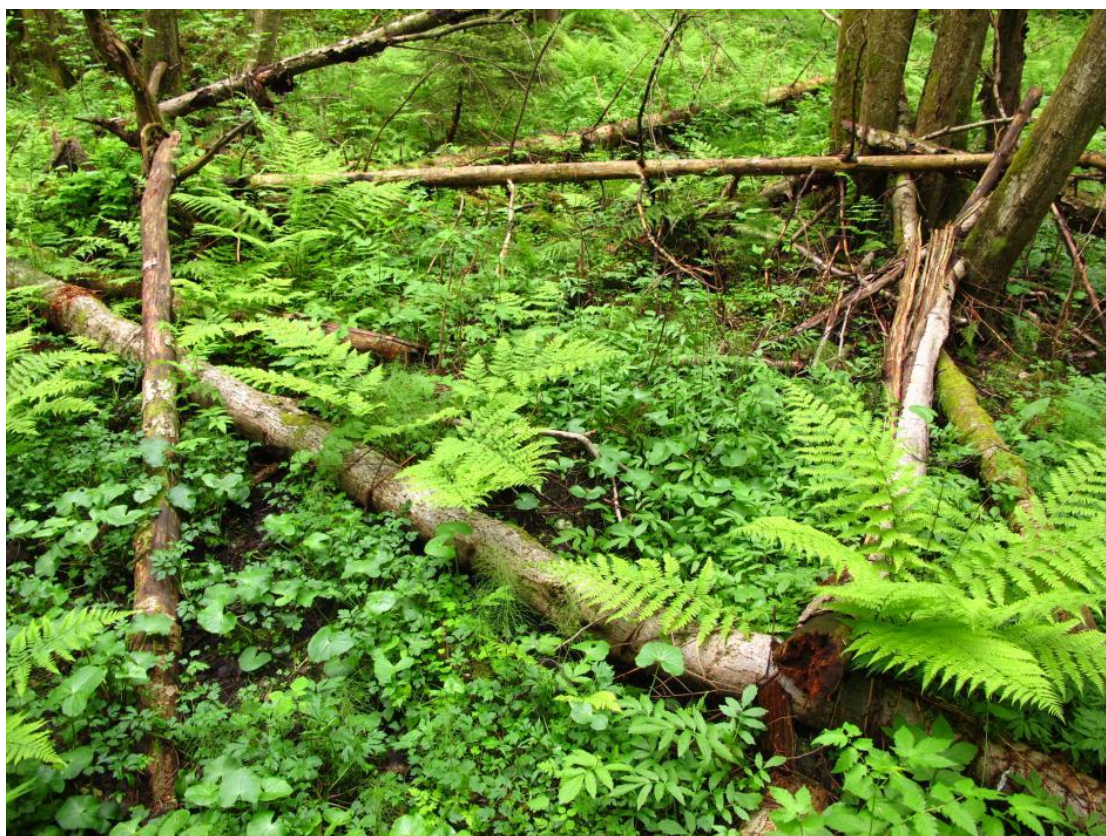
Jansson, U., Thylén, A., Gaarder, G. & Blindheim, T. (2011) *Faglig grunnlag for handlingsplan for naturtypen rik sumpskog – utkast. Rapport 2011-9*. Oslo: Stiftelsen BioFokus.

Kålås, J. A., Viken, Å., Henriksen, S. & Skjelseth, S. (2010) *Norsk rødliste for arter 2010*. Trondheim: Artsdatabanken.

Lindgaard, A. & Henriksen, S. (Red.). (2011) *Norsk rødliste for naturtyper 2011*. Trondheim: Artsdatabanken.

Natlandsmyr Lunde, B. (2000) *Vestnorske svartorsumpskog: klassifikasjon, økologi og dynamikk, særlig med henblikk på utviklingstendenser etter opphørt bruk*. Bergen.

Niklasson, M. & Nilsson, S. G. (2005) *Skogsdynamik och arters bevarande – bevarandebiologi, skogshistoria, skogsekologi och deras tillämpning i Sydsvenskt landskap*. Lund: Studentlitteratur.

Varmekjær kildeskog med grandominans og med frodig vegetasjon. Bærum. Foto: Ulrika Jansson 13. juli 2012.

Vedlegg 2. Naturtyper – Oversikt

577 Bikkjemosen NV

Gammel sumpskog – Gammel gransumpskog Verdi: **C** Areal: daa

Innledning: Lokaliteten er kartlagt av BioFokus ved Ulrika Jansson i forbindelse med kvalitetssikring av naturtypelokaliteter tidligere kartlagt som rik sumpskog. Dette som et ledd i oppfølging av faggrunnlag for handlingsplan for rikere sump- og kildeskog. Oppdragsgiver har vært Fylkesmannen i Hordaland. Sumpskogen ble første gang registrert den 4. april 2000 (BN00014460) som en potensiell nøkkelbiotop med gransumpskog. Avgrensningen er endret og det er lagt inn en lokalitetsbeskrivelse. Kunnskap fra tidligere kartlegging er videreført.

Beliggenhet og naturgrunnlag: Sumpskogen ligger nordvest for Bikkjemosen i Moss kommune. Bergarten er granittisk øyegneis og løsmassedeckket består delvis av marine strandavsetninger, delvis av torv. Lokaliteten avgrenses av fastmark i vest, nord og øst og mer gradvis mot furumyrskog åt sør.

Naturtyper, utforminger og vegetasjonstyper: Lokaliteten er kartlagt som en gammel sumpskog med undernaturtypene gammel gransumpskog, gammel bjørkesumpskog og gammel furumyrskog i mosaikk. Tresjiktet er en blandning av furu, gran og bjørk, alle med største brysthøydiameter på ca. 20 cm. I det glissne og fattige feltsjiktet vokser molte, blokkebær, blåbær, stjernestarr, torvmyrull og flaskestarr (lengst nord). I bunnsjiktet fins storbjørnemose og en rekke torvmoser. Skogen er eldre og flersjiktet, men svært glissen og overgår stedvis nesten i åpen fattigmyr. I nordre del er det høy konsentrasjon av relativ småvokst gran- og bjørkegadd. Det er ellers lite død ved i lokaliteten.

Artsmangfold: Det ble ikke påvist signalarter eller rødlistearter i biotopen.

Bruk, tilstand og påvirkning: Skogen er grøftet, men flere av grøftene er i ferd med å lukke seg.

Fremmede arter: Ingen funn av fremmede arter.

Verdivurdering: Sumpskogen er flersjiktet og glissen med relativ store forekomster av grangadd i nordre del. Den er ca. 10 daa. Skogen er grøftet, men grøftene er i ferd med å lukke seg. Lokaliteten kan ha verdier for lyskrevende arter knyttet til fuktig skog, men vurderes på grunnlag av manglende artsfunn til lokalt viktig (C).

Skjøtsel og hensyn: De biologiske verdiene vil utvikles best dersom man lar være å renske grøfter og unngår hogst.

1 Haugstenåsen sør

Rik edellauvskog – Lågurt-eikeskog Verdi: **B** Areal: 34 daa

Innledning: Lokaliteten er omtalt generelt som "partier med eikeskog ved Ulfeng Gansrød" verneverdi 2-3, FiØ (1976). Avgrenset som naturtype (Wergeland Krøgg 1997). Søndre Haugstenåsen er foreslått som verneområde (FiØ 2005) hvor også den meget verdifulle sopplokaliteten Svarteklova inngår. Lokaliteten er sist befart og revidert av Arne E. Laugsand den 9.7.2012 i forbindelse med sumpskogprosjektet 2012. Etter ny hogst langs vei i sør og ny vurdering er nå mosaikk med rik sumpskog fjernet slik at dette er en ren lågurt-eikeskog.

Beliggenhet og naturgrunnlag: Avgrensningen gjelder skog nord for Gansrød. I sør avgrenses mot riksvei 107, i vest til vei og skytebane, i øst og nord til grunnlendt furuskog og berg i dagen.

Naturtyper, utforminger og vegetasjonstyper: Lågurt-eikeskog med innslag gran. Eik med brysthøydiameter 50 cm finnes, men dimensjonene avtar nordover samtidig som det blir fattigere blåbærdominert feltsjikt. Feltsjiktet er rikest i sør med liljekonvall dominans og firkantperikum, blåveis og kratthumbleblom og helt i sør er det innslag svartor. Noe innslag gran i lokaliteten.

Artsmangfold: Ingen spesielle arter registrert ved befaringen, men lokaliteten ligger i et område der det er påvist mange rødlistearter av sopp i tilknytning til eikeskog.

Bruk, tilstand og påvirkning: Det er hogd og grøftet nærmest vei sør i lokaliteten.

Verdivurdering: Lokaliteten er middels stor, ca 34 daa. Det er potensial for flere rødlistede arter av sopp her, men totalt sett er lokaliteten middels rik til fattig i feltsjiktet. Lågurt-eikeskog er en truet vegetasjonstype. Lokaliteten vurderes derfor til viktig (B).

Skjøtsel og hensyn: For biologisk mangfold er fri utvikling uten hogst eller grøfting det beste. En kan vurdere om gran skal plukkhogges i lokaliteten.

2111 Brevik båthavn

Rik sump- og kildeskog – Rikere strandskog Verdi: **B** Areal: daa

Innledning: Lokaliteten er kartlagt av BioFokus ved Ulrika Jansson i forbindelse med kvalitetssikring av naturtypelokaliteter tidligere kartlagt som rik sumpskog. Dette som et ledd i oppfølging av faggrunnlag for handlingsplan for rikere sump- og kildeskog. Oppdragsgiver har vært Fylkesmannen i Hordaland. Dette er en revisjon av tidligere registrert naturtype (BN00018222), kartlagt i mai 2003. Kunnskap fra tidligere kartlegging er videreført.

Beliggenhet og naturgrunnlag: Lokaliteten ligger beskyttet innenfor et takrørbelte ved Brevik båthavn lengst sør i Vestby kommune. Lokaliteten avgrenses i sørvest av takrørbelte, og i øvrige retninger av fastmark og bebyggelse. Berggrunnen er granittisk gneis og løsmassedeckket består av tykke lag av marine avsetninger.

Naturtyper, utforminger og vegetasjonstyper: Lokaliteten er kartlagt som rikere sump- og kildeskog med undernaturtypen rikere strandskog. Svartor på opp til 35 cm i brysthøydiameter dominerer tresjiktet. Det er spredt med bjørk i tresjiktet og hegg og ask i busksjikt. Inne i skogen er mjøddurt, bringebær, kratthumbleblom og skogsørkvein typiske arter. Her vokser også fredløs, klourt og sverdlilje. Skogen har ingen kontinuitetsindikatorer som død ved og gamle trær. Det foregår etablering av svartor utover i takrørskogen.

Artsmangfold: Ingen funn av rødlistearter foruten ask (NT). Karakterarter som klourt og sverdlilje vokser i strandskogen.

Bruk, tilstand og påvirkning: Tidligere med større beitepress var nok deler av svartorskogen og takrøret nesten borte. Både hest og ku beitet godt på takrøret og holdt det nede. Vi kan her se et eksempel på naturtyper som utvikler seg etter opphørt beite inne i stille vik som Brevikbukta er. Båthavnen gjør bukten mer beskyttet enn naturlig og det blir ikke spylt opp tang fra sjøen. Skogen er grøftet og det er en del hagesøppel i deler av biotopen.

Fremmede arter: Rødhyll (SE) vokser spredt i biotopen.

Del av helhetlig landskap: Strandskogen henger naturlig sammen med takrørbeltet utenfor. Dette har imidlertid ikke store biologiske verdier i seg selv per idag.

Verdivurdering: Vegetasjonen er typisk for strandskog, men det har også kommet inn flere fuktsgoskarter på grunn av grøfting. Rikere strandskog er rødlistet som NT og var i Fremstad og Moen (red.) 2001 beskrevet som en sterkt truet vegetasjonstype. Skogen er ca. 6 daa stor. Den er påvirket av grøfting og har små kvaliteter knyttet til død ved. Verdien er satt til viktig (B) etter faktaarkutkast 2013.

Skjøtsel og hensyn: Skogen er tørrere enn naturlig og de beste for de biologiske verdiene vil være å tette grøftene og la skogen utvikle seg fritt uten hogst (inkludert utsiktshogst) eller andre fysiske inngrep.

2112 Brevik båthavn Ø

Rik sump- og kildeskog – Rikere strandskog Verdi: B Areal : daa

Innledning: Lokaliteten er kartlagt av BioFokus ved Ulrika Jansson i forbindelse med kvalitetssikring av naturtyperlokalteter tidligere kartlagt som rik sumpskog. Dette som et ledd i oppfølging av faggrunnlag for handlingsplan for rikere sump- og kildeskog. Oppdragsgiver har vært Fylkesmannen i Hordaland. Dette er en revisjon av tidligere registrert naturtype (BN00018223), kartlagt i mai 2003. Kunnskap fra tidligere kartlegging er videreført.

Beliggenhet og naturgrunnlag: Lokaliteten ligger beskyttet innenfor et takrørbelte, øst for Brevik båthavn på grensen mellom Vestby og Moss kommune. Lokaliteten avgrenses i sør av takrørbeltet, i vest av en vei, i nordøst av en boligtomt og i sørøst mot snauhogd strandskog. Bergrunnen er granittisk gneis og løsmassedekket består av tykke lag av marine avsetninger.

Naturtyper, utforminger og vegetasjonstyper: Lokaliteten er kartlagt som rikere sump- og kildeskog med undernaturtypen rikere strandskog. Svartor dominerer tresjiktet som er ungt (etter hogst) med brysthøydediameter opp til 20 cm. Lokaliteten er rik på klourt som er en karakterart for denne naturtypen, og her vokser også mjørdurt og sverdlilje. Svartorskogen går gradvis over i takrørskog på dypere vann. Det er spredt med bjørk i tresjiktet og hegg og ask i busksjikt. Skogen har stort sett ingen kontinuitetsindikatorer som død ved og gamle trær, men flaggspett ble observert på eldre bjørk.

Artsmangfold: Orchesia luteipalpis (VU) er en bille som utvikler seg i orekjuke, gjerne i svartordominert strandskog og sumpskog. Arten er funnet i lokaliteten i 2011 (Artskart). Noe ask (NT) fins også. Karakterarter som klourt og sverdlilje vokser i strandskogen.

Bruk, tilstand og påvirkning: De deler av lokaliteten som ligger i Moss kommune er sterk påvirket av hogst (utsiktshogst) og strandskogen har naturlig en større utbredelse. Den helt snauhodge delen i Moss er holdt utenfor avgrensningen da den ikke holder naturtypekvaliteter per idag. Tidligere med større beitepress var nok deler av svartorskogen og takrøret nesten borte. Både hest og ku beitet godt på takrøret og holdt det nede.

Fremmede arter: Rødhyll (SE) vokser spredt i biotopen.

Del av helhetlig landskap: Strandskogen henger naturlig sammen med takrørbeltet utenfor.

Verdivurdering: Vegetasjonen er typisk for strandskog med både klourt og sverdlilje i store mengder. Rikere strandskog er rødlistet som NT og var i Fremstad og Moen (red.) 2001 beskrevet som en sterkt truet vegetasjonstype. Skogen er nesten 2 daa stor. Den er påvirket av utsiktshogst. Det er funnet er sårbar bille Orchesia luteipalpis og ask (NT) i lokaliteten. Verdien er satt til viktig (B) etter faktaarkutkast 2013.

Skjøtsel og hensyn: Det beste for de biologiske verdiene vil være å unngå all type hogst og drenering. Snauhogd strandskog øst for lokaliteten kan på sikt inkluderes dersom den utvikler biologiske kvaliteter.

133 Ødemørk nord

Gammel sumpskog – Gammel gransumpskog Verdi: C Areal : daa

Innledning: Lokaliteten er kartlagt av BioFokus ved Ulrika Jansson i forbindelse med kvalitetssikring av naturtyperlokalteter tidligere kartlagt som rik sumpskog. Dette som et ledd i oppfølging av faggrunnlag for handlingsplan for rikere sump- og kildeskog. Oppdragsgiver har vært Fylkesmannen i Hordaland. Dette er en revisjon av tidligere registrert naturtype (BN00018300), kartlagt av Røsøk ca. 1999. Kunnskap fra tidligere kartlegging er videreført.

Beliggenhet og naturgrunnlag: Lokaliteten ligger på vestsiden av en skogbilvei i et smalt søkk nord for Ødemørk i Vestby kommune. Berggrunnen er gneis og løsmassedekket består av et tynt lag med marine avsetninger.

Naturtyper, utforminger og vegetasjonstyper: Lokaliteten er kartlagt som gammel sumpskog med undernaturtypen gammel gransumpskog. Skogen vokser på middels til høy bonitet (G14 - G17). Granskogen er for det meste småvokst, med diameter for det meste på 15 - 25 cm og opp til 40 cm. Det er godt innslag av løvtrær, mest bjørk, opp til 25 cm, og noe svartor, opp til 40 cm, samt furu, opp til 35 cm. Av død ved finnes det mest bjørk, både som læger, gadd og høgstubber, men også noe svartor. Det meste er av små dimensjoner, < 20 cm. Av gran ble det påvist død ved opp til 25 cm som var sterkt nedbrutt og mange nye læger. Bunnsjiktet er torvmosedominert og i feltsjiktet finnes det stri kråkefot og enkelte tuer med stjernestarr. Flere granlæger har store forekomster av rødbrandkjuke som er en vanlig nedbrytere av ved.

Artsmangfold: Biotopen har potensiale for krevende råtevedmoser. Ingen signalarter ble påvist.

Bruk, tilstand og påvirkning: Sumpskogen er grøftet, og er derfor mindre fuktig enn den normalt ville vært. Det er nylig hogd nærmest veien, der grove graner er tatt ut.

Fremmede arter: Det ble ikke registrert noen fremmede arter i biotopen.

Verdivurdering: Sumpskogen har dødved-kvaliteter først og fremst knyttet til løvvved, men noe godt nedbrudd gran i kombinasjon med nye granlæger gir lokaliteten potensial for både råtevedmoser og vedlevende sopp på sikt. Det ble ikke funnet rødlistearter eller signalarter ved befaring. Skogen er grøftet og derfor tørrere enn naturlig. Biotopen vurderes som lokalt viktig (C).

Skjøtsel og hensyn: Ved riktig skjøtsel kan de biologiske verdiene i bestandet øke. Slik skjøtsel omfatter tetting av grøfter og å unngå grøfterens. Trær som faller over veien kan med fordel felles inn i biotopen. Det beste for de biologiske verdiene vil være å la grove og gamle graner, samt døde og døende trær være.

24 Kjøybukta

Rik sump- og kildeskog – Rikere strandskog Verdi: B Areal : daa

Innledning: Lokaliteten er revidert av BioFokus ved Ulrika Jansson i forbindelse med kvalitetssikring av naturtypelokaliteter tidligere kartlagt som rik sumpskog. Dette som et ledd i oppfølging av faggrunnlag for handlingsplan for rikere sump- og kildeskog. Oppdragsgiver har vært Fylkesmannen i Hordaland. Dette er en revisjon av tidligere registrert naturtype (BN00051817). Lokaliteten er tidligere feltkartlagt av i 2004. Kunnskap fra tidligere kartlegging er videreført.

Beliggenhet og naturgrunnlag: Strandskogen ligger mellom en strandeng og en skrent med rik edelløvsog, på sørvestre siden av Kjøyabukta i nordre del av Ås kommune. Skogen vokser på rike marine avsetninger.

Naturtyper, utforminger og vegetasjonstyper: Avgrensningen gjelder en sone med ung strandskog med svartor og ask som dominerende treslag. De grøvste trærne måler ca. 20 cm i brysthøydiameter. Skogen ligger nedenfor en bratt li og har både kildeskogspreg og strandskogspreg. I det høyvokste feltsjiktet fins mjøddurt, fredlaus, vendelrot, springfrø, skogburkne, enghumleblom, bekkeblom, slyngsøtvier og skogsivaks mm. I bunnsjiktet fins palmemose og fagermoser.

Artsmangfold: Gul frøstjerne står i kantsonen mellom strandsump og strandskog, men ingen rødlistede arter ble påvist.

Bruk, tilstand og påvirkning: I søndre del av den gamle avgrensningen ble det nylig gravd ned en ledning og all vegetasjon ble fjernet. En stripe med ungsog gjennom lokaliteten skyldes linjerydding under en telefonlinje som krysset biotopen.

Del av helhetlig landskap: Biotopen henger naturlig sammen med strandsump og bløtbunnsområde i nordøst og skogbiotoper i sørvest.

Verdivurdering: Lokaliteten dekkes helt av sump- og kildearter, men ingen rødlistearter ble funnet. Lokaliteten er liten, men den grenser til andre kartlagte naturtypelokaliteter. Trærne er unge og det er ingen sokler eller rotvelt. Over 50 % av arealet dekkes av rødlistede naturtyper. Samlet vurderes lokaliteten som viktig (B).

Skjøtsel og hensyn: De biologiske verdiene vil utvikles best ved fri utvikling av skogen.

47 Tjuvdalen

Rik barskog - Høgstaudegranskog Verdi: B Areal: daa

Innledning: Lokaliteten er revidert av BioFokus ved Ulrika Jansson i forbindelse med kvalitetssikring av naturtypelokaliteter tidligere kartlagt som rik sumpskog. Dette som et ledd i oppfølging av faggrunnlag for handlingsplan for rikere sump- og kildeskog. Oppdragsgiver har vært Fylkesmannen i Hordaland. Dette er en revisjon av tidligere registrert naturtype (BN00051833). Lokaliteten er tidligere feltkartlagt av Harald Bratli i juni 1999 i forbindelse med førstegenerasjon naturtypekartlegging i kommunen. Kunnskap fra tidligere kartlegging er videreført.

Beliggenhet og naturgrunnlag: Lokaliteten ligger i nordvendt kløft rett på sørsiden av vei 156 ved Ringnestunnelen i Ås kommune. Berggrunnen er glimmergneis, glimmerskifer, metasandstein eller amfibolitt og løsmassedeckket består av marine avsetninger.

Naturtyper, utforminger og vegetasjonstyper: Lokaliteten er kartlagt som en sammensatt lokalitet med rik barskog (høgstaudegranskog), gammel boreal løvskog (gammel gråorskog) og rikere sump- og kildeskog (boreal kildeskog).

Høgstaudegranskog er rødlistet som NT og boreal kildeskog med gran er rødlistet som VU i Norsk rødliste for naturtyper 2011.

Vegetasjonen består av frodig granskog langs bekken i kløfta og et stykke ut på hver side, blandet med gråor-dominert skog. Langs bekken er det stedvis områder med kildepreget vegetasjon med arter som hestehov, bekkedarse, engsnelle, springfrø og maigull. I våte partier langs bekken vokser mjøddurt og strutseving. I høgstaudegranskogen vokser hvitveis, vendelrot, skogsvinerot, ormetelg og skogstjerneblom og på tørrere mark ble tannrot, hengeving, trollbær, myskegras, skogsallat og fugletelg funnet. I bunnsjiktet fins spriketorvmose, bjørnemose, storkransemose og storthujamose. Skogen er generelt gran og gråottdominert, men noe lind og hassel finnes i de tørrere sidene. Granskogen er gammel (enkelte over 60 cm i brysthøydiameter), men tydelig påvirket av skogsdrift. Det finnes noe død ved langs bekken og flere rotvelt (6 læger, inkludert 4 rotvelt i et område på 1 daa i det tettete området).

Artsmangfold: Typiske høgstaudearter, sumparter og kildearter. Rikt fugleliv. Ingen sjeldne arter påvist, unntatt tannrot som er sjelden ellers i området.

Bruk, tilstand og påvirkning: Skogen er påvirket av hogst, men ikke nylig.

Fremmede arter: Rødhull finnes innenfor avgrensningen.

Del av helhetlig landskap: Lokaliteten ligger beskyttet i en liten bekkeløft og det er derfor ikke nødvendig med ekstra buffersone for å bevare de biologiske verdiene i bunn av dalen.

Verdivurdering: Lokaliteten er sammensatt og flere faktaarkutkast må brukes for å nå riktig verdi. I faktaarket for rik barskog 2014 når lokaliteten opp til lokal verdi på grunn av størrelse og få funn av rødlistearter, men rikt jordsmonn og liten påvirkningsgrad. Kildeskogen blir vurdert som viktig da det er stor dekning av sump- og kildearter, typen er rødlistet som VU og kildeskogen er mellom 1 og 5 daa. Samlet har lokaliteten både biologiske verdier knyttet til rik barskog, rikere sump- og kildeskog og boreal løvskog slik at lokaliteten forsvare verdi som viktig (B).

Skjøtsel og hensyn: De biologiske verdiene bevares ved å la lokaliteten stå urørt.

78 Åsmyra

Intakt lavlandsmyr i innlandet - Blanding mellom ombrotrofe og minerotrofe myrtyper Verdi: B Areal: daa

Innledning: Lokaliteten er revidert av BioFokus ved Ulrika Jansson i forbindelse med kvalitetssikring av naturtypelokaliteter tidligere kartlagt som rik sumpskog eller lokaliteter der rik sumpskog ingått som tilleggsnaturtype (eller i mosaikk). Dette som et ledd i oppfølging av faggrunnlag for handlingsplan for rikere sump- og kildeskog. Oppdragsgiver har vært Fylkesmannen i Hordaland. Dette er en revisjon av tidligere registrert naturtype (BN00051858) som ble feltbefart i av Harald Bratli i forbindelse med kartlegging av biologisk mangfold i Ås kommune (Bratli 2000). Den gamle lokaliteten er delt i to og begge har fått ny naturtypeangivelse. Amundsen m.fl. (1998), Anon. (1976) og Fylkesmannen i Oslo og Akershus (1990) nevner også Åsmyra som en viktig lokalitet. Tilgjengelig kunnskap fra tidligere kartlegging og informasjon fra Artskart er inkludert.

Beliggenhet og naturgrunnlag: Åsmyra ligger på vestre siden av jernbanen nord for Ås sentrum og øst for Lyngveien 20-24 i Ås kommune i Akershus. Løsmassene er torv og berggrunnen er granittisk øyegneis.

Naturtyper, utforminger og vegetasjonstyper: Lokaliteten er kartlagt som "intakt lavlandsmyr i innlandet" med delnaturtypen "Blanding mellom ombrotrofe og minerotrofe myrtyper". Åpen myrflate er rødlistet som nær truet i Norsk Rødliste for naturtyper 2011. Åsmyra kan ikke påstås å være intakt, men har en liten kjerne med typisk myrvegetasjon omgitt av mer eller mindre påvirket og delvis tresatt myr. I nordvest er myra tresatt med furu og kan nå betegnes som en blokkebærskog. Ved befaring i 2013 og 2014 ble flaskestarr, molte, blokkebær tranebær, myrhatt og torvmyrull registrert i de fattigere delene av den åpne myra, mens elvesnelle, skogsivaks og myrkongle vokser i den vestre delen i grensesonen mellom løsmassene torv og marine avsetninger. Andre tidligere

registrerte karplanter er vassreverumpe, myrtistel, blystarr, stri kråkefot, gråstarr og pors i nordre del av avgrensningen og hvitlyng, krekling, rundsoddogg og takrør i midtpartiet. I søndre del av myren er blanksigd, korallrot, kjøtt-torvmose og frynsestarr registrert. **Artsmangfold:** Åsmyra/Åsmåsan har vært befart av et flertall botanikere, entomologer og ornitologer over de siste 150 årene og det er gjort mange funn av sjeldne arter. På slutten av 1800-tallet ble myrteleg (EN), rankstarr (VU) veikstarr (NT), tuestarr (NT), nubbestarr, strengstarr, sæbustarr, sveltull og myggblom registrert på "Aasmyren", men disse er ikke registrert i nyere tid og det er usannsynlig at de fortsatt finnes på myren eller i sumpskogen i sør. Den rikeste delen av Åsmyra lå på den andre siden av jernbanelinja, og mest sannsynlig er det der de fleste interessante planteforekomstene har vært. Av funn av sjeldne arter etter 1990 er det registrert sjeldne sommerfugler: *Coptotriche heinemanni* (EN) og *Coleophora uliginosella* (VU) på Åsmyra i 2005.

Bruk, tilstand og påvirkning: I løpet av de siste 100 årene har Åsmåsan gjennomgått store forandringer, med storskala grøfting og uttak av torv til brensel (til oppvarming av Urbygningen mm.) som de mest ødeleggende tiltakene. Åsmyra hadde tidligere en større utstrekning, men lokaliteten er ødelagt pga. grøfting, tilplanting, jernbanelinje og annen påvirkning. Den avgrensede lokaliteten er grøfta, men har likevel beholdt myrkarakter siden det fortsatt er partier med myrflater mer eller mindre uten trær.

Fremmede arter: Gravmyrt (SE) og rødhyll (SE) har etablert seg i kanten til myren og langs etter jernbanen har klasespirea (PH) og kjempepoppe (LO) etablert seg.

Del av helhetlig landskap: Lokaliteten utgjør den mest intakte delen av de tidligere store myr- og sumpområdene nord for Ås sentrum og Kaja-feltet.

Verdivurdering: Åsmyra er en 45 daa stor lavlandsmyr i boreonemoral sone. Den er ikke intakt, men har restaureringspotensial. Myren er levested for sjeldne sommerfugler og en lang rekke typiske myrplanter. På grunn av omfattende grøfting vurderes den som viktig (B) og ikke svært viktig. Restaurering ved gjenfylling av grøfter vil kunne heve verdien.

Skjøtsel og hensyn: De beste for de biologiske verdiene i området vil være å tette grøfter og derved gjenopprette en høyere vannstand i myra. Fjerning av fremmede arter før de tar øver store områder vil også være et godt tiltak.

.....

79 Søndre Slørstad SØ

Rik sump- og kildeskog – Rikere gransumpskog Verdi: C Areal : daa

Innledning: Lokaliteten er kartlagt av BioFokus ved Ulrika Jansson i forbindelse med kvalitetssikring av naturtyperlokalteter tidligere kartlagt som rik sumpskog. Dette som et ledd i oppfølging av faggrunnlag for handlingsplan for rikere sump- og kildeskog. Oppdragsgiver har vært Fylkesmannen i Hordaland. Dette er en revisjon av tidligere registrert naturtype (BN00051857), kartlagt av Bratli i 2000 og revidert av BioFokus i 2004. Avgrensningen er endret og det er lagt inn en oppdatert lokalitetsbeskrivelse i 2012. Kunnskap fra tidligere kartlegging er videreført.

Beliggenhet og naturgrunnlag: Sumpskogen ligger sørøst for Søndre Slørstad mellom jernbanen og et fuktig jorde/beite nord for Ås. Den ligger på granittisk gneis og på et løsmassedecke av torv i sør og fjord- og havavsetninger i nord.

Naturtyper, utforminger og vegetasjonstyper: Skogen er kartlagt som rikere sump- og kildeskog med rikere gransumpskog i sør (60 %) og viersump i lavlandet lengst nord (20%). Deler av avgrensningen inneholder areal som ikke har naturtypekvaliteter per idag, men som er inkludert fordi de opptrer i tett mosaikk med sumpskogen. Nordlig del er en lavvokst viersump med rik og frodig vegetasjon og mosedecke stammer. Det er spredt med ung ask i busksjiktet. I feltsjiktet vokser mjørdurt, rød jonsokblom, springfrø, myrkonkole, bringebær og bregner. Midtre og søndre del er en mosaikk mellom svært våte (utgravde?) partier med elvesnelle, myrkonkole, andemat og torvmoser, sumppartier dominerer av torvmoser og storbjørnemose med et glissent feltsjikt med mjørdurt og fredløs og tørrere fattigere partier. Gran og bjørk dominerer tresjiktet. I de våte partiene er skogen flersjiktet med noe død ved. Tørrere koller i kanten er trolig plantet ensaldret granskog.

Artsmangfold: Ung ask (NT) sins i nord, ellers ingen rødlistearter.

Bruk, tilstand og påvirkning: Skogen er grøftet og torv er trolig delvis gravd ut. Fastmarksskogen i nærheten er ensaldret, trolig plantet granskog på grøftet myr.

Fremmede arter: Det ble ikke registrert fremmede arter i biotopen.

Del av helhetlig landskap: Lokaliteten er nordligste del av Åsmåsan, med flere kartlagte naturtypebiotoper (myr og sump).

Verdivurdering: Skogen har en del rikere vegetasjon men eneste rødlistefunn er ask (NT). Skogen er trolig påvirket av både grøfting og torvtekt. De biologiske verdiene er først og fremst tilknyttet den frodige vegetasjonen, men det er noe potensiale for moser i viersumpen. Lokaliteten vurderes som lokalt viktig (C).

Skjøtsel og hensyn: Nygrøfting av hogst vil påvirke verdiene negativt.

.....

279 Nordre Brekke

Rik sump- og kildeskog – Varmekjær kildelauvskog Verdi: B Areal : daa

Innledning: Lokaliteten er kartlagt av BioFokus ved Ulrika Jansson i forbindelse med kvalitetssikring av naturtyperlokalteter tidligere kartlagt som rik sumpskog. Dette som et ledd i oppfølging av faggrunnlag for handlingsplan for rikere sump- og kildeskog. Oppdragsgiver har vært Fylkesmannen i Hordaland. Dette er en revisjon av tidligere registrert naturtype (BN00051983), kartlagt av Jon T. Klepsland i 2004. Kunnskap fra tidligere kartlegging er videreført.

Beliggenhet og naturgrunnlag: Skogen ligger vest for Brekkeveien, mellom Nordre Brekke og Fjellvang i søndre delen av Ås. Berggrunnen er granittisk gneis og løsmassedecket består av et tynt lag med marine avsetninger. Lokaliteten avgrensnes mot yngre, tørrere, plantet skog i nord, fastmarkskog i vest og sør og av en industritomt med flere fremmede arter i øst.

Naturtyper, utforminger og vegetasjonstyper: Skogen er kartlagt som rikere sump- og kildeskog med undernaturtypen varmekjær kildeskog. Tresjiktet er askedominert med enkelte svært grove asker (ca. 70 cm i brysthøydiameter). Gråor, enkelte grove, og svartor inngår også i tresjiktet. En del smågraner er i ferd med å etablere seg. Feltsjiktet er rikt og kildepreget med arter som vårkål, engsnelle, kryssoleie, enghumleblom og hestehov. Det er mjørdurt, skogsallat og nitrofile arter som stornesle i lokaliteten. Noen trær har sokler, men det er tydelig tørrere en naturlig i skogen. Det er riklig med tynn dødved, men her finnes også enkelte grøvre læger.

Artsmangfold: Ask (NT) og flere gode kildeskogsarter som hestehov, engsnelle og enghumleblom.

Bruk, tilstand og påvirkning: Det er dype grøfter rundt lokaliteten som delvis har tørket opp skogen. Det er en del fyllmasser nærmest industritomten.

Fremmede arter: Rødhyll (SE) fins spredt. På industritomten rett ved lokaliteten er det store mengde kanadagullris (SE), fagerfredløs (HI) og et bestand parkslirekne (SE).

Verdivurdering: Hele bestandet er preget av rik vegetasjon og det er et kildefremspring som gir området kildepreg til tross for dype grøfter. Naturtypen er rødlistet innenfor varmekjær kildeløvsog som VU (sårbar). Det er grov ask (NT) i biotopen. Skogen er mindre enn 3 daa og det er innslag av fremmede arter. Lokaliteten vurderes som en svak B-verdi (viktig).

Skjøtsel og hensyn: Tetting av grøfter rundt lokaliteten vil gjenopprette vannstanden i biotopen. Fjerning av fremmede arter i og i nærheten av lokaliteten vil begunstige naturverdiene. Hogst av løvtrær vil være svært negativt for naturverdiene.

290 Kjøybukta II

Strandeng og strandsump – Helofytt-brakkvassump Verdi: C Areal: daa

Innledning: Lokaliteten er revidert av BioFokus ved Ulrika Jansson i forbindelse med kvalitetssikring av naturtypelokaliteter tidligere kartlagt som rik sumpskog. Dette som et ledd i oppfølging av faggrunnlag for handlingsplan for rikere sump- og kildeskog. Oppdragsgiver har vært Fylkesmannen i Hordaland. Tidligere registrert naturtype (BN00051817), har blitt delt i flere naturtyper, og denne lokaliteten beskrives derfor som ny lokalitet. Lokaliteten er tidligere feltkartlagt av i 2004. Kunnskap fra tidligere kartlegging er videreført.

Beliggenhet og naturgrunnlag: Strandsumpen dekker hele de indre delene av Kjøybukta og ligger mellom en strandskog og et bløtbunnsområde på sørvestre siden av bukta. Lokaliteten ligger i nordre del av Ås kommune. Løsmassedeckket er rike marine avsetninger.

Naturtyper, utforminger og vegetasjonstyper: Lokaliteten er kartlagt som en strandeng og strandsump med delnaturtypen helofytt-brakkvassump. Strandenga er dominert av takrør i indre deler, havsivaks i ytre deler og med innslag av arter som klourt, gul frøstjerne, havstarr, vasshøymol og fredløs.

Artsmangfold: Lokaliteten ble ikke nøye undersøkt for rødlistearter, men det er potensial for rik insektsfauna og fuglfauna i bukten.

Bruk, tilstand og påvirkning: Mange strandenger har vært i hevd som beite- (vanligst) eller slåttemark. Dette gjelder trolig også denne, men hevdhistorikk er ikke undersøkt.

Del av helhetlig landskap: Strandsumpen ligger nært opptil andre kartlagte naturtypelokaliteter i og rundt bukta.

Verdivurdering: Lokaliteten er liten og er dominert av havsivaks og takrør. Den vurderes som lokalt viktig (C), men nye undersøkelser og eventuelle funn av rødlistearter vil kunne heve verdien.

Skjøtsel og hensyn: Hvis det blir påvist arter som begunstiges av beite eller slått vid senere undersøkelser, bør skjøtsel vurderes på ny.

291 Kjøybukta vest

Rik edelløvsog – Verdi: C Areal: daa

Innledning: Lokaliteten er revidert av BioFokus ved Ulrika Jansson i forbindelse med kvalitetssikring av naturtypelokaliteter tidligere kartlagt som rik sumpskog. Dette som et ledd i oppfølging av faggrunnlag for handlingsplan for rikere sump- og kildeskog. Oppdragsgiver har vært Fylkesmannen i Hordaland. Tidligere registrert naturtype (BN00051817), har blitt delt i flere naturtyper, og denne lokaliteten beskrives derfor som ny lokalitet. Lokaliteten er tidligere feltkartlagt av i 2004. Kunnskap fra tidligere kartlegging er videreført.

Beliggenhet og naturgrunnlag: Edelløvsog vokser som en smal stripe langs bergfoten mellom en strandskog i nordøst og en gammel barskog i sørvest. Lokaliteten ligger på vestre siden av Kjøybukta i nordre del av Ås kommune. Skogen vokser på rasmark.

Naturtyper, utforminger og vegetasjonstyper: Avgrenset område omfatter en smal stripe med ganske gammel skog langs bergfoten. Den er kartlagt som edelløvsog og bergvegg. Stripen med eldre skog har variert treslagssammensetning, skogstrukturen er velutviklet, men uten død ved av betydning. Hassel, lind, lønn og ask inngår. I feltsjiktet vokser blant annet trollbær og strutseving. Det er mye nordvendte bergvegger med forholdsvis godt utviklet kryptogamflora.

Artsmangfold: Artsmangfoldet ble ikke nøye undersøkt. Ask er vurdert som NT i 2010.

Bruk, tilstand og påvirkning: Det er dumpet hageavfall og søppel i søndre delen av lokaliteten.

Fremmede arter: Fremmede arter vokser i tilknytning til avfallsdumpen.

Del av helhetlig landskap: Lokaliteten binder sammen strandskogen med den gamle barskogen i vest.

Verdivurdering: Lokaliteten oppfyller terskelverdi som rik edelløvsog med edelløvsogsplanter godt til stede og funn av en NT-art (ask). Den er liten og påvirket og gis derfor C-verdi.

Skjøtsel og hensyn: De biologiske verdiene utvikles best ved å la skogen få utvikle seg fritt. Fjerning av hageavfall og søppel vil heve verdien til lokaliteten.

293 Pollen NR, SV

Rik sump- og kildeskog – Varmekjær kildeløvsog Verdi: A Areal: daa

Innledning: Lokaliteten ble kartlagt i forbindelse med NiN-kartlegging i et utvalg av verneområder i Oslo og Akershus 2012. Kartleggingen ble utført av BioFokus ved Ulrika Jansson den 7. august 2012.

Beliggenhet og naturgrunnlag: Lokaliteten ligger i SV delen av Pollen NR (VV00000850) nedenfor en edelløvsogslie. Skogen grenser i vest mot åpen kulturmark og i øst mot edelløvsog i en bratt skrent. Berggrunnen er fattig gneis, men med et rikt løsmasselag av rike havavsetninger.

Naturtyper, utforminger og vegetasjonstyper: Området er kartlagt som rikere sump- og kildeskog med utformingen varmekjær kildeløvsog. Det utgjøres av NiN-grunntypen kalkrik svak grunnkilde (svak kilde og kildeskogsmark). Ask dominerer i tresjiktet med innslag av alm på tørrere partier. Hegg er vanlig i busksjiktet. Feltsjiktet er rikt og frodig med arter som springfrø, bekkeveronika, kjempesvingel, vendelrot, hestehov, skogstjerneblom, strutseving. Det er en god del død ved i lokaliteten og en del av dene er grov sterkt nedbrudd løvved.

Artsmangfold: Rik og frodig vegetasjon typisk for kildeskog med stor potensial for artsrik insektsfauna. Ingen sjeldne arter ble påvist.

Bruk, tilstand og påvirkning: Området grenser til et beiteområde og har sannsynligvis blitt noe påvirket av beite. Det har trolig vært lite hogst i biotopen.

Fremmede arter: Brunskogsnegl (*Arion vulgaris*) finnes i hele området.

Del av helhetlig landskap: Lokaliteten inngår sammen med en rik edelløvsog i Pollen NR.

Verdivurdering: Lokaliteten er en særskilt rik og frodig kildeløvsog med dominans av ask. Skogtypen er vurdert som sårbar (VU) på norsk rødlista for naturtyper 2011. Den grenser til en viktig rik edelløvsog. Det er en god del død ved i kildeskogen. Den vurderes til svært viktig (A).

Skjøtsel og hensyn: De biologiske verdiene er ikke avhengig av skjøtsel i området, men vil utvikles best ved fri utvikling av skogbestanden. Beite vil mest sannsynlig forringe de biologiske verdiene blant annet på grunn av tråkk.

295 Åsmyra S

Rik sump- og kildeskog - Rikere løvsumpskog Verdi: B Areal: daa

Innledning: Lokaliteten er kartlagt av BioFokus ved Ulrika Jansson i forbindelse med kvalitetssikring av naturtyperlokalteter tidligere kartlagt som rik sumpskog eller lokaliteter der rik sumpskog ingått som tilleggsnaturtype (eller i mosaikk). Dette som et ledd i oppfølging av faggrunnlag for handlingsplan for rikere sump- og kildeskog. Oppdragsgiver har vært Fylkesmannen i Hordaland. Dette er delvis en revisjon av tidligere registrert naturtype (BN00051858), som ble feltbefart i av Harald Bratli i forbindelse med kartlegging av biologisk mangfold i Ås kommune (Bratli 2000). Den gamle lokaliteten er delt i to og denne lokaliteten er derfor angitt som ny. Amundsen m.fl. (1998), Anon. (1976) og Fylkesmannen i Oslo og Akershus (1990) nevner også Åsmyra som en viktig lokalitet. Tilgjengelig kunnskap fra tidligere kartlegging og informasjon fra Artskart er inkludert.

Beliggenhet og naturgrunnlag: Åsmyra S ligger rett bak bensinstasjonen på vestre siden av jernbanen nord for Ås sentrum og øst for Lyngveien 27-33 i Ås kommune i Akershus. Den grenser i nord til Åsmyra (BN00051858). Løsmassene er marine avsetninger i vest og torv i øst. Berggrunnen består av granittisk øyegneis.

Naturtyper, utforminger og vegetasjonstyper: Lokaliteten er kartlagt som rikere sump- og kildeskog med delnaturtypen rikere løvsumpskog. Tresjiktet er blandet med bjørk, selje, gran og svartor og med noe ask i busksjiktet. Det finnes spredt med læger og gadd i lokaliteten, men det er få gamle trær. I feltsjiktet er myrkongle vanlig, sammen med langstarr. Melkerot, slyngsøtvier, skogburkne, ormetelg, myskegras, elvesnelle, springfrø ble også registrert ved befaring i 2013 og 2014. Andre registrerte arter er frynsestarr, flakkestarr, gulldusk, korallrot, maigull, myrflol, myrsnelle, perlevintergrønn (på smal rygg), seterstarr, skogørkvein, skogsivaks, skogsnelle, trollbær, vassørkvein og vendelrot. Pjusktertjernmose, bjørnemose og en rekke torvmoser vokser i bunnsjiktet. Artslisten viser på en rik og våt skog, med en relativ stor mangfold av arter, til tross for sterk påvirkning. Sjeldne arter som fantes i området på slutten av 1800-tallet er imidlertid borte (se nedenfor).

Artsmangfold: Hasselurt (VU, evt hagerømling) finns innenfor avgrensningen. Mandelpil (VU) vokser på i kanten til sumpskogen, på vestsiden av jernbanen. På slutten av 1800-tallet ble myrtelg (EN), rankstarr (VU) veikstarr (NT), tuestarr (NT), nubbestarr, strengstarr, sæbustarr, sveltull og myggblom registrert på "Aasmyren", men disse er ikke registrert i nyere tid og det er usannsynlig at de fortsatt finnes på myren eller i sumpskogen.

Bruk, tilstand og påvirkning: Sumpskogen er et resultat av både grøfting og uttak av torv. Dette har først tørket ut sumpskogen, men deretter senket bakkenivået ned til grunnvannsnivået igjen, slik at arter som normalt vokser i rike sumpskoger også har sitt voksested i lokaliteten. Det går strenger med fastmark med blåbærfuruskog gjennom lokaliteten. I kanten mot fyllmassene i søndre del av lokaliteten er det en gammel søppelplass med jernskrot. Det går også en sti gjennom vestre del av lokaliteten.

Fremmede arter: I den vestre og søndre kanten har det, både i tilknytting til en hageavfallsdump og et område med fyllmasser, etablert seg flere fremmede arter, blant annet gravmyrt (SE), dagfiol (LO), rødhyll (SE), platanlønn (SE) fagerfredløs (HI), prydstrandvindul (SE) og hagerips (SE).

Del av helhetlig landskap: Lokaliteten er forutom en viktig lokalitet i seg selv også viktig som en buffersone mot myrlokalteten i nord.

Verdivurdering: Lokaliteten er 14 daa, har over 50 % dekning av typiske rike sumparter, men er både grøftet og brukt for uttak av torv. Det er innspredning av fremmede arter. Lokaliteten har til tross for negativ påvirkning gode bestand av på langstarr og myrkongle og innslag av kildesumparter som springfrø og maigull. Mandelpil (VU) er nylig registrert i området. Lokaliteten fungerer som buffersone til en kartlagt myrlokaltet. Åsmyra S vurderes som viktig (B), men krever restaurering for å beholde verdien over tid. **Skjøtsel og hensyn:** Tetting av grøfter vil være et godt tiltak for å opprettholde og videreutvikle de biologiske verdiene i lokaliteten. Det bør også fjernes fremmede arter både fra lokaliteten og fra arealene nærmest rundt denne for å forhindre at disse trenger bort naturlige arter i lokaliteten.

2141 Fåleslora

Evjer, bukter og viker - Bukter og viker Verdi: B Areal: daa

Innledning: Lokaliteten er revidert av BioFokus ved Ulrika Jansson i forbindelse med kvalitetssikring av naturtyperlokalteter. Dette som et ledd i oppfølging av faggrunnlag for handlingsplan for rikere sump- og kildeskog. Oppdragsgiver har vært Fylkesmannen i Hordaland. Dette er en revisjon av tidligere registrert naturtype (BN00051800). Lokaliteten er tidligere feltkartlagt av Harald Bratli i juni 1999 i forbindelse med naturtypekartlegging i kommunen. Kunnskap fra tidligere kartlegging er videreført.

Beliggenhet og naturgrunnlag: Lokaliteten ligger sør i Gjersjøen ved inngangen til Ringnestunnelen i Ås kommune. Berggrunnen er glimmergneis, glimmerskifer, metasandstein eller amfibolitt og løsmassedekket består av marine avsetninger og i noen deler torv.

Naturtyper, utforminger og vegetasjonstyper: Lokaliteten er kartlagt som evjer, bukter og viker. I indre del overlappende med flommarksskog med vierkratt og gråor. Vegetasjonen preges av vierkrattskog ved bredden av innsjøen og relativt høyvokst sumpvegetasjon med bl.a. takrør, sverdlilje, kvass-starr og elvesnelle. Strutseving, mjørdurt, bekkeblom, springfrø, slyngsøtvier og bekkekarer er vanlige i indre del. Her er skogen gråordominert med gråor opp til 35-40 cm i brysthøydediameter. Hegg og krossved vokser i busksjiktet. I bunn er det mest naken leire og liten dekning av moser, mens stammer av gråselje og gråor har mye moser.

Artsmangfold: Skjellkjuke på gråor. Stor potensial for flomskogsmoser som skvulpnose på gråselje. Laven gullnål vokste på rotvelt. Lokaliteten er en viktig fuglebiotop. De åpne sumpområdene har potensial for rik fauna av insekter, for eksempel øyestikkere og libeller.

Bruk, tilstand og påvirkning: Lokaliteten ligger mellom to store veier og inntil et mindre næringsområde. Det er mye søppel i biotopen, og den ligger utsatt til i forhold til utslipp og forurensing.

Fremmede arter: Veikantvegetasjonen er rudertpreget med innslag av fremmede arter, men få av disse risikerer å utgjøre problem i flomskogen.

Del av helhetlig landskap: Lokaliteten utgjør en vegetasjonsrik del av innsjøen Gjersjøen.

Verdivurdering: Lokaliteten vurderes som en viktig biotop for både insekter, fugler og potensielt moser. Flomskogen vurderes som viktig på basis av størrelse, potensial for rødlistearter og skogtilstand. At området er forstyrret av veier og fyllinger i vest, sør og øst trekker verdien ned. Samlet vurderes lokaliteten som viktig (B).

Skjøtsel og hensyn: De biologiske verdiene er ikke avhengige av skjøtsel. Grøfting, graving etc. vil redusere verdiene.

337 Holteberget SV I

Rik sump- og kildeskog – Boreal kildeskog Verdi: B Areal: daa

Innledning: Lokaliteten er revidert av BioFokus ved Ulrika Jansson i forbindelse med kvalitetssikring av naturtypelokaliteter tidligere kartlagt som rik sumpskog. Dette som et ledd i oppfølging av faggrunnlag for handlingsplan for rikere sump- og kildeskog. Oppdragsgiver har vært Fylkesmannen i Hordaland. Dette er en revisjon av tidligere registrert naturtype (BN00050340) som ble kartlagt i 2002 av Terje Blindheim. Kunnskap fra tidligere kartlegging er videreført.

Beliggenhet og naturgrunnlag: Lokaliteten ligger i en bratt vestvendt helling ved Holtberget i Frogn kommune. Berggrunnen er ortogneis med feltspatøyrer og løsmassene er marine avsetninger i et lite område rett under lokaliteten.

Naturtyper, utforminger og vegetasjonstyper: Avgrensningen gjelder naturtypen rikere sump- og kildeskog med delnaturtypen boreal kildeskog. Gran og gråor dominerer i tresjiktet, men det er også innslag av ask (mest yngre trær og kratt). I feltsjiktet vokser skogbingel, hvitbladtistel, enghumleblom, mjørdurt, gulstarr, engsnelle, sumphaukeskjegg og slakkstarr (svært mye). Hestehov, bekkekarse, skavgras og trollurt finns i områder med tydelige sig. På tørrere tuer vokser blåbeis, kranskonvall og tysbast. Mindre partier med ballblom fins også. Ullmose dominerer stedvis i bunnsjiktet.

Artsmangfold: Her finnes en lang rekke typiske sig- og kildearter som ask (NT), skavgras, trollurt og bekkekarse.

Bruk, tilstand og påvirkning: Ask er tydelig nedbeitet av hjortevilt. Det begynner å dannes en del grangadd i området og skogen oppleves generelt som lysåpen.

Fremmede arter: Det ble ikke registrert fremmede arter i biotopen.

Del av helhetlig landskap: Lokaliteten fremstår som en relativt isolert forekomst av kildeskog.

Verdivurdering: Lokaliteten dekkes til sto del av svært rik kildeskog, stedvis dominert av gran (grankildeskog, VU). Stor dekning av typiske kildeskogsarter. Lokaliteten er relativ stor og vurderes samlet som viktig (B).

Skjøtsel og hensyn: De biologiske verdiene opprettholdes og utvikles best ved fri utvikling av skogen.

373 Holt N

Gammel sumpskog – Gammel gransumpskog Verdi: B Areal: daa

Innledning: Lokaliteten er revidert av BioFokus ved Ulrika Jansson i forbindelse med kvalitetssikring av naturtypelokaliteter tidligere kartlagt som rik sumpskog. Dette som et ledd i oppfølging av faggrunnlag for handlingsplan for rikere sump- og kildeskog. Oppdragsgiver har vært Fylkesmannen i Hordaland. Revisjon av tidligere registrert naturtype (BN00050088), kartlagt i 2003. Kunnskap fra tidligere kartlegging er videreført.

Beliggenhet og naturgrunnlag: Lokaliteten ligger i Frogn kommune, øst for Skyssrud. Skogen grenser i nord og delvis i sør mot hogstflater. Berggrunnen består av gneis og løsmassedeckket er delvis torv, delvis rike marine avsetninger.

Naturtyper, utforminger og vegetasjonstyper: Avgrensningen gjelder naturtypene gammel sumpskog og rikere sump- og kildeskog. Gran (30-60 cm i brysthøydiameter) dominerer i tresjiktet, men med stort innslag av svartor (20-35 cm) og bjørk (40 cm). De fleste trærne står på sokler og det er stor mengde død ved (>15, stedvid over >20 dødved-elementer per daa). I feltsjiktet domineres stedvis bregner (broddtelg, sauetelg/geitetelg). Torvmoser og bjørnemose er vanlige i bunnsjiktet. I rikere deler vokser myrkongle, gulstarr, fredløs, mjørdurt, vendelrot, trollurt, slakkstarr, skogsivaks, hestehov, enghumleblom, skjoldbærer, bekkekarse, mannasøtgras og sumphaukeskjegg.

Artsmangfold: Halve arealet dekkes av rike sump- og kildearter. Trollurt og slakkstarr er mer spesielle arter som ble registrert.

Lokaliteten er også en viktig viltbiotop. Gammelgranlav vokser på stammebasis av grov gran.

Bruk, tilstand og påvirkning: Tidligere grøftet sumpskog som ikke har blitt monoton granskog.

Verdivurdering: Lokaliteten har både kvaliteter knyttet til gammel sumpskog og til rik sumpskog. Lokaliteten er over 20 daa, har 11-20 gammelskogs-elementer per daa. Skogen har vært grøftet. Halvparten av totalarealet dekkes av typiske sump- og kildearter. Samlet vurderes lokaliteten som viktig (B).

Skjøtsel og hensyn: Det beste for de biologiske verdiene ville være å restaurere sumpskogen ved å fylle igjen grøfter.

406 Nymølldammen Ø

Rik sump- og kildeskog – Rikere løvsumpskog Verdi: B Areal: daa

Innledning: Lokaliteten er revidert av BioFokus ved Ulrika Jansson i forbindelse med kvalitetssikring av naturtypelokaliteter tidligere kartlagt som rik sumpskog. Dette som et ledd i oppfølging av faggrunnlag for handlingsplan for rikere sump- og kildeskog. Oppdragsgiver har vært Fylkesmannen i Hordaland. Tidligere registrert naturtype (BN00050100) ble kartlagt i august 2003 av Terje Blindheim. Kunnskap fra tidligere kartlegging er videreført.

Beliggenhet og naturgrunnlag: Lokaliteten ligger i en dalgang sør for Tjuåsen, vest for Nettetveien og sør for Bunnerfjorden i Frogn kommune. Løsmassedeckket er torv og rike marine avsetninger, mens berggrunnen er gneis.

Naturtyper, utforminger og vegetasjonstyper: Avgrensningen gjelder rikere sump- og kildeskog med delnaturtypen rikere løvsumpskog. Treslag er gran (opp mot 50 cm i brysthøydiameter), bjørk (vanligst i nordvest), svartor (stedvis dominerende). Stedvis hegg i busksjikt. Langs etter utløpsbekken vokser strutseving, hvitbladtistel, springfrø, vendelrot, mjørdurt og noe firblad. Oppe på flaten vokser også sumphaukeskjegg, skogsvinerot, korsknapp, klourt, slyngsøtvier, bekkeblom, skogburkne, sumpkarse og skogsnelle. Her finnes små flekker med bekkekarse og maigull. Fagermoser og palmemose er vanlige i bunnsjiktet. I særs våte flekker vokser sverdlilje, elvesnelle og skjoldbærer.

Artsmangfold: Dronningstarr (NT-2010) og langstarr ble funnet innenfor avgrensningen.

Bruk, tilstand og påvirkning: Sumpskogen kan ha vært en beitet fukteng, men har nå grodd helt igjen. Gamle grøfter er i ferd med å lukke seg selv og grunnvannstanden er høy. I den østre kanten går en steinmur og det er lagret jernskrot og tegel her.

Verdivurdering: Dette er en av de største og mest intakte rike sumpskogene i Vestby og Frogn. Storparten av arealet dekkes av typiske sumparter og rødlistede naturtyper. Dronningstarr (NT-2010) ble funnet. Lokaliteten vurderes som viktig (B verdi).

Skjøtsel og hensyn: Det beste for de biologiske verdiene vil være å la skogen utvikle seg fritt og å tette grøfter.

1002 Knardal NR, SØ

Rik sump- og kildeskog – Varmekjær kildelauvskog Verdi: B Areal : daa

Innledning: Lokaliteten ble kartlagt i forbindelse med NiN-kartlegging i et utvalg av verneområder i Oslo og Akershus 2012. Kartleggingen ble utført av BioFokus ved Ulrika Jansson den 7. august 2012.

Beliggenhet og naturgrunnlag: Lokaliteten ligger i en svak helning på rike strandavsetninger, delvis innenfor Knardal NR (VV00001257) i Frogn kommune. Lokaliteten er i overkant avgrenset av en bergvegg og nedover av en vei.

Naturtyper, utforminger og vegetasjonstyper: Lokaliteten er kartlagt som rikere sump- og kildeskog med utformingen varmekjær kildeløvsog. Dette tilsvarer NiN-grunntypen kalkrik svak grunnkilde innenfor hovedtypen svak kilde og kildeskogsmark.

Vegetasjonstyp er snelle-askesog. Kildeskogen er dominert i tresjiktet av eldre ask, alm og osp. I busksjiktet finnes hegg. Feltsjiktet er nesten helt dominert av skavgras, med innslag av hasselur (VU) og strutseving. Kildeskogen forefaller relativt tørr i overflaten, men artsinventaret tilsier bevegelig markvann lenger ned. Det ble ikke funnet mye gammelskogsselementer som død ved eller gamle trær.

Artsmangfold: Skavgras dominerer feltsjiktet, sammen med hasselurt (VU).

Bruk, tilstand og påvirkning: Midt i området ligger en kum og området har derfor trolig fått senket grunnvannstanden. Det går en vei rett i nedkant av lokaliteten

Fremmede arter: Ingen fremmede arter ble registrert, men hasselurten kan være en hagerømling.

Del av helhetlig landskap: Kildeskogen ligger i nedkanten av en edelløvsogskli og må forvaltes sammen med denne.

Verdivurdering: Naturtypen varmekjær kildeløvsog er rødlistet som VU i følge Norsk Rødliste for Naturtyper 2011. Området har typisk vegetasjon for ask-snelle-sog med velutviklet feltsjikt, men skogen er ikke gammel og området er litet. Det henger sammen med en rik edelløvsog i NV. Hasselurt (VU) ble funnet relativt rikelig. Samlet vurderes området som viktig (B).

Skjøtsel og hensyn: Naturtypen ligger kun delvis innenfor verneområdet Knardal NR, til tross for at denne naturtypen angis som meget viktig i verneformålet. Lokaliteten i sin helhet bør derfor vurderes inngå i verneområdet. Gjenopprettet vannstand vil være positivt for de biologiske verdiene, mens hogst vil være negativt.

10 Rognskjørdammen øst

Rik sump- og kildeskog – Varmekjær kildelauvskog Verdi: B Areal : 10 daa

Innledning: Lokaliteten ble kartlagt i 2004 av Terje Blindheim (BioFokus) og i 2012 av Ole J. Lønnve (BioFokus) i forbindelse med sumpskogkartlegging.

Beliggenhet og naturgrunnlag: Lokaliteten ligger på Nesoddens vestsida ved Rognskjørdammen. Lokaliteten ligger inntil RV 157 (Sproveien), og grenser til denne langs østsida av veien. Berggrunnen utgjøres av grunnfjell.

Naturtyper, utforminger og vegetasjonstyper: Avgrensningen gjelder naturtypen rik sump- og kildeskog med utforming varmekjær kildeløvsog. Dette utgjør omlag 40% av lokaliteten. Ellers forekommer rik edelløvsog som kan lågurteikesog. Dette utgjør ca 15%. I tillegg kan deler av lokaliteten karakteriseres som naturtypen dam. Dette utgjør ca 20%. Rundt den østre delen av Rognskjørdammen finnes både relativt fattig barskog og på østsida rikere barskog og edelløvsogspartier med svartor, ask og hassel. Edelløvsogspartier spenner fra varmekjær kildeløvsog til lågurteikesog over korte avstander. Den sjeldne mosen ullmose ble funnet her, sammen med en rekke andre kravfulle sumpskogsmoser. Karplantefloraen er også meget rik med blant annet slakkstarr og sumphaukskjegg, barlind, myske, ramsløk, firblad og skavgras, foruten mer vanlige arter som krypsoleie, fredløs, gjøksyre, myrmaure, bekkeblom. Selve dammen som domineres av elvesnelle. Korsmo (1974) nevner lokaliteten "S for Svestad" i verneplan for edelløvsog, men da den ikke er lokalisert på kart, er det usikkert om det refereres til det samme området. Ut fra hans beskrivelse er det imidlertid sannsynlig. Han oppgir at skogen er en inoptimal svartorskog, ferskvannsvariant, med forekomst av ramsløk, skavgras og slakkstarr.

Bolghaug & Dolmen (1996) hevder at dyrelivet ser ut til å være fattig. Ingen sjeldne arter ble registrert, men larver av padde ble funnet.

Bruk, tilstand og påvirkning: Rognskjørdammen deles i to av RV 157 og den er følgelig påvirket av veifylling. Salting av veibanen om vinteren, kan også ha en viss påvirkning på lokaliteten.

Fremmede arter: Ingen registrert.

Verdivurdering: Varmekjær kildeløvsog er en av de mest truede vegetasjonstypene vi har i landet. Forekomsten dekker imidlertid bare små arealer lengst øst i lokaliteten og gis derfor kun verdi som viktig (B verdi).

Skjøtsel og hensyn: Ikke hogst.

86 Nord for Bommenveien

Rik blandingskog i lavlandet – Boreonemoral blandingskog Verdi: C Areal : 12 daa

Innledning: Lokaliteten ble kartlagt i 2002 av Harald Bratti (Skog og Landskap) og i 2012 av Ole J. Lønnve (BioFokus) i forbindelse med sumpskogkartlegging.

Beliggenhet og naturgrunnlag: Lokaliteten ligger langs RV 157 nord for Bommenveien litt nord for Fagerstrand helt sørvest i Nesodden kommune. Berggrunnen består av granittiske bergarter (grunnfjell).

Naturtyper, utforminger og vegetasjonstyper: Liten lokalitet som henføres til naturtypen rik blandingskog i lavlandet med utforming boreonemoral blandingskog. Området består av flere rike skogtyper som lågurtskog og edelløvsog i blanding med fattigere furuskog på knauser. I tresjiktet finnes hassel, svartor, og ask, foruten furu og gran. Spredt finnes middels gammel eik. Det er en del natffiol i lokaliteten, foruten blåveis, hengeaks, dunhavre, kvitbladtistel, skogfiol, leddved, korsved og jonsokkoll. I fuktige forsenkninger, overrislede grunne partier og langs en liten bekk finnes arter som kornstarr, blåknapp og fredløs. Langs veien inngår også artsrik kantvegetasjon med storblåfjær, blodstorkenebb, rundskolm og gressløk (forvilla), foruten mer typisk knausvegetasjon på sure berg med småsyre, engtjæreblom, smørbutikk, stemorsblom og småbergknapp. Noe død ved forekommer i partier, men kontinuiteten til dette elementet er lav.

Bruk, tilstand og påvirkning: Lokaliteten er hogstpåvirket.
Fremmede arter: Ingen registrert.

Verdivurdering: Området har en variert og artsrik vegetasjon på et lite areal, men er generelt nokså påvirket. Den gis derfor lokal verdi (C).

Skjøtsel og hensyn:

205 Sylta Nordvest II

Rik sump- og kildeskog - Varmekjær kildelausvog Verdi: C Areal : daa

Innledning: Lokaliteten har tidligere vært kartlagt 2003 av Harald Bratli (Skog og Landskap) og Kim Abel (BioFokus) og i 2012 av Ole J. Lønnve (BioFokus) i forbindelse med sumpskogkartlegging.

Beliggenhet og naturgrunnlag: Lokaliteten ligger i tilknytning til en liten bekk som drenerer ut ved Bekk, litt sør for Søndre Spro på vestsiden i Nesodden kommune. Berggrunnen består av granittiske bergarter (grunnfjell).

Naturtyper, utforminger og vegetasjonstyper: Lokaliteten har tidligere vært kartlagt som naturtypen gammel granskog. Etter befaringen i 2012 er dette endret til rik sumo- og kildeskog med utforming varmekjær kildeløvsog (50%). Det resterende arealet inngår dels i naturtypen rik edelløvsog med utforming rasmark.lindeskog (25%). Edelløvsoggen er forholdsvis dårlig utformet med stort innslag av yngre trær. Lokaliteten følger et lite bekkedrag med sumpskog i øvre deler og edelløvsog i nedre deler. I sumpskogen er det enkelte grove svartor og noen få læger av gran og løv. I de nedre deler er terrenget bratt og det er en del innslag av bla lind og annet edelløv. Det står en relativt grov lind i lia på 50-60 cm i diameter i brysthøyde. Totalt 12 arter påvist: ask (NT, i henhold til Norsk Rødliste for Arter, 2010), alm (NT), bekkeblom, fredløs, gran, grøfteleie, hegg, mjørdurt, stornesle, svartor, trollhegg, vendelrot, vårkål. Biotopen er viktig grunnet at det er intakt eldre skog langs et bekkedrag og en variert treslagssammensetning. Sjeldne elementer i området. Området er også dokumentert tidligere, da med en større avgrensning. Se Bratli (2003).

Bruk, tilstand og påvirkning: Lokaliteten er noe hogstpåvirket, men det er en stund siden det ble utført hogst her.

Fremmede arter: Mongolspringfrø forekommer innenfor avgrensningen i sumpskogen.

Verdivurdering: Lokaliteten har flere kvaliteter som død ved, fuktig sumpskogmiljø, variert treslagvariasjon, vestvendt beliggenhet samt funn av rødlistearter. Størrelsen er derimot liten og utformingen av edelløvsoggen er forholdsvis dårlig, hvilket trekker noe ned. Lokaliteten gis verdi som viktig (B).

Skjøtsel og hensyn: Ikke hogst

218 Svenskemyr

Rik sump- og kildeskog - Rikere gransumpskog Verdi: B Areal : daa

Innledning: Lokaliteten ble kartlagt i 2003 av Terje Blindheim (BioFokus) og i 2012 av Ole J. Lønnve (BioFokus) i forbindelse med sumpskogkartlegging.

Beliggenhet og naturgrunnlag: Lokaliteten ligger på Nesoddens vestside, ca 1,5 km nordøst for Svestasd. Berggrunnen utgjøres av granitt (grunnfjell).

Naturtyper, utforminger og vegetasjonstyper: S sammensatt biotop med bratt skråning i nord hvor det er blandingsskog med stort innslag av løvtrær, bergvegger og en del rasmark. Avgrensningen kan føres til naturtypen rik sump- og kildeskog med utforming rikere gransumpskog. Dette utgjør omlag 60% av lokaliteten. I tillegg finnes små partier i sør og øst med utforming varmekjær kildeløvsog (ca 10%) med slakkstarr. De resterende 25% inngår i naturtypen rik edelløvsog med utforming rasmark-lindeskog. Det dominerende treslaget er gran, men med betydelig innslag av svartor og vannstanden er forholdsvis høy da gammel grøft er i ferd med å gro igjen. Flere trær på sokler. Mot bergveggene i nord forekommer foruten lind, eldre hasselkjerr, osp, bjørk og gran. Stedvis forekommer noe død ved, men kontinuiteten til dette elementet er forholdsvis lav.

Artsmangfold: Alm (NT, Norsk Rødliste 2010), slakkstarr, sumphaukeskjegg, lind, hassel og svartor.

Bruk, tilstand og påvirkning: Tidligere grøftet.

Fremmede arter: Ingen registrert

Verdivurdering: Avgrensningen har omfatter en nokså sammensatt lookaltetet med flere påviste kvaliteter. Potensilaet for interessante artsforekomster, særlig av insekter vurderes som ganske stor. På bakgrunn av dette vurderes lokaliteten til verdien viktig (B)..

Skjøtsel og hensyn: Ikke hogst

228 Sylta

Rik sump- og kildeskog - Rikere løvsumpskog Verdi: C Areal : daa

Innledning: Lokaliteten kartlagt i 2003 av Terje Blindheim (BioFokus) og i 2012 av Ole J. Lønnve (BioFokus) i forbindelse med sumpskogkartlegging.

Beliggenhet og naturgrunnlag: Lokaliteten ligger langs Toveien sentralt i Nesodden kommune. Lokaliteten er omgitt av delvis hogstpåvirket bardominert skog. Berggrunnen består av granittiske bergarter (grunnfjell).

Naturtyper, utforminger og vegetasjonstyper: Liten ugrøftet og svakt hellende rik sump- og kildeskog som kan henføres utformingen rikere løvsumpskog. Utformingen er svak. Enkelte svartor (ca 35-45 cm dbh), dels på sokler forekommer i tillegg til en del gran. Vegetasjonen er forholdsvis rik med en del blåveis i øvre deler, ellers enhumleblom, mjørdurt, krossved, skogburkne og vendelrot. Lite område hvor det tidligere er tatt ut frø fra svartor. Noe død ved (læger) forekommer stedvis.

Bruk, tilstand og påvirkning: Lokaliteten er noe hogstpåvirket.

Fremmede arter: Ingen registrert

Verdivurdering: Størrelsen og mangel på kontinuitet og spesielle arter tilsier lokal verdi (C). Verdien til lokaliteten vil derimot øke på sikt hvis den får stå urørt.

Skjøtsel og hensyn: Ikke hogst, unngått drenering av biotopen

230 Engsdammen øst

Rik sump- og kildeskog – Varmekjær kildelauvskog Verdi: C Areal : daa

Innledning: Lokaliteten kartlagt i 2003 av Terje Blindheim (BioFokus) og i 2012 av Ole J. Lønnve (BioFokus) i forbindelse med sumpskogkartlegging

Beliggenhet og naturgrunnlag: Lokaliteten ligger langs RV 157 på østsiden av Engsdammen på Nesoddens vestsida. Berggrunnen består av grannittiske bergarter.

Naturtyper, utforminger og vegetasjonstyper: Liten ugrøftet og rik sump- og kildeskog med utforming varmekjær kildeløvskog. Tresjiktet utgjøres for det meste av ungskog med oppslag av ask (NT, Norsk Rødliste for Arter, 2010). Ellers forekommer svartor med dels betydelig innslag av osp, bjørk, hegg og trollhegg. Noe spisslønn og hassel står i kantebne. Det er lite sokler på trærne. En liten bekk drenerer gjennom lokaliteten. Av karplanter ble det registrert bl. a. brunrot, mjørdurt, fredløs, skogsvinerot, skogsivaks og klourt. Sistnevnte er karakterart for rikere strandskog.

Bruk, tilstand og påvirkning: Lokaliteten har vært hogd, så det har antakelig ikke vært skog her så veldig lenge

Fremmede arter: Ingen registrert

Verdivurdering: Lite areal og kort skoglig kontinuitet tilsier lokal verdi (C verdi). Verdien til denne lokaliteten vi derimotl øke på sikt hvis den får være i fred.

Skjøtsel og hensyn: Ikke hogst. Det må ikke dreneres rundt biotopen

236 Flaskebekktjernet Sør

Rik sump- og kildeskog – Rikere løvsumpskog Verdi: C Areal : daa

Innledning: Lokaliteten kartlagt i 2003 av Terje Blindheim (BioFokus) og i 2012 av Ole J. Lønnve (BioFokus) i forbindelse med sumpskogkartlegging.

Beliggenhet og naturgrunnlag: Avgrensningen gjelder et lite parti langs en bekk i det sørvestlige hjørnet av Flaskebekktjern nord i Nesodden kommune. Berggrunnen består av granittiske bergarter (grunnfjell).

Naturtyper, utforminger og vegetasjonstyper: Ugrøftet liten sumpskog i tilknytning til Flaskebekktjernet. Den dominerende naturtypen er rik sump- og kildeskog med utforming rikere løvsumpskog (70%). I kantene av avgrensningen inngår partier med mer dårligere utformet rik edelløvskog med utforming rasmark-lindeskog (20%). Svartor dominerer, men også innslag av gran, gråselje og bjørk. Svartor opp mot 40 cm dbh. I kantene forekommer lind, hassel, spisslønn og osp. Ung skog med små tredimensjoner. Lite død ved. I feltsjiktet forekommer større partier med myrkongle. Totalt 18 arter ble påvist: bjørk, elvesnelle, fredløs, gran, gråselje, hassel, lind, melkerot, mjørdurt, myrkongle, osp, rogn, skogsnelle, slakkstarr, spisslønn, svartor, trollhegg, vårkål.

Bruk, tilstand og påvirkning: Særlig kantene er hogspåvirket, men det er en del år siden dette ble gjort. Lokaliteten ligger inntil en alpinbakke.

Fremmede arter: Ingen registrert

Verdivurdering: Lite areal, men med et vist innslag av særegne arter. Pga. beliggenheten midt i Oslofjorden, samt nærhet til ferskvann, har trolig lokaliteten et ikke uvesentlig potensial for interessante insektforekomster, særlig av tovinger (Diptera). Lokaliteten er derimot liten, og skogen dårlig utviklet. Derfor gis lokaliteten lokal verdi (C).

Skjøtsel og hensyn: Ikke hogst.

238 Kringsjøveien øst

Rik sump- og kildeskog – Rikere løvsumpskog Verdi: C Areal : daa

Innledning: Lokaliteten ble kartlagt i 2003 av Terje Blindheim (BioFokus) og i 2012 av Ole J. Lønnve (BioFokus) i forbindelse med sumpskogkartlegging.

Beliggenhet og naturgrunnlag: Lokaliteten ligger 7-800 meter sør-øst for Nyborgdammen i Nesodden kommune. Lokaliteten er omgitt av bardominert skog. Berggrunnen består av granittiske bergarter (grunnfjell).

Naturtyper, utforminger og vegetasjonstyper: Lokaliteten kan føres til rik sump- og kildeskog med utforming rikere løvsumpskog. Utformingen er dårlig utviklet, og muligens kan lokaliteten også føres til eldre barskog. Gran og svartor dominerer tresjiktet (mest gran). Svartor opp mot 30-45 cm dbh. Flere trær på sokler. Stedvis noe død ved, men lav kontinuitet i dette elementet. Feltsjiktet er sparsomt utviklet med innslag av fredløs, myrflol, skogburkne, skogsnelle og smyle. Gammel grøft går gjennom området, men er nå i ferd med å fylles en del steder. Vannhusholdninga i biotopen vil på sikt gjenopprettes.

Bruk, tilstand og påvirkning: Lokaliteten har vært grøftet og hogd, men dette er mange år siden.

Fremmede arter: Ingen registrert.

Verdivurdering: Liten relativt dårlig utviklet sumpskog lokalitet. Verdien vurderes til å være lokal (C verdi) per 2013.

Skjøtsel og hensyn: Ikke hogst, grøft bør ikke graves opp igjen.

242 Gaupefjell vest

Gammel boreal lauvskog – Gammel ospeskog Verdi: B Areal : daa

Innledning: Lokaliteten kartlagt i 2003 av Terje Blindheim (BioFokus) og i 2012 av Ole J. Lønnve (BioFokus) i forbindelse med sumpskogkartlegging.

Beliggenhet og naturgrunnlag: Lokaliteten ligger vest for Gaupefjell, forholdsvis sentralt i Nesodden kommune. Lokaliteten er omgitt av hogspåvirket bardominert skog. Berggrunnen består av grannittiske bergarter (grunnfjell).

Naturtyper, utforminger og vegetasjonstyper: Småkupert område med variasjon i terreng og naturtyper, fuktighet og elementer. Området har yngre skog etter hogst for en del år tilbake. Det er imidlertid ikke blitt plantet gran og det har utviklet seg en naturlig

løvsuksesjon. Avgrensningen omfatter naturtypen gammel boreal løvskog med utforming gamle ospesholt (ca 60%). I tillegg forekommer noen mindre partier med rik edelløvskog med utforming rasmark-lindeskog (ca 10%). Utover dette forekommer i vestre del av avgrensningen et parti med gammel oresumpskog i et søkk med bratte bergvegger på begge sider. Her forekommer en del svartor, men sumpskogen må karakteriseres som fattig utformet. Noe gammel furuskog med utforming gammel lavlandsfuruskog (Ca 15%) forekommer også innefor avgrensningen.

Det finnes forholdsvis mye død ved av osp i et parti. Ospepigg (VU, iht. Norsk Rødliste For Arter 2010) som lever på død ved av osp ble registrert her. I tillegg forekommer minst to barlinder (VU) innenfor avgrensningen.

Bruk, tilstand og påvirkning: Lokaliteten er hogstpåvirket.

Fremmede arter: Ingen registrert

Verdivurdering: Nokså variert lokalitet med funn av interessante arter. Barlind er sjelden i Nesodden kommune. Fin løvskogsbiotop med potensial for interessante artsforekomster samt potensial for vilt. Dette tilsier regional verdi (B).

Skjøtsel og hensyn: Ikke hogst

.....

252 Naverud Ø

Rik sump- og kildeskog - Boreal kildeskog Verdi: A Areal: daa

Innledning: Lokaliteten kartlagt i 2003 av Sigve Reiso (BioFokus) og i 2012 av Ole J. Lønnve (BioFokus) i forbindelse med sumpskogkartlegging.

Beliggenhet og naturgrunnlag: Lokaliteten ligger nord for Tjernsli, sentralt i Nesodden kommune. Avgrensningen er omgitt av bardominert skog. Berggrunnen består av granittiske bergarter (grunnfjell).

Naturtyper, utforminger og vegetasjonstyper: Avgrensningen gjelder naturtypen rik sump- og kildeskog med utforming boreal kildeskog (ca 60). Innenfor avgrensningen forekommer også partier av naturtypen gammel barskog med utforming gammel granskog (ca 20%).

Sumpskog langs bekk med mye død ved av gran. Flere grove svartor (opp mot ca 50 cm dbh). I skråning noe rikt med blåveis, ellers fattig med mye død ved, mest av gran, mest av tidlig nedbrytningsstadie. Også en liten sump med svartor i øst. Innslag av bjørk og osp i skråningen. Stedvis forekommer en del død ved, både stående og liggende. Mest gran, men også andre treslag. Totalt 23 arter påvist: alm (NT, Norsk Rødliste for Arter 2010)), bekkeblom, enghumleblom, firblad, flatkjuke, gjøkesyre, gran, granrustkjuke, hassel, hestehov, hvitbladtistel, markjordbær, mjørdurt, orekjuke, skogsvinerot, spisslønn, stornesle, strutseving, svartor, svartrandkjuke, vendelrot, viftelærsopp.

Bruk, tilstand og påvirkning: Lokaliteten er ikke påvirket av nyere inngrep.

Fremmede arter: Ingen registrert

Verdivurdering: Meget variert biotop med mange elementer, ganske stort areal og flere sjeldne arter samt arter med høy rødlistekategori, tilsier verdi som svært viktig (A verdi).

Skjøtsel og hensyn: Ikke hogst

.....

253 Grøndalen

Rik sump- og kildeskog - Boreal kildeskog Verdi: B Areal: daa

Innledning: Lokaliteten kartlagt i 2003 av Sigve Reiso (BioFokus) og i 2012 av Ole J. Lønnve (BioFokus) i forbindelse med sumpskogkartlegging.

Beliggenhet og naturgrunnlag: Lokaliteten ligger i sørenden av Grøndammen, nokså sentralt i Nesoddenmarka i Nesodden kommune. Lokaliteten er omgitt av bardominert skog. Berggrunnen består av granittiske bergarter (grunnfjell).

Naturtyper, utforminger og vegetasjonstyper: Avgrensningen gjelder naturtypen rik sump- og kildeskog med utforming boreal kildeskog. Lokaliteten kan også beskrives som naturtypen gammel barskog. Vannspeilet er høyt. Flere svartor med 50 cm dbh på sokler. Granskogen er relativt gammel. Gjennom lokaliteten forekommer forholdsvis mye gadd og læger, spesielt av gran, og kontinuiteten i død ved betegnes som middels til god. Ellers forekommer noe bjørk. Feltsjiktet domineres av torvmoser og starr, bl.a. stjernestarr. Totalt 10 arter påvist: bjørk, blåkjuke, furu, hyllekjuke, lakkjuke, sommereik, stjernestarr, storbjørnemose, svartor.

Bruk, tilstand og påvirkning: Grøndammen ble i sin tid demmet opp i nordenden, hvilket har hatt en betydning for denne lokaliteten. Gjennom lokaliteten går en gammel grøft, som nå er i ferd med å gro igjen.

Fremmede arter: Rødhyll (HI, Fremmedarter i Norge 2012) ble registrert innenfor avgrensningen

Verdivurdering: Sjeldent med sumpskog med høyt vannspeil i landskapet. Lokaliteten har ellers flere kvaliteter, spesielt knyttet til død ved. På bakgrunn av dette gis lokaliteten verdi som viktig (B).

Skjøtsel og hensyn: Ikke hogst

.....

268 Hasla

Rik sump- og kildeskog - Varmekjær kildelauvskog Verdi: B Areal: daa

Innledning: Lokaliteten kartlagt i 2003 av Sigve Reiso (BioFokus) og i 2012 av Ole J. Lønnve (BioFokus) i forbindelse med sumpskogkartlegging.

Beliggenhet og naturgrunnlag: Lokaliteten ligger langs elva Hasla, på grensen mellom Nesodden og Frogn kommuner helt Sør-Øst i Nesodden kommune. Elva markerer grensen til Frogn, biotopen strekker seg derfor noe inn i nabokommunen. Berggrunnen består av granittiske bergarter (grunnfjell).

Naturtyper, utforminger og vegetasjonstyper: Avgrensningen omfatter naturtypen rik sump- og kildeskog med utforming varmekjær kildeløvskog (80%). Skogen er noe flompåvirket langs elva. Noe gadd og læger av svartor og gran forekommer stedvis. Enkelte forholdsvis grove grantrær står i kantene av avgrensningen. Noe edelløvtrær forekommer i busksjiktet. Markert søkk i terreng gir et fuktig miljø. Funn av sårbar art på død ved av gran. Totalt 17 arter påvist: ask (NT, i henhold til Norsk Rødliste for Arter 2010), bekkeblom, bitterkjuke, flatkjuke, fredløs, gran, granrustkjuke, hegg, hvitveis, mjørdurt, orekjuke, rekkekjuke, spisslønn, strutseving, svartor, tobakksbroddsopp og vendelrot. Del av viktig villtområde for bl. a. spettefugl.

Bruk, tilstand og påvirkning: Tidligere hogst.

Fremmede arter: Ingen registrert

Verdivurdering: Lokaliteten ligger i tilknytning til Nesoddens største elv, Hasla. Få registrerte rødlistearter, men potensialet for slike artsforekomster vurderes som ganske høyt. Lokaliteten har flere kvaliteter og det er også gjort funn av enkelte signalarter. En total vurdering av arter, skogstruktur og kontinuitet gir derfor verdi som viktig (B verdi).

Skjøtsel og hensyn: Ikke hogst

.....

1066 Skoklefalltjernet

Dam - Verdi: B Areal: daa

Innledning: Registreringer i dette området har vært utført av flere personer på ulike tidspunkter gjennom mange år både privat og i forbindelse med prosjekter. Ole J. Lønnve (BioFokus) gjorde registreringer innenfor avgrensningen i 2012 og 2013 i forbindelse med kartlegging av sumpskog.

Beliggenhet og naturgrunnlag: Lokaliteten ligger nord for Skoklefall gård nord i Nesodden kommune. Berggrunnen består av granittiske bergarter (grunnfjell). Noen boliger ligger ned til tjernet i sørvest.

Naturtyper, utforminger og vegetasjonstyper: Lokalitetsbeskrivelse ble innlagt og oppdatert av BioFokus desember 2006 og 2013 på bakgrunn av registreringer i vilkaret, eksisterende litteratur og i oppdatert liste fra Sandås (Sandås 2006) samt feltundersøkelser i 2012: Flora og vegetasjon i lokaliteten er undersøkt av Flatby (1995).

Svært variert lokalitet der flere naturtyper inngår. Store arealer i øst består av karrig furudominert skog. Dette arealet utgjør ca 20% av lokaliteten. Furuskogen er relativt ung. Typisk er en del småvokst eik gjennom denne delen. Blåbær dominerer feltsjiktet. Skoklefalltjernet er tidligere vært kartlagt som dam. Tjernet utgjør ca 20% av avgrensningen totalt. Dette opprettholdes, selv om "dam" kanskje ikke virker helt logisk. Skoklefalltjernet er et tjern med stor forekomst av abbor. De fleste amfibiearter som forekommer i Norge er registrert her. Salamandere holder vesentlig til i avsondrede partier langs østsiden av tjernet der fisk som regel ikke kommer til. Langs bredden, særlig langs østsiden, forekommer mye pors. Det er også store partier med takrør. Fuglelivet er forholdsvis rikt. Skoklefalltjernet er en av de største naturlige ferskvannsforkomstene i Nesodden kommune. Det er ikke vesentlig påvirket av reguleringer og andre fysiske inngrep, men det har til tider forekommet kloakkutslipp.

I nordvest-enden av lokaliteten forekommer et forholdsvis stort parti med eldre fuktig granskog, som tenderer mot sumpskog. Dette henføres til naturtypen gammel barskog med utforming gammel granskog. Dette utgjør om lag 25% av avgrensningen. Her forekommer enkelte trær med en dbh på over 60 cm. Enkelte trær på sokler. I tillegg forekommer et vist innslag av svartor og andre boreale løvtrær, bl.a. enkelte grove osp. Dette partiet er dels noe påvirket av tidligere grøfting. To mindre bekker drener gjennom denne delen. Feltsjiktet domineres av forholdsvis godt utviklete partier med storbregner, bl.a. strutseving. I dette partiet forekommer også forholdsvis mye død ved, men mye er av nyere dato (mange trær gikk over ende under et kraftig uvær i desember 2011).

Spesielt i den nordlige delen av avgrensninger finnes flere mindre partier med rik edeløvskog med utforming lågurt-eikeskog og noe alm-lindskog. Dette utgjør ca 10-15% av avgrensningen totalt. Her forekommer enkelte halvgrove eik samt en del eldre hasselkjerr. Lind og hassel forekommer særlig i forbindelse med mindre bergvegger og skrenter i området. I tillegg forekommer stedvis en del grovere osp. I feltsjiktet er det stedvis en del blåveis.

I mindre partier i forbindelse med noen små bekker og sig, forekommer rik sumpskog med utforming varmekjær kildeløvskog. Dette utgjør ca 5-10% av det totale arealet. Her finnes partier med skavgras, svartor og ask. Totalt tre slike mindre partier med rik sumpskog forekommer innenfor avgrensningen, alle i den nordlige delen.

Det er registrert i underkant av 200 karplanter i området. Flere er varmekjære sørlige eller sørøstlige arter. Blant de mest interessante artene kan nevnes skavgras, slakkstarr, nattfiol, lakrismjelt, tysbast, klourt, kattehale, pors, skogbjørnebær, bekkeveronika og myske. De rødlistede soppartene skaftjordstjerne og stultejordstjerne er fra tidligere samlet ved Skoklefalltjernet, mest sannsynlig innenfor lokaliteten. Begge regnes som hensynskrevende. I tillegg er den sjeldne sopp snøsilkekjuke påvist på en bjørkelåg.

Også fuglelivet er rikt (NOF 1995). Minst 53 arter er registrert, og av disse hekker minst 34. De mest spesielle artene oppgis å være gråhegre, sivhøne, sivspurv, toppand og toppmeis. Ellers er det høye tettheter av gjerdesmett, bøksanger og svartmeis.

Selve tjernet med omkringliggende myr- og sumpvegetasjon, sumpområdet i nordvest og vestre del av høydedraget nord for vannet har i følge Flatby (1995) størst botanisk verdi. De mer fattige typene på høydedraget øker imidlertid variasjonen og avgrenser landskapsrommet slik at tjernet blir en grønn lunge i et ellers påvirket landskap.

Området er også viktig for større vilt. Rådyr forekommer her sammen med grevling og rødrev. Gaupe har i de senere år av og til vært observert innenfor avgrensningen av folk som har luft hund. Gaupeobservasjonene er særlig gjort på vinteren.

Artsmangfold: Minst 16 rødlistearter (i.h.t. Norsk Rødliste For Arter, 2010) er observert/registrert innenfor avgrensningen. I tillegg er det gjort interessante og rødlistete artsfunn av insekter i byggesonen inntil avgrensningen.

Bruk, tilstand og påvirkning: Området er noe hogspåvirket i nyere tid, bl.a. ved anleggelse av en turvei. I tillegg går det flere stier gjennom lokaliteten, som tildels er mye brukt. Skole- og barnehager bruker også dette området en mye. Alt dette har derfor ført til en del slitasje på terrenget, særlig i den østlige delen. I tillegg er det enkelte steder dupet en del hageavfall i randsonen.

Fremmede arter: Enkelte hageflykninger er registrert, spesielt i randsonen.

Del av helhetlig landskap: Området utgjør ett av de siste ikke utbygde områdene helt nord på Nesodden av en viss størrelse.

Verdivurdering: Lokaliteten er variert og forholdsvis stor. Beliggenheten nord på Nesodden er gunstig for mange mer varmekjære arter. Variasjon i naturtyper og potensialet for interessante artsforekomster av insekter og sopp vurderes som ganske stort. Flere rødlistearter er registrert innefor avgrensningen. Det som trekker ned er at skogen stort sett er forholdsvis ung og stedvis ganske påvirket. Lokaliteten gis verdi som viktig naturtype (B). Innenfor avgrensningen forekommer også areal av mindre verdi, men som er viktige som bufferzoner og helheten til lokaliteten.

Skjøtsel og hensyn: Området er mye benyttet til friluftsliv og det er registrert en del slitasje på vegetasjonen.

.....

1 Delingsdalen

Rik sump- og kildeskog - Rikere gransumpskog Verdi: A Areal: 104,31 daa

Innledning: Delingsdalen ble undersøkt i forbindelse med første runde av verneplan for barskog (Korsmo & Svalastog 1993). Den sentrale delen av Delingsdalen ble nærmere undersøkt av Bendiksen (2002) og Bendiksen & Svalastog (1997). Deler av området ble

også besøkt i 2003 (Bratli 2005), og det ble befart under MiS-registreringene i 2004 (Reiso). Beskrivelse, naturtypetilørighet og verdi er vurdert på nytt i 2012 av BioFokus i forbindelse med oppdatering av kommunens naturtypekart. I forbindelse med oppfølging av handlingsplan for rik sumpskog er lokaliteten i 2013 besøkt av BioFokus ved Anders Thylén, og beskrivelse og avgrensning er oppdatert.

Beliggenhet og naturgrunnlag: Lokaliteten ligger i bunnen av Delingsdalen og utgjør den sentrale delen av dalføret. Den er ved revisjon i 2013 kuttet av i nord hvor dalen smalner av og overgår i fastmark langs bekken, og den nordre delen er skilt ut som en egen lokalitet. Gjennom dalen passerer en bekk og det er gravd tverrgrøfter til denne.

Naturtyper, utforminger og vegetasjonstyper: Området består av rik sumpskog, i hovedsak av undertype rikere gransumpskog, med mindre innslag av kildeskog og partier med åpen sump. Sumpskogen er dominert av gran, men med stort innslag av svartor og bjørk. Skogen er gammel og i partier med svært mye liggende død ved, men i hovedsak i tidlige nedbrytingsstadier. Grov gran med 60 cm i diameter forekommer. Rik sumpskog er rødlistet (EN) som del av naturtypen rikere myrkanntmark iht. Norsk rødliste for naturtyper 2011.

Artsmangfold: Området har en rik flora av sump- og høystaudearter. Her vokser bl.a. bekkekar, maigull, myrkongle, bekkelblom, hvitbladtistel, sumphaukeskjegg, skogsnelle, mjørdurt, krypsoleie, skogsvinerot, skogstjerneblom, hestehov, lokalt større bestand av strutseving samt en liten bestand av dronningstarr (NT). I det åpne partiet finnes bestand av vassrørkvein, og innslag av klourt og skogsivaks. I bunnsjiktet inngår sumpkrokodillemoser, palmemoser, skyggehusmoser, spriketormose og krusfagermoser. På berg finnes blant annet revemoser, glansperlemose og putevrimose. Det er relativt god potensial for arter knyttet til død ved, og av vedlevende sopp er det bl.a. funnet flekkjuke (VU), rynkeskinn (NT) og granrustkjuke.

Bruk, tilstand og påvirkning: En høyspentlinje med tilhørende kraftgate krysser området. Det har trolig vært plukkhogst tidligere, og det er ikke kontinuitet i død ved. Lokaliteten ligger innenfor Delingsdalen Naturreservat.

Del av helhetlig landskap. Lokaliteten utgjør kjernen i et større område preget av mye gammelskog, rik barskog og sumpskog i og rundt Delingsdalen. Dette er også et viktig viltområde, som utgjør leveområde for bl.a. mår, jerpe og tretåspett.

Verdivurdering: Lokaliteten vurderes som svært viktig (A-verdi) grunnet forekomst av et større område med eldre skog, en god del død ved og forekomst av velutviklet rik sumpskog. Flere kravstore arter er påvist og det er sannsynlig at det forekommer flere rødlistearter knyttet til sumpskogen og til død ved.

Skjøtsel og hensyn: Fri utvikling ivaretar og videreutvikler de biologiske kvalitetene på best måte.

3 Delingsdalen sørvest

Rik sump- og kildeskog – Rikere gransumpskog Verdi: B Areal : 73,33 daa

Innledning: Området ble undersøkt i forbindelse med første runde av verneplan for barskog (Korsmo & Svalastog 1993) og av Bendiksen (2002). Beskrivelse, naturtypetilørighet og verdi ble vurdert på nytt i 2012 av BioFokus i forbindelse med oppdatering av kommunens naturtypekart. I forbindelse med oppfølging av handlingsplan for rik sumpskog er lokaliteten i 2013 besøkt av BioFokus ved Anders Thylén, og beskrivelse og avgrensning er oppdatert.

Beliggenhet og naturgrunnlag: Området består av en flatt parti en bit opp i lisen på vestsiden av Delingsdalen. Det er småkupert med koller og forsenkninger og øverst går bekken fra Revedalen i et svingete løp. Lokaliteten er vesentlig redusert i størrelse ved at fastmarksskogen i lisenene mot Delingsdalen er tatt og ført til en egen lokalitet.

Naturtyper, utforminger og vegetasjonstyper: Rik engpreget sumpskog preger de flate partiene. Sumpskogen er dominert av gran, men har også stort innslag av svartor og bjørk. Fastmarkspartier med lågurtskog inngår, skogen er relativt ensaldret og ikke spesielt gammel (hogstklasse 4-5). Det finnes en del læger i tidlige nedbrytingsstadier, men det er generelt lite død. Rik sumpskog er rødlistet (EN) som del av naturtypen rikere myrkanntmark iht. Norsk rødliste for naturtyper 2011.

Artsmangfold: I partier relativt rik sumpskogsflora med arter som hvitbladtistel, enghumleblom, blåkoll, krypsoleie, grøftesoleie, hestehov, mannasøtgras, skogkarse, skogsnelle, trollurt, bekkelblom og spriketormose. På lågurtmark forekommer skogsalat, markjordbær, skogfiol, teiebær, vendelrot, prikkperikum og knollerteknapp.

Bruk, tilstand og påvirkning: Den østligste delen av lokaliteten ligger innenfor Delingsdalen Naturreservat. Det er sannsynligvis foretatt småflatehogst og plukkhogst i skogen.

Fremmede arter: Det er ikke registrert fremmede arter i området.

Del av helhetlig landskap: Området er en del av et helhetlig verdifullt skogområde med rik barskog, gammel barskog og rik sumpskog i og rundt Delingsdalen.

Verdivurdering: Iht. til utkast til faktaark for naturtypen scorer lokaliteten høyt på størrelse, middels på påvirkning og lavt på habitatkvalitet og artsamangfold. Samlet vurderes dermed lokaliteten som viktig (B-verdi).

Skjøtsel og hensyn: Fri utvikling ivaretar og videreutvikler de biologiske kvalitetene på best måte.

9 Bjørnsrud øst

Rik sump- og kildeskog – Rikere gransumpskog Verdi: B Areal : 52,04 daa

Innledning: Området ble undersøkt i forbindelse med verneplan for barskog (Korsmo & Svalastog 1993). Delingsdalen nordvest ble senere undersøkt av Bendiksen & Svalastog (1997) og Bendiksen (2002), og inngår også i MiS-registreringene fra 2004. Beskrivelse, naturtypetilørighet og verdi er vurdert på nytt i 2012 av BioFokus i forbindelse med oppdatering av kommunens naturtypekart. I forbindelse med oppfølging av handlingsplan for rik sumpskog er lokaliteten i 2013 besøkt av BioFokus ved Anders Thylén, og beskrivelse og avgrensning er oppdatert.

Beliggenhet og naturgrunnlag: Lokaliteten utgjør en sørlig og trang forlengelse av Delingsdalen øst for Bjørnsrud mot grusvei parallelt med motorveien. Den er i 2013 endret til kun å omfatte den smale sumpskogsdel i bunn av dalføret, mens lisenene er ført til andre lokaliteter. Hoveddelen av lokaliteten ligger innenfor Delingsdalen Naturreservat.

Naturtyper, utforminger og vegetasjonstyper: Balle (1995) kartla området som gråor-heggeskog, men Bendiksen klassifiserte skogen som rik svartorsumpskog. Selv om det relativt stort innslag av svartor så er det gran som dominerer, og skogen er dermed i 2013 kartlagt som rik sump- og kildeskog av undertypen rikere gransumpskog, med mindre innslag av boreal kildeskog. Stedvis er det noe kildepreg. Svartor på ca 50 cm diameter forekommer, hvorav noen på sokler, også en del grov gran. I partier det er det mye død ved av gran, til dels av grove dimensjoner, men mest i tidlige nedbrytingsstadier. Rik sumpskog er rødlistet (EN) som del av naturtypen rikere myrkanntmark iht. Norsk rødliste for naturtyper 2011.

Artsmangfold: Det er rik flora med sumpskogsarter som langstarr, velutviklede bestand med strutseving, springfrø, bekkekar, hvitbladtistel, skogburkne, bekkekar, engsnelle, mjørdurt, skogstjerneblom, skogsvinerot, hestehov og krypsoleie. Det er relativt

god potensial for vedlevende sopp, men det er kun registrert alminnelige arter, som rødbrandkjuke, bispelue og tjærekjuke. Av moser er bl.a. grønnsko og revemose funnet.

Bruk, tilstand og påvirkning: Det har trolig vært noe plukkhogst i området.

Fremmede arter: Enkelte rødhyll forekommer i nordre del.

Del av helhetlig landskap: Området er en del av et helhetlig verdifullt skogområde med rik barskog, gammel barskog og rik sumpskog i og rundt Delingsdalen.

Verdivurdering: Lokaliteten vurderes som viktig (B-verdi) grunnet forekomst av rik sumpskog med relativt godt utviklet naturskogspreget.

Skjøtsel og hensyn: Fri utvikling ivaretar og videreutvikler de biologiske kvalitetene på best måte.

.....

12 Bekkenstensfeltet Ø

Rik sump- og kildeskog – Rikere løvsumpskog Verdi: C Areal : daa

Innledning: Lokaliteten er revidert av BioFokus ved Ulrika Jansson i forbindelse med kvalitetssikring av naturtypelokaliteter tidligere kartlagt som rik sumpskog. Dette som et ledd i oppfølging av faggrunnlag for handlingsplan for rikere sump- og kildeskog. Oppdragsgiver har vært Fylkesmannen i Hordaland. Dette er en revisjon av tidligere registrert naturtype (BN00027894). Lokaliteten er tidligere feltkartlagt av Jon T. Klepsland i 2004 i forbindelse med MiS-registreringer. Kunnskap fra tidligere kartlegging er videreført.

Beliggenhet og naturgrunnlag: Lokaliteten ligger øst for Bekkenstensfeltet i Oppegård kommune. Berggrunnen er en del av Stora Le-Marstrand-formasjonen med granat-biotittgneis, biotitt-muskovittgneis, stedvis amphibolitt eller kalksilikatlinser.

Løsmassedeckket er tynt.

Naturtyper, utforminger og vegetasjonstyper: Lokaliteten består av rik svartorsumpskog langs fuktdrag. Tresjiktet består av svartor , bjørk og innplantet gran. Vegetasjonen i ytterkantene av lokaliteten er svært påvirket av grøfing av intilliggende skog og det er partier som er tørre og stort sett vegetasjonsløse. I indre, mer intakte deler av lokaliteten vokser typiske sumpplanter som sumphaukeskjegg, langstarr og skogsivaks. I bunnsjiktet fins i søndre del av lokaliteten mest bjørnemose og torvmoser, mens fagermoser blir vanligere nordover og i de mest intakte delene av sumpskogen. Bekkerundmose og storthujamose ble registrert. Flere steder langs etter bekken forekommer åpne vannsamlinger og rotvelt med små dammer under.

Artsmangfold: Den rødlistede arten dronningstarr – *Carex pseudocyperus* (NT) og slakkstarr er registrert i 2004. Et lite område med bekkemark ved bekken.

Bruk, tilstand og påvirkning: Skogen er delvis hogd og tilplanta med gran, men noe stor svartor står igjen. Lokaliteten er grøftet og sumpskogen har tidligere hatt en større utbredelse.

Del av helhetlig landskap: Det finnes flere rike sumpskoger i området.

Verdivurdering: Lokaliteten har stor dekning av typiske sumparter og forekomst av dronningstarr (NT-2010). Det er en mindre kjerne med større verdier, mens den negative påvirkningen av grøfing av treslagsskifte (innplantet gran) blir større i utkantene av lokaliteten. Verdien er satt til lokalt viktig (C) etter faktaarkutkast 2014, men vil kunne øke dersom skogen skjøttes med tanke på tilbakeføring til svartorsumpskog.

Skjøtsel og hensyn: Markdekket var ikke ødelagt ved befaringen, så det er mulig å restaurere biotopen. Mulige restaureringstiltak vil være å tette grøfter og å ta ut gran (uten å ødelegge markvegetasjonen).

.....

16 Nydammen sør

Rik sump- og kildeskog – Rikere løvsumpskog Verdi: B Areal : 59 daa

Innledning: Lokaliteten er undersøkt av Wesenberg (1996) og ble besøkt av Sigve Reiso i forbindelse med MiS-registreringer i 2004. Beskrivelse, naturtypetilhørighet og verdi er vurdert på nytt i 2012 av BioFokus i forbindelse med oppdatering av kommunens naturtypekart. I forbindelse med oppfølging av handlingsplan for rik sumpskog er lokaliteten i 2013 besøkt av BioFokus ved Anders Thylén, og beskrivelse og avgrensning er oppdatert.

Beliggenhet og naturgrunnlag: Lokaliteten består av en forsøknings med sumpskog sør for Nydammen like vest for E6 og ca 500 m vest for Gjersjø bru i Oppegård kommune. Den grenser til E6 i øst, til annen naturtypelokalitet i nord (Nydammen), og ellers til fastmarksskog av antatt lavere naturverdi. Noe buffersoner i skråningene rundt sumpen er tatt med, men fastmarksdelen er noe redusert i forhold til tidligere avgrensning.

Naturtyper, utforminger og vegetasjonstyper: Naturtype er rik sump- og kildeskog av undertypen rik løvsumpskog. I sør var det trolig større andel gran før hogst, her står fortsatt spredt med eldre svartor og gran av litt forskjellig størrelse, men ellers er det fortsatt relativt åpent. Mot nord avtar hogstpåvirkningen og skogen blir etterhvert eldre. Svartorskog dominerer, men i partier er det mye gran og ellers en del bjørk og selje, nordover noe ask. I nordre del er det svartor på 45 cm brysthøydediameter som står på sokler. I kantene på vestsiden er det eldre granskog. Det er en del død ved, mest som rester etter tidligere hogst, men også noe av nyere dato.

Artsmangfold: Granrustkjuke og rynkeskinn (NT) ble påvist sammen med krusfellmose i 2004, og gammelgranlav ble funnet i 2013. Wesenberg fant flere sjeldne karplanter og hevder at lokaliteten hører til de botanisk mest viktige i Oppegård. Viktige arter er trollurt, langstarr og storrap, som alle finnes i store mengder. Ved sørenden finnes den sjeldne arten nubbestarr, og ved utløpet av bekken i Gjersjøelva den vel så sjeldne slakkstarr. I tillegg finnes arter som myrkongle, bekkemark, maigull, mjørdurt, springfrø, sverdlilje, hanekam, klourt, strutseving, maurarve, firblad, grøftesoleie, skjoldbærer, skogsvinerot, rusttjerneblom, skogstjerneblom og bekkeveronika.

Bruk, tilstand og påvirkning: Den sørligste delen er flatehogd på 1990-tallet og påvirket av kjørespor og grøfter. En del unge løvtrær er i tillegg hogd helt nylig. Også nord for høyderyggen er det påvirkning, hvor noe gran er hogd ut, men nordover er det generelt bedre tilstand på skogen.

Fremmede arter: Det er ikke registrert fremmede arter i området.

Del av helhetlig landskap: På Svartskog-platået finnes relativt store områder med sumpskog, men denne skiller seg ut i forhold til rikhet i karplantefloraen. Den sørligste delen er hogd, og har lite skoglige verdier i dag. Den er likevel beholdt, grunnet rik karplanteflora og potensial for restaurering, som en del av helheten i området.

Verdivurdering: Lokaliteten vurderes som viktig (B-verdi) grunnet forekomst av en artsrik sumpskog med forekomster av flere interessante karplanter. Stor hogstpåvirkning med kjørespor og grøfter gjør at verdien ikke blir høyere.

Skjøtsel og hensyn: Lokaliteten bør restaureres til opprinnelig sumpskog, trolig blandingsskog med or og gran, muligens også ask. Den opprinnelige hydrologien bør gjenskapes. Ellers anbefales fri utvikling.

69 Kruttmølleåsen sør

Rik sump- og kildeskog – Rikere gransumpskog Verdi: B Areal : 8,369999999999992 daa

Innledning: Lokaliteten er feltkartlagt av Harald Bratli i 2004 i forbindelse med førstegenerasjon naturtypekartlegging i kommunen og av Sigve Reiso i 2004 i forbindelse med MiS-kartlegging. Beskrivelse, naturtypetilørighet og verdi ble vurdert på nytt i 2012 av BioFokus i forbindelse med oppdatering av kommunens naturtypekart. I forbindelse med oppfølging av handlingsplan for rik sumpskog er lokaliteten i 2013 besøkt av BioFokus ved Anders Thylén, og beskrivelse og avgrensning er oppdatert.

Beliggenhet og naturgrunnlag: Lokaliteten ligger på sørsiden av Kruttmølleåsen, nord på Svartskog-platået i Oppegård kommune. Den utgjør to forsenkninger i terrenget, på ulike høydenivå og delt av kraftlinje, med sumpskog. Noen kanter med gammel granskog på fastmark er inkludert. En bekk renner gjennom området.

Naturtyper, utforminger og vegetasjonstyper: Lokaliteten består av intermediært rik gransumpskog. Tresjiktet domineres av gran (45 cm i brysthødediameter) med stort innslag av svartor (40 cm) og en del gråor, bjørk og selje. Det er lite busker, og feltsjiktet domineres av bregner (broddtelg og skogburkne), men med innslag av bl.a. enghumleblom og skogsvinerot. Det er noe død ved i tidlige nedbrytningsstadier, og en del relativt grove graner. Noen svartor står på sokler. Rik sumpskog er rødlistet (EN) som del av naturtypen rikere myrkanntmark iht. Norsk rødliste for naturtyper 2011.

Artsmangfold: Gammelgranlav forekommer, og er en svak signalart for eldre granskog. Spriketormose og palmemose, som begge er svake rikindikatorer i sumpskog, forekommer.

Bruk, tilstand og påvirkning: Hovedsti og kraftledning krysser lokaliteten. En eldre hogstflate ligger inntil på østsiden. Det nedre (vestre) partiet virker noe mer påvirket av ferdsel, stier m.m., mens det øvre gir et litt mer ufortyrret prteg. Periodevis er det høyt vannspeil i skogen.

Fremmede arter: Det er ikke registrert fremmede arter i området.

Del av helhetlig landskap: På Svartskog-platået finnes relativt store områder med sumpskog og gammel/rik barskog.

Verdivurdering: Relativt rik og noe gammel gransumpskog, men med relativt få naturskogselementer. Vurderes som viktig (B-verdi).

Skjøtsel og hensyn: Fri utvikling ivaretar og videreutvikler de biologiske kvalitetene på best måte.

77 Hvitebjørn NØ

Rik barskog – Høgstaudegranskog Verdi: B Areal : 13,47 daa

Innledning: Lokaliteten er feltkartlagt av Harald Bratli i 2004 i forbindelse med førstegenerasjon naturtypekartlegging i kommunen. Beskrivelse, naturtypetilørighet og verdi er vurdert på nytt i 2012 av BioFokus i forbindelse med oppdatering av kommunens naturtypekart. I forbindelse med oppfølging av handlingsplan for rik sumpskog er lokaliteten i 2013 besøkt av BioFokus ved Anders Thylén, og beskrivelse og avgrensning er oppdatert.

Beliggenhet og naturgrunnlag: Lokaliteten ligger nordøst for Hvitebjørn gård i Oppegård kommune. Den følger en smal kløft parallelt med Gjersjøelva og fortsetter langs bekken mot vest opp mot Hvitebjørnveien. Det er en del moserike bergvegger i området.

Naturtyper, utforminger og vegetasjonstyper: Naturtypen var tidligere kartlagt som rik sumpskog, men dette er i 2013 endret til rik barskog, da det meste av arealet er på fastmark. Langs bekken i kløften dominerer høystaudegranskog, men rik sumpskog med svartor og gran inngår i flater søkk med stagnerende grunnvann i nedre deler. Mindre partier med grankildeskog forekommer også. Gammel og til dels lågurtpreget granskog inngår langs dalsidene, spesielt i søndre del av området. I nordre del drenerer bekken ut i smal kløft hvor storvokst granskog dominerer. Grove grantrær på 55-60 cm diameter finnes i partier og det er en god del død ved i form av grove læger i tidlige nedbrytningsstadier. Rik sumpskog er rødlistet som EN som del av naturtypen rikere myrkanntmark og høystaudegranskog er rødlistet som NT iht. Norsk rødliste for naturtyper 2011.

Artsmangfold: Området har en artsrik høystaude- og sumpvegetasjon med regionalt sjeldne arter som langstarr og nubbestarr. På høystaudemark vokser vendelrot, skogsalat, skogsvinerot, myskegras, hvitbladtistel og ballblom, mens trollbær, snerprørkvein, fagerklokke og teiebær vokser på lågurtmark. Arter som trollurt, bekkeblom, bekkekarse, skogsnelle, maigull, mjørdurt og hestehov inngår i sumpskogen. Mosefloraen er også relativt rik med arter som skyggehusmose og krusfagermose på skogbunnen. På bergvegger forekommer krusfjellmose, putevrimose og revemose, og på død ved er det funnet grønnsko.

Bruk, tilstand og påvirkning: Det har trolig vært plukkhogst her tidligere.

Fremmede arter: I kant mot veien i vest finnes et bestand med fagerfredløs. Det er også en del skvallerkål i denne delen av området.

Del av helhetlig landskap: På Svartskog-platået finnes relativt store områder med sumpskog og gammel/rik barskog.

Verdivurdering: Lokaliteten vurderes som viktig (B-verdi) grunnet forekomst av en artsrik høybonitetsskog med innslag av sumpskog og grov død ved.

Skjøtsel og hensyn: Fri utvikling ivaretar og videreutvikler de biologiske kvalitetene på best måte.

83 Gjersjø bru SV

Rik sump- og kildeskog – Varmekjær kildelauskog Verdi: A Areal : daa

Innledning: Lokaliteten er kartlagt av BioFokus ved Ulrika Jansson i forbindelse med kvalitetssikring av naturtyperlokalteter tidligere kartlagt som rik sumpskog. Dette som et ledd i oppfølging av faggrunnlag for handlingsplan for rikere sump- og kildeskog. Oppdragsgiver har vært Fylkesmannen i Hordaland. Dette er en revisjon av tidligere registrert naturtype (BN00027944), først kartlagt i forbindelse med MiS-registreringer i mai 2003. Den ble også befart av Wesenberg i 1996. Lokaliteten er deretter befart av Hovind og Bratli. Tilgjengelig kunnskap fra tidligere kartlegging er videreført og delnaturtype og verdi er revurdert.

Beliggenhet og naturgrunnlag: Lokaliteten ligger i et søkk mellom to koller i et skogparti som ligger sørvest for Gjersjø bru, på østsiden av Gjersjøbruåsen, ca 1,5 km vest for Kolbotn. Berggrunnen i området er fattig, men det er rikere sig som gir en rik og frodig vegetasjon i lokaliteten.

Naturtyper, utforminger og vegetasjonstyper: Lokaliteten er kartlagt som rikere sump- og kildeskog med delnaturtypen varmekjær kildeskog og består av kildepreget sumpskog med relativt ung skog. Tresjiktet domineres i søndre delen av bjørk (15-20 cm i diameter i brysthøyde) og svartor (opp mot 30 cm). Lenger nord blir gran (25-40 cm) vanligere, men svartoren finnes spredt i

hele lokaliteten. Aller lengst nord er en smal stripe sumpskog dominert av bjørk. Feltsjiktet er rikt og frodig med arter som mjørdurt, langstarr, gulstarr, korallrot, klourt, myrflol, evjesoleie, bekkeblom og flere arter bregner og sneller. I bunnsjiktet veksler vegetasjonen mellom fattigere partier med torvmose- og bjørnmosedominans og rikere partier med fagermoser og spriketormose. Storparten av lokaliteten dekkes av de rødlistede naturtypene rikere myrkanntmark i lavlandet (EN) eller varmekjær kildeløvsog (VU).

Artsmangfold: Myrteleg (*Thelypteris palustris*, EN) ble registrert i 2006 og 2011 og var fortsatt tilstede i 2013. Dronningstarr (*Carex pseudocyperus* (NT) er også registrert i tillegg til en lang rekke typiske sump- og kildearter.

Bruk, tilstand og påvirkning: En liten bekk og flere eldre grøfter går gjennom lokaliteten. Skogen er forholdsvis ung og det er liten mengde død ved. Sokler er derimot vanlige og det forekommer rotvelt.

Fremmede arter: Det ble ikke registrert fremmede arter i lokaliteten.

Del av helhetlig landskap: En større lokalitet som er registrert som rik sumpskog finnes NV for E18. Det er også en mindre lokalitet i et lite søkk sør for kartlagt lokalitet.

Verdivurdering: Storparten av lokaliteten dekkes av de rødlistede naturtypene rikere myrkanntmark i lavlandet (EN) eller varmekjær kildeløvsog (VU). Det er funn av den truede arten myrteleg (EN). Lokaliteten er 13 daa. Skogen er grøftet og har liten mengde gammelskogselementer. Forekomst av EN-art (og NT-art) sammen med størrelse og stor dekning av rødlistede naturtyper gir samlet lokaliteten verdi som svært viktig (A). I MiS-kartleggingen i 2003 ble lokaliteten vurdert som lokalt viktig, trolig på bakgrunn av skogtilstand, dette er nå justert på bakgrunn av at naturtypemetodikken er brukt ved feltbefaringer i 2006, 2011 og 2013.

Skjøtsel og hensyn: De biologiske verdiene vil opprettholdes best ved å unngå hogst og grøfting. Tetting av grøfter kan vurderes som tiltak, for å unngå fortsatt drenering av lokaliteten.

.....

97 Søndre Oppegård S

Rik sump- og kildeskog – Rikere løvsumpskog Verdi: C Areal : daa

Innledning: Lokaliteten er revidert av BioFokus ved Ulrika Jansson i forbindelse med kvalitetssikring av naturtyperlokalteter tidligere kartlagt som rik sumpskog. Dette som et ledd i oppfølging av faggrunnlag for handlingsplan for rikere sump- og kildeskog. Oppdragsgiver har vært Fylkesmannen i Hordaland. Dette er en revisjon av tidligere registrert naturtype (BN00027962). Lokaliteten er tidligere feltkartlagt av Sigve Reiso i 2004 i forbindelse med MiS-registreringer. Kunnskap fra tidligere kartlegging er videreført. Lokaliteten er redusert i størrelse først og fremst grunnet hogst i sørøstre del av tidligere avgrensning.

Beliggenhet og naturgrunnlag: Sumpskogen ligger øst for Sjødalveien i en jordekant ca. 700 m sør for Oppegård kirke i Oppegård kommune. Skogen står på rike marine avsetninger på en berggrunn som utgjøres av Stora Le-Marstrand-formasjonen. Lokaliteten er omgitt av jorder og tørrere, fattigere skog i nord og av en ny hogstflate i sør.

Naturtyper, utforminger og vegetasjonstyper: Skogen er kartlagt som rikere sump- og kildeskog med delnaturtypen rikere løvsumpskog. Området består av et flatt parti med svartorssumpskog (opp mot 35 cm i brysthøydiameter), med stort innslag av bjørk (opp mot 40 cm), selje (opp mot 35 cm) og gran (opp mot 40 cm). Skogen er relativt ung i vest, men eldre i øst. Noe død ved finnes, men mest av små dimensjoner. Enkelte rotvelt etter grov gran fins i lokaliteten. Vegetasjonen består av gulldusk, fredløs, ormetelg, hvitveis, skogbukkne, gråstarr, skogsivaks, mannasøtgras, m.m. Spriketormose stedvis i bunnsjikt.

Artsmangfold: Ingen sjeldne arter ble registrert, men flere typiske, men mindre krevende sumpskogsarter.

Bruk, tilstand og påvirkning: Nesten halvparten av avgrensningen fra 2004 er hogd. Hogsten påvirker også gjenstående skog ved økt lystillgang og størrevindutsatthet.

Del av helhetlig landskap: Det finnes flere rike sumpskoger i området, for eksempel Trolldalen i sørvest.

Verdivurdering: Lokaliteten vurderes som lokalt viktig (C-verdi) grunnet liten størrelse (men over 0,2 daa) og relativ lav arts mangfold. Arealen dekket til mer enn halvparten av typiske sumparter.

Skjøtsel og hensyn: De biologiske verdiene i den gjenstående sumpskogen vil gjenopprettes best ved å unngå grøfting i nærområdet og ved å la skogen på hogstflaten i sør få utvikles til skog med naturligt løvrik treslagssammensetting.

.....

104 Slorene I

Gråor-heggeskog – Flommarksskog Verdi: A Areal : daa

Innledning: Lokaliteten er revidert av BioFokus ved Ulrika Jansson i forbindelse med kvalitetssikring av naturtyperlokalteter tidligere kartlagt som rik sumpskog. Dette som et ledd i oppfølging av faggrunnlag for handlingsplan for rikere sump- og kildeskog. Oppdragsgiver har vært Fylkesmannen i Hordaland. Dette er en revisjon av tidligere registrert naturtype (BN00027923), som har fått revidert avgrensning, type og beskrivelse. Lokaliteten er tidligere feltkartlagt av Harald Bratli i 2004 i forbindelse med naturtypekartlegging i kommunen. Kunnskap fra tidligere kartlegging er videreført.

Beliggenhet og naturgrunnlag: Lokaliteten ligger på ved utløpet av Greverudbekken og grenser til våtmarka i Langslora. Berggrunnen er fattig, men løsmassene er rike marine avsetninger.

Naturtyper, utforminger og vegetasjonstyper: Lokaliteten er kartlagt som en flommarksskog med gråor og vier. Grovere gråor står i de indre delene av lokaliteten, mens gråselje fler vierarter (kurvpil?) vokser i de fuktigere partiene. Gråseljen og de andre vierartene er grovvokste. Undervegetasjonen er frodig med arter som humle, mannasøtgras, mjørdurt, fredløs, skogsivaks, vårkål, maigull, korsknapp, sennegrass, elvesnelle, gulldusk, kratthumleblom. Også myrrapp, kvass-starr og springfrø er tidligere observert i biotopen. Stedvis fins åpne partier som trolig er temporære dammer.

Artsmangfold: Myrstjerneblom (EN) ble funnet sør i lokaliteten i 2011 av Dag Hovind. Stor potensial for libeller og øyestikkere. Seljpeute fins trolig på grove vierstammer i lokaliteten. Det er også potensial for moser. Området har stor betydning for fuglelivet (Dale et al. 1998).

Bruk, tilstand og påvirkning: Skogen er lite påvirket av menneskelig aktivitet i nyere tid og både vierarter og trær er har grove stammer. Humlen klatrer på grove "rep" av gamle humlestilker.

Fremmede arter: Rødhull og rakbergknapp er observert innenfor avgrensningen.

Del av helhetlig landskap: Skogen utgjør en viktig del av våtmarksområdet Slorene.

Verdivurdering: Lokaliteten er 7 daa. Den vurderes som svært viktig (A-verdi) grunnet forekomst myrstjerneblom (EN), grove trær, intakt flomregime og kun enkelte spor av nyere menneskelig aktivitet etter faktaarkutkast for flommarksskog 2014.

Skjøtsel og hensyn: Fri utvikling ivaretar og videreutvikler de biologiske kvalitetene på best måte.

.....

109 Nyjordåsen V

Rik sump- og kildeskog – Rikere løvsumpskog Verdi: C Areal: daa

Innledning: Lokaliteten er revidert av BioFokus ved Ulrika Jansson i forbindelse med kvalitetssikring av naturtyperlokalteter tidligere kartlagt som rik sumpskog. Dette som et ledd i oppfølging av faggrunnlag for handlingsplan for rikere sump- og kildeskog. Oppdragsgiver har vært Fylkesmannen i Hordaland. Dette er en revisjon av tidligere registrert naturtype (BN00027983). Lokaliteten er tidligere feltkartlagt av Harald Bratli i 2004 i forbindelse med førstegenerasjon naturtypekartlegging i kommunen. Kunnskap fra tidligere kartlegging er videreført.

Beliggenhet og naturgrunnlag: Lokaliteten ligger langs etter små bekker og fuktdråg vest for Nyjordåsen i Oppegård kommune. Løsmassene er tynne og berggrunnen er delvis rombeporfyr, delvis gneis og granit.

Naturtyper, utforminger og vegetasjonstyper: Lokaliteten er kartlagt som rikere sump- og kildeskog med delnaturtypen rikere løvsumpskog. Skogen var svartor- og grandominert, men er delvis hogd, særlig vestre del er hardt hoggen. Enkelte svartorer på 35 cm i brysthøydiameter står igjen. I feltsjiktet fins skogsivaks, skogburkne, lyssv, gråstarr, langstarr, fugletelg, hengeving og sølvbunke. Stedvis fins springfrø og sumpkarse. I østre del vokser myrkonkole, slyngsøtvier, bekkeblom, mjødukt, engsnelle og spriketorvmose i mer intakt sumpskog. I bunnsjiktet inngikk kravfulle moser i 2005.

Artsmangfold: Ingen rødlistearter ble registrert.

Bruk, tilstand og påvirkning: I vestre del av biotopen er en stor del av sumpskogen hogd. Området er også grøftet.

Fremmede arter: Rødhull fins spredt, særlig på eller i kanten av flater.

Verdivurdering: Skogen er svært påvirket og har maksimalt lokal verdi (C). Sumpvegetasjonen i feltsjiktet er delvis inntakt og lokaliteten videreføres under tvil.

Skjøtsel og hensyn: Tetting av grøfter og unngåelse av videre hogst vil være det beste for å videreutvikle verdiene i lokaliteten.

.....

116 Kolbotntjern

Dam – Verdi: A Areal: daa

Innledning: Lokaliteten (BN00027982) er feltkartlagt av Strand (1994, 1996), av Harald Bratli i 2004 i forbindelse med førstegenerasjon naturtypekartlegging i kommunen og av Sandaas i 2006. Beskrivelse, naturtypetilørighet og verdi er vurdert på nytt i 2012 av BioFokus i forbindelse med oppdatering av kommunens naturtypekart og feltbefart av BioFokus ved Ulrika Jansson i 2013 i forbindelse med revidering av lokaliteter tidligere kartlagt som rik sumpskog.

Beliggenhet og naturgrunnlag: Kolbotntjern ligger nord for Tverrveien og sør for Øvre Ekornrud ved Sofiemyr i Oppegård kommune. Berggrunnen er fattig, men løsmassedeckket består av marine avsetninger.

Naturtyper, utforminger og vegetasjonstyper: Lokaliteten omfatter et lite myrtjern og inntilliggende åpen myr- og sumpvegetasjon. I vannet er det en del flytematter med fattig myrvegetasjon og rik viersump med blant annet takrør – Phragmites australis langs kanten. Samlet er både tjernet og skogen omkring et viktig levested for flere kravfulle arter. Vannvegetasjonen og annen vannfauna ble ikke undersøkt av Bratli (2005), men Sandaas (2006) hevder vannfaunaen er rik. Tjernet er ikke uten fisk i 2013.

Artsmangfold: Forekomst av småsalamander - Triturus vulgaris (NT) er registrert fra tidligere, og i 2006 ble larver av både stor og liten salamander påvist (Sandaas 2006).

Bruk, tilstand og påvirkning: Det går en delvis stensatt bekk ut fra tjernet i sør.

Fremmede arter: Det ble ikke registrert fremmede arter i lokaliteten.

Del av helhetlig landskap: Lokaliteten henger tett sammen med en lokalitet med rikere sump- og kildeskog sør for og til dels vest for tjernet.

Verdivurdering: Lokaliteten vurderes som svært viktig (A-verdi) på grunn av forekomster av små- og storsalamander. Dammen var ikke fisktom i 2013 og det er usikkert hvordan populasjonene av salamandere vil utvikles fremover.

Skjøtsel og hensyn: Det bør ikke settes ut fisk i dammen.

.....

117 Kolbotntjern - sør

Rik sump- og kildeskog – Rikere løvsumpskog Verdi: B Areal: daa

Innledning: Lokaliteten er revidert av BioFokus ved Ulrika Jansson i forbindelse med kvalitetssikring av naturtyperlokalteter tidligere kartlagt som rik sumpskog. Dette som et ledd i oppfølging av faggrunnlag for handlingsplan for rikere sump- og kildeskog. Oppdragsgiver har vært Fylkesmannen i Hordaland. Dette er en revisjon av tidligere registrert naturtype, som nå er delt opp i to lokaliteter. Lokaliteten er tidligere feltkartlagt av Harald Bratli i 2004 i forbindelse med førstegenerasjon naturtypekartlegging i kommunen. Dammen som grenser til lokaliteten er feltbefart et flertall ganger, både av Leif Åge Strand og Kjell Sandaas. Søndre del av lokaliteten er kartfestet som stående død ved i MiS. Kunnskap fra tidligere kartlegging er videreført.

Beliggenhet og naturgrunnlag: Lokaliteten ligger rundt Kolbotntjern i Oppegård kommune. Løsmassene er marine avsetninger, i et tynt lag over berggrunnen.

Naturtyper, utforminger og vegetasjonstyper: Skogen rundt Kolbotntjernet domineres av svartor, foruten storvokst gran og bjørk på tørrere partier. Enkelte svartorer måler over 50 cm i brysthøydiameter. Feltsjiktet domineres i svært store områder av myrkonkole. Nærmere tjernet er det vierkratt. I partier, som trolig har vært oversvømt, fins mye stående død ved.

Artsmangfold: Det ble observert mange individer av libeller, men disse ble ikke artsbestemt. Det ble registrert rik sump- og sumpskogsvegetasjon med flere næringskrevende arter. Her kan nevnes mye myrkonkole – Calla palustris, langstarr – Carex elongata, gulstarr – C. flava, andemat – Lemna minor, gulldusk – Lysimachia thyrsoflora, myrhatt – Potentilla palustris, grøftesoleie – Ranunculus flammula, krypssoleie – R. repens, skogsivaks – Scirpus sylvaticus, kjempepiggnopp – Sparganium erectum og dunkjevle – Typha latifolia.

Bruk, tilstand og påvirkning: Sumpskogen er grøfta og det er tilplantet med gran i deler. Grøften/bekken er stensatt lengst sør, utenfor lokaliteten.

Fremmede arter: Utenfor lokaliteten, i sør, vokser hagelupin, den truer imidlertid ikke vegetasjonen i sumpskogen.

Del av helhetlig landskap: Samlet er både tjernet og skogen omkring en viktig levested for flere kravfulle arter.

Verdivurdering: Sumpskogen vurderes i seg selv som lokalt viktig på grunnlag av at skogen er grøftet og til dels gjenplantet med gran. Sumpskogen har stor dekning av typiske sump- og kildearter og er viktig for å opprettholde funksjonen til selve tjernet. Samlet gis lokaliteten verdi som viktig (B).

Skjøtsel og hensyn: Tetting av grøfter og fjerning av innplantet gran bør vurderes som tiltak for å fremme de biologiske verdiene i lokaliteten.

122 Kolbotnvannet sør

Rik sump- og kildeskog – Rikere løvsumpskog Verdi: B Areal : daa

Innledning: Lokaliteten er revidert av BioFokus ved Ulrika Jansson i forbindelse med kvalitetssikring av naturtypelokaliteter tidligere kartlagt som rik sumpskog. Dette som et ledd i oppfølging av faggrunnlag for handlingsplan for rikere sump- og kildeskog. Oppdragsgiver har vært Fylkesmannen i Hordaland. Dette er en revisjon av tidligere registrert naturtype (BN00027970). Lokaliteten er tidligere feltkartlagt av Harald Bratli i 2004 i forbindelse med førstegenerasjon naturtypekartlegging i kommunen og er oppdatert og utvidet i 2007. Lokaliteten er også kartfestet som rik bakkevegetasjon i MiS. Kunnskap fra tidligere kartlegging er videreført.

Beliggenhet og naturgrunnlag: Lokaliteten ligger i sørenden av Kolbotnvannet i Oppegård kommune. Løsmassene er marine avsetninger, i et tynt lag over berggrunnen.

Naturtyper, utforminger og vegetasjonstyper: Avgrensningen gjelder en rikere sump- og kildeskog med delnaturtypen rikere løvsumpskog. Lokaliteten dekkes til stor del av den rødlistede naturtypen rikere myrkanthøg i lavlandet (EN). Dominerende treslag er svartor, som er storvokst (15-25 cm i brysthøydiameter), og noe klenere bjørk (5-25 cm i diameter). Andre treslag i området er gran og ask og i utkantene også osp. I østre del av biotopen dominerer ask. Det er lite død ved i lokaliteten og få trær med sokler. Ytterst mot vannet går skogen over i gråseljekratt og åpen sumpvegetasjon, som er best utviklet i vestre del. Mjødurt, enghumbleblom, skogburkne, hvitveis og bukkeblad er vanlige i den rike og frodige vegetasjonen. I bunnsjiktet fins bekkerundmose, andre fagermoser, spriketormose og pjukskjønsmose.

Artsmangfold: Det ble ikke gjort funn av rødlistearter i biotopen. Floraen er rik med flere næringskrevende arter, blant annet myrkongle – Calla palustris, langstarr – Carex elongata, gulstarr – C. flava, mjødurt – Filipendula ulmaria, trollhegg – Frangula alnus, sverdlilje – Iris pseudacorus, klourt – Lycopodium europaeus, firblad – Paris quadrifolia, takrør – Phragmites australis, grøftesoleie – Ranunculus flammula, skogsivaks – Scirpus sylvaticus, skjoldbærer – Scutellaria galericulata og slyngsøtvier – Solanum dulcamara.

Bruk, tilstand og påvirkning: Lokaliteten er påvirket av menneskelig aktivitet, spesielt i østre del. Det er en igjenvoksende dreneringsgrøft gjennom lokaliteten. Det har trolig vært beite i hele lokaliteten tidligere, men dette har nå opphørt.

Fremmede arter: Det ble ikke gjort funn av svartlistearter i lokaliteten.

Del av helhetlig landskap:

Verdivurdering: Lokaliteten vurderes som viktig (B-verdi) grunnet forekomst av en rødlistet naturtype, stor dekning av typiske sumparter og et stort området med svartordominert sumpskog. Påvirkning trekker verdien ned.

Skjøtsel og hensyn: Fri utvikling ivaretar og videreutvikler de biologiske kvalitetene på best måte.

138 Storebukta

Rik sump- og kildeskog – Rikere løvsumpskog Verdi: B Areal : daa

Innledning: Lokaliteten er revidert av BioFokus ved Ulrika Jansson i forbindelse med kvalitetssikring av naturtypelokaliteter tidligere kartlagt som rik sumpskog. Dette som et ledd i oppfølging av faggrunnlag for handlingsplan for rikere sump- og kildeskog. Oppdragsgiver har vært Fylkesmannen i Hordaland. Dette er en revisjon av tidligere registrert naturtype (BN00027978). Lokaliteten er tidligere feltkartlagt av Harald Bratli i 2004 i forbindelse med førstegenerasjon naturtypekartlegging i kommunen og er oppdatert og utvidet i 2006. Lokaliteten er også kartfestet som rik bakkevegetasjon i MiS. Kunnskap fra tidligere kartlegging er videreført.

Beliggenhet og naturgrunnlag: Lokaliteten ligger i Storebukta som er en vik helt nord i Kolbotnvannet i Oppegård kommune. Berggrunnen er relativt fattig og lokaliteten ligger delvis på fyllmasser, men trolig også på marine avsetninger.

Naturtyper, utforminger og vegetasjonstyper: Skogen er kartlagt som en lokalitet med både rikere løvsumpskog (rik svartorsumpskog) og viersump i lavlandet innenfor samme forvaltningsavgrensning, sammen med noe tørrere skog i nordre del av avgrensningen. Skogstypen er rødlistet innenfor typen Rikere myrkanthøg i lavlandet som EN i 2011. Nærmest sjøen er det et belte med vierkratt og innenfor dette har skogen en treslagsblanding med svartor, selje, gråselje og bjørk. Ung ask er på vei opp og også korsved finnes i busksjiktet. I feltsjiktet finnes arter som kratthumbleblom Geum urbanum, sverdlilje Iris pseudacorus, klourt Lycopodium europaeus, slyngsøtvier Solanum dulcamara, skogsivaks Scirpus sylvaticus, vendelrot, elvesnelle, melkerot og skogsvinerot Stachys sylvatica. Stedvis er det åpne sumper inne i skogen, der vegetasjonen er dårlig utviklet. Vegetasjonen på fastmark besto av mer typisk ruderatpreget veikantvegetasjon, med for eksempel bladfaks Bromopsis inermis, bringebær Rubus idaeus og brennesle Urtica dioica. Der hvor det er bunnsjikt forekommer fagermoser. Skogen bærer preg av fluktuerende vannstand, med store sokler på flere svartor.

Artsmangfold: Det er stor potensial for seljepute på i vierkrattet. Skjellkjuke ble registrert på grov selje.

Bruk, tilstand og påvirkning: Utsiktshogst fra eiendom i nord. Hageavfall, inkludert spredning av fremmede arter fra boligfelt nordvest. Lokaliteten er preget av friluftaktiviteter og tilgrensende bebyggelse. Brygge og fylling i sørøst.

Fremmede arter: Alaskakornell (SE) har spredt seg inn i lokaliteten fra hageavfallsdump.

Verdivurdering: Lokaliteten vurderes som viktig (B-verdi) grunnet stor dekning av typiske sumpskogsarter og høy rødlistekategori på naturtypen. Stedvis sterk påvirkning (fyllinger, utsiktshogst, hageavfall, fremmede arter) trekker verdien ned.

Skjøtsel og hensyn: De biologiske mangfoldet vil opprettholdes og utvikles best ved å unngå skogruktiltak eller annen hogst. Fremmede arter har spredd seg inn i lokaliteten og muligheten for å fjerne disse bør undersøkes. Dumping av hageavfall bør opphøre. Hageavfall bidrar både ved gjøsling og ved å spre fremmede arter inn i lokaliteten.

140 Rosenholm

Rik sump- og kildeskog – Viersump i lavlandet Verdi: B Areal : 33,15 daa

Innledning: Lokaliteten er feltkartlagt av Harald Bratli i 2004 i forbindelse med førstegenerasjon naturtypekartlegging i kommunen. Dammen er kartlagt for amfibier av Kjell Sandås i 2009. Beskrivelse, naturtypetilørighet og verdi er vurdert på nytt i 2012 av

BioFokus i forbindelse med oppdatering av kommunens naturtypekart. I forbindelse med oppfølging av handlingsplan for rik sumpskog er lokaliteten i 2013 besøkt av BioFokus ved Anders Thylén, og beskrivelse og avgrensning er oppdatert.

Beliggenhet og naturgrunnlag: Lokaliteten ligger nord for kirkegården ved Rosenholm i Oppegård kommune og går nordover til kommunegrensen mot Oslo. På østsida går lokaliteten over i triviell løvskog med blant annet gråor, og i vest er det gransskog (som nord for veien er plantet). Lokaliteten er avgrenset mot disse, men noe er tatt med som buffersone.

Naturtyper, utforminger og vegetasjonstyper: Naturtypen er en mosaikk avviersump i lavlandet (velutviklet gråseljekratt) og rik åpen sumpvegetasjon (rik takrør-sivaks-sump) langs bekk. Gråselje sammen med istervier og svartvier dominerer i krattene, mens dominerende arter i sumpen er vassrørkvein, vasshøymol og skogsivaks. Vegetasjonstypene er sjeldne i Oppegård (og regionen for øvrig) og gråseljekratt regnes som noe truet (VU). Rik sumpskog er rødlistet (EN) som del av naturtypen rikere myrkanntmark iht. Norsk rødliste for naturtyper 2011.

Artsmangfold: En lang rekke næringskrevende og til dels uvanlige arter er registrert. Mest spesiell er nok dronningstarr, som er rødlistet (NT). Ellers kan nevnes mye myrkongle, mye langstarr, gulstarr, mannasøtgras, springfrø, klourt, kattehale, elvesnelle, slyngsøtvier, mjørdurt, fredløs, dunkjevle og stor myrflol. På litt tørrere mark inngår trollbær, enghumleblom, krossved og firblad. Krusfrø (NT) er tidligere funnet i nærområdet, uklart om innenfor avgrensningen. Det er trolig god potensial for vanntilknytt insekter, bl.a. øyestikkere.

Bruk, tilstand og påvirkning: Lokaliteten splittes i to av Rosenholmveien og er påvirket av utfylling på alle kanter, spesielt ved avfalls- og lagringsplass for kirkegården i sørvest. Her er det også ulovlig dumping av skrot, hvitevarer etc. Deler av lokaliteten i vest er grøftet og tilplantet med gran.

Fremmede arter: Langs veien står en liten bestand hagelupin, og det er generelt noe ugrasspreget med bl.a. brennesle. Ved fyllplassen er det mye hageavfall og her vokser bl.a. rynkerose og reinfann, i tillegg til generell ugrassflora. Herfra er det en viss risiko for ytterligere spredning av fremmede arter inn i lokaliteten.

Del av helhetlig landskap: Lokaliteten henger sammen med tilsvarende lokalitet på Oslo-siden (BN00064007), og de er strengt tatt en lokalitet. Variert landskap med våtmark, sumpskog og kulturlandskap gir potensial for en rik fuglefauna.

Verdivurdering: Lokaliteten vurderes som viktig (B-verdi) grunnet forekomst av truede vegetasjonstyper med flere interessante plantearter. En god del påvirkning trekker verdien noe ned og kan på sikt føre til ytterligere verdifall.

Skjøtsel og hensyn: Grøfter bør vurderes gjennfylt og foryngelse av gran bør fjernes. Ellers anbefales fri utvikling.

.....

146 Vestenga N

Gråor-heggeskog – Flommarksskog Verdi: **B** Areal: daa

Innledning: Lokaliteten er revidert av BioFokus ved Ulrika Jansson i forbindelse med kvalitetssikring av naturtyperlokalteter tidligere kartlagt som rik sumpskog. Dette som et ledd i oppfølging av faggrunnlag for handlingsplan for rikere sump- og kildeskog. Oppdragsgiver har vært Fylkesmannen i Hordaland. Dette er en revisjon av tidligere registrert naturtype (BN00027950), som har fått revidert avgrensning, type og beskrivelse. Lokaliteten er tidligere feltkartlagt av Harald Bratli i 2004 i forbindelse med naturtypekartlegging i kommunen. Kunnskap fra tidligere kartlegging er videreført.

Beliggenhet og naturgrunnlag: Lokaliteten ligger på marine avsetninger i et flatt parti langs bekken nord for Vestenga i Oppegård kommune.

Naturtyper, utforminger og vegetasjonstyper: Lokaliteten er kartlagt som flommarksskog med dominans av or. Feltsjiktet er dominert av strutseving. Under strutsvingen vokser springfrø og skogsnelle. Tresjiktet domineres av svartor (opp til 30-35 cm i diameter), med innslag av selje og gran. Skogen vokser på relativ flat mark med leire i bunn, og påvirkes både av flom (vår og høst) og bevegelig ofte høyt markvann.

Artsmangfold: Ingen sjeldne arter ble registrert. Skogen vurderes som viktig for insekter og fugl og eventuelt for moser.

Bruk, tilstand og påvirkning: Skogen er trolig gjennomhogd, men er kartlagt som eldre løvsuksesjon og rik bakkevegetasjon i MiS.

Fremmede arter: Det ble ikke registrert fremmede arter i lokaliteten.

Del av helhetlig landskap: Lokaliteten grenser i sør mot hogstaudeskog langs etter bekken og i nord mot fukteng og vei. Det er kartlagt mange rike skogtyper i nærområdet.

Verdivurdering: Skogen vurderes som viktig (B) på grunnlag av størrelse, liten påvirkning i nyere tid og relativ intakt (men beskjedent) flomregime.

Skjøtsel og hensyn: Unngå forstyrrelse av flomregimet. Ellers vil fri utvikling av skogen være det beste for de biologiske verdiene.

.....

155 Trolldalen Ø

Rik sump- og kildeskog – Varmekjær kildelauvskog Verdi: **B** Areal: daa

Innledning: Lokaliteten er revidert av BioFokus ved Ulrika Jansson i forbindelse med kvalitetssikring av naturtyperlokalteter tidligere kartlagt som rik sumpskog. Dette som et ledd i oppfølging av faggrunnlag for handlingsplan for rikere sump- og kildeskog. Oppdragsgiver har vært Fylkesmannen i Hordaland. Dette er en revisjon av tidligere registrert naturtype (BN00027951). Lokaliteten er tidligere feltkartlagt av Harald Bratli i 2004. Kunnskap fra tidligere kartlegging er videreført.

Beliggenhet og naturgrunnlag: Lokaliteten ligger øverst i Trolldalen, ved Majorikilden, vest for Svartskogspatået i Oppegård kommune. Lokaliteten grenser i vest mot en lokalitet med gammel gransskog (BN00027952) som fortsetter ned langs bekken. Kildeskogen står på marine løsmasser.

Naturtyper, utforminger og vegetasjonstyper: Avgrensningen gjelder en svartordominert kildesumpskog. Lokaliteten avgrenses i overkant (i øst) av bergbranter med kildefremspring. Tresjiktet er svartordominert med svartorer opp mot 40 cm i diameter, men de fleste er tynnere. I busksjikt og i et lavere tresjikt kommer det opp ask. Vegetasjonen nedenfor kildegrensningene er rik og frodig, men med variasjon fra lågurt til høystaude til kildesumpskog mellom tørrere og våtere partier. Arter som skogsivaks, springfrø, nubbestarr, maigull, bekkeblom, enghumleblom, gulldusk og vendelrot fins i feltsjiktet. I tørrere partier står trollbær og skogburkne. I bunnsjiktet fins fagermoser og spriketorvmose.

Artsmangfold: Typisk kildevegetasjon, men inga sjeldne arter ble påvist.

Bruk, tilstand og påvirkning: Skogen er temmelig hogstpåvirket og særlig grov gran er tatt ut. Den kan utvikle seg til en svartorsumpskog på sikt og da vil utgjøre en verdifull del av de rike skoglokalitetene i lia vest for Svartskogspatået, som samlet har store naturverdier.

Fremmede arter: Rødhyll i lysninger etter hogst.

Del av helhetlig landskap: Lokaliteten ligger innenfor Svartskog Landskapsvernområde. Hele området er vurdert som viktig i "Oslofjordverneplanen" og er nærmere omtalt der (Fylkesmannen i Oslo og Akershus 1999).

Verdivurdering: Lokaliteten er 11 daa, har stor dekning av særpregede kildarter og av varmekjær kildeskog. Skogen er påvirket av hogst. Samlet vurderes lokaliteten som viktig (B).

Skjøtsel og hensyn: Fri utvikling ivaretar og videreutvikler de biologiske kvalitetene på best måte.

.....

320 Vestenga idrettsplass NV

Rik barskog – Høgstaudegranskog Verdi: **B** Areal : daa

Innledning: Lokaliteten er revidert av BioFokus ved Ulrika Jansson i forbindelse med kvalitetssikring av naturtypelokaliteter tidligere kartlagt som rik sumpskog. Dette som et ledd i oppfølging av faggrunnlag for handlingsplan for rikere sump- og kildeskog. Oppdragsgiver har vært Fylkesmannen i Hordaland. Dette er delvis en revisjon av tidligere registrert naturtype (BN00027950), som har blitt delt i to og fått fått revidert avgrensning, type og beskrivelse. Lokaliteten er tidligere feltkartlagt av Harald Bratli i 2004 i forbindelse med naturtypekartlegging i kommunen. Kunnskap fra tidligere kartlegging er videreført

Beliggenhet og naturgrunnlag: Lokaliteten ligger vest for Vestenga idrettsplass langs bekken nord for Vestenga i Oppegård kommune. Nærmest bekken er det marine avsetninger. Berggrunnen består av gneis, amphibolitt eller kalksilikatlinser. Løsmassedekket er generelt tynt innenfor lokaliteten.

Naturtyper, utforminger og vegetasjonstyper: Lokaliteten er kartlagt som en rik barskog med høgstaudevegetasjon og med noe sump/kildevegetasjon nærmest bekken. Skogen er svartordominert nærmest bekken, men gran er vanligere lengre ut i kantene. Grantrærne måler opp mot 45 cm i brysthøydiameter og svartorer er opp til 30-35 cm grov. Grov gran en tatt ut i søndre del av lokaliteten, og her dominerer yngre løvskog. Rogn, selje og noe hassel inngår også i tresjiktet. Feltsjiktet er rik og frodig, delvis med sump/kildepreg. Vanlige arter er skogburkne, vendelrot, hvitveis, firblad og trollbær. I de våteste partiene vokser enghumleblom, springfrø, bekkeblom, mjødukt, sumphaukeskjegg og mjødukt, mens arter som liljekonvall, markjorbær og blåveis kommer inn i lysninger på tørrere mark. I bunnsjiktet finnes innslag av fagermoser iog stortujamose. Bekken går i små stryk og fossefall, og det er mosedeekte berg langs bekken gjennom kløfta.

Artsmangfold: Rk og frodig vegetasjon med innslag sump/kildevegetasjon, men ingen sjeldne arter påvist.

Bruk, tilstand og påvirkning: Hogstpåvirkning, med uttak av grov gran i søndre del av lokaliteten.

Fremmede arter: Rødhull i veikant i vest.

Del av helhetlig landskap: Grenser i nord mot en frodig flomskog. Rik og frodig vegetasjon i Bekkenstansfeltet, også nord for lokaliteten.

Verdivurdering: Skogen har ikke verdier knyttet til gammelskog, men er rik og frodig. Deler av arealet inngår i den rødlistede naturtypen høgstaudegranskog(NT) og deler inngår som rikere myrkantmark i lavlandet (EN). Lokaliteten er ca. 9 daa stor. Grunnet hogstpåvirkning og manglende funn av viktige elementer og spesielle arter, vurderes den rike barskogen som lokalt viktig. Arealet med rikere sump/kildevegetasjon trekker verdien av hele lokaliteten opp til viktig (B).

Skjøtsel og hensyn: De biologiske verdien ivaretas og utvikles best ved fri utvikling av skogen.

.....

321 Trolldalen Ø II

Rik sump- og kildeskog – Rikere løvsumpskog Verdi: **C** Areal : daa

Innledning: Lokaliteten er befart av BioFokus ved Ulrika Jansson i forbindelse med kvalitetssikring av naturtypelokaliteter tidligere kartlagt som rik sumpskog. Dette som et ledd i oppfølging av faggrunnlag for handlingsplan for rikere sump- og kildeskog. Oppdragsgiver har vært Fylkesmannen i Hordaland. Lokaliteten er ny og ble oppdaget i forbindelse med feltbesøk i inntilliggende sumpskogslokaliteter.

Beliggenhet og naturgrunnlag: Lokaliteten ligger øst for hovedbekken, øverst i Trolldalen, vest for Svartskogsplatået i Oppegård kommune. Lokaliteten ligger i nært opp til en lokalitet med kildeskog (BN00027951) og en med gammel granskog (BN00027952) Sumpskogen står på marine løsmasser.

Naturtyper, utforminger og vegetasjonstyper: Avgrensningen gjelder en svartordominert sumpskog. Lokaliteten ligger på en liten våt platå. Tresjiktet er svartordominert med svartorer opp mot 35 cm i diameter, men de fleste er tynnere. Storparten av svartorerne står på sokler. Noe ung ask kommer opp i busksjiktet og det er innslag av gran. I feltsjiktet (som er glissent) fins store bregner, mjødukt og skogsnelle. I bunnsjiktet fins skyggehusmose og noe fagermoser. Sumpklubbemorkel vokser på den våte bakken.

Artsmangfold: Inga sjeldne arter ble påvist.

Bruk, tilstand og påvirkning: Trærne står på tydelige sokler. Det er hogstflate i sørøst og skogen i lokaliteten er også hogstpåvirket. Den kan utvikle seg til en fin svartorsumpskog på sikt og da vil utgjøre en verdifull del av de rike skoglokalitetene vest for Svartskogsplatået, som samlet har store naturverdier.

Del av helhetlig landskap: Lokaliteten ligger innenfor Svartskog Landskapsvernområde. Hele området er vurdert som viktig i "Oslofjordverneplanen" og er nærmere omtalt der (Fylkesmannen i Oslo og Akershus 1999).

Verdivurdering: Lokaliteten er kun 2 daa og har ikke så stort mangfold av karplanter i feltsjiktet. Svartorene står på sokler. Samlet vurderes lokaliteten som lokalt viktig (C).

Skjøtsel og hensyn: Fri utvikling ivaretar og videreutvikler de biologiske kvalitetene på best måte.

.....

330 Delingsdalen nord

Rik barskog – Høgstaudegranskog Verdi: **B** Areal : daa

Innledning: Delingsdalen ble undersøkt i forbindelse med første runde av verneplan for barskog (Korsmo & Svalastog 1993). Den sentrale delen av Delingsdalen ble nærmere undersøkt av Bendiksen (2002) og Bendiksen & Svalastog (1997). Deler av området ble også besøkt i 2003 (Bratli 2005), og det ble befart under MiS-registreringene i 2004 (Reiso). Beskrivelse, naturtypetilørighet og verdi ble i 2012 vurdert på nytt av BioFokus i forbindelse med oppdatering av kommunens naturtypekart. I forbindelse med

oppfølging av handlingsplan for rik sumpskog er lokaliteten besøkt igjen av BioFokus ved Anders Thylén. Denne lokaliteten er da skilt ut fra lokalitet 1 (Delingsdalen, BN00027903), fordi det i liten grad er rik sumpskog her.

Beliggenhet og naturgrunnlag: Lokaliteten ligger i nordre del av Delingsdalen på Svartskog i Oppegård kommune. Den strekker seg fra parkeringsplassen ved Ingierstrand og gjennom et trangt dalsøkk sørover tils dalen utvider seg. Det er en del steile bergvegger, men på østsiden er det partier med slakere skrånning på sandig morene.

Naturtyper, utforminger og vegetasjonstyper: Naturtypen er kartlagt som rik barskog av undertype høystaudegranskog. Denne typen dominerer langs bekken, med noe innslag av rik sumpskog, men i lisidene overgår det i lågurtskog og fattigere granskog. I tillegg til gran finnes en del svartor langs bekken. Ovenfor dammen inngår lind på tørrere mark. Høystaudegranskog er rødlistet (NT) iht. Norsk rødliste for naturtyper 2011. Skogen er "voksen" men ikke gammel, relativt ensaldret og har begrenset med død ved..

Artsmangfold: Stedvis forekommer sump- og høystaudepreget vegetasjon med arter som bekkekarse, vendelrot, krypsoleie, springfrø, hvitbladtistel, trollurt og strutseving. På løsmasser i skrånningen på nordsiden er det lågurtvegetasjon med bl.a. blåveis. På bergvegger mellom parkeringsplassen ved Ingierstrand og dammen vokser kravfulle moser som flatfellmose, krusfellmose og den suboseaniske arten kystkransmose.

Bruk, tilstand og påvirkning: Skogen er påvirket av tidligere hogst, og spesielt nedenfor dammen er påvirkningen sterk.

Fremmede arter: Det er ikke registrert fremmede arter i området, men det er en viss risiko for spredning fra p-plassen i nord.

Del av helhetlig landskap: Området er en del av et helhetlig verdifullt skogområde med rik barskog, gammel barskog og rik sumpskog i og rundt Delingsdalen. Den sørligste enden inngår i Delingsdalen naturreservat.

Verdivurdering: Rike skogtyper, men kun middels gammel skog med få gamle trær og lite død ved. henger sammen med øvrige vedifulle områder i og rundt Delingsdalen, hvilket bidrar til at lokaliteten vurderes som viktig (B-verdi).

Skjøtsel og hensyn: Fri utvikling ivaretar og videreutvikler de biologiske kvalitetene på best måte.

.....

331 Delingsdalen sør

Rik barskog - Lågurtgranskog Verdi: B Areal: daa

Innledning: Lokaliteten er kartlagt i 2013 av BioFokus ved Anders Thylén i forbindelse med oppfølging av handlingsplan for rik sumpskog. Den har vært kartlagt tidligere, som del av to andre lokaliteter med rik sumpskog (BN00027904 og BN00027902). Den er skilt ut som egen lokalitet fordi den i hovedsak omfatter skrånningene på vestsiden av Delingsdalen og som ikke består av sumpskog. Teksten er til dels basert på tidligere beskrivelser. Den østre halvdel av lokaliteten ligger innenfor Delingsdalen Naturreservat.

Beliggenhet og naturgrunnlag: Området består av østvendte lipartier og flater fra bunnen av Delingsdalen opp til den øvre stien mellom Bjørnsrud og Revedalen. I sørvest inngår også fastmarkspartier langs bekken opp til Bjørnerud.

Naturtyper, utforminger og vegetasjonstyper: Naturtypen er kartlagt som rik barskog, med en mosaikk av lågurtgranskog, høystaudegranskog, gammel fattig granskog, og små partier med kildeskog. Lågurtskog dominerer i nedre deler av lisidene, men fattigere skog overtar oppover. Høystaudekog forekommer langs bekker i smådaler som før ned til hoveddalføret, i små kildesig samt på fuktig fastmark nede i Delingsdalen. Gran av varierende størrelse dominerer i liene, mens til dels storvokst svartor vokser i bekkekanter, spesielt i sørvest. Stor bjørk og osp inngår også, sammen med selje, rogn og hassel. I partier det er det en god del død ved, mest av gran. Grove dimensjoner forekommer, men mest i tidige nedbrytingsstadier.

Artsmangfold: Lågurtpartier domineres av snerprørkvein. Her vokser også markjordbær, blåveis, skogfiol, fingerstarr, hengeaks, trollbær og myskegras. På høystaudemark vokser bl.a. skogburkne, hvitbladtistel, broddtelg, enghumbleblom, fugletelg, skogsalat, teiebær, skogsvinerot og vendelrot, og meget lokalt bekkekarse og springfrø. Praktinnemose, fjærkransmose og storkransmose inngår i bunnsjiktet. På loddrett bergvegg finnes fine forekomster med krusfellmose, svartburkne og i sørvest også putevrimose. Lokaliteten har en rik storsoppflora med mange næringskrevende arter, bl.a. gul slørsopp, duftslørsopp, purpurslørsopp, svartrød riske, granmatriske, svovelriske, stankkremle granskjellpigg, silkemusserong, hjorteslørsopp og branngul slørsopp. Rødlisteartene vrangstorpigg (VU) og praktslørsopp (NT) er tidligere registrert i området, muligens innenfor avgrensningen. Gammelgranlav vokser på stammer av gamle grantrær og granrustkjuke er registrert på granlæger.

Bruk, tilstand og påvirkning: Skogen har trolig vært plukkhogd. Lokaliteten krysses av et par større turveier/turstier.

Fremmede arter: Det er ikke registrert fremmede arter i området.

Del av helhetlig landskap: Området er en del av et helhetlig verdifullt skogområde med rik barskog, gammel barskog og rik sumpskog i og rundt Delingsdalen.

Verdivurdering: Stort område med stor andel rik barskog, stedvis av gammelskogskarakter. Vurderes som viktig (B-verdi).

Skjøtsel og hensyn: Fri utvikling ivaretar og videreutvikler de biologiske kvalitetene på best måte.

.....

332 Gjersjø bru SV II

Rik sump- og kildeskog - Rikere gransumpskog Verdi: C Areal: daa

Innledning: Lokaliteten er kartlagt av BioFokus ved Ulrika Jansson i forbindelse med kvalitetssikring av naturtyperlokaliteter tidligere kartlagt som rik sumpskog. Dette som et ledd i oppfølging av faggrunnlag for handlingsplan for rikere sump- og kildeskog. Oppdragsgiver har vært Fylkesmannen i Hordaland. Dette er nykartlagt sumpskog som ble oppdaget i forbindelse med feltbefaring av en intilliggende lokalitet (BN00027944).

Beliggenhet og naturgrunnlag: Lokaliteten ligger i et lite søkk i et skogparti som ligger sørvest for Gjersjø bru, ca 1,5 km vest for Kolbotn. Berggrunnen i området er fattig, men det er rikere sig som gir en noe rikere vegetasjon i lokaliteten.

Naturtyper, utforminger og vegetasjonstyper: Lokaliteten er kartlagt som rikere sump- og kildeskog med delnaturtypen gransumpskog og består av gran- og bjørkdominert sumpskog. Tresjiktet domineres av gran (opp mot 35 cm i DBH), med innslag av bjørk (opp mot ca. 35 cm). Feltsjiktet er bregne- og snelledominert med arter som skogburkne og skogsnelle, men med innslag av urter og starr som myrfiol, bekkeblom, grøftsoleie, langstarr og gråstarr. På sokler og i tørrere partier vokser gaukesyre, blåbær og maiblom. Spriketormose er vanlig i bunnsjiktet. Lokaliteten dekkes til viss del av fattigere grunntyper innenfor den rødlistede naturtypen rikere myrkanntmark i lavlandet (EN). **Artsmangfold:** Det er registrert en rekke typiske sumparter, men ingen sjeldne arter.

Bruk, tilstand og påvirkning: Sumpskogen har gjennomgående gamle grøfter. Det er forholdsvis lite død ved, men flere nyere rotvelt ble observert i lokaliteten. Sokler er vanlige.

Fremmede arter: Det ble ikke registrert fremmede arter i lokaliteten.

Del av helhetlig landskap: En større lokalitet som er registrert som rik sumpskog finnes NV for E18. Det er også en nærliggende lokalitet i et søkk nord for kartlagt lokalitet.

Verdivurdering: Deler av lokaliteten dekkes av den rødlistede naturtypen rikere myrkantmark i lavlandet (EN). Skogen er grøftet og har liten mengde gammelskogselementer, unntatt rorvelt som det er mer av. Det ble ikke gjort funn av rødlistearter. Skogen vurderes som lokalt viktig (C).

Skjøtsel og hensyn: De biologiske verdiene vil opprettholdes best ved å unngå hogst og grøfting. Tetting av grøfter kan vurderes som tiltak, for å unngå fortsatt drenering av lokaliteten.

.....

333 Greverudbekken nedre

Rik edellauvskog – Or-askekog Verdi: B Areal : daa

Innledning: Lokaliteten er revidert av BioFokus ved Ulrika Jansson i forbindelse med kvalitetssikring av naturtypelokaliteter tidligere kartlagt som rik sumpskog. Dette som et ledd i oppfølging av faggrunnlag for handlingsplan for rikere sump- og kildeskog. Oppdragsgiver har vært Fylkesmannen i Hordaland. Ved revisjon av tidligere registrert naturtype (BN00027923), ble disse delene av lokaliteten skilt ut som egen ny naturtype. Lokaliteten er tidligere feltkartlagt av Harald Bratli (Brati 2005) i forbindelse med naturtypekartlegging i kommunen. Kunnskap fra tidligere kartlegging er videreført

Beliggenhet og naturgrunnlag: Lokaliteten ligger i Greverudbekkens nedre del, rett nordøst fra veien ut mot Flåtestad. Den grenser mot en kartlagt edelløvsog langs etter øvre deler av Greverudbekken. Sørvest for veien ligger en avgrenset floppåvirket gråorskog og et større våtmarksområde (Langslora). Bergrunnen er fattig, men løsmassene består av ruke marine avsetninger.

Naturtyper, utforminger og vegetasjonstyper: Skogen langs etter nedre del av Greverudbekken er kartlagt som rik edelløvsog med delnaturtypen or-askekog. I tresjiktet fins svartor (opp til ca. 40 cm i brysthøydiameter), gråor (opp til 40 cm), med innslag av gran, ask, hegg og osp. Enkelte grove seljer (40 cm) fins også. Ask er vanlig i busksjikt og i yngre tresjikt og det er noe innslag av hassel. I et parti er det en velutviklet populasjon med skavgras – Equisetum hyemale. Undervegetasjonen flere steder ganske glissen. Av arter kan nevnes kratthumbleblom, hvitveis, storklokke, enghumbleblom, vendelrot, strutseving, skogstjerneblom, mjørdurt, gaukesyre og skogsvinerot. I deler av lokaliteten er det relativt store ansamlinger med død ved (6-7 læger per daa i området med tettest forekomst).

Artsmangfold: Stor populasjon av skavgras. Barlind (VU) ble observert av Dag Hovind i 2011 i utkanten av lokaliteten. Området har stor betydning for fuglelivet (Dale et al. 1998). Vanlige kjuker som knuskkjuka, rødbrandkjuka og flatkjuka ble observert på død ved ved bekken.

Bruk, tilstand og påvirkning: Området er påvirket av tilgrensende bebyggelse, med noe hageavfall og søppel i søndre kanten. Det går en sti gjennom biotopen.

Del av helhetlig landskap: Lokalitene grenser mot naturtypelokaliteter både i nord og i sør og utgjør en viktig del av den naturlige skogvegetasjonen langs etter Greverudbekken.

Verdivurdering: Lokaliteten vurderes som viktig (B) utfra at det er flere kravstore edelløvsogsplanter til stede, som skogsvinerot, storklokke og skavgras, den er 5,6 daa stor og er moderat intakt (Faktaarkutkast for rik edelløvsog 2014).

Skjøtsel og hensyn: De biologiske verdiene opprettholdes og utvikles ved å la den stå urørt. Det bør ikke dumpes hageavfall (for å unngå innspredding av fremmede arter) i skogen og generell forsøppling bør unngås.

.....

28 Tolverud

Rik sump- og kildeskog – Varmekjær kildelauvskog Verdi: A Areal : 6,072 daa

Innledning: Områdebeskrivelse innlagt av Terje Blindheim etter befaring av Pål Steine i forbindelse med skogtakst i 1999. Lokaliteten ble oppsøkt på nytt av Stefan Olberg i 2013 i forbindelse med en inventering av rik sumpskog på oppdrag fra Miljødirektoratet.

Beliggenhet og naturgrunnlag: Lokaliteten ligger 200 m sørøst for Tolverud, i skrenten ovenfor den smalsporede jernbanelinjen i Lommedalen i Bærum. Lokaliteten grenser mot noe rik edelløvsog i øst og ellers noe fattigere og tørrere skogtyper.

Naturtyper, utforminger og vegetasjonstyper: Lokaliteten er kartlagt som en Varmekjær kildeløvsog (F0604) og består bl.a. av en del ask-snelleskog med skavgras, som er en naturtype som kun finnes sparsomt i områdene rundt Oslofjorden og i Trøndelag. Gran er dominerende treslag i biotopen og finnes sammen med en del gråor, rogn og noe svartor, hassel, bjørk og ask. Det er varierende fuktighet og rikhet innenfor lokaliteten, med typiske lågurtarter som blåveis, myske, firblad, trollbær, skogsvinerot, kranskonvall og hengegras i tørrere partier, men også blåbærskog i deler av lokaliteten. Hestehov, mjørdurt, sumphaukeskjegg, enghumbleblom, bekkekarke, breimyrull, skogrorkevein, mannasøtgras, gulstarr, skavgras og en forekomst med ullmose ble påvist i fuktigere partier. Antydning til sokkeldannelse finnes på svartor og gran i fuktige partier. I skrenten ovenfor er det rik edelløvsog med ask, alm, spisslønn og mye hassel.

Artsmangfold: Ullmose forekommer, en art som er sjelden på Østlandet. Ellers ble noe ask (NT) observert. Potensialet for interessante og rødlistede arter er bra.

Bruk, tilstand og påvirkning: Lokaliteten ble for ikke så mange år siden gjennomhogget. Eldre kjørespor finnes vest i lokaliteten.

Fremmede arter: Ingen påviste.

Del av helhetlig landskap:

Verdivurdering: Rikere kantarealer i myrområder er en truet vegetasjonstype, og funn av flere interessante arter tyder på et potensial for forekomst av enkelte rødlistearter. På viktige parametere får lokaliteten lav verdi på habitatkvalitet, middels verdi på habitatkvantitet og arts- og artsmangfold, og høy verdi på spesielle naturtyper og påvirkning. Ung skog trekker verdien noe ned, men lokaliteten er ellers nesten upåvirket. Lokaliteten vurderes derfor under tvil som svært viktig (A-verdi).

Skjøtsel og hensyn: Biotopen bør overlates til fri utvikling - ikke-hogst. Tiltak utenfor biotopen som kan påvirke vanntilsiget må ikke forekomme.

.....

72 Dæliveien

Rik sump- og kildeskog – Varmekjær kildelauvskog Verdi: B Areal : 5,825 daa

Innledning: Lokaliteten er kartlagt av BioFokus ved Ulrika Jansson og Terje Blindheim i forbindelse med kvalitetssikring av naturtypelokaliteter tidligere kartlagt som rik sumpskog. Dette som et ledd i oppfølging av faggrunnlag for handlingsplan for rikere sump- og kildeskog. Oppdragsgiver har vært Fylkesmannen i Hordaland. Dette er en revisjon av tidligere registrert naturtype (BN00046460), registrert 1999 av Terje Blindheim og Reidar Haugan. Kunnskap fra tidligere kartlegging er videreført.

Beliggenhet og naturgrunnlag: Skogen ligger mellom Dælveien i vest, dyrka mark i nord, sti i øst og tørrere granskog i sør. Skogen står på tykke lag med rike marine avsetninger. Berggrunnen består av skifer.

Naturtyper, utforminger og vegetasjonstyper: Skogen er kartlagt som rikere sump- og kildeskog med undernaturtypen varmekjær kildeløvskog. Den er dominert av ask og svartor og storparten av arealet dekkes av vegetasjonstypen snelle-askeskog. Gran og hassel forekommer spredt og i kanter og det er innslag av noe bjørk, furu, osp, gråor. De største trærne av ask og svartor hadde en diameter på ca. 35 cm. Krossved og hegg danner et svært glissent busksjikt. I nordvest er det store forekomster av skavgras. Andre arter i feltsjiktet er skogburkne, ormetelg, mjødukt, maigull, trollbær, skjellrot, firblad, kratthumleblom og gaukesyre. Skogen er flersjiktet, men med liten spredning. Det forekommer død ved av løvtrær i alle nedbrytningsstadier av løv (mest små dimensjoner) og det finnes noen unge læger av gran.

Artsmangfold: Ask (NT) er eneste rødlisteartfunn, men store skavgrasforekomster er sjeldent og finnes på landsbasis kun sparsomt rundt Oslofjorden og noe i Trøndelag. Maigull og skavgras tilsammen med ask er gode indikatorer på kildevannspåvirkning.

Bruk, tilstand og påvirkning: Skogen er forholdsvis ung og det går en dyp grøft i kanten av biotopen som trolig påvirker vannstanden negativt. Lokaliteten var ved befaring i juni relativt tørr.

Fremmede arter: Platanlønn finnes innenfor avgrensningen og det er sannsynlig med andre hagerømlinger grunnet nærhet til et boligfelt i vest.

Del av helhetlig landskap: Lokaliteten ligger i et område med generelt høye naturverdier med flere andre naturtyperlokalteter i nærheten. Dette er positivt for arter som trenger større leveområder eller større populasjoner for langsiktig overlevelse i området.

Verdivurdering: Lokaliteten utgjør av varmekjær kildeløvskog som er vurdert som en sårbar naturtype i Norsk Rødliste for Naturtyper 2011 og som tidligere var vurdert som en kritisk trua vegetasjonstype. Dette teller svært positivt i verdivurderingen. Dekningen av typiske kildearter er stor i deler av lokaliteten, men de er ikke jevnt fordelt. Lokaliteten er 6 daa. Skogen har få dødved-elementer og er grøftet, med resultatet at den forefaller relativt tørr. Biotopen har et stort potensiale med henblikk på å utvikle bedre sjiktning, trær med grove dmensjoner og kontinuitet i død ved. Det vil ta 50-150 år for biotopen og nå denne tilstanden. Sumpskoger er generelt viktige insekts og fugle biotoper. På grunnlag av dette vurderes lokaliteten som viktig (B).

Skjøtsel og hensyn: De biologiske verdiene vil utvikles best ved fri utvikling av skogen, unntatt at rydding og luking av fremmede arter vil være positivt. Biotopen bør observeres med tanke på grunnvannsbalansen. Utgravd bekk i øst påvirker antakelig denne og bekken bør vurderes restaurert. Skavgraset i nordvest trakk lett ned. Det bør derfor ikke legges til rette for at denne delen utsettes for unødig mye slitasje. Svake trær som står i utkanten av biotopen og som kan falle der folk går kan med fordel felles inn i biotopen, og bør ikke flises opp.

.....

174 Tømmerdalen

Gammel granskog - Gammel lavlandsgranskog Verdi: A Areal : 47,9 daa

Innledning: Lokaliteten er befart av flere personer. Reidar Haugan påviste i 1997 arten Gul snyltekjuke som er sårbar i Norge. Terje Blindheim (BioFokus) besøkte biotopen 3. aug. 1999. Lokaliteten er sist kartlagt av Kim Abel (BioFokus) den 29.08.2013 i forbindelse med kvalitetssikring av rik sumpskog på oppdrag fra Miljødirektoratet.

Beliggenhet og naturgrunnlag: Lokaliteten ligger nordvest i Bærum kommune rett sørøst for Sollihøgda, nærmere bestemt mellom Bråtan i sør og E16 i nord, og strekker seg fra Tømmerdalen i sørøst og videre nord og nordvestover i et småkupert terreng. Berggrunnen består av rombeoporfyrr, noe som gir seg utslag i forholdsvis rik vegetasjon flere steder. Terrengtet er i hovedsak svakt hellende mot øst, men flate platåer og forsenkninger finnes med fuktmark/kildedrag. Lokaliteten er avgrenset av yngre skog og hogstflater mot nord, vest og sør, mens den er avgrenset mot myr i øst.

Naturtyper, utforminger og vegetasjonstyper: Naturtypen består av gammel granskog, utforming gammel lavlandsgranskog. Mindre partier tilhører rik sump- og kildeskog, utforming boreal kilde, og overganger til rikere gransumpskog, men dette arealet er i svært tett mosaikk med den gamle granskogen. Sentralt i lokaliteten er det et mer sammenhengende område med rik sump- og kildeskog som er skilt ut som en egen naturtype. Tresjiktet er nesten totalt dominert av gran. Bjørk og rogn forekommer svært spredt. I de rike fuktdragene er det noe innslag av gråor og bjørk, samt sparsomt med svartor. Skogen er i oppløsningsfasen og med overganger til bledningsfase med mye død ved i alle nedbrytningsfaser og store glenner. Tidligere hogstpåvirkning er kun synlig gjennom en generell underdekning av ordentlig grove trær og grov død ved i sene nedbrytningsfaser. Nyere hogstspor er ikke synlig. Dimensjonene på grana ligger hovedsakelig rundt 30-40 cm i brysthøydiameter. Det er noe yngre skog i nordøst ned mot myra. Vegetasjonstypene er dominert av småbregneskog og blåbærskog på de hvelvede partiene, mens mindre partier i forsenkningene har fuktige typer som høgstaueskog, storbregneskog og rik sumpskog. På de rikeste og fuktige partiene dukker det opp arter som bekkekarse, trollurt, åkermynte, nekkeveronika og bekkeblom. Boreal kildeskog er rødlistet som sårbar (VU, grankildeskog).

Artsmangfold: Av rødlistearter er det tidligere funnet gul snyltekjuke (VU), og rynkeskinn (NT). Ved befaringen i 2013 ble det funnet rynkeskinn (NT), rosenkjuke (NT), svartsonekjuka (NT) gubbeskjegg (NT), samt signalarten granrustkjuka.

Bruk, tilstand og påvirkning: Det går en gammel hesteveg gjennom lokaliteten som ikke er i bruk.

Fremmede arter: Ingen registrert.

Verdivurdering: I henhold til faktaarket for gammel granskog scorer lokaliteten høyt på habitatkvalitet og påvirkning, mens den scorer middels på artsamangfold. Totalt sett gir dette en verdi svært viktig (A-verdi).

Skjøtsel og hensyn: Skogen bør få stå urørt for å ta vare på og utvikle kvalitetene knyttet til gamle trær og død ved. Det bør ikke flatehogges i den nærmeste sonen rundt lokaliteten.

.....

181 Kjølåsen

Gammel granskog - Gammel lavlandsgranskog Verdi: A Areal : 26,448 daa

Innledning: Biotopen ble registrert av Terje Blindheim 8. juni 1999 og ble oppsøkt på nytt av Stefan Olberg 4. september 2013 i forbindelse med en inventering av rik sumpskog på oppdrag fra Miljødirektoratet.

Beliggenhet og naturgrunnlag: Lokaliteten ligger øst for Kjølåsen, nord for høyspentledning og vest for lite skar med en gammel traktorvei i bunnen, beliggende i Vestmarka i Bærum. Lokaliteten grenser mot yngre skog, litt myr i nordvest og mot traktorvei i øst. Med unntak av østsiden, er grensene noe usikre.

Naturtyper, utforminger og vegetasjonstyper: Lokaliteten er kartlagt som Gammel lavlandsgranskog (F0801) i mosaikk med Rikere gransumpskog (F0606) og Rikere løvsumpskog (F0606). Biotopen består i hovedsak av eldre granskog på bærlyng- og småbregnemark med mye læger og enkelte gadd/tørrgraner. Skogen er flersjiktet med liten spredning, og gran er dominerende treslag med innslag av noe borealt løv, og det finnes noe hengslav på enkelte trær. Det finnes død ved av gran i alle

nedbrytningsstadier, men middels til lite nedbrutte læger dominerer. Største dimensjon på grana er noe over 50 cm i diameter. I nordvest er det et parti med sumpskog dominert av gråor og gran. Et par svartor, noe selje og bjørk forekommer også. Enkelte trær i sumpen har sokkel og det er noe gadd og læger av gråor. I feltsjiktet fantes bekkekarse, bekkeblom, bekkeveronika, gulldusk, maigull, mjørdurt, vendelrot, skogstjerneblom, grønnstarr, stjernestarr, mannasøtgras, skogsnelle og spriketormose ble registrert. Sumpskogen kan i nord stedvis karakteriseres som tresatt myr. Arter som bukkeblad, myrhatt, seterstarr, gråstarr, slåttestarr, skog/vassrørkvein og torvmoserarter ble bl.a. registrert her. Ellers forekommer det noe rasmark mot traktorveien i øst, enkelte bergvegger og store steiner.

Artsmangfold: Svartsonekjuke (NT) ble registrert i 2000 og potensialet for interessante arter knyttet til død granved og delvis til rik sumpskog er bra. Kjukeboreren *Cis dentatus* finnes i rekkekjuke på gran.

Bruk, tilstand og påvirkning: Foruten tidligere hogster, er lokaliteten lite påvirket.

Fremmede arter: Ingen påviste.

Verdivurdering: Lokaliteten vurderes som svært viktig (A-verdi) grunnet forekomsten av rikere sumpskog med litt død ved, og gammel granskog med en del død ved i varierende nedbrytningsgrad. Undernaturtypen av rik sumpskog er rødlistet (EN) innenfor rikere myrkantmark i lavlandet. På viktige parametere for rik sumpskog får lokaliteten lav verdi på artsdiversitet, middels verdi på spesielle naturtyper og habitatkvalitet, og høy verdi på påvirkning og habitatkvantitet. A-verdien ansees derfor som noe svak.

Skjøtsel og hensyn: Naturverdiene ivaretas og videreutvikles best ved fri utvikling - ikke-hogst. Inngrep utenfor lokaliteten i nord, og som påvirker vannstanden innenfor lokaliteten, må unngås.

.....

198 Øyervann

Rik sump- og kildeskog - Boreal kildeskog Verdi: B Areal : 6,52 daa

Innledning: Lokaliteten ble først lagt inn av Terje Blindheim i 1999 etter befarings av Ingunn Løvdal. Lokaliteten ble oppsøkt på nytt av Stefan Olberg 5. september 2013 i forbindelse med en inventering av rik sumpskog på oppdrag fra Miljødirektoratet.

Beliggenhet og naturgrunnlag: Lokaliteten ligger 100 m nord for Øyervann og ca. 300 m sørøst for Burudvann i Lommedalen i Bærum. Lokaliteten grenser mot tørrere skogtyper.

Naturtyper, utforminger og vegetasjonstyper: Lokaliteten er kartlagt som Boreal kildeskog (F0607). Lokaliteten ligger i et lite og noe beskyttet søkk med voksen, men fremdeles noe småvokst, kildepregede skog. Gråor (< 35 cm i diameter) dominerer i nord, mens middels gammel gran (< 35 cm) med noe ung ask (< 15 cm) dominerer i sør, og har noe innslag av boreale løvtrær som selje og rogn. Skogen er noe ensaldret og har begynt å danne en del død ved av gråor. Den aske- og grandominerte skogen er derimot yngre, men har noen middels gamle trær av gran. Skogen er forholdsvis flersjiktet med god spredning. Arter som strutseving, saue/geittelg, hengeving, mjørdurt, vendelrot, sumphaukeskjegg, skogstjerneblom, bekkeblom, stor sumpmaure, myrflol, mannasøtgras, myrkongle, maiblom, bekkekarse, enghumleblom, turt, stjernestarr, trådsiv, skogsnelle og spriketormose. Et noe stillestående bekkedrag/fuktdrag går igjennom lokaliteten.

Artsmangfold: Det ble ikke registrert noen spesielle arter i biotopen, men potensialet for etablering av arter som er knyttet til kontinuitetssumskoger er stort på sikt.

Bruk, tilstand og påvirkning: En sti går igjennom lokaliteten, som ellers er lite påvirket.

Fremmede arter: Ingen påviste.

Del av helhetlig landskap:

Verdivurdering: Lokaliteten vurderes som viktig (B-verdi) grunnet forekomsten av en ensaldret, noe ung boreal kildeskog med noe død ved. På viktige parametere får lokaliteten lav verdi på artsdiversitet og spesielle naturtyper, middels verdi på habitatkvalitet og påvirkning, og høy verdi på habitatkvantitet.

Skjøtsel og hensyn: Naturverdiene ivaretas og videreutvikles best ved fri utvikling - ikke-hogst. Inngrep utenfor lokaliteten som påvirker vanntilførselen, må unngås.

.....

199 Vuikollen vest

Rik sump- og kildeskog - Boreal kildeskog Verdi: B Areal : 6,4 daa

Innledning: Biotopen ble først registrert av Terje Blindheim (BioFokus) den 25. oktober 1999. Lokaliteten er sist kartlagt av Kim Abel (BioFokus) den 30.08.2013 i forbindelse med kvalitetssikring av rik sumpskog på oppdrag fra Miljødirektoratet.

Beliggenhet og naturgrunnlag: Lokaliteten ligger nordvest i Bærum kommune nesten 3 kilometer sørøst for Sollihøgda, nærmere bestemt mellom Skoglund i sørvest og Vuivollen i nordøst. Her ligger lokaliteten i en sørvendt skråning med et flatt parti i bunn. Berggrunnen består av vulkanske bergarter i form av rombeporfyr. Lokaliteten er avgrenset av hogstflter og yngre skog i alle kanter. Rundt sumpen i sør er det inkludert en smal buffersone med ung skog.

Naturtyper, utforminger og vegetasjonstyper: Lokaliteten er variert innenfor et forholdsvis lite areal og sammensatt av flere naturtyper, men rik sump- og kildeskog, utforming boreal kildeskog er den som er valgt som hovedtypen. Arealet kildeskog er imidlertid noe sparsomt, men trolig er det denne delen som er den med de høyeste verdiene. Kildeskogen har overganger til fattig sumpskog i øst. Selve skråningen har rik edellauvskog, utforming rasmark almeskog. Gran er dominerende treslag, men med innslag av alm og rogn i rasmarka og svartor og gråor i sumpskogen. Skogen var flersjiktet med liten spredning. Det finnes en del død ved av gran i tidlige og midlere nedbrytningsstadier, samt noe død ved av or og alm. Det ble registrert noe gadd av gran, enkelte bergvegger og noe hengelav på enkelte trær. Det finnes enkelte eldre hogstspor. Vegetasjonstypene i rasmarka er dominert av storbregneskog og alm-lindeskog. Enkelte flater partier har småbregneskog. Vegetasjonen i kildeskogen og sumpen er rikest i de nærmeste partiene mot rasmarka med bl.a. arter som bekkeblom, krypsoleie, bekkekarse, springfrø, åkermynte, bekkeveronika, trollurt, sumphaukeskjegg, myrkongle, gulstarr og slakkstarr. Andre vanlige arter er tyrihjel, engsnelle, skogsnelle, skogburkne, mjørdurt, myrflol, skogsvinerot, myrmaure, firblad, trådsiv, gråstarr, stjernestarr, småstarr. I rasmarka forekommer bl.a. arter som maiblom, blåbær, haremat, hestehov, markjordbær, gjøkesyre, sauetelg, ormetelg, hengeving og blåveis. Boreal kildeskog er rødlistet som sårbar (VU, grankildeskog).

Artsmangfold: Av rødlistearter er det registrert barlind (VU) og alm (NT).

Bruk, tilstand og påvirkning: Det er ingen nyere inngrep i lokaliteten.

Fremmede arter: Ingen registrert.

Verdivurdering: Lokaliteten vurderes til å være viktig (B-verdi) grunnet at begge de isolerte naturtypene ligger an til B-verdi i henhold til faktaarkene, samt at det er forekomst av en rødlistet naturtype.

Skjøtsel og hensyn: Skogen bør få stå urørt for å ta vare på og utvikle kvalitetene knyttet til gamle trær og død ved. Det bør ikke flatehogges i den nærmeste sonen rundt lokaliteten. Det bør ikke gjennomføres inngrep som forstyrrer vannhusholdningen i lokaliteten. Det er inkludert en smal buffersone mot sør for å beskytte kildeskogen.

.....

232 Kollen nord

Gammel granskog - Gammel lavlandsgranskog Verdi: B Areal : 7,4 daa

Innledning: Biotopen ble først registrert av Terje Blindheim (BioFokus) den 11. oktober 1999. Lokaliteten er sist kartlagt av Kim Abel (BioFokus) den 30.08.2013 i forbindelse med kvalitetssikring av rik sumpskog på oppdrag fra Miljødirektoratet. Den opprinnelige lokaliteten er i den forbindelse splittet i to ulike naturtyper.

Beliggenhet og naturgrunnlag: Lokaliteten ligger nordvest i Bærum kommune ca 1,5 kilometer øst for Sollihøgda, nærmere bestemt rett øst for åspartiet Kollen. Her ligger det et parti med eldre granskog i en forsenkning i terrenget som drenerer østover via en mindre bekk. På sidene av bekken er det rik sump- og kildeskog som er figurert ut som en egen naturtype. Berggrunnen består av vulkanske bergarter i form av metabasalt og rombeporfyr. Lokaliteten er avgrenset av yngre skog i alle kanter.

Naturtyper, utforminger og vegetasjonstyper: Naturtypen består av gammel granskog, utforming gammel lavlandsgranskog. Et mindre parti i vest består av fattig- til ntermediærrik myr, men arealet er relativt beskjedent. Tresjiktet er dominert av gran, men det er også noe innslag av bl.a. bjørk, selje, rogn, hassel og alm (NT). I kant mot sumpen forekommer det noe gråor. Skogen er i sen aldersfase og det er stedvis en god del død ved i flere nedbrytningsfaser, samt flere glenner. Det er få hogstspor og en generell mangel på ordentlig grove trær og grov død ved i sene nedbrytningsfaser. Det ble også registrert noe død ved av løvtrær i alle nedbrytningsstadier. Dimensjonene på grana ligger hovedsakelig rundt 25-35 cm i brysthøydiameter. Av andre elementer finnes noe rasmark, bergvegger, store steiner og endel hengelav på enkelte trær. Det finnes enkelte høystubber, selje og osp med grov sprekkebark og enkelte grove granlæger. Vegetasjonstypene er dominert av småbregneskog og blåbærskog. Stedvis på grunnlendte partier er det noe lågurtskog med bl.a. blåveis.

Artsmangfold: Fra før av er det registrert duftskinn (NT) og alm (NT) i lokaliteten. En tretåspett (NT) ble observert under fødesøk på gran. Ellers er signalartene lungenever og stiftfilflav funnet.

Bruk, tilstand og påvirkning: Det ble ikke observert noen nyere inngrep i lopkaliteten.

Fremmede arter: Ingen registrert.

Verdivurdering: I henhold til faktaarket for gammel granskog scorer lokaliteten middels på habitatkvalitet, påvirkning og størrelse, mens den scorer moderat på artsamangfold. Totalt sett gir dette en verdi viktig (B-verdi).

Skjøtsel og hensyn: Skogen bør få stå urørt for å ta vare på og utvikle kvalitetene knyttet til gamle trær og død ved. Det bør ikke flatehogges i den nærmeste sonen rundt lokaliteten.

.....

233 Høgbrenna

Rik sump- og kildeskog - Boreal kildeskog Verdi: A Areal : 100 daa

Innledning: Lokaliteten er befart flere ganger sommer og høst 1999 av Terje Blindheim (BioFokus), samt av Tom Hellik Hofton (BioFokus) i 2003 i forbindelse med utvidelse av Kjaglidalen naturreservat. Lokaliteten er sist kartlagt av Kim Abel (BioFokus) den 29.08.2013 i forbindelse med kvalitetssikring av rik sumpskog på oppdrag fra Miljødirektoratet.

Beliggenhet og naturgrunnlag: Lokaliteten ligger nordvest i Bærum kommune ca 3,5 kilometer øst-nordøst for Sollihøgda, nærmere bestemt i dalbunnen mellom Høgbrenna i vest og Rognliåsen i øst. Berggrunnen består av vulkanske bergarter hovedsakelig bestående av rombeporfyr, men også noe metabasalt, noe som gir seg utslag i rik vegetasjon. Terrenget er svakt hellende nordover i den nordre halvdel, mens den heller sørøver i den søndre halvdel. Lokaliteten er avgrenset av yngre skog i nord, mens resten av området er i all hovedsak avgrenset av naturtypen gammel granskog. Den omkringliggende skogen er ikke avgrenset som en egen naturtype da dette ikke var en del av oppdraget, samt at området ligger innenfor et eksisterende naturreservat.

Naturtyper, utforminger og vegetasjonstyper: Naturtypen består av rik sump- og kildeskog, utforming boreal kildeskog. Enkelte mindre partier har mer stagnerende vannhusholdning og grenser mer mot rikere gransumpskog og andre er noe tørrere og hører mer under høgstaude/storbregne granskog, men totalt sett er det den rike kildeskogen som dominerer. Spredt gjennom lokaliteten er det flere bergrygger/koller med blåbærgranskog og småbregnegranskog. Tresjiktet er i hele området dominert av gran, men gråor utgjør flere steder et betydelig innslag. Bjørk forekommer spredt og helt sør i lokaliteten er det noe innslag av forholdsvis grov svartor med velutviklede sokler. Rundt i grensesonen mot sumpen er det sparsomt med andre løvtrær som rogn, selje og lønn.

Skogen er i sen aldersfase og det er stedvis en god del ved i flere nedbrytningsfaser. Tidligere hogstpåvirkning er stort sett synlig gjennom en generell underdekning av ordentlig grove trær og grov død ved i sene nedbrytningsfaser. Nyere hogstspor i form av stubber er meget fåtallige. Dimensjonene på grana ligger hovedsakelig rundt 30-40 cm i brysthøydiameter. Vegetasjonen i de rikeste og fuktige partiene har arter som krypsoleie, bekkedarse, jåblom, bekkeveronika, sumphaukeskjegg, langstarr, gulstarr, elvesnelle, engsnelle, bekkeblom, springfrø, åkermynte og blåkoll. Ellers et stort innslag av høgstaudearter, andre sumpskogsarter og arter fra tørrere mark som tyrihjel, hvitbladtistel, myrhatt, brennesle, skogsnelle, skogburkne, fugletelg, strutseving, hengeving, skogstjerneblom, blåveis, tannrot, mjørdurt, markjordbær, enghumleblom, tepperot, gjøkesyre, skogstorkenebb, tysbast, myrfiol, skogsvinerot, myrklegg, vendelrot, blåbær, haremat, skogsalat, hestehov, gulldusk, bukkeblad, sumpmaure, maiblom, skogsiv, grønnstarr, stjernestarr, småstarr, bleikstarr, flaskestarr, skogsvivaks, vassrørkvein og mannasøtgras. Boreal kildeskog er rødlistet som sårbar (VU, grankildeskog).

Artsmangfold: Av rødlistearter er det registrert rosenkjuke (NT), svartsonekjuke (NT), rynkeskinn (NT), gubbeskjegg (NT), duftskinn (NT) og sprikeskjegg (NT), samt signalarter som granrustkjuke, skjellglye, filthinnelav, glattvrenge, grynsvrenge, lodnevrenge, grønsko, krusfellmose og krokodillemose.

Bruk, tilstand og påvirkning: Det finnes en hytte nordøst i biotopen, men denne er falleferdig og har ikke vært i bruk på mange år.

Fremmede arter: Ingen registrert.

Verdivurdering: I henhold til faktaarket for rik sump- og kildeskog scorer lokaliteten høyt på alle parameterne, noe som tilsier en verdi svært viktig (A-verdi).

Skjøtsel og hensyn: Lokaliteten ligger inne i Kjaglidalen naturreservat og Fylkesmannen i Oslo og Akershus forvalter området.

.....

256 Granbakken vest

Rik sump- og kildeskog - Boreal kildeskog Verdi: B Areal : 7,592 daa

Innledning: Lokaliteten ble først lagt inn av Terje Blindheim i 1999 etter befarings av Even Jonsrud. Lokaliteten ble oppsøkt på nytt av Stefan Olberg 5. september 2013 i forbindelse med en inventering av rik sumpskog på oppdrag fra Miljødirektoratet.

Beliggenhet og naturgrunnlag: Lokaliteten ligger noe over 100 m vest-nordvest for Granbakken, rett vest for Gamleveien i Lommedalen i Bærum. Lokaliteten grenser stort sett mot tørrere skog.

Naturtyper, utforminger og vegetasjonstyper: **Generelt:** Lokaliteten er kartlagt som Boreal kildeskog (F0607). Skogen er i midtre deler dominert av gråor og gran, og med et godt innslag av bjørk, samt noe selje, rogn og et par svartor. Mot kantene domineres skogen av gran. Skogen er forholdsvis ung med få innslag av eldre trær. Noe lite nedbrudt dødved av finere dimensjoner forekommer. Det var antydning til sokkeldannelse på de to svartortrærne, mens gråor- og grantrærne som stod fuktig nok, antagelig var for unge til å danne sokler.

Artsmangfold: Ingen spesielle arter ble registrert og potensialet for slike ansees som middels bra.

Bruk, tilstand og påvirkning: Med unntak av tidligere hogster, så er lokaliteten lite påvirket.

Fremmede arter: Ingen registrert.

Verdivurdering: Lokaliteten vurderes som viktig (B-verdi) grunnet en rik boreal kildeskog uten gammel skog og med et svært sparsommerlig innslag av svartor. På viktige parametere får lokaliteten lav verdi på arts- og spesielle naturtyper, og middels verdi på habitatkvalitet, habitatkvantitet og påvirkning.

Skjøtsel og hensyn: Lokaliteten bør overlates til fri utvikling - ikke-hogst. Det bør ikke foretas grøfting innenfor eller rundt biotopen som kan føre til at grunnvannsstanden senkes. Rundt biotopen bør det settes igjen så mye skog at fuktighetsforholdene inne i biotopen bevares. Sonens størrelse kommer ann på eksposisjon og terrengform.

.....

562 Burudbekken

Viktig bekkedrag – Bekk i intensivt drevet jordbrukslandskap Verdi: C Areal : 7,472 daa

Innledning: Lokaliteten ble kartlagt av Kjell Magne Olsen i 2007 og oppsøkt på nytt av Stefan Olberg i 2013 i forbindelse med en inventering av rik sumpskog på oppdrag fra Miljødirektoratet.

Beliggenhet og naturgrunnlag: Lokaliteten utgjøres av Burudbekken øst for Grorud, mellom Skollerudveien og dammen vest for Burudenga i Bærum. Lokaliteten grenser i all hovedsak mot dyrket mark, men i øst mot en kunstig dam.

Naturtyper, utforminger og vegetasjonstyper: Lokaliteten avgrenses som et Viktig bekkedrag (E0506) i mosaikk med Gråor-heggeskog (F0501) og Viersump i lavlandet (F0603). Langs nedre deler finnes en tett, men smal, kantsone av hegg, selje (< 25 cm), gråor (< 35 cm), svartor (< 25 cm), bjørk (< 35 cm) og gråselje/ørevier. Noe istervier, ask og den innførte arten alpegullregn finnes også. Noe mer åpen kantvegetasjon lenger opp langs bekken, men også her er kantsonene noe smale og stedvis bestående av fra ufremkommelig krattskog til noe bedre utviklet skog. Vegetasjonen ellers er dels karakteristisk for sump/kildeskog, dels for flommarkskog, med innslag av arter som strutseving, vassrørkvein, fredløs, bekkeveronika, maigull, springfrø, bekkkarse, slyngsøtvier, sumphaukeskjegg, vassarve, skogsivaks, mannasøtgras, mjødurt, skogstjerneblom, stornesle, kratthumleblom, skvallerkål og sløke. Kantsonene heller noe ned mot bekken, som ligger på leirgrunn. Selve bekken har relativt grove steiner med mose, og breddene er delvis kunstige. I svingen litt lenger opp ligger et fint parti med viersump. Bekken er her mye roligere og med mudderbunn. Ovenfor svingen er det mer sandbunn.

Artsmangfold: Flere laksefisker på ca. 20 cm ble observert i bekken i 2007 og noen små laksefisker ble sett i 2013. Med unntak av ask (NT) ble ingen rødlistede eller sjeldne arter funnet i eller langs bekken.

Bruk, tilstand og påvirkning: I kanten av jordene lå det noen gamle høyballer med plastemballasje. Helt oppe ved den kunstige dammen (egen naturtype) ligger en del hageavfall.

Fremmede arter: Alpegullregn finnes i kantvegetasjonen i vest, mens det i sumpskogen finnes noe alaska-/sibirkornell og noen få planter av kanadagullris.

Del av helhetlig landskap:

Verdivurdering: Lokaliteten anses som lokalt viktig (C-verdi) grunnet forekomst av en liten lokalitet med Viktig bekkedrag og med innslag av litt Viersump i lavlandet. Liten størrelse, en god del negativ påvirkning og få interessante arter, trekker verdien ned. De viktigste utformingene av lokaliteten er særlig knyttet til viersumpen i svingen.

Skjøtsel og hensyn: Lokaliteten bør overlates til fri utvikling - ikke-hogst, men det bør vurderes om fremmede arter skal fjernes fra lokaliteten. Halmballer bør ikke lagres i kantsonen mot bekken.

.....

583 Ringikastet N II

Rik sump- og kildeskog – Varmekjær kildelauvskog Verdi: A Areal : 34,996 daa

Innledning: Lokaliteten er opprinnelig kartlagt av Terje Blindheim i 2007. Lokaliteten er sist kartlagt av Kim Abel (BioFokus) den 02.10.2012 i forbindelse med kvalitetssikring av rik sumpskog på oppdrag for Direktoratet for naturforvaltning.

Lokalitetsbeskrivelsen er i den forbindelse i all hovedsak kun tilpasset de nye kravene til Naturbase, samt supplert med litt info fra 2012. Det er gjort noen små justeringer i avgrensning.

Beliggenhet og naturgrunnlag: Lokaliteten ligger rett nordvest for Kattås i Bærum kommune, nærmere bestemt rett nordøst for Ringikastet og beliggende på begge sider av lysløypa som avgrenser området mot øst i sør og deler det i to helt i nord. Her er det en slak og bred dalbunn som mottar sigevann fra omkringliggende områder. Området er avmerket som høgstauteskog og svartorsumpskog på kommunens vegetasjonskart. Området er avmerket som hogstklasse fire, noe som kan være grunnen til at det ikke er fanget opp i skogkartleggingen for en del år tilbake. Lokaliteten har ikke gammel skog, men er lite påvirket av grøfting og grunnvannsstanden er høy i hele området. Skogen er stedvis preget av edelløvtrær med mye ask og stedvis er svartor dominerende løvtreslag. Gran finnes spredt, ofte som yngre skog, gjennom hele lokaliteten. Av andre treslag finnes alm, lønn, eik, gråor og hassel.

Naturtyper, utforminger og vegetasjonstyper: Naturtypen er rik sump- og kildeskog, utforming varmekjær kildeløvsog. Det er et sparsomt innslag av rik edellauvskog, utforming alm-lindeskog i de nordvestre deler av lokaliteten. Vegetasjonen er svært rik og i følge rapporten "Truete vegetasjonstyper i Norge" (Fremstad og Moen 2001a) typisk for denne skogtypen som er vurdert som den mest truete skogtypen som finnes i Norge (Kritisk truet - CR). Av karplanter finnes vendelrot, mjødurt, skogsvinerot, sumphaukeskjegg, skogburkne, gjøksyre, enghumleblom, hengeving, strutseving, bekkkarse, skogstjerneblom, elvesnelle, slakkstarr og skogstarr finnes spredt, mens det stedvis er innslag av sanikkel, kjempesvingel, blåveis, krypsoleie, skogsnelle, skogsivaks, ormetelg og i bunnsjiktet mye stortujamose som er typisk for denne vegetasjonstypen. Junkerbregne ble også funnet. I nord, vest for veien, finnes en del strutseving langs bekken. I noe mer skrånende terreng i nordvest er skogen mer åpen etter hogst av gran. Her

dominerer nå ask, lønn og barlind og vegetasjonen må betegnes som en blanding av or-askeskog og alm-lindeskog med storklokke, skogsvinerot, kjempesvingel, blåveis, myske og krattfiol. Skogen er generelt forholdsvis ung, men de nordlige delene har en del eldre trær av de fleste forekommende treslagene og her finnes også spredt med død ved og noe gadd. Ingen spesielle arter knyttet til død ved ble kartlagt. Varmekjær kildelauvskog er rødlistet som sårbar (VU) i den norske rødlista for naturtyper.

Artsmangfold: Potensialet for å finne spesielle og truede arter knyttet til kildeskogen av både moser, sopp og karplanter vurderes som stor. Knottblom er en av artene som potensielt kan finnes i denne typen miljøer. Tidligere har myrflangre vært registrert i lignende miljøer på Jordbru, men dette er trolig i lokalitet 580 som ligger nede på slettene i bunn av dalen. Helt i nordvest i mer skrånende terreng ble den regionalt sjeldne lavarten vanlig blåfiltlav funnet på en grov ask pluss en gammel og hul barlind (sårbar, VU).

Bruk, tilstand og påvirkning: Det strekker seg en skiløype gjennom lokaliteten helt i nord. Ellers ingen påvirkninger bortsett fra tidligere skogbruksaktivitet.

Fremmede arter:

Del av helhetlig landskap:

Verdivurdering: I henhold til det nye forslaget til faktaark for rik sump- og kildeskog scorer lokaliteten middels på artsmangfold og habitat-kvalitet, høyt på spesielle naturtyper, påvirkning og habitatkvantitet. Sum verdien tilsier da en svært viktig (A-verdi) lokalitet. Gjeldende lokalitet må sies å være stor for denne typen og sammen med lokalitet 580 er dette de klart største områdene med denne skogtypen som er kjent fra Oslo og Akershus.

Skjøtsel og hensyn: Området bør overlates til fri utvikling. Alternativt tynning av de tetteste granpartiene på sikt dersom dette kan gjøres uten at marka dreneres.

.....

721 Kollen nord II

Rik sump- og kildeskog - Boreal kildeskog Verdi: B Areal : 21 daa

Innledning: Biotopen ble først registrert av Terje Blindheim (BioFokus) den 11. oktober 1999. Lokaliteten er sist kartlagt av Kim Abel (BioFokus) den 30.08.2013 i forbindelse med kvalitetssikring av rik sumpskog på oppdrag fra Miljødirektoratet. Den opprinnelige lokaliteten er i den forbindelse splittet i to ulike naturtyper.

Beliggenhet og naturgrunnlag: Lokaliteten ligger nordvest i Bærum kommune ca 1,5 kilometer øst for Sollihøgda, nærmere bestemt rett øst for åspartiet Kollen. Her ligger det et parti med eldre granskog i en forsenkning i terrenget som drenerer østover via en mindre bekk. På sidene av bekkene er det rik sump- og kildeskog som nå er figurert ut som en egen naturtype. Berggrunnen består av vulkanske bergarter i form av metabasalt og rombeporfyr. Lokaliteten er i øst avgrenset av ung skog, men ligger eller omsluttet av naturtypen gammel granskog. Den er også viktig som buffersone rundt sumpen.

Naturtyper, utforminger og vegetasjonstyper: Naturtypen består av rik sump- og kildeskog, utforming boreal kildeskog. Tresjiktet er i kantene dominert av gran, men i de fuktigste partiene er det en del løvinnslag i form av gråor, hegg, bjørk og noe svartor.

Skogen rundt er i sen aldersfase og det er stedvis en god del død ved i flere nedbrytningsfaser, samt flere glenner. I selve sumpen er skogen dårlig utviklet, men enkelte læger ligger ut i sumpen. Det er få hogstspor og en generell mangel på ordentlig grove trær og grov død ved i sene nedbrytningsfaser. Dimensjonene på grana ligger hovedsakelig rundt 25-35 cm i brysthøydediameter.

Vegetasjonen er noe vekslende med tanke på næringsrikhet, men hovedsakelig rik. I de rikeste partiene finnes arter som elvesnelle, bekkeblom, krypsoleie, bekkekarsee, jåblom, trollurt, sumphaukeskjegg og gulstarr. Enkelte partier er noe fattiger med dominans av arter som flasketarr, mannosøtgras og bukkeblad. Vanlige arter ellers er tyrihjel, skogsnelle, skogburkne, hengeving, skogstjerneblom, mjørdurt, enghumleblom, tepperot, teiebær, myrfiol, vendelrot og sumpmaure. Stedvis er det en del fagermoser.

Boreal kildeskog er rødlistet som sårbar (VU, grankildeskog).

Artsmangfold: Det ble ikke registrert noen rødlistearter under befaringen i 2013.

Bruk, tilstand og påvirkning: Det er ikke registrert noen nyere inngrep i lokaliteten.

Fremmede arter: Ingen registrert.

Verdivurdering: I henhold til faktaarket for rik sump- og kildeskog scorer lokaliteten middels på størrelse og habitatkvalitet, samt høyt på påvirkning. Samlet sett tilsvarer dette verdien viktig (B-verdi).

Skjøtsel og hensyn: Skogen bør få stå urørt for å ta vare på og utvikle kvalitetene knyttet til gamle trær og død ved. Det må ikke grøftes i området.

.....

722 Tømmerdalen II

Rik sump- og kildeskog - Boreal kildeskog Verdi: A Areal : 9,6 daa

Innledning: Lokaliteten er befart av flere personer. Reidar Haugan besøkte den i 1997 og Terje Blindheim (BioFokus) besøkte biotopen 3. aug. 1999. Lokaliteten er sist kartlagt av Kim Abel (BioFokus) den 29.08.2013 i forbindelse med kvalitetssikring av rik sumpskog på oppdrag fra Miljødirektoratet. Den opprinnelige lokaliteten er i den forbindelse splittet i to.

Beliggenhet og naturgrunnlag: Lokaliteten ligger nordvest i Bærum kommune rett sørøst for Sollihøgda, nærmere bestemt mellom Bråtan i sør og E16 i nord, og utgjør de sentrale deler av en større lokalitet som strekker seg fra Tømmerdalen i sørøst og videre nord og nordvestover i et småkupert terreng. Berggrunnen består av rombeporfyr, noe som gir seg utslag i forholdsvis rik vegetasjon flere steder. Selve lokaliteten utgjør fuktige partier på relativt flatt terreng og østvendt, svakt hellende, samt noen smale drag med fuktvegetasjon. Lokaliteten er omgitt av naturtypen gammel granskog med unntak av helt i nord hvor yngre skog på en kolle markerer grensen.

Naturtyper, utforminger og vegetasjonstyper: Naturtypen består av rik sump- og kildeskog, utforming boreal kildeskog. Enkelte mindre partier har mer stagnerende vannhusholdning og grenser mer mot rikere gransumpskog og andre er noe tørrere og hører mer under høgstaude/storbregne granskog, men totalt sett er det den rike kildeskogen som dominerer. Tresjiktet er dominert av gran, men det er også en del forekomster av gråor langs kantene av sumpen. Bjørk og rogn forekommer spredt. Skogen er i oppløsningsfasen og med overganger til bledningsfase med mye død ved i alle nedbrytningsfaser og store glenner. Tidligere hogstspåvirkning er kun synlig gjennom en generell underdekning av ordentlig grove trær og grov død ved i sene nedbrytningsfaser. Nyere hogstspor er ikke synlig. Dimensjonene på grana ligger hovedsakelig rundt 30-40 cm i brysthøydediameter. Vegetasjonen er noe vekslende med tanke på næringsrikhet, men hovedsakelig rik. I de rikeste partiene dukker arter som bekkeblom, krypsoleie, bekkekarsee, åkermynte, blåkoll, bekkeveronika og trollurt. Enkelte partier har mer storbregnedominans med strutseving og skogburkne. Ellers forekommer arter som tyrihjel, skogsnelle, hengeving, mjørdurt, enghumleblom, skogstorkenebb, myrfiol,

bukkeblad, sumpmaure, gråstarr, stjernestarr, småstarr og mannasøtgras. Stedvis er det en del fagermoser. Boreal kildeskog er rødlistet som sårbar (VU, grankildeskog).

Artsmangfold: Av rødlistearter er det under befaringen i 2013 funnet rosenkjuke (NT), svartsonekjuke (NT), rynkeskinn (NT) og gubbeskjegg (NT), samt signalartene hengepigge og granokerskinn.

Bruk, tilstand og påvirkning: Det går en gammel hesteveg gjennom lokaliteten som ikke er i bruk.

Fremmede arter: Ingen registrert.

Verdivurdering: I henhold til faktaarket for rik sump- og kildeskog scorer lokaliteten middels på arts mangfold, høyt på spesielle naturtyper, habitat kvalitet, habitatkvantitet og påvirkning. Totalt sett gir dette en verdi svært viktig (A-verdi).

Skjøtsel og hensyn: Skogen bør få stå urørt for å ta vare på og utvikle kvalitetene knyttet til gamle trær og død ved. Det må ikke grøftes i området.

.....

873 Ila fengsel NV

Rik sump- og kildeskog - Varmekjær kildelauvskog Verdi: A Areal: daa

Innledning: Lokaliteten er kartlagt av BioFokus ved Ulrika Jansson i forbindelse med kvalitetssikring av naturtyper lokaliteter tidligere kartlagt som rik sumpskog. Dette som et ledd i oppfølging av faggrunnlag for handlingsplan for rikere sump- og kildeskog. Oppdragsgiver har vært Fylkesmannen i Hordaland. Dette er en revisjon av tidligere registrert naturtype (BN00021485). Kunnskap fra tidligere kartlegging er videreført.

Beliggenhet og naturgrunnlag: Kildeskogen ligger nordvest for Ila fengsel i Bærum kommune. Den avgrenses mot fastmark i kantene. Skogen vokser langs et bekkedrag på marine avsetninger. Berggrunnen er basalt.

Naturtyper, utforminger og vegetasjonstyper: Skogen er kartlagt som rikere sump- og kildeskog med undernaturtypen varmekjær kildeskog. Kildevann presses opp på kantene av lokaliteten og samles i en bekk som renner sørøstover. Hele lokaliteten heller svakt i bekkens retning. Det er stedvis noe tørrere partier langs bekken, men disse er så små at de inkluderes i lokalitetsavgrensningen. Tresjiktet domineres av gran, gråor og svartor og feltsjiktet er svært frodig med store mengder engsnelle, bekkeblom, bekkekarse og sumphaukeskjegg. Feltsjiktet er dominert av fagermoser og palmemose, storkransmose, spriketormose og stortujamose

Artsmangfold: Veikstarr (NT), langstarr, nubbestarr og slakkstarr vokser særlig i nordre del av lokaliteten. Flere typiske kildarter fantes rikelig, som engsnelle, maigull, bekkekarse, enghumleblom, springfrø, sumphaukeskjegg og tyrihjelms. Andre sump- og kildearter var bekkeblom, krypsoleie, mjørdurt, vendelrot, gulldusk og myrknogle. De to bredbladete gressen mannasøtgras og storrappp vokser også her.

Bruk, tilstand og påvirkning: Lokaliteten har intakt grunnvannstilførsel og er veldig våt. Trærne er vurdert å være eldre, men ikke gamle og det er relativt små mengder død ved, men både gadd, læger og rotvelt finnes spredt.

Fremmede arter: Det ble ikke registrert fremmede arter innenfor avgrensningen.

Verdivurdering: Avgrensningen omfatter store areal med typisk kildevegetasjon og derigjennom de rødlistede naturtypene grankildeskog (VU) og varmekjær kildeløvsog (VU). Den rødlistede arten veikstarr (NT) ble påvist. Lokaliteten er stor (16,7 daa) og har intakt eller tilnærmet intakt grunnvannstand. Den vurderes på bakgrunn av dette som svært viktig (A), etter det nye faktaarkutkastet for rikere sump og kildeskog.

Skjøtsel og hensyn: De biologiske verdiene ivaretas best ved fri utvikling av skogen. Enhver form av drenering/graving/grøfting i eller i utkanten av lokaliteten vil forringe eller ødelegge verdiene.

.....

874 Dælivannet S

Rik sump- og kildeskog - Viersump i lavlandet Verdi: A Areal: daa

Innledning: Lokaliteten er kartlagt av BioFokus ved Ulrika Jansson og Terje Blindheim i forbindelse med kvalitetssikring av naturtyper lokaliteter tidligere kartlagt som rik sumpskog eller i mosaikk med rik sumpskog. Dette som et ledd i oppfølging av faggrunnlag for handlingsplan for rikere sump- og kildeskog. Oppdragsgiver har vært Fylkesmannen i Hordaland. Dette er en revisjon av deler av tidligere registrert naturtype. Sumpskogen blir egen lokalitet, mens resten av Dælivannet beholdes som rik kulturlandskapsjø med ID:BN00046350. Det blir nye avgrensninger av begge lokalitetene. Kunnskap fra tidligere kartlegging er videreført.

Beliggenhet og naturgrunnlag: Lokaliteten ligger i sørenden av Dælivann og utgjøres av en smal odde, kantsonene på øst- og vestsiden av denne og den noe tørrere skogen sør for odden. Den avgrenses av jordbruksmark og av innsjøen. Skogen vokser på en berggrunn av skifer og kalksten mm. og løsmassene er hav- og fjordavsetninger, delvis med tynt dekke.

Naturtyper, utforminger og vegetasjonstyper: Lokaliteten er kartlagt som rikere sump- og kildeskog med undernaturtypen viersump i lavlandet, mens sørlig del av lokalitet har mer høyvokst og til dels tørrere skog. Andelen viersump er anslått til ca. 60 %. Tre- og busksjiktet er variert med mye gråselje, svartor, bjørk og trollhegg. Gråselje er særlig vanlig i en bård langs vannet. Sumparter som mjørdurt, bekkeblom, bukkeblad, sverdlilje, langstarr og myrhatt utgjør feltsjiktet, sammen med de sjeldne artene vasstelg og myrtelg. Her vokser også andre bregner, starrer og urter. I bunnsjiktet vokser både torvmoser og mer krevende kalkmoser, men mosefloraen ble ikke nøye undersøkt. Skogen er naturlig glissen på grunn av høy grunnvannstand.

Artsmangfold: Både vasstelg (EN) og myrtelg (EN) har gode populasjoner i nordlig del av lokaliteten. I Brandrud (1989) angis en sjelden form av stor myrflol som mest sannsynlig ligger innenfor avgrensningen.

Bruk, tilstand og påvirkning: Det er lite påvirkning av grunnvannstanden i viersumpen.

Del av helhetlig landskap: Lokaliteten må sees i sammenheng med Dælivann og andre prioriterte naturtyper innenfor landskapsvernområdet.

Verdivurdering: Lokaliteten huser gode bestander av to truede arter: vasstelg (EN) og myrtelg (EN) og dette i seg selv gir grunnlag for A-verdi. I tillegg er naturtypen rødlistet innenfor rikere myrkanntmark i lavlandet som (EN). Gråseljekratt var tidligere vurdert som en sårbar vegetasjonstype. Lokaliteten er stor, men verdiene er først og fremst samlet i nordre del av lokaliteten. Samlet vurderes lokaliteten som svært viktig (A).

Skjøtsel og hensyn: Enhver form for grøfting eller drenering av viersumpskogen vil forringe de biologiske verdiene.

.....

79 Tømmervika I

Evjer, bukter og viker – Bukter og viker Verdi: A Areal : 120,88 daa

Innledning: Lokalitetsbetrivelse innlagt av Kim Abel den 13.03.2001. Lokaliteten ble sist kartlagt i 2013 av Stefan Olberg i forbindelse med kvalitetssikring av rik sumpskog på oppdrag for Miljødirektoratet.

Beliggenhet og naturgrunnlag: Lokaliteten ligger i nordøstre del av Semsvannet i Asker, og omfatter en bukt med grunt vann med tilhørende kantvegetasjon, avgrenset av åpent vann og beitemark.

Naturtyper, utforminger og vegetasjonstyper: Lokaliteten er kartlagt som Bukter og viker (E1202), men er også oppført som Rik kulturlandskapssjø - Næringsrik utforming (E0801) og delvis som Viersump i lavlandet (F0603). Lokaliteten er dominert av starrsump og mer eller mindre åpent vannspeil, med forekomst av noe naturlig kantvegetasjon, samt et større og et mindre areal med viersumpskog. Arter som rankstarr, bunkestarr, sivaks, piggeknope, fredløs, myrhatt, nøkkeroser, myrmjølke og mjørdurt ble registrert i starrsumpen.

Artsmangfold: Hele området er en meget viktig fuglebiotop, og arter som hettemåke, fiskemåke, storlom, strandsnipe og fiskeørn er bl.a. registrert her. Bunkestarr (VU) er vanlig i bukten i øst, og rankstarr (VU) har en stor populasjon. Myrtegel (EN) er tidligere påvist i viersumpen sør for Hajem gård. Blodrød høstlibelle (NT) ble registrert i 2013 og almestjertvinge (VU) i 1985. Potensialet for ytterligere rødlistearter er svært bra.

Bruk, tilstand og påvirkning: Arealene ned mot sjøen er flere steder beitet, og vegetasjonen er stedvis tuet og dominert av gressarter. Tømmervika får sannsynligvis en god del tilførsel av næringsstoffer fra omkringliggende jordbruksarealer, noe som på sikt kan føre til gjengroing.

Fremmede arter: Ingen påviste.

Del av helhetlig landskap: Lokaliteten må sees i sammenheng med resten av Semsvannet, det omkringliggende kulturlandskapet og nærliggende skogsarealer. Mange andre naturtyper finnes i nærområdet, og samspillet dem i mellom er viktig for mye av den interessante faunaen i området.

Verdivurdering: Lokaliteten vurderes som svært viktig (A-verdi) grunnet en artsrik og godt utviklet utforming med gode populasjoner av flere truede arter.

Skjøtsel og hensyn: Det er ønskelig med en bredere kantsone med naturlig vegetasjon flere steder langs vannkanten.

Viersumpskogen i nordvest må overlates til fri utvikling - ikke-hogst, det samme gjelder for skog/buskevegetasjonen på nordsiden av veien i nordøst.

.....

120 Kølabbonn nord

Rik sump- og kildeskog – Rikere løvsumpskog Verdi: A Areal : 29,13 daa

Innledning: Biotopen ble registrert av Terje Blindheim 28. aug. 2000 og reinventert av Stefan Olberg 2. september 2013 i forbindelse med kvalitetssikring av rik sumpskog på oppdrag for Miljødirektoratet.

Beliggenhet og naturgrunnlag: Lokaliteten ligger på en flate nord for Kølabbonn ovenfor Semsvann i Asker. Lokaliteten grenser mot tørrere/ynge skog, og i sørøst mot hogstflate.

Naturtyper, utforminger og vegetasjonstyper: Generelt: Lokaliteten er kartlagt som Rikere løvsumpskog (F0606), med innslag av Rikere gransumpskog (F0605), Intakt lavlandsmyr i innlandet (A07) og Gammel granskog (F0801) (småbregne-/blåbærgranskog) i kantarealer og i sør. Intermediær rik sumpskog og myr er dominerende. Den tresatte myra i nord er innlemmet i biotopen, da det ikke er noe skarpt skille mellom denne og gran/svartorsumpskogen i sør. Sumpskogen domineres av gran (< 55 cm) og svartor (< 50 cm), og med innslag av litt gråor og bjørk. Grunnvannstanden er middels høy og noe sokkelbygning finnes på enkelte svartor. Det finnes noe død ved i biotopen, særlig i sør hvor det er en mindre kløft med bergvegger og hvor det er mye død gran. Av karplanter ble bl.a. bekkeblom, maigull, mjørdurt, bekkekarse, skogstjerneblom, guldusk, enghumleblom, skogsnelle, mannosøtgras, gulstarr, bråtestarr, solpestarr og stjernestarr registrert i sumpskogen og flaskestarr, myrflol, breimyrull, bukkeblad, tepperot, jåblom, stjernestarr og myrhatt registrert i myra. En del torvmoser, deriblant spriketorvmose, ble også notert.

Artsmangfold: Ingen spesielle arter ble registrert i 2013, men svartonekjuke (NT) forekommer på gran innenfor lokaliteten og det er et potensial for flere rødlistearter knyttet til død ved og til sumpskogen.

Bruk, tilstand og påvirkning: Ved befaringen i 2013 var skogen tett opptil lokaliteten i sørøst nylig hogd. Sau beiter i området.

Fremmede arter: Ingen påviste.

Verdivurdering: Lokaliteten vurderes som svært viktig (A-verdi) grunnet forekomsten av upåvirket rik sumpskog med forekomst av noe gammel skog. Undernaturtypen Rikere myrskantmark er rødlistet (EN). I følge nytt faktaark for rik sump- og kildeskog (2013), scorer lokaliteten høyt på påvirkning og habitatkvantitet, og middels på habitatkvalitet, spesielle naturtyper og arts- og artsmangfold. Dette tilsier at lokaliteten skal ha A-verdi.

Skjøtsel og hensyn: Lokaliteten må overlates til fri utvikling - ikke-hogst. Det bør ikke foretas inngrep i omgivelsene som kan få konsekvenser for grunnvannstanden i biotopen. Inngrep på myra vil f.eks. få konsekvenser for grunnvannstanden i skogen.

.....

154 Holtmarks vei

Rik blandingskog i lavlandet – Boreonemoral blandingskog Verdi: A Areal : 88,662 daa

Innledning: Lokaliteten er opprinnelig kartlagt av Terje Blindheim i 2000. Lokaliteten er sist kartlagt av Kim Abel (BioFokus) den 01.10.2012 i forbindelse med kvalitetssikring av rik sumpskog på oppdrag for Direktoratet for naturforvaltning. Lokaliteten er kun raskt befart i deler av området da mest fokus ble lagt på den rike kildeskogen sentralt i området. Kildeskogen er skilt ut som en egen naturtype.

Beliggenhet og naturgrunnlag: Lokaliteten ligger i Hagahogget naturreservat i Asker kommune. Nærmere bestemt rett nord for gården Semsvik i en hovedsakelig sørøstvendt og stedvis bratt lise. Lokaliteten ligger rett i underkant av rasmarene under Hagahogget som består av lavabergarter med bl.a. rombeporfyrr og metabasalt. I nedkant grenser det til forekomster med kalkstein. Løsmassene er stedvis sparsomme, men rike og en kulle sentralt i lokaliteten består av mye bart fjell i dagen. I grensesonene mot rasmarene i vest er det mye storstein. Tresjiktet er variert med dominans av gran i de vestre deler, mens løv som bl.a. eik, lind, alm, ask og hassel er mer dominerende i øst. Skogen er flersjiktet med god spredning og det finnes læger av både løv- og bartrær i alle nedbrytningsfaser, dog mest i tidlige faser. Gadd av gran, bjørk og osp finnes spredt. De største grantrærne målte 70 cm i diameter. Feltsjiktet er rikt.

Naturtyper, utforminger og vegetasjonstyper: Naturtypen er i all hovedsak dominert av rik blandingskog i lavlandet, utforming boreonemoral blandingskog. Det er noe innslag av ospeskog og alm-lindeskog i forbindelse med kollen. Det er mulig andelen rik

edellauvskog skulle vært høyere, men lokaliteten er ikke undersøkt nøye nok til å fastslå det. Vegetasjonstypene er dominert av lågurtskoggranskog og lågurtedellauvskog og med en del innslag av storbregneskog og alm-lindeskog.

Artsmangfold: Det ble ikke brukt mye tid på leting etter arter i lokaliteten da det var mest fokus på den rike kildeskogen. Fra Artskart foreligger det ett funn av sjokoladekjuka (sterkt truet, EN) fra 1996. Sjokoladekjuka ble også funnet i den tilgrensende kildeskogen i 2012.

Bruk, tilstand og påvirkning: Lokaliteten er en del av et naturreservat.

Fremmede arter: Ingen registrert.

Del av helhetlig landskap: Lokaliteten utgjør en mindre del av flere svært viktige og store naturreservater med et stort spenn i ulike skogtyper.

Verdivurdering: Lokaliteten vurderes til å være svært viktig (A-verdi) grunnet funn av sterkt truet art, samt at det er en velutviklet skoglokalitet med flere viktige nøkkelementer og som er en del av et stort og svært viktig naturområde.

Skjøtsel og hensyn: Forvaltning av naturreservatet er tillagt Fylkesmannen i Oslo og Akershus.

.....

930 Holtmarksvei II

Rik sump- og kildeskog - Varmekjær kildelauvskog Verdi: A Areal: daa

Innledning: Lokaliteten er opprinnelig kartlagt av Terje Blindheim i 2000. Lokaliteten er sist kartlagt av Kim Abel (BioFokus) den 01.10.2012 i forbindelse med kvalitetssikring av rik sumpskog på oppdrag for Direktoratet for naturforvaltning. Kildeskogen er skilt ut fra den opprinnelige naturtypen som en egen naturtype.

Beliggenhet og naturgrunnlag: Lokaliteten ligger i Hagahogget naturreservat i Asker kommune. Nærmere bestemt rett nord for gården Semsvik i en hovedsakelig sørøstvendt og stedvis bratt li side. Lokaliteten ligger rett i underkant av rasmarene under Hagahogget som består av lavbergarter med bl.a. rombeborfyr og metabasalt. I nedkant grenser det til forekomster med kalkstein. Fra Hagahogget i vest kommer det ut en kildehorisont langs fjellsiden, noe som resulterer i en smal sone med kildeskog beliggende i slakt, hellende terreng i nordre deler og sentrale deler, mens det mot sør er brattere ned mot Semsvik gård. Det er noe variasjon i hvor sterkt kildepreget er, da det kan virke som om deler av området er forholdsvis tørt i tørre perioder på sommeren. Tresjiktet er variert, men med mye ask, gran og hassel. Stedvis er det også en del gråor. Ellers noe innslag av bjørk, lønn, selje, svartor og hegg. Dimensjonene på edelløvtrærne er ikke spesielt grove. Gran kommer opp i dimensjoner på ca 70 cm. Skogen er flersjiktet og det finnes læger av både løv- og bartrær i alle nedbrytningsfaser, dog mest i tidlige og midlere faser. Gadd av gran, bjørk og osp finnes spredt. Feltsjiktet er svært rikt med arter som tyrihjel, tannrot, slakkstarr, bredflangre, myske, skjellrot, storkonvall, skogstarr, trollbær, blåveis, skogsvinerot, ormetelg, storklokke, trollurt, kranskonvall, storrap, hvitbladtistel, kjempesvingel, elvesnelle, skogburkne, mjørdurt, krypsoleie, maigull, gjøksyre, markjordbær, bekkelarse, skogstjerneblom, korsved, enghumleblom, skogsnelle, sumphaukeskjegg, fredløs, junkerbregne, hengeving, blåbær, bringebær, liljekonvall, fugletelg, vassoleie. Stedvis er det en del krusfagermose. Skavgras er dominerende i skogbunnen i nord og i sør.

Naturtyper, utforminger og vegetasjonstyper: Naturtypen er rik sump- og kildeskog, utforming varmekjær kildelauvskog.

Vegetasjonstypene er dominert av varmekjær kildeløvskog og or-askeskov. Varmekjær kildelauvskog er rødlistet som sårbar (VU) i den norske rødlista for naturtyper.

Artsmangfold: Av interessante arter ble det gjort ett funn av sjokoladekjuka (sterkt truet, EN), to funn av bølgekjuka (sårbar, VU) og to funn av rynkeskinn. Alle på granlæger. Fra Artskart foreligger det to funn av biller fra 2005 (Cryptoccephalus sexpunctatus (NT) og Aplocnemus impressus (VU)).

Bruk, tilstand og påvirkning: Lokaliteten er en del av et naturreservat.

Fremmede arter: Ingen registrert.

Del av helhetlig landskap: Lokaliteten utgjør en mindre del av flere svært viktige og store naturreservater med et stort spenn i ulike skogtyper.

Verdivurdering: I henhold til det nye forslaget til faktaark for rik sump- og kildeskog scorer lokaliteten høyt på alle kriteriene. Sum verdien tilsier da en svært viktig (A-verdi) lokalitet.

Skjøtsel og hensyn: Forvaltning av naturreservatet er tillagt Fylkesmannen i Oslo og Akershus.

.....

931 Tranevann sør

Rik sump- og kildeskog - Boreal kildeskog Verdi: A Areal: daa

Innledning: Lokaliteten er kartlagt av Kim Abel (BioFokus) den 08.10.2012 i forbindelse med kvalitetssikring av rik sumpskog på oppdrag for Direktoratet for naturforvaltning.

Beliggenhet og naturgrunnlag: Lokaliteten ligger rett på nordsiden av Solliveien, vest for Olledalen og øst for Kasteløkkka i Asker kommune. Lokaliteten er konsentrert til et langstrakt og svakt søkk i terrenget som drenerer nordøstover. Nedbørsfeltet er lite slik at vannhusholdningen varierer trolig en del avhengig av nedbørssituasjonen. Nedbørsfeltet drenerer gjennom kalkrike bergarter. Mot nord grenser lokaliteten mot plantet granskog og mot øst mot sterkere hogstpåvirket skog og grøftet areal. Lokaliteten er stort sett tredekt, men skogen er sterkt preget av tidligere hogster, samt av dårlig vekst på trærne grunnet høy grunnvannstand deler av året. I nedre del er det et lite parti som grenser over til å være myr. Tresjiktet er dominert av småvokst og forholdsvis ung gran rundt 10-15 cm i brysthøydiameter og med noe innslag av bjørk og gråor. Selje og hegg forekommer veldig spredt. Død ved er generelt en mangelvarer i lokaliteten. Lokaliteten ble oppsøkt sent på høsten slik at karplanter i liten grad er fanget opp, med arter som bekkelarse, enghumleblom, mjørdurt, krypsoleie og vassoleie ble registrert.

Naturtyper, utforminger og vegetasjonstyper: Naturtypen er rik sump- og kildeskog, utforming boreal kildeskog. Et mindre areal kan kvalifisere som rikmyr, men det ligger i grenseland mellom myr og sump størrelsesmessig. Vegetasjonstypen er dominert av rik sumpskog. Naturtypen grankildeskog er rødlistet som sårbar (VU) i den norske rødlisten for naturtyper.

Artsmangfold: Det er registrert knottblom (sterkt truet, EN) i lokaliteten så sent som i 2013 (Artskart) (kun sterile individer Finn Michelsen pers med). Under befaringen i 2012 ble det funnet alvemose og barlind i lokaliteten. Begge står som sårbar (VU) på rødlista fra 2010.

Bruk, tilstand og påvirkning: Det er mulig at deler av lokaliteten har vært åpen i en lengre periode og kanskje vært en del av et større beiteområde. Lokaliteten er også i dag en del av et større beiteområde for sau og vegetasjonen bærer en del preg av tråkk. I forbindelse med den tilgrensende veggen i sør er det hogd noe langs veggen, samt at det er noe fyllmasser ut mot lokaliteten.

Fremmede arter: Ingen registrert.

Verdivurdering: I henhold til det nye forslaget til faktaark for rik sump- og kildeskog scorer lokaliteten høyt på alle kriteriene. Sum verdien tilsier da en svært viktig (A-verdi) lokalitet. Såpass rike lokaliteter med intakte knottblomforekomster er et sjeldent innslag i landskapet i dag.

Skjøtsel og hensyn: Det er noe usikkerhet knyttet til anbefalt skjøtsel, men trolig er det en fordel å holde området litt åpent. Spesielt rundt den lille myra

.....

932 Tømmervika II

Rik sump- og kildeskog – Viersump i lavlandet Verdi: B Areal: daa

Innledning: Lokalitetsbetrivelse innlagt av Kim Abel den 13.03.2001. Lokaliteten ble sist kartlagt i 2013 av Stefan Olberg i forbindelse med kvalitetssikring av rik sumpskog på oppdrag for Miljødirektoratet.

Beliggenhet og naturgrunnlag: Lokaliteten ligger nordøst for Semsvannet i Asker, og omfatter et sumpskogs-/fuktengsareal som grenser mot skog, beitemark og litt åpent vann.

Naturtyper, utforminger og vegetasjonstyper: Stort våtmarksområde som gjennom tidene har vært utsatt for en rekke inngrep i form av grøfting og rydding av busker/trær. Lokaliteten er registrert som Viersump i lavlandet (F0603), men denne naturtypen er best utviklet i kantarealet mot skrenten i nordvest til broen i øst. Mye av de resterende arealene er påvirket kulturmark som kunne vært betegnet som fukteng og muligens gjengroende naturbeitemark. Ettersom de største naturverdiene er antatt å være knyttet til sumpskogen, bør lokaliteten skjøttes i forhold til denne naturtypen. Vier er stedvis dominerende (bl.a. svartvier og istervier) og innslag av gran, bjørk, selje, hegg, gråor og svartor finnes. Trærne er i hovedsak unge, men enkelte eldre trær forekommer, og da særlig i kantarealet i nord. Her er det også noe innslag av død ved, spesielt av gråor og selje. Mjødurtt dekker en god del av området, og ellers ble arter som slakkstarr, maigull, bekkekarse, grasstjerneblom, fredløs, springfrø, piggeknope, hvitbladtistel, skogsivaks, enghumleblom, åkersvinnerot og stornesle registrert i 2013.

Artsmangfold: Ingen rødlistearter ble observert ved den korte befaringen i 2013. Lokaliteten har derimot en beliggenhet, en rik utforming og en omkringliggende natur som tilsier at det bør finnes flere rødlistearter her.

Bruk, tilstand og påvirkning: Lokaliteten har vært grøftet og hogd. Deler av arealet har sannsynligvis også vært beitet.

Fremmede arter: Ingen registrerte.

Del av helhetlig landskap: Lokaliteten må sees i sammenheng med Semsvannet, det omkringliggende kulturlandskapet og nærliggende skogsarealer. Mange andre naturtyper finnes i nærområdet, og samspillet dem i mellom er viktig for mye av den interessante faunaen i området.

Verdivurdering: Lokaliteten vurderes som viktig (B-verdi) grunnet et stort potensial for forekomster av rødlistearter, samtidig som lokaliteten er sterkt påvirket av menneskelig inngrep. Verdisetningen er derfor usikker og lokaliteten burde vært kartlagt bedre med tanke på rødlistearter.

Skjøtsel og hensyn: Lokaliteten bør overlates til fri utvikling - ikke-hogst.

.....

161 Skogen

Rik edellauvskog – Lågurt-hasselkratt Verdi: B Areal: daa

Innledning: Lokaliteten er kartlagt av BioFokus ved Anders Thylén høsten 2012, i forbindelse med kartlegging av naturtyper i utvalgte verneområder i Oslo og Akershus.

Beliggenhet og naturgrunnlag: Lokaliteten ligger ca 4 km nord for Fetsund, på vestsiden av Kongsrudtjern og innenfor Kongsrudtjern naturreservat. Naturtypen er del av en sørvendt fjellskråning ned mot kulturmarker ved Skogen / Ødegården. Berggrunnen består av granittisk biotittgneis, men har trolig her lokalt rikere innslag. Skråningen har noe rasmarskpreg med stein og blokker, samt i nedre deler marine avsetninger. Lokaliteten grenser mot kulturmark og granplantefelt i sør og mot bergknauser og fattigere skog i nord.

Naturtyper, utforminger og vegetasjonstyper: Naturtypen er en rik edelløvskog med hovedsaklig utforming rikt hasselkratt, som ligger i overgangen mellom rasmark og tidligere kulturmark. I sør er også to små partier med rik sumpskog inkludert. Hasselkrattene har relativt stort innslag av lind, og det er til dels grove hasselkjerr med død ved. Tresjiktet ovenfor hasseln er ellers glissent med noe gran og ulike løvtrær, men uten spesielt gamle trær. Jordsmonnet er rikt, og det er rik bakkevegetasjon. Sumpskogen består av gråordominert boreal kildeskog, som forekommer i to smådaler ned mot kulturmarka. Høystaudepreget skog forekommer i overgangene. Rik sumpskog er vurdert som EN i Rødlista for naturtyper 2011 (som del av rikere myrkantmark), og rikt hasselkratt er vurdert som EN i rødlista for vegetasjonstyper (2001).

Artsmangfold: Det er rik bakkevegetasjon i hasselkrattene med dominans av blåveis, og forekomst av bl.a. krattfiol, leddved og trollbær. Det kan være potensial for arter knyttet til gammel hassel og død ved av hassel, og det kan tenkes å være rikt med markboende sopp i hasselkrattene. I kildesigene vokser bl.a. bekkekarse, maigull og skogsnelle, og i kantene storklokke.

Bruk, tilstand og påvirkning: Det er, spesielt i nedre deler, påvirkning fra hogst og treplanting (sistnevnte utenfor avgrensningen). I rasmarken er tresjiktet til dels naturlig glissent. Det er en del stående død ved av hassel, men lite av andre treslag.

Fremmede arter: Det er ikke registrert fremmede arter i området.

Del av helhetlig landskap: Hele lisen under Rudskulen og dalføret østover mot Kongsrudtjern utgjør et helhetlig miljø med flere naturtyperlokaliteter, med til dels gammel og rik skog i skråningene og sumpskog i bunn.

Verdivurdering: Lokaliteten er liten, og skogen er generelt ikke spesielt gammel, men har gammel hassel. Utover noen rikhetsindikatorer av karplanter er det ikke funnet spesielt krevende arter. Rikhet og forekomst av trua natur- og vegetasjonstyper trekker opp verdien. Lokaliteten vurderes som viktig (B-verdi).

Skjøtsel og hensyn: Fri utvikling er det beste for å ivareta og utvikle naturverdiene innenfor lokaliteten. Den planta granskogen mellom smådalene i sør kunne gjerne hogges ut, både for å gi mer lysinnslipp til naturtypen, og for på sikt å kunne restaureres til å bli en del av lokaliteten.

.....

163 Rudskulen SII

Rik sump- og kildeskog – Boreal kildeskog Verdi: A Areal: daa

Innledning: Lokaliteten er kartlagt av BioFokus ved Anders Thylén høsten 2012, i forbindelse med kartlegging av naturtyper i utvalgte verneområder i Oslo og Akershus.

Beliggenhet og naturgrunnlag: Lokaliteten ligger ca 4 km nord for Fetsund, på vestsiden av Kongsrudtjern og innenfor Kongsrudtjern naturreservat. Naturtypen ligger i et dalføre sør for Rudskulen. Berggrunnen består av granittisk biotittgneis, men har trolig her lokalt rikere innslag. Det er morene i kanten, mange steder med kildepåvirkning, og i dalbunnen marine sedimenter med noe organisk jord på toppen.

Naturtyper, utforminger og vegetasjonstyper: Naturtypen er en rikere sump- og kildeskog dominert av gran, med en noe uklart mosaikk av kildepreget skog med bevegelig markvann, og vanlig rik gransumpskog. Det vurderes at kildeskogen dominerer, og skogbunnen er til dels våt. En bekk snur seg gjennom dalen. Skogen er relativt storvokst, men ikke spesielt gammel, og forholdsvis ensjiktet. Det er stedvis innslag av gråor og bjørk, og et sjikt av ung gran. Det er en del (mest relativt fersk) død ved, til dels av grov karakter. Skråninger på løsmasser har klart kildepreget vegetasjon. Grankildeskog er rødlistet som VU og rik gransumpskog (myrkantmark) som EN.

Artsmangfold: Det er en stor forekomst av skavgras, og ellers kildepreget vegetasjon med skogsnelle, bekkekar, maigull, hestehov m.m. Kattefotslav og gammelgranlav vokser på trestammene.

Bruk, tilstand og påvirkning: Skogen er ikke veldig gammel, og er nok tidligere hogstpåvirket. Det er ikke tegn på grøfting i området.

Fremmede arter: Det er ikke registrert fremmede arter i området.

Del av helhetlig landskap: Hele lisisiden under Rudskulen og dalføret østover mot Kongsrudtjern utgjør et helhetlig miljø med flere naturtypelokaliteter, med til dels gammel og rik skog i skråningene og sumpskog i bunn. Det er flere rike sumpskoger rundt Kongsrudtjern.

Verdivurdering: Skogen har ennå i liten grad elementer av naturskogskarakter, selv om det er en del død ved. Det er imidlertid en stor lokalitet med rik boreal kildesumpskog og rødlistede naturtyper, med intakt hydrologi og et intakt skogmiljø på landskapsnivå. Så store og rike sump- og kildeskogsmiljøer er svært uvanlige i lavlandet. På tross av begrenset med gammelskogsverdier vurderes verdien som svært viktig (A-verdi).

Skjøtsel og hensyn: Fri utvikling er det beste for å ivareta og utvikle naturverdiene innenfor lokaliteten.

.....

2 Rudskulen V

Gammel granskog - Gammel lavlandsgranskog Verdi: B Areal: daa

Innledning: Områdebeskrivelse opprinnelig innlagt av ILØ den 04.05.2000. Avgrensning og beskrivelser er oppdatert av BioFokus ved Anders Thylén i 2013, i forbindelse med kartlegging av naturtyper i utvalgte verneområder i Oslo og Akershus. høsten 2012

Beliggenhet og naturgrunnlag: Biotopen er lokalisert til vestsida av Rudskulen, vest for Kongsrudtjern i Skedsmo kommune. Det er en del av Kongsrudtjern naturreservat (opprettet i 2002). Biotopen er et nord-sørgående dalstrøk med bratte skråninger på begge sider, og omfatter flere høye, sørvestvendte bergvegger. Berggrunnen består av granittisk biotittgneis, men har trolig lokalt rikere innslag.

Naturtyper, utforminger og vegetasjonstyper: Naturtypen er en gammel granskog, med innslag av boreal kildeskog (grankildeskog). På østsiden er det til dels opprevet topografi med koller og smådaler. Generelt på sidene er vegetasjonen småbregnedominert, men i de vestvendte skråningene ned mot dalsøkket er det partier med lågurtskog, og her finnes innslag av varmekjære treslag som bl.a. lind. I dalsøkket er det mye rike typer, spesielt med fuktige partier med kilde- og høystaudepreg. Det er til dels gammel skog og død ved. Kombinasjonen av fuktige, moserike bergvegger, kløfter, store steinblokker og eldre granskog med rike og våte partier gjør dette til en verdifull nøkkelbiotop. Grankildeskog er rødlistet som VU og høystaudegranskog som NT.

Artsmangfold: Det er potensial for en interessant lav- og moseflora, og for sopp og insekter knyttet til død ved. Piggbroddsopp er funnet på granlæger. Gammelgranlav vokser på mange av trærne, o kattefotslav forekommer og. Krusfellmose er funnet på et par bergvegger. Av lågurtarter forekommer bl.a. fingerstarr, myske og blåveis. På kildemark vokser bl.a. bekkekar, mjørdurt, hestehov og skogsnelle, og på høystaudemark hvitbladtistel. Knerot er også registrert.

Bruk, tilstand og påvirkning: Granskogen har vært påvirket av hogst.

Fremmede arter: Det er ikke registrert fremmede arter i området.

Del av helhetlig landskap: Lokaliteten er en del av skogslandskapet rundt Kongsrudtjern, og er som del av dette registrert som et viktig viltområde for amfibier og fugl. Se beskrivelse av viltområde Kongsrudtjern.

Verdivurdering: Relativt stort og godt arrondert barskogsområde med mosaikk i topografi og vegetasjonstyper, med en god del rike typer. Innslag av rødlista natur- og vegetasjonstyper. En del død ved, men foreløpig begrenset mengde og kontinuitet. Vurderes som viktig (B-verdi).

Skjøtsel og hensyn: Fri utvikling er det beste for å ivareta og utvikle naturverdiene innenfor lokaliteten.

.....

52 Haukåsen

Gammel granskog - Gammel lavlandsgranskog Verdi: C Areal: daa

Innledning: Områdebeskrivelse opprinnelig innlagt av ILØ den 31.01.2001, etter undersøkelser av Bendiksen & Svalastog 1999 og Gjerde 2000. Avgrensning og beskrivelser er oppdatert av BioFokus ved Anders Thylén i 2013, i forbindelse med kartlegging av naturtyper i utvalgte verneområder i Oslo og Akershus. høsten 2012

Beliggenhet og naturgrunnlag: Biotopen er lokalisert til Haukåsen mellom Torgunrud og Svarttjern, vest for Kongsrudtjern i Skedsmo kommune. Det er en del av Kongsrudtjern naturreservat (opprettet i 2002). Lokaliteten består hovedsakelig av de sør- og vestvendte skråningene av åsen, samt deler av dalføret på vestsiden. Den grenser mot ungskog / hogstflate mot nordvest. Berggrunnen består av granittisk biotittgneis, men har trolig lokalt rikere innslag.

Naturtyper, utforminger og vegetasjonstyper: Naturtypen er karakterisert som en gammel granskog, og består av rikere granskog i dalsøkk og lisiside, med innslag av rik sumpskog. Den er tidligere omtalt som "rikklommer" omkring Haukåsen. I nedre deler og under skråningene er det partier med lågurtmark. I søkket på vestsiden av åsen er det høystaudeskog og et mindre areal med grankildeskog. Her er det også mye gråor i tresjiktet. Selve kollen består av fattigere vegetasjonstyper. I følge Gjerde (2000) er det en rekke ospetrær og læger av osp på kollen.

Artsmangfold: Ask og hassel finnes i lågurtpartiene sammen med bl.a. blåveis, trollbær og skogfiol. I de fuktige partiene vokser bl.a. bekkekar, krypsolie, skogstjerneblom og tyrihjel. Jerpe og storfugl er tidligere observert i området.

Bruk, tilstand og påvirkning: Skogen er ikke så gammel og tidligere hogstpåvirket. Den er likevel stedvis noe sjiktet, og det finnes innslag av død ved. Kanteffekter både mot kulturmark og hogstflate i vest.

Fremmede arter: Det er ikke registrert fremmede arter i området.

Del av helhetlig landskap: Lokaliteten er en del av skogslandskapet rundt Kongsrudtjern, og er som del av dette registrert som et viktig viltområde for amfibier og fugl. Se beskrivelse av viltområde Kongsrudtjern.

Verdivurdering: Skogen er ikke spesielt gammel, og har ikke godt utviklet naturskogs karakter. Innslag av rike vegetasjonstyper og av truede vegetasjonstyper trekker opp verdien. Skogtilstanden gjør at området likevel kun vurderes som lokalt viktig. Verdien vil kunne øke med alderen på skogen.

Skjøtsel og hensyn: Fri utvikling er det beste for å ivareta og utvikle naturverdiene innenfor lokaliteten.

.....

53 Svarttjern vest

Gammel sumpskog – Gammel gransumpskog Verdi: **C** Areal: daa

Innledning: Områdebeskrivelse opprinnelig innlagt av ILØ den 31.01.2001. Avgrensning og beskrivelser er oppdatert av BioFokus ved Anders Thylén i 2013, i forbindelse med kartlegging av naturtyper i utvalgte verneområder i Oslo og Akershus høsten 2012

Beliggenhet og naturgrunnlag: Biotopen er lokalisert til vestsiden av Svarttjern, vest for Kongsrudtjern i Skedsmo kommune. Det er en del av Kongsrudtjern naturreservat (opprettet i 2002). Berggrunnen består av granittisk biotittgneis, men har trolig lokalt rikere innslag. Terreng er flatt, og til dels sumppreget.

Naturtyper, utforminger og vegetasjonstyper: Naturtypen var tidligere registrert som rik sumpskog, men dette er nå endret til gammel granskog, fordi fattige -intermediære typer dominerer. Vegetasjonstyper er fattig (-intermediær) gransumpskog, rik gransumpskog, småbregne/storbregneskog samt noe høystaudeskog. I den rike sumpskogen inngår et mindre parti med kildepreget skog. Hassel finnes spredt i tørrere partier, men det ikke noe klart utviklet busksjikt.

Artsmangfold: I de rike og kildepregede delene vokser bl.a. mannasøtgras, skogsnelle, maigull og krypsoleie. Bekkeblom og myrklunge var registrert i 2000, men ble ikke observert i 2012. I bunnsjiktet forekommer bl.a. spriketormose, vårmose og kysttornemose. Gammelgranlav vokser på mange trær. Tretåspett er tidligere observert i området.

Bruk, tilstand og påvirkning: Skogen er delvis grøftet, hvilket innebærer at sumppreget er redusert. Det er kommet opp tett med smågran som følge av grøftingen.

Fremmede arter: Det er ikke registrert fremmede arter i området.

Del av helhetlig landskap: Lokaliteten er en del av skogslandskapet rundt Kongsrudtjern, og er som del av dette registrert som et viktig viltområde for amfibier og fugl. Se beskrivelse av viltområde Kongsrudtjern.

Verdivurdering: Skogen er ikke spesielt gammel, og er klart negativt påvirket av grøfting. Innslag av rike vegetasjonstyper og av truede vegetasjonstyper trekker opp verdien. Skogtilstand og påvirkning gjør at området likevel kun vurderes som lokalt viktig. Verdien vil kunne øke med alderen på skogen.

Skjøtsel og hensyn: Fri utvikling er det beste for å ivareta og utvikle naturverdiene innenfor lokaliteten. Området må ikke grøftes igjen.

.....

163 Lukedammen S

Rik sump- og kildeskog – Boreal kildeskog Verdi: **B** Areal: daa

Innledning: Lokaliteten er kartlagt av BioFokus ved Ulrika Jansson i forbindelse med kvalitetssikring av naturtyper og lokaliteter tidligere kartlagt som rik sumpskog eller lokaliteter der rik sumpskog inngår som tilleggsnaturtype (eller i mosaikk). Dette som et ledd i oppfølging av faggrunnlag for handlingsplan for rikere sump- og kildeskog. Oppdragsgiver har vært Fylkesmannen i Hordaland. Dette er en revisjon av tidligere registrert naturtype (BN00016067), innlagt i Naturbase av Ingunn Løvådal i 2001. Tilgjengelig kunnskap fra tidligere kartlegging og informasjon fra Artskart er inkludert.

Beliggenhet og naturgrunnlag: Lokaliteten ligger sørvest for Lukedammen i Skedsmo kommune i Akershus. Sumpskogen ligger mellom østvendte bergvegger og våtmark (tidligere dam), og utgjør aven kantsone til dammen som gjennomkrysses av to innløpsbekker. Berggrunnen er stort sett gneis og det er stort sett ingen løsmasser. Det kommer rikt sigevann med bekkene.

Naturtyper, utforminger og vegetasjonstyper: Lokaliteten er kartlagt som rik sump- og kildeskog med delnaturtypen boreal kildeskog. Skogen er dominert av gran, men med større løvinnslag (mye gråor og bjørk) nærmere dammen og langs etter bekkene. Det er fuktig mikroklima i biotopen og topografien, med en forholdsvis høy bergvegg på vestsiden av bekkene, skjermer for solinnstråling. Det kommer ut kildesig nedover bergveggen. I feltsjiktet fins mjørdurt, sumphaukeskjegg, gulstarr, vendelrot, bekkeblom, skogstjerneblom, hvitveis og bekkekarse. Ryllsiv, flaskestarr, bleikstarr, bråtestarr og trollurt er registrert i området tidligere. I bunnsjiktet dominerer spriketormose og fagermoser, men også andre torvmoser er vanlige.

Artsmangfold: Ullmose var i 1994 dominerende over et areal på ca. 6 kvadratmeter. Arten ble gjenfunnet av Odd Stabbetorp i 2014, men dekker nå et mindre areal.

Bruk, tilstand og påvirkning: På sørøstsiden av den søndre innløpsbekken var det i 1994 en relativt ny hogstflate.

Fremmede arter: Det ble ikke registrert fremmede arter på lokaliteten

Del av helhetlig landskap: Den søndre innløpsbekken har rik og frodig kantvegetasjon og det ligger en annen registrert sumpskog lengre oppstrøms. Bekken og den sumpskogen (BN00016066) bør undersøkes på ny for å oppdatere kunnskapen om området.

Verdivurdering: Lokaliteten dekkes til over 75 % av arter knyttet til rik og frodig kildesumpskog og over 50 % av arealet kan klassifiseres som grankildeskog (VU). Lokaliteten har et av få funn i regionen av ullmose. Den er 8 daa og vurderes som viktig (B).

Skjøtsel og hensyn: Lokaliteten var sikret til 2013 gjennom økonomisk kompensasjon, gjennom avtale i desember 2003. De beste for de biologiske verdiene i området vil være å la skogen utvikle seg fritt og å unngå påvirkning på vannkvaliteten også oppstrøms lokaliteten.

.....

613 Kongsrudtjern SV

Rik sump- og kildeskog – Boreal kildeskog Verdi: **B** Areal: daa

Innledning: Lokaliteten er kartlagt av BioFokus ved Anders Thylén høsten 2012, i forbindelse med kartlegging av naturtyper i utvalgte verneområder i Oslo og Akershus.

Beliggenhet og naturgrunnlag: Lokaliteten ligger ca 4,4 km ØNØ Lillestrøm og 4 km N Fetsund, på vestsiden av Kongsrudtjern innenfor Kongsrudtjern naturreservat. Naturtypen ligger hvor dalfløret sør for Rudskulen munner ut i Kongsrudtjern, og består av

sumpskogen der. Lokaliteten ligger i både Skedsmo og Fet kommuner. Berggrunnen består av granittisk biotittgneis, men har trolig her lokalt rikere innslag. Dalbunnen dekket av marine sedimenter med noe organisk jord på toppen.

Naturtyper, utforminger og vegetasjonstyper: Naturtypen er en rikere sump- og kildeskog dominert av gran, med en noe uklar mosaikk av kildepreget skog med bevegelig markvann, og vanlig rik gransumpskog. Det vurderes at kildeskogen dominerer, og skogbunnen er til dels våt. En bekk snur seg gjennom dalen. Skogen er ikke spesielt gammel, og forholdsvis ensjiktet. Det er stedvis innslag av gråor og bjørk. Det er generelt lite død ved, men akkurat i kanten av tjernet er det et stort antall læger av gran og bjørk. Grankildeskog er rødlistet som VU og rik gransumpskog (myrkanntmark) som EN.

Artsmangfold: Det er kildepreget vegetasjon med skogsnelle, bekkekarse, maigull, hestehov m.m. Del av viktig leveområde for amfibier ved Kongsrudtjern.

Bruk, tilstand og påvirkning: Skogen er ikke gammel, og er tidligere hogstpåvirket. Det er ikke tegn på grøfting. Skogen i kanten på tjernet er påvirket av naturlig vannstandsending (beverdemning).

Fremmede arter: Det er ikke registrert fremmede arter i området.

Del av helhetlig landskap: Kongsrudtjern og dalføret mot vest under Rudskulen utgjør et helhetlig miljø med flere naturtyperlokalteter, og flere rike sumpskoger.

Verdivurdering: Skogen er i hovedsak ung og preget av hogst. Det er imidlertid en relativt stor lokalitet med rik boreal kildesumpskog og rødlistede naturtyper, og forholdsvis intakt hydrologi. Del av helhetlig miljø rundt Kongsrudtjern bidrar til å heve verdien. Vurderes som viktig (B-verdi), men vil på sikt kunne utvikles til høyere verdi.

Skjøtsel og hensyn: Fri utvikling er det beste for å ivareta og utvikle naturverdiene innenfor lokaliteten. På sikt bør lokaliteten få vokse sammen med lokaliteten Rudskulen SII (Fet kommune) i vest. Disse er skilt av et åpent hogstpåvirket parti.

.....

614 Kongsrudtjern N

Rik sump- og kildeskog - Rikere gransumpskog Verdi: A Areal : daa

Innledning: Lokaliteten er kartlagt av BioFokus ved Anders Thylén høsten 2012, i forbindelse med kartlegging av naturtyper i utvalgte verneområder i Oslo og Akershus. Objektet var tidligere en del av lokaliteten Kongsrudtjern, men er nå blitt skilt ut fra denne.

Beliggenhet og naturgrunnlag: Lokaliteten ligger ca 4,7 km NØ Lillestrøm, og består av sumpskogen i nordenden av Kongsrudtjern innenfor Kongsrudtjern naturreservat. Berggrunnen består av granittisk biotittgneis, men har trolig her lokalt rikere innslag. Dalbunnen dekket av marine sedimenter med organisk jord på toppen.

Naturtyper, utforminger og vegetasjonstyper: Naturtypen er en rik sumpskog av typen gransumpskog. Det er i indre deler en del eldre skog og en del død ved. Skogen er i liten grad sjiktet. Gran dominerer, og det er innslag av svartor og gråor. Utover blir skogen yngre og med større innslag av bjørk. Et mindre areal under fjellveggen i vest kan karakteriseres som kildeskog. I kantene er det overganger mot høystaudeskog, som til dels er inkludert i avgrensningen. Rik sumpskog er rødlistet som EN (myrkanntmark) og grankildeskog som VU.

Artsmangfold: Det er en forholdsvis rik flora, til dels med kildetilknnyta arter. Her vokser bl.a. bekkekarse, fredløs, maigull, elvesnelle og krusfagermose. I kantene vokser bl.a. hvitbladtistel og strutseving. Det er potensial for moser, og i noen grad arter tilknyttet død ved. Del av viktig leveområde for amfibier ved Kongsrudtjern.

Bruk, tilstand og påvirkning: Sumpskogen har intakt hydrologi. Den har relativt storvokst skog, med et så langt noe svakt men likevel begynnende naturskogspreg.

Fremmede arter: Det er ikke registrert fremmede arter i området.

Del av helhetlig landskap: Kongsrudtjern med omegn utgjør et helhetlig miljø med flere naturtyperlokalteter, og flere rike sumpskoger.

Verdivurdering: Skogen har ennå begrenset med naturskogselementer, selv om det er en del død ved. Det er imidlertid en stor lokalitet med rik gransumpskog og rødlistede naturtyper. Som del av sumpskogsmiljøene rundt Kongsrudtjern vurderes lokaliteten som svært viktig (A-verdi).

Skjøtsel og hensyn: Fri utvikling er det beste for å ivareta og utvikle naturverdiene innenfor lokaliteten.

.....

35 Flakstadmåsan Ø

Rik sump- og kildeskog - Boreal kildeskog Verdi: B Areal : daa

Innledning: Lokaliteten er kartlagt av BioFokus ved Ulrika Jansson i forbindelse med kvalitetssikring av naturtyperlokalteter tidligere kartlagt som rik sumpskog. Dette som et ledd i oppfølging av faggrunnlag for handlingsplan for rikere sump- og kildeskog. Oppdragsgiver har vært Fylkesmannen i Hordaland. Dette er en revisjon av tidligere registrert naturtype (BN00025405), kartlagt av BioFokus 2002. Kunnskap fra tidligere kartlegging er videreført.

Beliggenhet og naturgrunnlag: Lokaliteten ligger vest for Flakstadmåsan og nordvest for Grenimåsan. Den ligger ca 180 moh og 3 km vest for Vorma, langs et bekkedrag som går fra veien nord for Flakstadmåsan og sørover på østsiden av denne, og litt videre sørover langs østsiden av Grenimåsan. Lokaliteten ligger stort sett helt innenfor verneområdet Grenimåsan og de deler av tidligere kartlagt naturtype som lå utenfor verneområdet er nå fjernet fra avgrensningen grunnet hogst, denne delen var også kartlagt som MiS-figur med rik bakkevegetasjon og eldre lauvsuksesjon/stående død ved. Det er foretatt noe hogst også innenfor vernegrensen. Berggrunnen er fattig granittisk gneis og løsmassedekket består i nordre del av flomavsetninger fra uttapping av bresjø og i søndre del av marine avsetninger.

Naturtyper, utforminger og vegetasjonstyper: Lokaliteten er kartlagt som rikere sump- og kildeskog med undernaturtypen boreal kildeskog i mosaikk med delvis overlappende naturtype gammel gransumpskog, flommarksskog med gråordominans og gammel granskog. Biotopen består for det meste av flommarkspåvirket, kildepåvirket granskog. Det finnes også småbregne-, storbregne-, og høgstaudeskog i øvre del av lisdene. Tresjiktet er dominert av gran med et lite innslag av bjørk og gråor. Løvinnslaget er stedvis stort. Osp finnes også. Minst fem av bjørkene er mer enn 130 cm i omkrets ved brysthøyde, én osp er ca 180 cm. Bestanden ligger langsmed en meandrerende, bred bekk, som antagelig jevnlig flompåvirker skogen rundt. Flere små sidebekker knytter seg til den store bekken, som her og der utvider seg til arealer med flommarksskog. Feltsjiktet er middels rikt med partier med myrkongle, mjødurt, bekkeblom, myrhatt, vårkål, ormetelg, skogstjerneblom, krypsoleie, bekkekarse, springfrø, vendelrot og skogsivaks. Storkransmose finnes spredt, men det er mest torvmoser og stoerjornemose.

Artsmangfold: De rødlistede artene gubbeskjegg (NT) og rosenkjuke (NT) samt signalarten granrustkjukeble funnet i 2002. Det er innslag av kildearter i skogen, særlig nærmest bekken.

Bruk, tilstand og påvirkning: Skogen har høyt vannspeil, og mye død ved av gran. Granskogen er godt sjikket. Liggende død ved av gran, bjørk og furu, forekommer i store deler av biotopen. Flere gadd (gran og bjørk) forekommer. Hogstspor forekommer spredt og deler av tidligere avgrensning er flatehogd.

Fremmede arter: Rødhyll (SE) fins spredt, særlig i tilknytning til hogstflater.

Del av helhetlig landskap: Lokaliteten ligger i en svært grunn ravnedal og grenser til to store myrer.

Verdivurdering: Lokaliteten er stor og har tilnærmet intakt vannstand. Den er variert og kun ca 50 % dekkes av den rødlistede naturtypen grankildeskog (VU). Verdier er knyttet også til død ved og andre gammelskogsselementer og 80 % av arealet er vurdert å ha verdier knyttet til slike elementer. (gammel gransumpskog og gammel lavereliggende granskog). Lokaliteten er stor (over 15 daa) og vurderes samlet som viktig (B).

Skjøtsel og hensyn: De biologiske verdiene utvikles best ved fri utvikling av skogen.

.....

90 Skautjennet S

Gammel sumpskog – Gammel bjørkesumpskog Verdi: C Areal: daa

Innledning: Lokaliteten er kartlagt av BioFokus ved Ulrika Jansson i forbindelse med kvalitetssikring av naturtyperlokalteter tidligere kartlagt som rik sumpskog. Dette som et ledd i oppfølging av faggrunnlag for handlingsplan for rikere sump- og kildeskog. Oppdragsgiver har vært Fylkesmannen i Hordaland. Dette er en revisjon av tidligere registrert naturtype (BN00026628), kartlagt i 2005. Kunnskap fra tidligere kartlegging er videreført.

Beliggenhet og naturgrunnlag: Lokaliteten ligger rett sør for Stubberud verneområde i Eidsvoll kommune. Skogen vokser på grensen mellom begrartene granitt og glimmerskifer. Løsmassedekket består av torv. Biotopen avgrensnes i vest av fastmark (bratt parti), i nord av åpen myr og i vest og sør av fastmarkskog (delvis flatehogd).

Naturtyper, utforminger og vegetasjonstyper: Lokaliteten er kartlagt som gammel sumpskog med undernaturtypen gammel bjørkesumpskog. I sørenden av Skautjennet renner bekken ganske rolig ut og det er dannet et mindre parti med sumpskog langs den. Dette omfatter delvis ganske stor svartor, men bjørk, furu og gran er vanligste treslag. I feltsjiktet vokser flaskestarr og blåtopp og i bunnsjiktet dominerer torvmoser.

Artsmangfold: Det ble ikke registrert rødlistearter eller signalarter, men epifytter ble ikke grundig ettersøkt.

Bruk, tilstand og påvirkning: Det har relativt nylig vært utført flatehogst inntil og delvis inne i de svartordominerte delene av sumpskogen, og et parti med rikere sumpskog litt lengre ned langs bekken er på denne måten blitt nesten helt ødelagt (det er kjørt gjennom sumpskogen, all kantskog hogd vekk og også deler av selve sumpskogen er hogd).

Fremmede arter: Det ble ikke påvist fremmede arter i lokaliteten.

Del av helhetlig landskap: Det finnes partier med rikere sump- og kildeskog langs bekkedraget både nord for og sør for Skautjennet.

Verdivurdering: Lokaliteten er drøyt 5 daa stor. Skogen er godt sjikket. Det er spredt med død ved og det er ikke funnet rødlistearter eller signalarter. Naturtypen er rødlistet som NT. Vannstanden er tilnærmet intakt, men det er hogget i og inntil sumpskogen. Den vurderes som lokalt viktig (C) etter faktarkutkast 2013.

Skjøtsel og hensyn: De biologiske verdiene vil utvikles best ved å unngå hogst og grøfting (inkludert kjørsråder).

.....

164 Feiringklinikken SØ

Rik sump- og kildeskog – Varmekjær kildelauvskog Verdi: B Areal: daa

Innledning: Lokaliteten ble revidert av BioFokus ved Ulrika Jansson i forbindelse med en landsomfattende gjennomgang og kartlegging av registrerte rikere sump- og kildeskoger. Avgrensningen er endret og det er lagt inn en oppdatert lokalitetsbeskrivelse. Østre del av avgrensningen ble registrert i 2005.

Beliggenhet og naturgrunnlag: Rett sør for Feiringklinikken renner en liten bekk med utløp i Mjøsa. Kantsonen til bekken og utløpet i Mjøsa er inkludert i avgrensningen. Lokaliteten ligger i kantsonen mellom fattig gneis og rikere bergarter som alunskifer, skifer og kalkstein. Løsmassedekket består av morene i vestre del og bresjøavsetninger i østre del.

Naturtyper, utforminger og vegetasjonstyper: Lokaliteten er kartlagt som en rikere sump- og kildeskog med undernaturtypen varmekjær kildeløvsog i mosaikk med viersump i lavlandet. Gråor preger tresjiktet, ellers finnes ask (vestre delen) hegg, selje og litt istervier – *Salix pentandra*. Det finnes enkelte grove asker og gråorer, men de fleste trærne er unge og det er generelt lite død ved. Stedvis, ved leir-utrasninger, er det større ansamlinger død ved. Det er også habitat for pionermoser i slike utrasninger. Langs bekken presses det fram vann fra sidene og her vokser mange typiske kildesigarter. På tross av det lille arealet rommer lokaliteten mange kravfulle arter, for eksempel langstarr, som er relativt sjelden i området.

Artsmangfold: Av rødlistearter ble det kun registrert ask (NT). Den rike sump og - kildepegede vegetasjonen har en lang rekke kravfulle arter i feltsjiktet, som blant annet tyrihjel – *Aconitum septentrionale*, bekkblom – *Caltha palustris*, bekkkarse – *Cardamine amara*, langstarr – *Carex elongata*, maigull – *Chrysosplenium alternifolium*, hvitbladtistel – *Cirsium helenioides*, sumpaukskjegg – *Crepis paludosa*, mjødurt – *Filipendula ulmaria*, gulldusk – *Lysimachia thyrsoflora*, strutseving – *Matteuccia struthiopteris*, firblad – *Paris quadrifolia*, vårkål – *Ranunculus ficaria*, krypsoleie – *R. repens*, skogsivaks – *Scirpus sylvaticus*, skjoldbærer – *Scutellaria galericulata*, skogsvinerot – *Stachys sylvatica*, skogstjerneblom – *Stellaria nemorum*, gulfrøstjerne – *Thalictrum flavum*, ballblom – *Trollius europaeus*, hestehov – *Tussilago farfara*, springfrø – *Impatiens noli-tangere* og vendelrot – *Valeriana sambucifolia*.

Bruk, tilstand og påvirkning: En kraftlinje krysser lokaliteten mellom viersumpen og den varmekjære kildeskogen.

Fremmede arter: Det står litt kjempespringfrø langs bekken.

Del av helhetlig landskap: Sør for Feiringklinikken er det en ansamling med rike skogtyper og gjengrodde hagemarker.

Verdivurdering: Det teller positivt i verdivurderingen at lokaliteten har stor dekning av typiske kildesigarter og typisk vegetasjon nede i viersumpen. Varmekjær kildeløvsog er en rødlistet naturtype vurdert som sårbar (VU). Lokaliteten er drøyt 5 daa. Verdien trekkes litt ned av at bekken i kildeskogen delvis går ut i grøften til et jorder, til tross for at skogen ikke grøftet i seg selv. Det går en kraftlinje over lokaliteten og det fins en liten forekomst av den fremmede arten kjempespringfrø. Samlet settes verdien til viktig (B).

Skjøtsel og hensyn: Fjerning av kjempespringfrø før den sprer seg og etablerer seg i større deler av området foreslås. Fylling med mer masser fra nordsiden vil redusere verdiene i naturtypen. Sump- og kildeskogen trenger ingen skjøtsel for øvrig for å opprettholde verdiene.

.....

168 Ekornholmen N**Rik edellauvskog – Or-askeskog Verdi: C Areal: daa**

Innledning: Lokaliteten ble revidert av BioFokus ved Ulrika Jansson i forbindelse med en landsomfattende gjennomgang og kartlegging av registrerte rikere sump- og kildeskoger. Avgrensningen er endret og det er lagt inn en oppdatert lokalitetsbeskrivelse. Lokaliteten er tidligere registrert som sumpskog (rikere strandskog) i 2005 og deler av beskrivelsen er hentet derfra.

Beliggenhet og naturgrunnlag: Lokaliteten ligger langs Mjøsa mellom Feiringklinikken og Ekornholmen. Bergrunnen er rik med alunskifer, skifer, kalkstein, sandstein eller konglomerat. Løsmassedekket består av elve- og bekkeavsetning nidi i lokaliteten og morenemateriale åt sør og nord. Skogen vokser først og fremst på govt grus, men det er også mer finkornete materiale ved bekkeutløpet.

Naturtyper, utforminger og vegetasjonstyper: Lokaliteten er kartlagt som en rik edelløvskog med undernaturtypen or-askeskog. Tresjiktet er gråordominert, men her står også rikelig med ask. I busksjiktet fins vierarter, blant annet litt istervier -*Salix pentandra*. Skogen påvirkes trolig av flom ved høyt vannstand i Mjøsa og ved høy vassføring i bekken. Vegetasjonen er sammensatt av arter som krever rik bakke, arter som klarer flom og noen sump- og kildearter i områder der vannet blir stående. Mot nord blir skogen klart kulturpåvirket og får hagemarkpreg med stor osp og bjørk og litt ask.

Artsmangfold: Ask (NT) er vanlig i lokaliteten. Her vokser også den kravstore busken tysbast. Ved bekken vokser bekkekarse – *Cardamine amara*, sumphaukskjegg – *Crepis paludosa*, mjødukt – *Filipendula ulmaria*. I or-askeskogen og i vierbeltet vokser skogsvinerot – *Stachys sylvatica*, blåknapp – *Succisa pratensis*, gulfrøstjerne – *Thalictrum flavum*, vendelrot – *Valeriana sambucifolia*, krossved – *Viburnum opulus*, skogfiol – *Viola riviniana*, og firblad – *Paris quadrifolia*. I nordre del vokser gulveis - *Anemone ranunculoides*, skogstorkenebb – *Geranium sylvaticum*, ballblom – *Trollius europaeus*, nyresoleie – *Ranunculus auricomus* og engknoppurt – *Centaurea jacea*. Her ble det også funnet kravfulle arter som nattfiol – *Platanthera sp.* og marianøkleblom – *Primula veris*.

Bruk, tilstand og påvirkning: Skogen er tydelig kulturpåvirket, med de mest naturlige delene i midten av lokaliteten der bekken løper ut. Lokaliteten avgrenses åt sørvest av en kraftgate.

Fremmede arter: Det ble ikke registrert fremmede arter innenfor avgrensningen.

Del av helhetlig landskap: Sørvest for lokaliteten er det kartlagt flere lokaliteter med rik skog og hagemark. Disse fungerer sammen med denne lokaliteten som et større leveområde for kravstore arter.

Verdivurdering: Lokaliteten er relativt stor (ca. 12 daa), men kvalitetene er ikke jevnt fordelt i området. Det er kun registrert en rødlisteart (ask), men området kan ha potensial for flere dårlig undersøkte artsgrupper, særlig av insekter. Or-askeskog er ikke en rødlistet naturtype, men ble vurdert som sårbar vegetasjonstype av Fremstad og Moen (2001). Skogen har stedvis død ved ansamlinger, men det er generelt lite død ved og skogen er generelt relativt ung. Det står enkelte eldre trær innenfor avgrensningen. Selve lokaliteten er lite påvirket av inngrep, men det går en kraftlinje i overkanten. Lokaliteten gis en samlet verdi på lokalt viktig (C) på grunn av at skogen er ung og kvalitetene forekommer spredt.

Skjøtsel og hensyn: Skogen er ikke avhengig av skjøtsel for å opprettholde de biologiske verdiene.

231 Stubberud Ø**Rik sump- og kildeskog – Rikere gransumpskog Verdi: B Areal: daa**

Innledning: Lokaliteten ble kartlagt i forbindelse med NiN-kartlegging i et utvalg av verneområder i Oslo og Akershus 2012. Kartleggingen ble utført av BioFokus ved Ulrika Jansson 28. september 2012. Stubberud er kartlagt tidligere (BN00026629) og relevant informasjon fra naturtype- og verneområdesbeskrivelse er inkludert. Sumpskogen er skilt ut som egen avgrensning. Det finnes også en skjøtelsesplan for reservatet som gir en grundigere gjennomgang av forholdene, inkludert et vegetasjonskart (Korsmo mfl. 2004).

Beliggenhet og naturgrunnlag: Lokaliteten utgjør nederste del av Stubberud NR (VV00000328) Reservatet ligger i en bratt østvendt lise vest for Mjøsa i Eidsvoll kommune. Berggrunnsforholdene i reservatet er komplekse med noe rikere berggrunn i øvre deler av av reservatet mens storparten har fattige bergarter. Rikere sigevann har gjort forholdene i sumpsakogen i bunn relativ kalkrike.

Naturtyper, utforminger og vegetasjonstyper: Skogen er kartlagt som rikere sump- og kildeskog med utformingene rikere gransumpskog i nord og rikere løvsumpskog i sør. Lokaliteten inkluderer et smalt bekkedrag som binder sammen sumpskogene. Ved NiN-kartleggingen ble intermedier myrkant (i nord), elveløp (midten) og kalkrik myrkant (i sør) registrert.

Lengst nord er en liten flekk intermedier myr inkludert. Skogen sør for myren har gran, bjørk, gråor og noe furu i tresjiktet og et dårligt utviklet feltsjikt med noe bregner og kratthumleblom. Lengst nord er skogen ganske ung. Lenger sør blir skogen mer storvokst og her står det svartor på sokler sammen med gran. Mjødukt, tyrihjel, skogburkne og hengeving finnes i feltsjiktet. Der bekken munnar i et lite tjern brer sumpskogen ut seg og her dominerer svartor i midten og gran langs kantene. Det er tydelig rikere i denne delen av sumpskogen. Mange svartortrær står her på sokler. I feltajket vokser bregner og mjødukt.

Artsmangfold: Det ble ikke registrert sjeldne arter i sumpskogen.

Bruk, tilstand og påvirkning: Skogen er stedvis ung og det er hogstspor i lokaliteten. I sør er det stor sokkeldannelse.

Fremmede arter: Ingen fremmede arter ble funnet.

Del av helhetlig landskap: Sumpskogen henger naturlig sammen med den bratte sigevannspåvirkede skrenten i vest og det lille tjernet i sør.

Verdivurdering: Denne typen rikere sump- og kildeskog er rødlistet innenfor enheten rikere myrkantmark i lavlandet som EN. Sumpskogen er imidlertid ikke veldig rik og er stedvis ung. Den vurderes derfor som viktig (B).

Skjøtsel og hensyn: De biologiske verdiene i sumpskogen trenger ikke skjøtsel. Kjørskader, grøfting eller andre tiltak som kan påvirke vannstanden i lokaliteten vil påvirke de biologiske verdiene negativt.

985 Garvefossen Ø**Gråor-heggeskog – Flommarksskog Verdi: B Areal: daa**

Innledning: Lokaliteten er kartlagt av BioFokus ved Ulrika Jansson i forbindelse med kvalitetssikring av naturtypelokaliteter tidligere kartlagt som rik sumpskog eller lokaliteter der rik sumpskog ingått som tilleggsnaturtype (eller i mosaikk). Dette som et ledd i oppfølging av faggrunnlag for handlingsplan for rikere sump- og kildeskog. Oppdragsgiver har vært Fylkesmannen i

Hordaland. Dette er en revisjon av tidligere registrert naturtype (BN00046986), som tidligere er kartlagt av Kåre Homble i 1999. Tilgjengelig kunnskap fra tidligere kartlegging og informasjon fra Artskart er inkludert.

Beliggenhet og naturgrunnlag: Lokaliteten ligger ved en bakevig i Leira rett nedenfor Garvefossen, på nordøstre stranden. Den ligger i Nannestad kommune i Akershus. Løsmassene er elveavsetninger.

Naturtyper, utforminger og vegetasjonstyper: Innenfor avgrensningen finnes flommarksskog med gråor, vier og hegg, åpen flommark med skogsivaks og et stort gammelt tre som er hybrid mellom hvitpil (*Salix alba*) og istervier (*Salix pentandra*). Denne hybridene er sjelden og forekommer især på elvekanter. Barken på treet er noe avnagd av is og evt. beitedyr nederst. Treet står på en tidligere beitet elvebredd og skogsivakssumpen ligger ved grunnen av en tidligere beitet gråor-heggeskog der en bekk kommer ned mot elva i sydvestlig retning. I gråorsumpen vokser mjørdurt, sløke, enghumleblom og brennesle. Det ligger store brøtter med død ved innerst i lokaliteten. Den døde veden er både stedsegen og har blitt fraktet dit av Leira. Utenfor pilhybriden treet lå det tidligere en sandbanke med mandelpil (*Salix triandra*), men denne er nå spylt bort.

Artsmangfold: Den store pil-vier-hybridene er et lite økosystem for seg sjøl. Den er angrepet av ildkjuke (*Phellinus igniarius*) og er hul. Mose- og lavfloraen på stammen er ikke undersøkt spesielt. Det er ansamlinger av død ved innerst i lokaliteten som kan fungere som levested for både mose, lav, sopp og insekter, men mangfoldet er ikke godt undersøkt.

Bruk, tilstand og påvirkning: Lokaliteten har tidligere vært beitet, men dette har trolig opphørt.

Fremmede arter: Ingen fremmede arter ble registrert.

Del av helhetlig landskap: Lokaliteten er avhengig av flom fra Leira for å opprettholde sin karakter. Økt regulering av av elva vil påvirke lokaliteten negativt.

Verdivurdering: Lokaliteten samlede størrelse er kun 3,4 daa. Forekomsten av hybridene mellom hvitpil og istervier er en av tre kjente forekomster i Nannestad, og denne har størst diameter ved basis. Skogsivakssumpa er ei av få store, som alle ligger i daler i gråor-heggeskog. Det er vaser av død ved innerst i lokaliteten. Lokaliteten ligger innenfor et svært viktig ravinesystem og i direkte tilknytning til et viktig vassdrag (Leira). På grunnlag av mange forskjellige biologiske verdier samlet på litet areal vurderes lokaliteten som viktig (B).

Skjøtsel og hensyn: De beste for de biologiske verdiene vil være å opprettholde flomregimet i lokaliteten og unngå hogst av trær. Lokaliteten kan beites.

.....

404 Husebyskogen

Rik sump- og kildeskog – Rikere løvsumpskog Verdi: B Areal : 6,87 daa

Innledning: Lokaliteten er lagt inn i Naturbase i 2000 med mangelfull beskrivelse. Lokaliteten er sist kartlagt av Kim Abel (BioFokus) den 01.11.2013 i forbindelse med kvalitetssikring av rik sumpskog på oppdrag fra Miljødirektoratet.

Beliggenhet og naturgrunnlag: Lokaliteten ligger i Oslo kommune rett sør for Huseby og helt sør i Husebyskogen. Her er det en liten forsøknings i terrenget med forsumpet mark. Berggrunnen i området består av kalkrike bergarter i form av kalkstein, skifer, gabbro og amfibolitt. Lokaliteten er i vest, nord og øst avgrenset av ung skog på tørrere mark. Mot sør grenser den mot boligkvarter. En smal buffersone er inkludert i avgrensningen mot alle kanter.

Naturtyper, utforminger og vegetasjonstyper: Naturtypen består av rik sump- og kildeskog, utforming rikere løvsumpskog. Tresjiktet er variert, men dominert av svartor i de sentrale deler. Ask og bjørk utgjør et betydelig innslag, samt noe innslag av gråor og hegg, samt oppslag av ung gran. I kantene er det noe tørrere med noe selje, rogn og hassel. Svartora i de sentrale deler er forholdsvis grov og ligger mye rundt 25-30 cm i brysthøydiameter. Svartora har ofte grove sokler. Det er sparsomt med død ved. I sumpen forekommer arter som hvitbladtistel, brennesle, skogsnelle, skogburkne, krypsoleie, bekkedarse, mjørdurt, enghumleblom, myrflol, korsved og vendelrot. I kanten vokste det breiflangre. Vegetasjonstypen er rik sumpskog.

Artsmangfold: Det ble ikke registrert noen rødlistearter under befaringen i 2013, men befaringstidspunktet var veldig sent på året slik at artsamlingen er dårlig fanget opp.

Bruk, tilstand og påvirkning: Helt i nord er det en gammel grøft gjennom området. Ellers ingen nyere inngrep i lokaliteten.

Fremmede arter: Ingen registrert.

Verdivurdering: Lokaliteten scorer lavt på artsamangfold, middels på habitatkvalitet, habitatkvantitet og påvirkning, og høyt på spesielle naturtyper. Samlet sett tilsier dette en verdi viktig (B-verdi) i henhold til faktaarket for rik sump- og kildeskog.

Skjøtsel og hensyn: Skogen bør få stå urørt for å ta vare på og utvikle kvalitetene knyttet til gamle trær og død ved. Det må ikke grøftes i området. Eksisterende grøft kan med fordel tettes. Det er inkludert en buffersone i alle kanter for å dempe kanteffekter ved en eventuell hogst i naboområder.

.....

607 Ringerike gård

Rik sump- og kildeskog – Rikere løvsumpskog Verdi: B Areal : 52,6 daa

Innledning: Lokaliteten er befart av Arne Pedersen, Terje Blindheim (BioFokus) og Kjell Magne Olsen (BioFokus) i 2004. Lokaliteten er sist kartlagt av Kim Abel (BioFokus) den 01.11.2013 i forbindelse med kvalitetssikring av rik sumpskog på oppdrag fra Miljødirektoratet.

Beliggenhet og naturgrunnlag: Lokaliteten ligger i Oslo kommune rett nordøst for Ringerike gård i Sørkedalen. Her er det et stort og flatt område på marine sedimenter langs den østre siden av Sørkedalselva. Lokaliteten er avgrenset av Sørkedalselvas bredder i vest. Mot nord og sør er det tørrere og ung skog, mens lokaliteten grenser mot veg i øst.

Naturtyper, utforminger og vegetasjonstyper: Naturtypen består av en blanding av rik sump- og kildeskog, utforming rikere løvsumpskog og rikere gransumpskog, samt rikmyr, utforming åpen intermediaær og rikmyr i lavlandet. Gransumpskogen er konsentrert til den nordre delen av lokaliteten. Rikmyra forekommer som mindre partier spredt i løvsumpskogen, samt i et større og bredt belte vest i lokaliteten. Grunnvannsstanden er høy og vegetasjonen er i partiene med løvsumpskog og rikmyr preget av å være helt dekket av ulike starrarter med bl. a. enn meget stor populasjon av den rødlistede arten blårestarr (NT). Stedvis nærmest engpreget vegetasjon med liten tresetting andre steder dominerer tett og ungt kratt av gråor og med noe innslag av bjørk. Det har vært et større innslag av gran i lokaliteten for ikke veldig lang tid siden, men denne er nå hogd ut. Det er store grøfter i kantene av løvsumpen. I nord er det mer urte og storebregnerik gransumpskog med noe død ved av gran i kanten mot de åpnere partiene. Det er til en stor del ensjiktet granskog, men stedvis er det en del innslag av bjørk som bedrer sjiktningen noe. Det finnes også spredt med blårestarr her, særlig i grøfter og under rotvelter som har skapt små dammer. Ellers arter som skogburkne, krypsoleie, bekkedarse, mjørdurt, enghumleblom, myrflol, brunrot og gråstarr. Stedvis er det en del fagermoser. Sumpnaturtypene er rødlistet under rikere myrkanthøgst i lavlandet (EN) og rikmyra som rikere myrflate i låglandet (EN).

Artsmangfold: Det er kun registrert blærestarr (NT) i lokaliteten, men det er potensial for flere rødlistearter.

Bruk, tilstand og påvirkning: Det er flere gamle, grøfter i området.

Fremmede arter: Ingen registrert.

Verdivurdering: Store deler av lokaliteten er sterkt preget av hogst og inngrep, men det er en viktig lokalitet på grunn av at det er et stort område med en sjelden art, pluss at det er et stort restaureringspotensiale for en rik sumpskog på marine sedimenter.

Lokaliteten scorer lavt til mangelfullt på habitatkvalitet, middels på rødlistearter og påvirkning, samt høyt på størrelse. Totalt sett tilsvarer dette verdi viktig (B-verdi) i henhold til faktaarket for rik sump- og kildeskog.

Skjøtsel og hensyn: Skogen bør få stå urørt for å ta vare på og utvikle kvalitetene knyttet til gamle trær og død ved. Det må ikke grøftes noe mer i området og helst bør eksisterende grøfter tettes.

.....

686 Prinsdal idrettspark

Rik sump- og kildeskog – Viersump i lavlandet Verdi: C Areal : 5,84 daa

Innledning: Lokalitetskrivelse innlagt av Bård Bredesen den 13.10.2003. I forbindelse med oppfølging av handlingsplan for rik sumpskog er lokaliteten i 2013 besøkt av BioFokus ved Anders Thylén, og beskrivelse og avgrensning er oppdatert.

Beliggenhet og naturgrunnlag: Lokaliteten ligger inntil Prinsdal idrettspark sørøst i Oslo kommune, på sørsiden av idrettshallen og langs en liten bekk. Den grenser mot gangvei i nord og øst, mot hestebeite i sør og mot skog med antatt lavere naturverdi i vest.

Naturtyper, utforminger og vegetasjonstyper: Naturtypen består av rik sumpskog av undertypen viersump i lavlandet.

Avgrensningen omfatter i tillegg et lite areal med rik blandingsskog langs bekken på vestsiden av turveien. Sumpskogen er relativt velutviklet, og domineres av gråselje med innslag av bjørk, selje, hegg, og gråor og alm i tresjiktet. Feltsjiktet er dominert av næringskrevende sumpplanter som mjørdurt, krypsolie, skogsivaks og fredløs. I fastmarksdelen dominerer gran, gråor og alm i tresjiktet, og svakt utviklet lågurtvegetasjon i feltsjiktet.

Artsmangfold: Relativt artsrik karplanteflora med bl.a. skogsnelle, bekkeblom, vendelrot, skogkarse og bekkeblom og i lågurtskogen trollbær og firblad. Bekken og sumpskogen kan ha betydning som leveområde for amfibier.

Bruk, tilstand og påvirkning: Sumpskogen er utviklet de siste 50 år på tidligere kulturmark. Skogen krysses både av en høyspentledning med tilhørende kraftgate, og av en gang- og sykkelvei. Det er betydelig påvirkning i form av hogst, kanteffekter og fremmede arter.

Fremmede arter: I kant mot gangvei i øst og nord vokser hvitkornell, rødhyll, kanadagullris, hvitsteinkløver og ullborre, samt generelt mye nitrofil ugrassvegetasjon. I kraftgaten sentralt i biotopen er det mye kanadagullris og en svær bestand av parkslirekne (ca 10X20 m og i spredning).

Del av helhetlig landskap: Dette er en liten rest av sumpskog, og det er svært få sumpskoger i det omgivende landskapet.

Verdivurdering: Biotopen er relativt velutviklet og har høy vannstand. Den er imidlertid liten og sterkt påvirket av kraftgate, fremmede arter m.m. Vurderes dermed som lokalt viktig (C-verdi).

Skjøtsel og hensyn: All hogst og opplegging av hogstavfall bør unngås. De fremmede artene bør bekjempes, spesielt parkslirekne, kanadagullris og hvitkornell som har relativt store forekomster.

.....

703 Stensrubbekken I

Rik sump- og kildeskog – Varmekjær kildelausvog Verdi: B Areal : daa

Innledning: Lokaliteten er revidert av BioFokus ved Ulrika Jansson i forbindelse med kvalitetssikring av naturtypelokaliteter tidligere kartlagt som rik sumpskog. Dette som et ledd i oppfølging av faggrunnlag for handlingsplan for rikere sump- og kildeskog. Oppdragsgiver har vært Fylkesmannen i Hordaland. Dette er en revisjon av to tidligere registrerte naturtypelokaliteter (BN00063826 og BN00064260). Kunnskap fra tidligere kartlegging er videreført.

Beliggenhet og naturgrunnlag: Lokaliteten starter vest for Store Stensrud og følger en bekk sørover. I sør avgrenses den av en høyspent og i vest og øst av tørrere mark og vergskrenter. Berggrunnen er fattig øyegneis og løsmassedeckket er tunt.

Naturtyper, utforminger og vegetasjonstyper: Avgrensningen gjelder en rikere sump- og kildeskog med delnaturtypen varmekjær kildeskog. Lengst nord dominerer gråor (20-25 cm i brysthøydediameter) i tresjiktet, med innslag av gran (20-25 cm). Enkelte trær er 35-50 cm i brysthøydediameter. Bekken ligger delvis i kanten til Store Stensrud gård og er der delvis stensatt. I et mindre søkk i nordvest er det er kildefrøspring og her vokser bekkkarse, engsnelle, skavgras (stor forekomst), springfrø, mjørdurt, firblad, bekkeblom, vendelrot, hvitbladtistel, enghumleblom og skogburkne i feltsjiktet og fagermoser vokser i bunnsjiktet. Der bekken deler seg i to er det velutviklet gråorskog med flere svært fuktige sumparter som utgjør en bred sone omkring bekken. Mjørdurt dominerer dels som åpne enger. Stedvis dominant er også skogburkne og myrkongle. Ellers er notert bl.a langstarr, hundekveke, lyssiv, enghumleblom og i de fuktigste partiene skogsivaks. Andmat er vanlig i elva. Lenger sør går bekken og kildesumpskogen i et dypt bekkesøkk mellom bratt berg i vest og bratt skråning i øst. Her dominerer gran og svartor men her står også mye gråor og dessuten lind knyttet til tørre og lune steder nær bergvegg. Busksjikt blant annet med krossved og svartvier. I de våteste partiene langs bekken vokser myrkongle, elvesnelle og gulldusk. Bunken er her tuete med mange små vannsamlinger.

Artsmangfold: Store bestand skavgras i nord, ellers stor dekning av typiske sump- og kildearter.

Bruk, tilstand og påvirkning: Det går en kraftledningstrasé i sør og sumpskogen fortsetter egentlig ut her, men det er valgt å ikke inkludere hogget areal i avgrensningen.

Fremmede arter: Fremmede arter i kanten mot gården, men få i selve lokaliteten.

Del av helhetlig landskap: Som del av et åpent bekkedrag med flere verdifulle områder er lokaliteten verdifull, med restaureringspotensiale i de deler som ikke jevnlig må ryddes pga kraftledningen. Lokalitetene 703-711 utgjør et område med verdifull elvenatur som kan bli en viktig livsnerve i et område hvor det er planer om omfattende boligbyggingområde med verdifull elvenatur som kan bli en viktig livsnerve i et område hvor det er planer om omfattende boligbygging.

Verdivurdering: Lokaliteten dekkes til mer en 75 % av typiske sump- og kildearter. Den er relativt stor og henger naturlig sammen med en naturtype i vest (BN00063820). Stor småskala variasjon i sør med tuer, sokler og små vannsamlinger. Lokaliteten vurderes som viktig (B).

Skjøtsel og hensyn: De biologiske verdiene i skogen vil opprettholdes og utvikles best ved fri utvikling av skogen.

.....

804 Båndtjern sørvest

Rik sump- og kildeskog – Boreal kildeskog Verdi: B Areal : 4,9 daa

Innledning: Lokaliteten er befart og lagt inn i Naturbase i 2004 av Terje Blindheim (BioFokus) med mangelfull beskrivelse. Tidligere bevaringsskog fra 1992. Lokaliteten er sist kartlagt av Kim Abel (BioFokus) den 31.10.2013 i forbindelse med kvalitetssikring av rik sumpskog på oppdrag fra Miljødirektoratet.

Beliggenhet og naturgrunnlag: Lokaliteten ligger i Oslo kommune sør for og i tilknytning til Båndtjern på Vettakollen. Her er det et markert og lite dalføre som strekker seg sørvestover fra Båndtjern med et flatt og forsumpet parti i bunn. Dalføret drenerer ned i Båndtjern. Berggrunnen i området består av syenitt, men ligger i overgangssonen til områder med kalkstein. Lokaliteten er naturlig avgrenset nede i dalbunnen i og det er stort sett ung og tørrere skog i området rundt uten naturtypeverdi.

Naturtyper, utforminger og vegetasjonstyper: Naturtypen består av rik sump- og kildeskog, utforming boreal kildeskog i den sørvestlige halvdel, mens naturtypen mot nordøst er gammel sumpskog, utforming gammel oresumpskog. Tresjiktet er i nordøst dominert av ung og spinkel svartor, bjørk og gran. Det er enkelte innslag av grovere gran. Mot sørvest er det forholdsvis grov gran som dominerer med enkelte innslag av hegg, svartor, samt hassel i kantene. Det er lite død ved og gamle trær. Vegetasjonen er i sørvest dominert av rik sumpskog med arter som engsnelle, skogburkne, krypsoleie, bekkekar, mjørdurt, enghumleblom, sumphaukeskjegg og skogsivaks. I kanten forekommer haremat, myske, maiblom, gjøkesyre og blåbær. I nordøst er vegetasjonen stort sett fattig og torvmosedominert.

Artsmangfold: Det ble ikke registrert noen rødlistearter under befaringen i 2013, men befaringsstidspunktet var veldig sent på året slik at arts mangfoldet er dårlig fanget opp.

Bruk, tilstand og påvirkning: Det går en turveg gjennom lokaliteten nær vannet i nordøst.

Fremmede arter: Ingen registrert.

Verdivurdering: Lokaliteten scorer lavt på arts mangfold og habitatkvalitet, middels på spesielle naturtyper og habitatkvantitet, samt høyt på påvirkning. Totalt sett tilsvarer dette verdi vikrig (B-verdi) i henhold til faktaarket for rik sump- og kildeskog.

Skjøtsel og hensyn: Skogen bør få stå urørt for å ta vare på og utvikle kvalitetene knyttet til gamle trær og død ved. Det må ikke grøftes i området.

.....

1260 Sognsvann sør

Rik sump- og kildeskog - Rikere løvsumpskog Verdi: B Areal : 4,67 daa

Innledning: Lokaliteten er kartlagt av BioFokus ved Ulrika Jansson i forbindelse med kvalitetssikring av naturtypelokaliteter tidligere kartlagt som rik sumpskog. Dette som et ledd i oppfølging av faggrunnlag for handlingsplan for rikere sump- og kildeskog. Oppdragsgiver har vært Fylkesmannen i Hordaland. Dette er en revisjon av tidligere registrert naturtype (BN00064268), kartlagt i juni 2004 av Sigve Reiso og Terje Blindheim ved BioFokus. Kunnskap fra tidligere kartlegging er videreført.

Beliggenhet og naturgrunnlag: Lokaliteten ligger øst for vannet i søndre delen av Sognsvann. Bergarten er syenitt og løsmassedekket består av hav- og fjordavsetninger. Sumpskogen ligger i nær tilknytning til Sognsvann og avgrenses av fastmark i sør, vest og nord.

Naturtyper, utforminger og vegetasjonstyper: Lokaliteten er en rikere sump- og kildeskog med undernaturtyper rikere løvsumpskog. Den har høyt og stabilt grunnvannsstand (henger sammen med Sognsvann og våtmarker vest for vannet). Svartor dominerer tresjiktet, de fleste trærne er unge, men enkelte er ca. 25 cm i diameter og har sokler. Det er noe bjørk, gran og furu på tuer og spredt med vier i busksjiktet. I feltsjiktet er myrkongle sammen med bekkeblom dominerende, men også bukkeblad er vanlig. Det er spredt med andre karplanter som myrhatt, mjørdurt, melkerot, gråstarr og sennegrass innenfor avgrensningen. I bunnen er det store vannsamlinger og spredt med fagermoser.

Artsmangfold: Typisk sumpvegetasjon dominerer, men det ble ikke registrert sjeldne arter.

Bruk, tilstand og påvirkning: Skogen er ikke gammel og den er noe slitt i sør hvor det er en del ferdsler når biotopen tørker noe ut. Sokkeldannelse på en del trær, men ikke spesielt velutviklet. Sumpskogen er ikke grøftet.

Fremmede arter: Ingen registrerte.

Del av helhetlig landskap: Lokaliteten henger nesten sammen med innsjølokalitet BN00063983 og ligger i nær tilknytning til flere viktige sumpskoglokaliteter og frodige løvskog.

Verdivurdering: Skogen har utpreget sumpvegetasjon og inngår i sin helhet i den rødlistede naturtypen rikere myrkantmark i lavlandet (EN). Den er ikke grøftet og trærne har noe sokkeldannelse. Sumpskogen er liten, skogen er ung og det er lite død ved. Samlet vurderes lokaliteten som viktig (B).

Skjøtsel og hensyn: De biologiske verdiene vil reduseres av grøfing og/eller hogst.

.....

1382 Stensrudtjern I

Rik sump- og kildeskog - Rikere løvsumpskog Verdi: C Areal : daa

Innledning: Lokaliteten er revidert av BioFokus ved Ulrika Jansson i forbindelse med kvalitetssikring av naturtypelokaliteter tidligere kartlagt som rik sumpskog. Dette som et ledd i oppfølging av faggrunnlag for handlingsplan for rikere sump- og kildeskog. Oppdragsgiver har vært Fylkesmannen i Hordaland. Dette er en revisjon av tidligere registrert naturtype (BN00064013). Kunnskap fra tidligere kartlegging er videreført.

Beliggenhet og naturgrunnlag: Lokaliteten ligger nenenfor sørvestre delen av Stensrudtjern i søndre delen av Oslo kommune. Berggrunnen er øyegneis og løsmassene består av rike marine avsetninger.

Naturtyper, utforminger og vegetasjonstyper: Lokaliteten er kartlagt som rikere sump- og kildeskog med delnaturtypen rikere løvsumpskog, men kan heller beskrives som en skogdekket takrørsump. Bjørketrær, samt noe yngre osp, gran og furu vokser i sumpen, som trolig tidligere var åpent område. Ytterst mot tjernet er det en stripe med vierkratt. Myrhatt, skogsnelle, ormetelg og skogburkne fins i feltsjikt og pors og trollhegg i busksjiktet. I bunnsjiktet dominerer spriketorvmose.

Artsmangfold: I et mindre vierkratt ved badplassen, utenfor lokaliteten, er det satt ut rankstarr (VU).

Bruk, tilstand og påvirkning: En stor del av tidligere avgrenset areal er tatt ut av figuren på grunn a hogst og oppfylling til badplass. Arealet har trolig vært brukt til slått og/eller beite tidligere. Spor av dette er blant annet funn av hanekam.

Del av helhetlig landskap: Det er avgrenset flere naturtypelokaliteter i området rundt Stensrudtjern og lokaliteten inngår derfor i et nettverk av naturtypelokaliteter

Verdivurdering: Lokaliteten er 6,7 daa, men kun ca. halve arealet dekkes av typiske rike sump- og kildearter. Lokaliteten er trolig en gjengrodd kulturmark, men fordi gjengroingen har gått langt vurderes den i steden som en lokalt viktig sumpskog (C).

Skjøtsel og hensyn: Del av smal, men rik strandsone omkring mindre påvirkete deler av Stensrudtjern, som bør bevares ved evt. utbygging. Lokaliteten kan vurderes restaurert til kulturlandskap.

1385 Stensrudtjern IV

Rik sump- og kildeskog – Viersump i lavlandet Verdi: C Areal: daa

Innledning: Lokaliteten er revidert av BioFokus ved Ulrika Jansson i forbindelse med kvalitetssikring av naturtyperlokaliteter tidligere kartlagt som rik sumpskog. Dette som et ledd i oppfølging av faggrunnlag for handlingsplan for rikere sump- og kildeskog. Oppdragsgiver har vært Fylkesmannen i Hordaland. Dette er en revisjon av tidligere registrert naturtype (BN00063836). Kunnskap fra tidligere kartlegging er videreført.

Beliggenhet og naturgrunnlag: Lokaliteten ligger innenfor sørøstre delen av Stensrudtjern i søndre delen av Oslo kommune. Berggrunnen er øyegneis og løsmassene består av rike marine avsetninger.

Naturtyper, utforminger og vegetasjonstyper: Lokaliteten er kartlagt som rikere sump- og kildeskog med delnaturtypene viersump i lavlandet som et belte nærmest Stensrudtjern og løvdominert sumpskog i en sone innenfor. En liten bekk munner i Stensrudtjern innenfor avgrensningen. Nærmest vannet dominerer vierkratt og hegg, lengre inn står grove lavlandsbjørker, grov selje og noe gråor. I feltsjiktet fins arter som mjørdurt, myrkonkgle, klourt, gulldusk, skogrørkvein, elvesnelle, myrfiol, myrsnelle, skogsivaks, bekkeblom, sprinfrø og myrhatt. Det er også åpne arealer dominert av bringebær. Palmemose ble registrert i bunnsjikt.

Artsmangfold: Potensial for seljeppe på stammer av gråselje.

Bruk, tilstand og påvirkning: Området er trolig i sein gjengroingsfase etter opphørt slått eller beite.

Del av helhetlig landskap: Lokaliteten er del av smal, men rik strandsone omkring de mindre påvirkete delene av Stensrudtjern.

Verdivurdering: Lokaliteten er 3 daa. Storparten av arealet dekkes av typiske sump- eller våtengarter. Lokaliteten er trolig en gjengrodd kulturmark, men fordi gjengroingen har gått langt vurderes den i stedet som en lokalt viktig sumpskog (C).

Skjøtsel og hensyn: Lokaliteten bør bevares ved evt. utbygging. Lokaliteten kan vurderes restaurert til kulturlandskap.

1394 Søndre Ås gård syd

Rik sump- og kildeskog – Viersump i lavlandet Verdi: B Areal: daa

Innledning: Lokaliteten ble opprinnelig kartlagt av Siste Sjanse ved Terje Blindheim i 2002. I forbindelse med oppfølging av handlingsplan for rik sumpskog er lokaliteten i 2013 besøkt av BioFokus ved Anders Thylén, og beskrivelse og avgrensning er oppdatert.

Beliggenhet og naturgrunnlag: Området ligger inntil kulturlandskapet ved Søndre Ås gård, sørøst i Oslo kommune. Det grenser til skog med antatt lavere naturverdi i øst og mot kulturlandskap i vest. En bekk renner gjennom østre del av området, og her er noe løvskog på til dels fuktig lågurtmark inkludert.

Naturtyper, utforminger og vegetasjonstyper: Naturtype er rik sump- og kildeskog av undertype rik viersump i lavlandet. Rikt og frodig gråseljekratt er dominerende vegetasjonstype, og området har høy grunnvannsstand. Meget sjelden vegetasjonstype i Osloområdet og er derfor verdifullt. Mot øst igår også noe bjørkedominert lågurtmark langs bekken (rik boreal løvskog). Dette er trolig på tidligere kulturmark. En del av vierkrattene er relativt gamle og det er noe død ved.

Artsmangfold: Det er rik sumpflora med bl. a. langstarr, vasshøymol, slyngsøtevier, flaskestarr, skogsivaks, elvesnelle, myrkonkgle, fredløs, springfrø, bekkeblom, mannasøtgras, klourt, mjørdurt og hanekam.

Bruk, tilstand og påvirkning: Det går en tursti inntil bekken øst i området. Området har nok vært grøftet tidligere, og i hvert fall deler av sumpskogen er trolig kommet opp på tidligere kulturmark (rester av eldre gjerder finnes i området).

Fremmede arter: Det ble ikke sett fremmede arter ved befaring, men iht. Artskart finnes et eldre funn av høstberberis fra området.

Del av helhetlig landskap: Lokaliteten henger mot sør sammen med tilsvarende lokalitet på Oppegårdssiden (BN00027989), og sammen utgjør de et større område med sumpskog og åpen sump. Interessant område for spurvefugl.

Verdivurdering: Området består av en meget sjelden vegetasjonstype i Osloområdet og er derfor verdifullt. Iht. faktaark for naturtypen så scorer området middels på tilstand, arts mangfold og påvirkning og høyt på størrelse. Sammen tilsier dette verdi som viktig (B-verdi).

Skjøtsel og hensyn: Fri utvikling ivaretar og videreutvikler de biologiske kvalitetene på best måte.

1396 Søndre Ås gård IV

Rik sump- og kildeskog – Viersump i lavlandet Verdi: C Areal: daa

Innledning: Lokaliteten ble opprinnelig kartlagt av Siste Sjanse ved Terje Blindheim i 2002. I forbindelse med oppfølging av handlingsplan for rik sumpskog er lokaliteten i 2013 besøkt av BioFokus ved Anders Thylén, og beskrivelse og avgrensning er oppdatert.

Beliggenhet og naturgrunnlag: Området ligger i nordre del av kulturlandskapet ved Søndre Ås gård, nært inntil bebyggelsen på Åsbråten, sørøst i Oslo kommune.

Naturtyper, utforminger og vegetasjonstyper: Dette er en bjørk-viersumpskog i enden av beitemark, kartlagt som rik sump- og kildeskog av undertype viersump i lavlandet. Liten og glissen, men meget frodig skog, rik på vanntilknyttede sumpplanter. Det er til dels høy vannstand. Området har et glissent øvre tresjikt av bjørk, gråor og selje. I et lavere sjikt finnes kratt av gråselje.

Artsmangfold: området har en relativt rik flora av riksumparter, slik som mjørdurt, enghumleblom, elvesnelle, flikbrønslø, bekkeblom, sennegras, slyngsøtvier og vasspepper.

Bruk, tilstand og påvirkning: Området er inngjerdet som del av hestebeite. Det er trolig at området er grodd igjen etter å tidligere ha vært mer åpent beite. En turvei går inntil lokaliteten.

Fremmede arter:

Del av helhetlig landskap: Viktig del av frodig kulturlandskap rundt Søndre Ås gård. Større områder med rik viersump finnes også i søndre del av kulturlandskapet.

Verdivurdering: Liten, men relativt rik sump i grenseland mellom skog og kulturmark. Vurderes som lokalit viktig (C-verdi).

Skjøtsel og hensyn: Fri utvikling ivaretar og videreutvikler de biologiske kvalitetene på best måte. Gjerdet kunne evt ha vært flyttet for å ekskludere området fra beitet.

1415 Sogsvannsbekken I

Rik sump- og kildeskog – Varmekjær kildelauvskog Verdi: B Areal : 10,25 daa

Innledning: Lokaliteten er kartlagt av BioFokus ved Ulrika Jansson i forbindelse med kvalitetssikring av naturtypelokaliteter tidligere kartlagt som rik sumpskog. Dette som et ledd i oppfølging av faggrunnlag for handlingsplan for rikere sump- og kildeskog. Oppdragsgiver har vært Fylkesmannen i Hordaland. Dette er en revisjon av tidligere registrert naturtype (BN00064117). Kunnskap fra tidligere kartlegging (Terje Blindheim, BioFokus) er videreført.

Beliggenhet og naturgrunnlag: Skogen ligger rett nord for Oslo langsetter utløpsbekken sør for Sogsvann. Berggrunnen er monzodioritt og løsmassedekket består av randmorene evt. med et tynt dekke med hav- og fjordavsetninger. Lokaliteten grenser til BN00063651 i vest og til BN00063965 i sør (denne har fått endret avgrensning i nord). I nord og øst grenser sumpskogen til opparbeidete areal ved badplass (plen, steinsetting, turveier).

Naturtyper, utforminger og vegetasjonstyper: Skogen er kartlagt som rikere sump- og kildeskog med utformingen varmekjær kildeskog. Vegetasjonen har noe kildepreg og det er sannsynlig at det er i grensesoner mellom morene og leiravsetninger som vann presses frem. Skogen er flersjiktet, forholdsvis småvokst og domineres i tresjiktet av bjørk, svartor, gråor og gran. Det er innslag av ask, særlig i busksjiktet. I busksjiktet vokser også trollhegg, hegg og noe gråselje. I feltsjiktet fins hvitbladtistel, myrhatt, skogburkne, hvitveis, bekkeblom, grøftesoleie, bekkekarse, mjørdurt, bekkeveronika, vendelrot, sumphaukeskjegg, gulldusk, fredløs, myrkongle, skogsiv, vassrørkvein, takrør, elvesnelle, skogsivaks.

Artsmangfold: Ask (NT) var eneste rødlistearter som ble funnet. Kilde- og bekkearter arter som bekkekarse og bekkeveronika finnes i feltsjiktet.

Bruk, tilstand og påvirkning: Skogen er påvirket av steinsetting av bekken i nordøst og delvis drenert på grunn av det har foregått gravning i forbindelse med opparbeidelse av friluftsareal. Bekken er kanalisert her. Flere trær med godt utviklete rotsokler stod ved befaringen på tørr mark, noe som tilsier drenering. Det er foretatt noe hogst i skogen.

Fremmede arter: Det ble ikke notert fremmede arter i lokaliteten.

Del av helhetlig landskap: Lokaliteten henger sammen med to andre naturtypelokaliteter og ligger nær flere andre. Den er en viktig del av et nettverk av lokaliteter med naturverdier i området.

Verdivurdering: Lokaliteten har et feltsjikt som er typisk for rike kildeskoger og storparten av området er rødlistet innenfor varmekjær kildeløvsskog som sårbar. Det er få funn av rødlistearter. Lokaliteten er relativ stor (10 daa), men området er en del påvirket av inngrep i nordøst (deler av tidligere avgrensning er ødelagt) og nå avgrenset lokalitet er påvirket av drenering. Det er også foretatt hogst i lokaliteten. Lokaliteten er vurdert som en svak B-verdi og ytterligere ødeleggelse vil redusere verdien til C.

Skjøtsel og hensyn: Ytterligere drenering i eller i tilknytning til lokaliteten vil forringe de biologiske verdiene. Hogst er også negativt for artene som er avhengig av høy og jevn luftfuktighet.

1432 Sprengtjern

Rik sump- og kildeskog – Rikere gransumpskog Verdi: B Areal : daa

Innledning: Lokaliteten er revidert av BioFokus ved Ulrika Jansson i forbindelse med kvalitetssikring av naturtypelokaliteter tidligere kartlagt som rik sumpskog. Dette som et ledd i oppfølging av faggrunnlag for handlingsplan for rikere sump- og kildeskog. Oppdragsgiver har vært Fylkesmannen i Hordaland. Dette er en revisjon av tidligere registrert naturtype (BN00064017). Kunnskap fra tidligere kartlegging er videreført.

Beliggenhet og naturgrunnlag: Sprengtjern ligger øst for Stensrudtjern og nord for Enebakkveien i søndre del av Oslo kommune. Berggrunnen er øyegneis og løsmassedekket består av tynne marine avsetninger

Naturtyper, utforminger og vegetasjonstyper: Lokaliteten er kartlagt som en forvaltningsenhet av naturtyper som henger naturlig sammen, nemlig rikere sump- og kildeskog med delnaturtypen gransumpskog og naturlig fisketomme innsjøer og tjern med delnaturtypen lite myrtjern og myrpytt. Runt Sprengtjern er det myr og sumpvegetasjon som delvis er tresatt. Tresjiktet i myrkanten er gran- og bjørkedominert, med innslag av selje og vier. Nærmest Enebakkveier står også gråor. Lokaliteten har stedvis rik sumpskogsflora, særlig ved bekkeinnløpet i nord og i sørøst. Myrflaten rundt tjernet er torvmosedominert. Her vokser både fattig- og inermidiærmyrarter som molte, tranebær, blokkebær, bukkeblad, flaskestarr og dystarr og arter som trives i litt rikere myr og sumpskog som gulldusk og elvesnelle. I bekkeinnløpet i nord vokser myrkongle, vendelrot, myskegras, åkermynte, skogsivaks, skogsnelle, gulldusk, melkerot og broddtelg.

Artsmangfold: Den hensynskrevende arten rankstarr/stautstarr har etablert seg på 2 lokaliteter etter utsetting (Wesenberg mfl. 2001). Interessante observasjoner av ferskvannssnegl i vannet (KMO).

Bruk, tilstand og påvirkning: Det er ikke gammelskog i lokaliteten og den har vært påvirket av hogst. Lokaliteten ligger nært opp til veien i sør og påvirket trolig av eksos/forensinger.

Del av helhetlig landskap: Lokaliteten utgjør av en naturlig enhet med gradient fra åpen vann, til myr og vider til sumpskog.

Verdivurdering: Tjernet er trolig uten fisk og har potensial for øyestikkere og endel andre (større) insekter knyttet til vann. Sumpskogen har stor dekning av typiske sump-arter og rødlistede mnaturtyper. Arten rabnkstarr ble tidligere satt ut og tros ha etablert seg i lokaliteten. Sammler vurderes lokaliteten som viktig.

Skjøtsel og hensyn: Hensyn i tjernet omfatter å unngå å sette ut fisk. I skogen og på myren vil det viktigste hensynet være å unng drenering/græftong.

1435 Grønliåsen III

Gammel sumpskog – Gammel oresumpskog Verdi: C Areal : 11,94 daa

Innledning: Lokaliteten ble opprinnelig kartlagt av Siste Sjanse ved Terje Blindheim i 2002. I forbindelse med oppfølging av handlingsplan for rik sumpskog er lokaliteten i 2013 besøkt av BioFokus ved Anders Thylén, og beskrivelse og avgrensning er oppdatert.

Beliggenhet og naturgrunnlag: Området ligger på østsiden av Grønliåsen, i skogen vest for idrettsplassen på Bjørndal, sør i Oslo kommune nær kommunegrensa mot Oppegård. Den ligger i en nord-sørgående smal forsenkning.

Naturtyper, utforminger og vegetasjonstyper: Området består av fattig sumpskog med høy grunnvannsstand og stor dominans av torvmoser. Skogen er ung og domineres av bjørk og svartor, samt noe furu, gran, trollhegg og ørevier. Helt i sør er skogen grandominert. I feltsjiktet vokser stjernestarr, gråstarr, seterstarr, flaskestarr, slåttestarr, myrflol, tepperot, myrhatt og blåbær. I

kanten mot nord finnes enkelte lågurtarter som korsved og teiebær i ellers blåbærdominert skog. Gran opp mot 40 cm i diameter og svartor opp mot 25 cm forekommer i kant mot fastmark i nord, men i selve sumpskogen er trærne spinklere.

Artsmangfold: I sør finnes en liten pytt med myrkongle, men det er ellers ikke registrert spesielt interessante arter.

Bruk, tilstand og påvirkning: Skogen er ikke grøftet. En del svartor ser ut å komme fra eldre stubber, så skogen er trolig hogd her tidligere.

Fremmede arter: Det er ikke registrert fremmede arter i området.

Del av helhetlig landskap: Dette er en av meget få sumpskoger i skoglandskapet på og rundt Grønliåsen.

Verdivurdering: Dette er en sjelden naturtype i landskapet og er derfor plukket ut som naturtypelokalitet. Skogen er fattig og ung uten gammelskogskvaliteter, men hydrologien er intakt. Vurderes som lokalitet viktig (C-verdi).

Skjøtsel og hensyn: Fri utvikling ivaretar og videreutvikler de biologiske kvalitetene på best måte.

.....

1436 Grønliåsen V

Rik blandingskog i lavlandet – Borenemoral blandingskog Verdi: B Areal: daa

Innledning: Lokaliteten ble i 2005 sammenslått av to lokaliteter (1436 og 37) samt tre MiS-biotoper. I forbindelse med oppfølging av handlingsplan for rik sumpskog er lokaliteten i 2013 besøkt av BioFokus ved Anders Thylén, og beskrivelse og avgrensning er oppdatert.

Beliggenhet og naturgrunnlag: Lokaliteten ligger på østsiden av Kongeveien (turvei) mellom Prinsdal stall og Tårnåsen, sørøst i Oslo kommune. Den grenser mot kulturmark i nordvest, kantskog mot turvei og bebyggelse i vest, samt forøvrig mot yngre eller fattigere skog med antatt lavere naturverdi. Lokaliteten består av et stort og forholdsvis flatt område på relativt rik grunn. En bekk snur seg gjennom området og kan på enkelte steder i perioder flømme utover.

Naturtyper, utforminger og vegetasjonstyper: Området er variert om med forskjellige skogtyper. Det meste kan føres til rik lavlandsblandingskog, dominert av gran men med stort innslag av både boreale og edle løvtrær. Det rike delene omfatter lågurtmark og langs bekken noe høystaudemark. I kantene mot øst og vest overgår skogen i fattigere småbregne- og blåbærvegetasjon. Løvskog finnes dels som suksesjonskog (ospoholt og bjørkeholt) i kantene av gjengroende kulturmark i nord, og dels som oreskog med svartor, gråor og ask langs bekken (inkludert et lite parti i nordvest med flompåvirkning). Kun mindre partier kan defineres som sumpskog (grandominert sumpskog mot nordøst). På lågurtmark i sørvest er det relativt stort innslag av hassel. Skogen er stedvis ung, men i eldre partier er det noe flersjiktet og noe død ved.

Artsmangfold: Feltsjiktet er stedvis meget frodig, med bl.a blåveis, tannrot og trollbær på lågurtmark, og strutseving, springrø, maigull og trollurt på høystaudemark og overrislet mark. Av vedlevende sopp er bl.a. beversagsopp tidligere funnet på bjørkelåg i området.

Bruk, tilstand og påvirkning: Området er delt i to av høyspent og er noe preget av grøfting. Muligens kan større arealer ha vært sumpskog før det ble grøftet.

Fremmede arter: Det er ikke registrert fremmede arter i området.

Del av helhetlig landskap: Et stort område med moasikk av åpen mark og rik skog med stort løvinnslag innebærer at området kan være viktig for vilt. Kattugle har tilhold i området. Lokaliteten utgjør også en del av Grønliåsen som helhet, med stort areal eldre skog, og innslag av kulturmark i vestkanten.

Verdivurdering: Stort og relativt rikt og variert skogområde med innslag av fuktige skogtyper. Skogen er middels gammel og foreløpig med noe svakt utviklede gammelskogselementer. vurderes som viktig (B-verdi).

Skjøtsel og hensyn: Grøfter bør tettes. Forøvrig vil fri utvikling ivareta og videreutvikle de biologiske kvalitetene på best måte. Tilgrensende rester av kulturmark kan gjerne forvaltes og skjøttes som kulturmark.

.....

1449 Ankerveien

Rik sump- og kildeskog – Rikere løvsumpskog Verdi: B Areal: 2,79 daa

Innledning: Lokaliteten er kartlagt av BioFokus ved Ulrika Jansson i forbindelse med kvalitetssikring av naturtypelokaliteter tidligere kartlagt som rik sumpskog. Dette som et ledd i oppfølging av faggrunnlag for handlingsplan for rikere sump- og kildeskog. Oppdragsgiver har vært Fylkesmannen i Hordaland. Dette er en revisjon av tidligere registrert naturtype (BN00064096), kartlagt i juni 2004 av Terje Blindheim. Kunnskap fra tidligere kartlegging er videreført.

Beliggenhet og naturgrunnlag: Sumpskogen ligger rett sør for Ankerveien sørvest for Sognsvann. Berggrunnen består av skifer og kalksten og løsmassedekket er tynt. Lokaliteten avgrenses naturlig av fastmark rundt.

Naturtyper, utforminger og vegetasjonstyper: Skogen er kartlagt som rikere sump- og kildeskog med undernaturtypen rikere løvsumpskog. Svartor, bjørk og gran dominerer tresjiktet, med innslag av furu. En del trær har sokkelbygning mellom en halv og en meter høye. I feltsjiktet vokser er gulstarr, mjørdurt, sennegrass, myrhatt, kornstarr, langstarr, bekkeblom, mannasøtgras, bukkeblad, hvitmaure og sumphaukeskjegg. På tuer og ved stammebasis vokser blåbær, hengeving, maiblom og hvitveis. I bunnsjiktet er det store vegetasjonfrie areal, men her vokser også torvmoser.

Artsmangfold: Typisk sumpvegetasjon, men ingen funn av sjeldne arter ved befarings.

Bruk, tilstand og påvirkning: Skogen er ugrøftet, den er godt sjiktet, men ikke særlig gammel. Grunnvannsstanden er høy og flere trær har høye sokler. Det er hogd både sør og vest for biotopen.

Fremmede arter: Det ble ikke registrert fremmede arter i biotopen.

Del av helhetlig landskap: Det finnes mange små sumpskoger i området og disse bør sees i sammenheng.

Verdivurdering: Naturtypen er rødlistet innenfor rikere myrkantmark i lavlandet (EN). Sumpskogen er ikke grøftet eller påvirket av annen type drenering. Det er stor spredning i tresjiktet og variert treslags sammensetning. Lokaliteten er liten, men det fins flere små tilsvarende sumpskoger i området. Samlet vurderes lokaliteten å være viktig (B).

Skjøtsel og hensyn: Drenering i eller i nærheten av lokaliteten vil redusere de biologiske verdiene. Det samme gjelder hogst.

.....

1789 Sandåsmyra

Rik sump- og kildeskog – Rikere gransumpskog Verdi: B Areal: 15,22 daa

Innledning: Lokaliteten er kartlagt av BioFokus ved Ulrika Jansson i forbindelse med kvalitetssikring av naturtypelokaliteter tidligere kartlagt som rik sumpskog. Dette som et ledd i oppfølging av faggrunnlag for handlingsplan for rikere sump- og kildeskog.

Oppdragsgiver har vært Fylkesmannen i Hordaland. Dette er en revisjon av tidligere registrert naturtype (BN00064608), kartlagt av BioFokus ved Terje Blindheim i august 2004. Kunnskap fra tidligere kartlegging er videreført.

Beliggenhet og naturgrunnlag: Lokaliteten ligger øst for parkeringsplassen ved Sognsvann i Oslo. Bergrunnen er skifer og kalksten og løsmassedecket består av et tynt lag med hav- og fjordavsetninger. Lokaliteten ligger i en forsenkning og avgrenses av fastmark i nord, øst og sør. I vest er det en overgang mot myr.

Naturtyper, utforminger og vegetasjonstyper: Lokaliteten er kartlagt som rikere sump- og kildeskog med undernaturtypen rikere gransumpskog. Det er en del høgstaudegranskog og skogbevakst rikmyr innenfor avgrensningen. Flere steder er det mer myrpreg enn skogpreg i bunnavvegetasjonen. I vest er det en jevn overgang til mer fattig myrfuruskog eller furuskog av røsslyng/blokkebærtype. Vegetasjonen må betegnes som rik sumpskog og høgstaudeskog, samt rikmyr i øst. I tresjiktet dominerer gran. En del krossved i busksjikt. I feltsjiktet fins teiebær, gulstarr, bekkeveronika, sumphaukeskjegg, mjørdurt, krossved, bekkeveronika, bekkeblom, grøftsoleie, enghumleblom, engsnelle, hvitveis, skogsivaks, breiull og sløke. Mye torvmoser i bunnsjikt i deler av lokaliteten, men fagermoser i rikeste partier.

Artsmangfold: Typisk sumpvegetasjon, men ingen sjeldne arter ble funnet.

Bruk, tilstand og påvirkning: Tidligere rikmyr som er grøftet ut for lang tid tilbake og som nå fremstår helt som skog. Stedvis noe uttørret, men grøftene er i ferd med å lukke seg og naturlig vannstand i ferd med å gjenopprettes. Spor av noe hogst. Det går stier gjennom lokaliteten.

Fremmede arter: Det ble ikke registrert fremmede arter i biotopen.

Verdivurdering: Storparten av biotopen kan klassifiseres som den rødlistede naturtypen rikere myrkanthøgskog i lavlandet (EN). Det er mange typiske sumparter repressert, men ingen rødlistearter ble funnet. Skogen er relativt ung og biotopen er preget av grøfting. Den vurderes som viktig (B).

Skjøtsel og hensyn: Det beste for naturverdiene vil være å legge igjen grøfter for å gjenopprette naturlig vannstand i biotopen.

Hogst vil forringe de biologiske verdiene. Trær som faller naturlig bør få ligge, men kan gjennomskjæres dersom de detter over en av mange stier i området.

.....

1806 Båntjern Ø

Rik sump- og kildeskog – Varmekjær kildelausvog Verdi: B Areal : 2,86 daa

Innledning: Lokaliteten er kartlagt av BioFokus ved Ulrika Jansson i forbindelse med kvalitetssikring av naturtypelokaliteter tidligere kartlagt som rik sumpskog. Dette som et ledd i oppfølging av faggrunnlag for handlingsplan for rikere sump- og kildeskog. Oppdragsgiver har vært Fylkesmannen i Hordaland. Dette er en revisjon av tidligere registrert naturtype (BN00064454), kartlagt av BioFokus ved Terje Blindheim i august 2004. Kunnskap fra tidligere kartlegging er videreført.

Beliggenhet og naturgrunnlag: Sumpskogen ligger øst for Båntjern, ved Vettakollen i Oslo. Bergarten er skifer og kalkstein og det er kun et tynt løsmassedecke over berget. Lokaliteten ligger i et smalt søkk i sørhellende terreng og avgrenses mot fastmark i øst og nord. Avgrensningen er mer gradvis i sør og nord.

Naturtyper, utforminger og vegetasjonstyper: Skogen er kartlagt som rikere sump- og kildeskog med undernaturtypen varmekjær kildeskog. Det er et mindre søkk med svartor- og grandominert kildeskog som strekker seg på begge sider av hovedsti ved Båntjern. Det står også bjørk, furu og gråor spredt i tresjiktet og hegg, krossved og rogn i busksjiktet. Floraen er artsrik med skavgras, mjørdurt, sumphaukeskjegg, engsnelle, firblad, vendelrot, hestehov, sumpkarse, hvitveis, bekkeblom, skogørkvein, enghumleblom, bekkeveronika, sumpmaure, gulstarr, bleikstarr, kornstarr, langstarr og kranskonvall. Fagermoser i bunnsjiktet.

Artsmangfold: Typisk kildepreget vegetasjon med skavgras, hestehov og engsnelle som viktige arter. Ingen rødlistearter ble registrert.

Bruk, tilstand og påvirkning: En sti krysser over lokaliteten ungefær midt på. Skogen er ikke grøftet. Skogen er flersjiktet, men er ikke gammel og har lite død ved. Det er sokler på flere svartor.

Fremmede arter: Det ble ikke registrert fremmede arter i lokaliteten.

Del av helhetlig landskap: Det er avgrenset flere naturtypelokaliteter i området og disse bør sees i sammenheng.

Verdivurdering: Rik kildeskog er rødlistet som enten varmekjær kildeløyskog eller grankildeskog (begge VU). Lokaliteten ligger i grensesonen mellom disse typer. Vegetasjonen er både kalkrik, kildepreget og artsrik. Lokaliteten er liten (ca. 3 daa). Den er lite påvirket (ingen fremmede arter og ikke grøftet). Den vurderes som viktig (B), men kan utvikles til en svært viktig lokalitet når skogen blir eldre.

Skjøtsel og hensyn: De biologiske verdiene er avhengig av høy vannstand og grøfting eller drenering ved forbedring av stinettet vil være negativt. Hogst vil også virke negativt på naturverdiene.

.....

1807 Båntjern S

Rik sump- og kildeskog – Varmekjær kildelausvog Verdi: C Areal : 1,49 daa

Innledning: Lokaliteten er kartlagt av BioFokus ved Ulrika Jansson i forbindelse med kvalitetssikring av naturtypelokaliteter tidligere kartlagt som rik sumpskog. Dette som et ledd i oppfølging av faggrunnlag for handlingsplan for rikere sump- og kildeskog. Oppdragsgiver har vært Fylkesmannen i Hordaland. Dette er en revisjon av tidligere registrert naturtype (BN00064455), kartlagt av Terje Blindheim i august 2004. Kunnskap fra tidligere kartlegging er videreført.

Beliggenhet og naturgrunnlag: Lokaliteten ligger sør for Båntjern ved Vettakollen i Oslo. Bergrunnen er skifer og kalksten og løsmassedecket er tynt. Lokaliteten avgrenses av en sti i nord og av tørrere skog i vest og øst. I sør overgår lokaliteten mer gradvis i fastmarkskog med en bekk gjennom.

Naturtyper, utforminger og vegetasjonstyper: Skogen er kartlagt som rikere sump- og kildeskog med undernaturtypen varmekjær kildeskog. Den utgjøres av en hellende kildepreget skog sør for stien som går forbi Båntjern. Skogen domineres av svartor, gran og furu, med innslag av ask, bjørk, rogn, selje, hassel. Mjørdurt, sumphaukeskjegg og andre sump- og kildearter er vanlige i feltsjiktet.

Artsmangfold: Ask (NT) er eneste registrerte rødlistearter.

Bruk, tilstand og påvirkning: Skogen er ikke grøftet og har stedvis svært høy vannstand. Skogen er flersjiktet med god spredning, men den er tidligere gjennomhogd og er uten dødvedelementer.

Fremmede arter: Det ble ikke registrert fremmede arter i lokaliteten.

Del av helhetlig landskap: Det er avgrenset flere naturtypelokaliteter i området og disse bør sees i sammenheng.

Verdivurdering: Rik kildeskog er rødlistet som enten varmekjær kildeløvsog eller grankildeskog (begge VU). Lokaliteten ligger i grensesonen mellom disse typer. Vegetasjonen er både kalkrik og kildepreget. Lokaliteten er liten (mindre enn 2 daa). Den er lite påvirket (ingen fremmede arter og ikke grøftet). Den vurderes som lokalt viktig (C), men kan utvikles til en viktig lokalitet når skogen blir eldre.

Skjøtsel og hensyn: De biologiske verdiene vil bli redusert dersom skogen grøftes eller hogges.

1808 Båntjern-Stjerneveien

Rik sump- og kildeskog – Varmekjær kildelauvsog Verdi: A Areal : 6,7 daa

Innledning: Lokaliteten er kartlagt av BioFokus ved Ulrika Jansson i forbindelse med kvalitetssikring av naturtypelokaliteter tidligere kartlagt som rik sumpskog. Dette som et ledd i oppfølging av faggrunnlag for handlingsplan for rikere sump- og kildeskog. Oppdragsgiver har vært Fylkesmannen i Hordaland. Dette er en revisjon av tidligere registrert naturtype (BN00064459), kartlagt av BioFokus ved Terje Blindheim i august 2004. Kunnskap fra tidligere kartlegging er videreført.

Beliggenhet og naturgrunnlag: Lokaliteten ligger sørvest for Båntjern, nord for Stjerneveien ved Vettekollen i Oslo. Berggrunnen er skifer og kalkstein og løsmassedekket er tynt. Lokaliteten avgrenses i sør og øst av et boligområde og i nord og vest av fastmarksskog.

Naturtyper, utforminger og vegetasjonstyper: Skogen er kartlagt som rikere sump- og kildeskog med undernaturtypen varmekjær kildeskog (til tross for grandominans). Svartor er vanlig i tresjiktet og bjørk og hegg står mer spredt. I stikanten og på sokler vokser hassel og furu. Sumphaukeskjegg og slakkstarr dominerer stedvis vegetasjonen. Det er også forekomster av skavgras, engsnelle, skogburkne, bekkeblom, mjørdurt, enghumleblom, bekkeveronika, sumpmaure og skogsivaks. På tuer, sokler og i utkanten av lokaliteten vokser hengeving, blåbær, firblad, kranskonvall og hvitveis. Fagermoser er vanlige i bunnen.

Artsmangfold: Mange typiske kalk- og kildearter, men ikke funn av rødlistearter.

Bruk, tilstand og påvirkning: Høyt grunnvannsspeil og ikke grøftet.

Fremmede arter: Alaska- eller sibirkornell (SE eller HI) er på vei inn i lokaliteten. Også skvallerkål, svaleurt og akeleie nærmest boligområdet.

Del av helhetlig landskap: Det er avgrenset flere naturtypelokaliteter i området og disse bør sees i sammenheng.

Verdivurdering: Svært rik og kildepreget vegetasjon med store forekomster av slakkstarr og en del skavgras. Lokaliteten er rødlistet som grankildeskog (VU). Høyt grunnvannsspeil og ikke grøftet. Lokaliteten er over 5 daa. Det er generelt lite død ved, men en del sokkeldannelse. Lokaliteten vurderes som svært viktig (A), men verdiene kan reduseres til B hvis det blir stor innspredning av fremmede arter fra boligfeltet eller at nye stier og andre tiltak drenerer kildeskogen.

Skjøtsel og hensyn: Fjerning av fremmede arter som korneller vil sikre verdiene bedre i området. Dumping av hageavfall i eller i nærheten av kildeskogen vil gi stor risiko for innspredning av fremmede arter, noe som vil være svært negativt for naturverdiene. Stier gjennom området eller graving i nærheten kan risikere drenering av kildeskogen, noe som vil telle svært negativt for de biologiske verdiene. Også hogst er negativt for naturtypen.

1812 Melkeveien N

Rik edellauvsog – Or-askeskog Verdi: C Areal : 4,97 daa

Innledning: Lokaliteten er kartlagt av BioFokus ved Ulrika Jansson i forbindelse med kvalitetssikring av naturtypelokaliteter tidligere kartlagt som rik sumpskog. Dette som et ledd i oppfølging av faggrunnlag for handlingsplan for rikere sump- og kildeskog. Oppdragsgiver har vært Fylkesmannen i Hordaland. Dette er en revisjon av tidligere registrert naturtype (BN00064598), kartlagt av Terje Blindheim i august 2004. Kunnskap fra tidligere kartlegging er videreført.

Beliggenhet og naturgrunnlag: Skogen ligger rett nord for Melkeveien, ved Vettakollen i Oslo. Bergarten er skifer og kalksten og det er et tynt løsmassedekke. Skogen ligger i en forsenkning og avgrenses i nord, vest og øst av tørrere skog og i sør av et boligfelt.

Naturtyper, utforminger og vegetasjonstyper: Skogen er kartlagt som rik edelløvsog med undernaturtypen or-askeskog på grunnlag av den har høy dekning av høystaudearter, men liten dekning av typiske sump- og kildearter. Skogen har trolig vært våtere tidligere og ville da best vært beskrevet som varmekjær kildeskog. Den har variert treslagsblanding, men er nesten helt løvdominert. Vanligste treslag er svartor og ask, men her står også hegg, gran og noe selje og korsved. Det står hassel i utkanten av lokaliteten. I feltsjiktet vokser hengeving, hvitveis, firblad og kranskonvall. I nordkant av lokaliteten er det et litet kildefremspring og her vokser også mjørdurt, bekkeblom, enghumleblom og sumphaukeskjegg.

Artsmangfold: Ask (NT) er et viktig treslag i lokaliteten, ellers ingen rødlistefunn.

Bruk, tilstand og påvirkning: Skogen har blitt drenert og har gått fra å være en kildepreget skog til å bedre klassifiseres som or-askeskog. Det har vært forholdsvis høyt grunnvannsspeil tidligere og det er en del vegetasjonsfrie områder og en del trær har sokkeldannelse. Skogen er ikke gammel og det mangler læger og gadd foruten av små dimensjoner. Midt i lokaliteten er det dumpet hageavfall.

Fremmede arter: Platanlønn (SE) finnes spredt i busk- og tresjiktet, dagfiol (LO) og svaleurt (ikke svartlistet, men trolig innført) vokser på gammelt hageavfall.

Verdivurdering: Lokaliteten har forekomster av edelløvsogsplanter, men ikke i store populasjoner. Det er ingen truede naturtyper eller vegetasjonstyper representert, foruten et svært lite areal med varmekjær kildeløvsog. Det ble ikke funnet andre rødlistearter enn ask. Lokaliteten er påvirket av drenering og det er flere fremmede arter tilstede. Skogen er ung og det er kun nydannet død ved innenfor avgrensningen. Lokaliteten vurderes som lokalt viktig (C).

Skjøtsel og hensyn: Rydding av platanlønn og fjerning av hageavfall (inkludert fremmede arter) vil være positivt for de biologiske verdiene. Gjenoppretting av høyt grunnvannstand kan gi lokaliteten kvaliteter som varmekjær kildeskog igjen.

1930 Frognersetra V

Gammel granskog – Gammel lavlandsgranskog Verdi: B Areal : 25 daa

Innledning: Terje Blindheim (BioFokus) besøkte biotopen 06.08.2004 og Kjell Isaksen (Oslo kommune) i september 2004. Lokaliteten er sist kartlagt av Kim Abel (BioFokus) den 31.10.2013 i forbindelse med kvalitetssikring av rik sumpskog på oppdrag fra Miljødirektoratet.

Beliggenhet og naturgrunnlag: Lokaliteten ligger i Oslo kommune rett vest for Frognerseteren. Her ligger lokaliteten i en østvendt og stedvis bratt bekkedal. I øvre del og i nedre del er dalbunnen flat med en liten elveslette og med bratte dalsider mot sør. I sentrale deler er det mer bekkeløftpreg og bratter helt ned til bekken. Berggrunnen består av syenitt. Lokaliteten er avgrenset av yngre skog mot sør og vest, og veg mot nord og øst.

Naturtyper, utforminger og vegetasjonstyper: Naturtypen består i all hovedsak av gammel granskog, utforming gammel lavlandsgranskog. I de flate partiene i vest og øst er det mindre partier med gråor-heggeskog, utforming flommarksskog. Spredt i lokaliteten, men mest på nordsiden av elva i de sentrale deler er det også et lite innslag av rik, sumpskog, utforming boreal kildeskog. Tresjiktet er dominert av gran. I de flate partiene er det noe gråor og bjørk, mens selje, bjørk og rogn forekommer i lisdene. Skogen er ikke veldig gammel, men er begynt å gå i oppløsning og en del læger og gadd av ulike treslag finnes spredt. Spesielt i de sentrale deler er skogen svært grov og velutviklet. Graner opp til 85 cm i brysthøydediameter finnes, men mest ligger rundt 40-50 cm. Det er en del innslag av død ved også. Lenger opp i bekkedalen er dimensjonene mindre og mengden død ved faller. Hogstspor er synlig i form av en del gamle stubber og lokaliteten er utsatt for litt kanteffekter der den grenser mot veg og parkeringsplass. Vegetasjonen må betegnes som en blanding av høgstaueskog og gråor-heggeskog av flommarkstypen langs bekken og på de flate partiene. Stedvis i lisdene er det også noe storbregneskog, men ellers dominans av småbregneskog. Noen mindre partier med kildevegetasjon finnes på nordsiden av bekken i de sentrale deler. På de flate partiene finnes arter som mye strutseving, tyrihjel, brennesle, burot, skogburkne og skogstjerneblom. I partier med litt kildepreg dukker arter som bekkekarse, vassarve og sumphaukeskjegg opp. De flate partiene med flommarkskog/høgstaueskog er rødlistet som nær truet (NT, høgstaudegranskog og flommyr, myrkannt og myrskogsmark), samt boreal kildeskog er rødlistet som sårbar (VU, grankildeskog). Spesielt den siste utgjør små arealer.

Artsmangfold: Det er ikke registrert noen rødlistearter, men det er et godt potensial for noen på død ved.

Bruk, tilstand og påvirkning: Lokaliteten er utsatt for kanteffekter i nord og øst mot veg og parkeringsplass.

Fremmede arter: Det ble registrert kjempebjørnekjeks i lokaliteten i 2004, men den ble ikke gjenfunnet i 2013.

Verdivurdering: I henhold til faktaarket for gammel granskog scorer lokaliteten lavt på artsamangfold, middels på habitatkvalitet, størrelse og påvirkning. Totalt sett gir dette en verdi viktig (B-verdi).

Skjøtsel og hensyn: Skogen bør få stå urørt for å ta vare på og utvikle kvalitetene knyttet til gamle trær og død ved.

.....

1938 Vettakollen SØ

Gammel granskog - Gammel lavlandsgranskog Verdi: C Areal: 9,99 daa

Innledning: Lokaliteten ble opprinnelig kartlagt av Terje Blindheim (BioFokus) den 29.08.2005. Lokaliteten er sist kartlagt av Kim Abel (BioFokus) den 31.10.2013 i forbindelse med kvalitetssikring av rik sumpskog på oppdrag fra Miljødirektoratet.

Beliggenhet og naturgrunnlag: Lokaliteten ligger i Oslo kommune ca 400 meter nord for Båndtjern på Vettakollen. Her ligger lokaliteten i en sørøstvendt lise med et fuktdrag som ender i et flatt parti med myr/sump. Berggrunnen består av syenitt.

Lokaliteten er avgrenset av yngre og/eller fattigere skog til alle kanter, men grensene er noe utflytende.

Naturtyper, utforminger og vegetasjonstyper: Naturtypen er dominert av gammel granskog, utforming gammel lavlandsgranskog som er på grensen til å bli kalt rik barskog. I de nedre deler er det et mindre parti med gammel sumpskog, utforming gammel gransumpskog. Det er tendenser til boreal kilde i et fuktdrag, men fuktdraget er ikke fuktig nok. Tresjiktet er dominert av gran, men i sumpen er det noe innslag av småvokst og ung svartor og bjørk. Skogen er ikke spesielt gammel, men noe død ved har begynt å danne seg etter selvtynning. Dimensjonene på grana ligger mest rundt 30 cm i brystdiameter, men enkelt opp mot 60 finnes. I de sørøstvendte sidene er det blåbærskog og med stedvis rikere partier med lågurt. I fuktdraget er det noe høgstaueskog. I kant mot myra ble det funnet breiflangre og i sumpen er det stedvis en del innslag av kranskonvall og krossved, men marksjiktet er dominert av torvmoser.

Artsmangfold: Det er ikke registrert noen rødlistearter.

Bruk, tilstand og påvirkning: Det er ingen nyere inngrep i lokaliteten.

Fremmede arter: Ikke registrert.

Verdivurdering: I henhold til faktaarket for gammel granskog scorer lokaliteten lavt på artsamangfold, størrelse og habitatkvalitet, og middels på påvirkning. Totalt sett gir dette en verdi lokalt viktig (C-verdi).

Skjøtsel og hensyn: Skogen bør få stå urørt for å ta vare på og utvikle kvalitetene knyttet til gamle trær og død ved.

.....

1822 Gryllingsætra Ø

Rik sump- og kildeskog - Boreal kildeskog Verdi: B Areal: daa

Innledning: Det er ikke kjent når og av hvem lokaliteten først ble kartlagt, men det var på oppdrag fra Løiten Almenning i forbindelse med MiS-registrering. Lokaliteten ble sist kartlagt av Stefan Olberg i BioFokus 19. september 2013 i forbindelse med naturtypekartlegging i kommunen.

Beliggenhet og naturgrunnlag: Lokaliteten ligger 400 m øst for Gryllingsætra, sør for Klekkefjellet naturreservat i Løiten, og grenser mot tørrere skogtyper og mot myr i vest.

Naturtyper, utforminger og vegetasjonstyper: Lokaliteten er kartlagt som Boreal kildeskog (F0607) og består i hovedsak av middels gammel til noe ung grandominert (< 45 cm i diameter) skog med innslag av gråor (< 30 cm) og litt bjørk (< 20 cm). Lokaliteten omkranser de flatere, tresatte delene av et bekkedrag. Det er lite død ved i lokaliteten, med kun et par grovere, middels nedbrudte læger av gran. Antydning til sokkeldannelse finnes på gran og gråor. I nord er det innslag av intermedieære og dels rikere vegetasjon med arter som maigull, sumpfiol, stjernestarr, nubbestarr, gråstarr, engsnelle, myrmjølke, bekkekarse, myrmaure, fagermoser og torvmoser, bl.a. spriketorvmose. Fattigere vegetasjon dominerer i sør, med innslag av bl.a. multe, myrhatt, trådsiv og torvmoser. På tuer og i noe tørrere partier dominerer blåbær, med noe tyttebær, stri kråkefot, linnea og hengeving. Hengelav i form av noe gubbeskjegg finnes hovedsakelig i søndre del.

Artsmangfold: Noe gubbeskjegg (NT) ble påvist.

Bruk, tilstand og påvirkning: Foruten tidligere hogster er lokaliteten lite påvirket.

Fremmede arter: Ingen påviste.

Verdivurdering: Lokaliteten vurderes som viktig (B-verdi) grunnet forekomsten av en noe ung til middels gammel boreal kildeskog som ikke er grøftet, men er tydelig preget av tidligere hogster. Lokaliteten får lav verdi på parametere som habitatkvalitet og delvis artsamangfold. Middels verdi oppnås på påvirkning og spesielle naturtyper, mens høy verdi oppnås på habitatkvalitet. Undernaturtypen Grankildeskog er vurdert som en sårbar naturtype.

Skjøtsel og hensyn: Lokaliteten bør overlates til fri utvikling - ikke-hogst. Viktig at tiltak utenfor lokaliteten ikke påvirker bekkedraget og grunnvannstanden innenfor lokaliteten.

522 Langberga S

Rik sump- og kildeskog – Rikere gransumpskog Verdi: C Areal : daa

Innledning: Lokaliteten er kartlagt av BioFokus ved Jon T. Klepeland i forbindelse med kvalitetssikring av naturtypeobjekter tidligere kartlagt som rik sumpskog. Dette som et ledd i oppfølging av faggrunnlag for handlingsplan for rikere sump- og kildeskog. Oppdragsgiver har vært Fylkesmannen i Hordaland. Dette er en revisjon av tidligere registrert naturtype (BN00021485). Kunnskap fra tidligere kartlegging er videreført.

Beliggenhet og naturgrunnlag: Lokaliteten ligger mellom Langberga og E6, nær Kvam og Skjøsberg i Øyer kommune. Avgrensingen omfatter en langstrakt terrengforsenkning med eldre skog og forsumpete parti. Lokaliteten grenser mot mer veldrenert, litt høyreliggende fastmarksskogsmark i nord og sør. I sørøst også til hogstflate, og i vest til ungskog etter tidligere gjennomhogst.

Naturtyper, utforminger og vegetasjonstyper: Små areal øst i avgrensingen kan klassifiseres som rikere sumpskog. Tresjiktet er dominert av gran og i hht til utkast til nytt fakta-ark passer nok derfor undernaturtypen rikere gransumpskog best. Resten av arealet består av fuktig til veldrenert blåbær-skog og litt fattig sumpskog. Storparten av dette arealet kan klassifiseres som gammel lavlandsgranskog.

Artsmangfold: Gran dominerer tresjiktet. I tillegg inngår litt furu og bjørk, og i øst også svartor, gråor og litt rogn og selje. Dette er nordligste forekomst av svartor i Gudbrandsdalen. I de rikeste sumpskogspartiene i øst inngår litt bekkeblom, sumpkarse, stormyrmaure, mjørdurt, enghumleblom, hvitblattistel, sumphaukeskjegg og sennegrass. På tørrere mark i nærheten inngår skogburkne, engsnelle, litt tyrihjelms-teiebær, vendelrot, skogstorkenebb og gjøksyre. På fattigere mark opptre blåbær- og småbregne-vegetasjon med stri kråkefot, skogsnelle, hengeving, sauetelg, maiblom, nikkevintergrønn og linnea.

Bruk, tilstand og påvirkning: Skogen er overveiende i aldersfase og moderat flersjiktet og fleraldret sentralt og vest i avgrensingen. Lengst øst er skogen yngre (og mer løvdominert). En eldre traktorvei krysser sumpskogstripen i øst.

Verdivurdering: Skiller seg positivt ut fra omgivelsene ved relativt gammel og lavtliggende og fuktig/skjermet granskog med innslag av rikere sumpskog med svartor. Kvalitetene utover dette er små og lokaliteten vurderes derfor som "kun" lokalt viktig.

Skjøtsel og hensyn: For å ivareta og utvikle naturverdiene må lokaliteten avsettes til fri utvikling uten inngrep.

45 Noraker V

Rik sump- og kildeskog – Rikere gransumpskog Verdi: C Areal : daa

Innledning: Lokaliteten er kartlagt av BioFokus ved Ulrika Jansson i forbindelse med kvalitetssikring av naturtypelokaliteter tidligere kartlagt som rik sumpskog. Dette som et ledd i oppfølging av faggrunnlag for handlingsplan for rikere sump- og kildeskog. Oppdragsgiver har vært Fylkesmannen i Hordaland. Dette er en revisjon av tidligere registrert naturtype (BN00028506), kartlagt av Gaarder 1999. Kunnskap fra tidligere kartlegging er videreført. Lokaliteten har fått en snevrere avgrensning og en ny beskrivelse i forbindelse med revisjonen.

Beliggenhet og naturgrunnlag: Skogen ligger vest for Noraker gård i Østre Toten. Berggrunnen er skifer og sandstein og løsmassedekke består av morenemateriale. Lokaliteten følger en bekk og er smal i partier. I øst grenser den rike gransumpskogen mot fattig furumyrskog.

Naturtyper, utforminger og vegetasjonstyper: Lokaliteten er kartlagt som rikere sump- og kildeskog med undernaturtypen rikere gransumpskog. Storparten av sumpskogen er grandominert, men deler er løvdominert med stort innslag av svartor. Det er spesielt stort innslag av svartor langs bekkedraget. Sumppartiene har sparsomt innslag av kravfulle sumpskogarter som myrkongle, nubbestarr, springfrø og langstarr. Også sump- og kildeplanter som mjørdurt, krypsoleie, enghumleblom og skogsnelle vokser spredt. Det er sparsomt med dødt trevirke og da hovedsaklig ferskt, med det er stedvis større ansamlinger.

Artsmangfold: Lokaliteten har viss potensiale for flere rødlistearter, også blant karplanter. I tillegg er antatt skaftjordstjerne funnet på ei maurtue i skogen.

Bruk, tilstand og påvirkning: Et par grøfter skjærer gjennom granskogen og deler av sumpskogen, men det er også partier med sumpskog som fortsatt har et ganske intakt preg. Det er dype kjørspar etter hogstmaskiner flere steder.

Fremmede arter: Rødhyll (SE) fins spredt i lokaliteten, særlig i åpninger og i kan til hogstflater.

Del av helhetlig landskap: Sør øst for lokaliteten er det en rik granskog med blåveis. Nordøst ligger en liten furumyrskog.

Verdivurdering: Lokaliteten utgjør en stor og rik grandominert sumpskog. Den er rødlistet innenfor rikere myrkanntmark i lavlandet som EN. Det er forekomst av typiske sump- og kildearter, men disse dominerer ikke overalt. Lokaliteten er sterkt negativt påvirket av grøfting og kjørspar og vurderes til tross for størrelse og rødlistekategori til lokalt viktig (C).

Skjøtsel og hensyn: Det beste for de biologiske verdiene vil være å tette grøfter og unngå videre hogst i biotopen.

145 Båkinn

Rik sump- og kildeskog – Varmekjær kildelauvskog Verdi: B Areal : daa

Innledning: Lokaliteten er kartlagt av BioFokus ved Ulrika Jansson i forbindelse med kvalitetssikring av naturtypelokaliteter tidligere kartlagt som rik sumpskog. Dette som et ledd i oppfølging av faggrunnlag for handlingsplan for rikere sump- og kildeskog. Oppdragsgiver har vært Fylkesmannen i Hordaland. Dette er en revisjon av tidligere registrert naturtype (BN00028468), kartlagt av Gaarder i juli 2000. Avgrensningen er flyttet ca. 150 m nord og endret. Kunnskap fra tidligere kartlegging er videreført.

Beliggenhet og naturgrunnlag: Skogen ligger øst for et jorde øst for Kvernstuen og ca. 300 m nordvest for Båkinn i Østre Toten. Lokaliteten utgjøres av en kildepreget skog rundt en bekk og avgrensnes i øst av at bekken skjærer ned og skogen blir fastmarkspreget.

Naturtyper, utforminger og vegetasjonstyper: Skogen er kartlagt som rikere sump- og kildehogst med undernaturtypen varmekjær kildeskog. Tresjiktet består av svartor, gran, bjørk og noe spisslønn med et lavere sjikt av ask. De grøvste svartorene måler mellom 25 cm og 35 cm i brysthøydiameter. Det er rotvelt av gran og en del løvlæger, men det er ikke store mengder dødved. Feltsjiktet er rikt og frodig med mjørdurt, krypsoleie, springfrø, sumphaukeskjegg, hvitblattistel, bekkeblom, skogsvinerot, vendelrot, engsnelle og

bekkekarse. Langs bekken står også strutseving og i utkanten av lokaliteten fins hengeving. I 2000 ble også langstarr og myrkonngle registrert.

Artsmangfold: Ask (NT) er eneste registrerte rødlisteart, men her fins mange utpregete kilde- og sumparter.

Bruk, tilstand og påvirkning: Flatehogst rundt har sannsynligvis vært uheldig for naturverdiene, men til gjengjeld er skogen bare svakt påvirket av grøfting.

Fremmede arter: Det fins rødhyll (SE) i og i nærheten av lokaliteten.

Verdivurdering: Skogen er en av få kildeskoger i området og naturtypen som utgjør storparten av lokaliteten er rødlistet som sårbar (VU). Tresjiktet er forholdsvis ungt, med kun et fåtall eldre svartorer. Lokaliteten er nesten 5 daa og har stor dekning av typiske kildearter. Skogen er vurdert som viktig (B) for biomangfoldet.

Skjøtsel og hensyn: Det beste for naturverdiene er å la skogen få stå urørt både for grøfting og hogst. Kantsonene bør restaureres med flersjiktet skog som ikke flatehogges i framtida.

.....

180 Hanestad nord

Rik sump- og kildeskog – Varmekjær kildelauvskog Verdi: B Areal : daa

Innledning: Lokaliteten er kartlagt av BioFokus ved Ulrika Jansson i forbindelse med kvalitetssikring av naturtypelokaliteter tidligere kartlagt som rik sumpskog. Dette som et ledd i oppfølging av faggrunnlag for handlingsplan for rikere sump- og kildeskog. Oppdragsgiver har vært Fylkesmannen i Hordaland. Dette er en revisjon av tidligere registrert naturtype (BN00028548), kartlagt av Geir Gaarder i november 2005. Kunnskap fra tidligere kartlegging er videreført.

Beliggenhet og naturgrunnlag: Lokaliteten følger en bekk og starter i en jordekant nord for Hanestad i Østre Toten kommune.

Bekken renner nordøstover. Lokaliteten avgrenses av et jorde i sør, ungskog i øst og vest og av en hogstflate i nord. Berggrunnen er sandstein og leirskifer og løsmassedekket består av morenemateriale.

Naturtyper, utforminger og vegetasjonstyper: Skogen er kartlagt som rikere sump- og kildeskog med undernaturtypen varmekjær kildeskog (overgangsform mot boreal kildeskog). Kildeskogen opptrer i et fuktig søkk i en jordekant og fortsetter i en smal stripe langs en bekk. Tresjiktet domineres av gråor og bjørk med innslag av svartor (et ti-talls store, eldre trær) og ask (stort sett kun unge trær). Hegg og korsved fins i glissent busksjikt. Fastmarksskogen på begge sider bekken er rik med stedvis markdekkende blåveis. I kildeskogen vokser tyrihjel, engsnelle, skogstjerneblom, krypsoleie, kratthumbleblom, springfrø, vendelrot og hestehov.

Artsmangfold: Ask (NT) var eneste rødlisteart som ble registrert. Vegetasjonen er kildepreget og rik.

Bruk, tilstand og påvirkning: Det er tatt ut grov gran i lokaliteten og skogen på begge sider om bekken er hogd og er nå et ensaldret granplantefelt. Det går ei grøft ut av søkket, men selve søkket er lite påvirket av dreneringen.

Fremmede arter: Det ble ikke registrert fremmede arter i kildeskogen.

Del av helhetlig landskap: Det er trolig flere rike kildeskoger i området (særlig i et søkk rett vest for lokaliteten), men dette er dårlig undersøkt.

Verdivurdering: Kildeskogen har flere typiske kildearter og er et av de svært sjeldne svartorbestandene på Toten. Særlig søndre del av lokaliteten inngår i den rødlistede naturtypen varmekjær kildeløvskog (VU). Det er lite død ved elementer (unntatt stubber) i området. Lokaliteten er ca. 9 daa og vurderes som viktig (B).

Skjøtsel og hensyn: Det beste for naturverdiene er å la miljøet få stå helt i fred. Spesielt negativt vil hogst av svartortrærne være, men også flatehogst i omgivelsene eller forurensning og drenering av bestanden er uheldig.

.....

186 Noraker NV

Gammel sumpskog – Gammel furumyrskog Verdi: C Areal : daa

Innledning: Lokaliteten er kartlagt av BioFokus ved Ulrika Jansson i forbindelse med kvalitetssikring av naturtypelokaliteter tidligere kartlagt som rik sumpskog. Dette som et ledd i oppfølging av faggrunnlag for handlingsplan for rikere sump- og kildeskog. Oppdragsgiver har vært Fylkesmannen i Hordaland. Dette er delvis en revisjon av tidligere registrert naturtype (BN00028506), kartlagt av Gaarder i 1999. De gamle lokaliteten er delt og denne Noraker NV legges inn som ny naturtype. Kunnskap fra tidligere kartlegging er videreført.

Beliggenhet og naturgrunnlag: Skogen ligger nordvest for Noraker gård i Østre Toten. Berggrunnen er skifer og sandstein og løsmassedekke består av torv. Lokaliteten avgrenses av åkermark i øst, granplantefelt i nord, yngre skog i sør og rikere sump- og kildeskog i vest.

Naturtyper, utforminger og vegetasjonstyper: Skogen er kartlagt som gammel sumpskog med undernaturtypen gammel furumyrskog. Tresjiktet er dominert av furu. Trærne er ikke gamle og måler 10-25 cm i brysthøyde. I vestre del overgår furumyrskogen til fattig gran-bjørkesump. Furumyrskogen er åpen og stort sett uten død ved. I overgangen mot gransump er det større mender død ved og enkelte trær har sokler. I felt- og bunnsjiktet er det blåbær, blokkebær, torvmoser og storbjørnemose. Det kommer inn noe hengeving og skogsnelle i vest.

Artsmangfold: Det ble ikke funnet signal- eller rødlistearter i i biotopen og det er ikke stort potensial per idag. Dødvædder kan komme inn på sikt.

Bruk, tilstand og påvirkning: Det er troig en gammel torvtekt i furumyrskogen og i den forsenkningen vokser nå flytetorvmoser og bukkeblad.

Fremmede arter: Det ble ikke registrert fremmede arter i området.

Del av helhetlig landskap: Lokaliteten henger sammen med en rikere gransumpskog i vest og er viktig for vannstanden i denne.

Verdivurdering: Lokaliteten er rødlistet som NT innenfor "flommyr, myrkant og myrskogsmark". Den er nesten 8 daa stor. Den er påvirket av en trolig torvtekt. Lokaliteten gis lokal verdi (C), delvis på grunnlag av at den opprettholder vannstanden i BN00028506.

Skjøtsel og hensyn: For å utvikle naturverdiene bør skogen få stå urørt.

.....

137 Vigga øst for Kjølvegen

Rik sump- og kildeskog – Rikere gransumpskog Verdi: B Areal : 21 daa

Innledning: Lokaliteten ble kartlagt sist 27. september 2012 av Kjell Magne Olsen, BioFokus i forbindelse med kvalitetssikring av rikere sumpskog i hele landet. Denne beskrivelsen erstatter tidligere beskrivelse BN00028508 som var basert på feltarbeid gjort i

2000 av Geir Gaarder. Lokaliteten ligger dobbelt i Naturbase, IID BN00013157 bør slettes både i base og kart. Lokaliteten er angitt for østre Toten, men ligger i sin helhet i Vestre Toten. Kun de søndre deler av lokaliteten vurderes i dag som intakt sumpskog. De nordre delene er ikke avgrenset pga. omfattende grøfting.

Beliggenhet og naturgrunnlag: Lokaliteten ligger sørøst for gården Kjølvengen, ca. 2,4 km øst for Einafjorden.

Naturtyper, utforminger og vegetasjonstyper: Lokaliteten er en restforekomst av de rike gransumpskogene som tidligere trolig var vesentlig vanligere på Toten. I sør finnes fremdeles et rimelig fint, intakt sumpskogsmiljø. Lenger nord er det nå så grøftet at verdiene er meget sterkt forringet, og denne delen innlemmes ikke i området. Floraen er frodig med til dels gode forekomster av sjeldne og kravfulle sumpskogarter som skogsøtgras, størrapp, veikstarr, langstarr og nubbestarr. De mest sumppregete miljøene ligger langs bekken i forsenkningen i øst, mens veikstarren ble funnt i noe tørrere, grandominert skog. Noe rotvelter og død ved finnes i området. Denne typen rik gransumpskog er vurdert som direkte truet i Artsdatabankens rødliste for naturtyper (2011). Den klassifiseres om rikere myrkanntmark i låglandet og har i lavlandet Østafjelles vært i sterk tilbakegang i mer enn 50 år.

Artsmangfold: Både i 2000 og 2012 ble skogsøtgras (VU) påvist i området, i 2012 også veikstarr (NT).

Bruk, tilstand og påvirkning: Store deler av tidligere sumpskog nord for området er grøftet og drenert, men foreløpig ingen i det kartlagte arealet. Det finnes sauegjerdar med piggråd i nærheten, men det er uvisst om akkurat sumpskogen inngår i beitemarken.

Fremmede arter: Ingen registrert.

Del av helhetlig landskap: Det finnes flere, nokså tilsvarende sumpskogsmiljøer med noe av det samme artsinventaret i denne delen av kommunen, og det er viktig å bevare mulighetene for artene til å spre seg innen et slikt nettverk.

Verdivurdering: 20 dekar med en direkte truet naturtype skal i følge verdikriteriene gi verdi som svært viktig. Manglende habitatkvaliteter, noe grøftepåvirkning og forholdsvis lite areal med rødlistede arter trekker verdien ned til viktig (B verdi). Lokalitetens kvaliteter vil helt klart bedres på sikt om drenering og hogst ikke skjer.

Skjøtsel og hensyn: Områdets kvaliteter er avhengig av at grunnvannsstanden opprettholdes. Skogen bør videre unntas hogst for at områdets habitatkvaliteter som død ved og gamle trær skal bli bedre. Ei dyp grøft som ble anlagt gjennom nordlige deler av lokaliteten for noen år siden vil gradvis ødelegge denne delen av lokaliteten og må fylles igjen hvis naturverdiene her skal kunne bevares på sikt.

.....

138 Vigga nord for Kjølvengen

Rik sump- og kildeskog - Rikere gransumpskog Verdi: A Areal: 76,1 daa

Innledning: Lokaliteten ble kartlagt sist 27. september 2012 av Terje Blindheim og Kjell Magne Olsen, BioFokus i forbindelse med kvalitetssikring av rikere sumpskog i hele landet. Denne beskrivelsen erstatter tidligere beskrivelse BN00028538 som var basert på feltarbeid gjort i 2000 av Geir Gaarder. Det ligger flere polygoner over hverandre i området. Lokalitet med nummer BN00013180 skal slettes. Denne beskrivelsen skal erstatte både tidligere avgrensninger og tekst. Det er videre kartlagt fire MiS figurer innenfor området, men disse dekker kun deler av den verdifulle lokaliteten.

Beliggenhet og naturgrunnlag: Lokaliteten ligger nord for gården Kjølvengen, ca. 2 km øst for Einafjorden og ligger på begge sider av grensen mellom Østre- og Vestre Toten. Området er flatt, ligger på dypere løsmasser og er forsumpet. Lokaliteten grenser til fastmarksskog og myr rundt hele.

Naturtyper, utforminger og vegetasjonstyper: Det avgrensede området er grandominert, men med til dels mye bjørk og gråor og noe furu. Skogen varierer mellom å være godt flersjiktet i vest, men de østre delene er mer ensjiktene med noe yngre skog. På østsiden av Vigga er det trolig større deler av myra som er grodd igjen med skog enn på vestsiden. Vest for Vigga er det til dels store mengder død ved av gran, bjørk og gråor. Det finnes mye gadd og en del eldre sturende grantrær. Vegetasjonen er fuktig og rik over det meste av arealet. I skog vokser sølvbunke, engsoleie, skogburkne, broddtelg, geittelg, ormetelg, hengeving, krypsoleie, bekkekarse, maigull, mjørdurt, enghumleblom, gjøkesyre, sløke, vendelrot, olavsstake, turt, myrtistel, sumphaukeskjegg, hestehov, myrmaure, firblad, hundekveke, strandrug og myskegras i feltsjiktet. Det sjeldne graset skogsøtgras finnes i store mengder, hovedsakelig på vestsiden av Vigga. I bunnsjiktet vokser mosene lundveikmose, palmemose og rosettrose. Finn Wishmann har tidligere kartlagt lappmarihand, hårstarr og engmarihand på rikmyr øst for Vigga. Gaarder har beskrevet området som en av de siste ekstremrikmyrene på Østre Toten. Ved feltarbeid i 2013 ble karplantene dvergjamne, harerug, jåblom, myrklegg, strengstarr, særbustarr, gulstarr, trådstarr, slåttstarr, flaskestarr, slirestarr og breimyrrull kartlagt på en halvåpen myrflate nordvest i området. Lokaliteten er delt opp i en mosaikk mellom rikere sump og kildeskog (70 %) og rikmyr (20 %). Både rikmyr og rikere sump- og kildeskog er vurdert som direkte truede naturtyper i lavlandet Østafjells. Hvertfall deler av lokaliteten er flompåvirket i perioder med mye nedbør.

Artsmangfold: Lokaliteten har en meget rik forekomst av skogsøtgras som er vurdert som en sårbar art. Bestanden har holdt seg stabilt høy siden 2000 da Gaarder, G. også beskrev området med rike forekomster av arten. Veikstarr ble funnet i yngre skog øst for Vigga. Når det gjelder rikmyr er det trolig at enkelte arter som er registrert her tidligere har utgått pga. drenering, men dette er ikke godt nok dokumentert.

Bruk, tilstand og påvirkning: Noe grøfting og kanalisering av bekker i området har ført til noe senket grunnvannsstand. Andelen åpen myr i området har trolig vært høyere tidligere, men vokser nå igjen med skog, trolig som følge av drenering, men det kan også være at opphørt hevd er en årsak. Det vites imidlertid ikke sikkert om disse rikmyrene har vært slått tidligere.

Fremmede arter: Ingen registrerte.

Del av helhetlig landskap: Det finnes flere, nokså tilsvarende sumpskogsmiljøer med noe av det samme artsinventaret i denne delen av kommunen, og det er viktig å bevare mulighetene for artene til å spre seg innen et slikt nettverk.

Verdivurdering: Over 50 daa dekar med en direkte truet naturtype skal i følge verdikriteriene til DN håndbok 13 i seg selv gi verdi som svært viktig. I tillegg har denne lokaliteten mye død ved og til dels gamle trær, samt innslag av en del løvtrær. Lokaliteten har en meget stor populasjon av den såbare arten skogsøtgras som er et typisk gras knyttet til sumpskog og flommarkskog. Veikstarr som også er rødlistet ble funnet øst i området. Grøfteinngrep trekker verdien ned, men ikke nok til at området totalt sett vurderes som svært viktig (A verdi).

Skjøtsel og hensyn: Områdets kvaliteter er avhengig av at grunnvannsstanden opprettholdes. Skogen bør videre unntas hogst for at områdets habitatkvaliteter som død ved og gamle trær skal opprettholdes. Ei dyp grøft som er anlagt gjennom vestlige deler av lokaliteten drenerer trolig ut en del av området, men foreløpig virker grunnvannsstanden rimelig intakt. Voller mot bekken hindrer en del av overflatevannet og renne rett ut i grøfta. Vigga ser ut til å være rettet ut og kanskje senket. Gamle meanderløp kan sees i lokaliteten. Det bør vurderes om ikke så viktige sumpskogsmiljøer som finnes her bør følges opp med restaurering av grøfter og bekker slik at normal vannusholdning kan gjenskapes.

.....

232 Hegernesskogen

Rik sump- og kildeskog – Rikere gransumpskog Verdi: B Areal : 35,8 daa

Innledning: Lokaliteten ble kartlagt sist 27. september 2012 av Terje Blindheim, BioFokus i forbindelse med kvalitetssikring av rikere sumpskog i hele landet. Denne beskrivelsen erstatter tidligere beskrivelse BN000013137 som var basert på feltarbeid gjort i 2000 av Geir Gaarder. Lokaliteten er angitt for østre Toten, men ligger i sin helhet i Vestre Toten. Hogst og registrerte kvaliteter i 2012 har gitt en ny avgrensning av lokaliteten.

Beliggenhet og naturgrunnlag: Lokaliteten ligger sør for gården Kjølvengen, ca. 2 km øst for Einafjorden lengst øst i Vestre Toten kommune. Området er flatt, ligger på dypere løsmasser og er delvis forsumpet.

Naturtyper, utforminger og vegetasjonstyper: Det avgrensede området er grandominert, men har også innslag av noe furu, særlig i tilknytning til myrområdene i sør. Det er også noe innslag av bjørk og osp, samt noe selje. Skogen er hovedsakelig forholdsvis ensjiktet, men i partier, særlig i områder med høyere grunnvannsstand, er skogen mer flersjiktet. Bortsett fra noen få enkelttrær er skogen gjennomgående ganske ung og det er lite død ved bortsett fra enkelte roser som er dannet som en følge av kanteffekter fra hogst i vest. De rikere sumpskog partiene finnes i mosaikk med fattigere fastmark og myrkanter. Typiske arter for området er myrhatt, sølvbunke, engsnelle, bekkeblom, krypsoleie, mjørdurt, nikkevintergrønn, blåbær, tyttebær, myrmaure, skogmariland, trådsiv, nubbestarr, hundekveke, storkransmose og spriketormose. Denne typen rik gransumpskog er vurdert som direkte truet i Artsdatabankens rødliste for naturtyper (2011). Den klassifiseres om rikere myrkanthogst i låglandet og har i lavlandet Østafjelles vært i sterk tilbakegang i mer enn 50 år.

Artsmangfold: I følge naturbase er skogsøtgras funnet i området tidligere, men ble ikke gjenfunnet ved feltarbeid i 2012. De gamle seljene med lungenever kan også inneholde sjeldne og trua arter. Lungenever ser her ut til å ha sitt eneste kjente vokstested i kommunen.

Bruk, tilstand og påvirkning: Det avgrensede området er i liten grad grøftet, men trørlig noe påvirket av omkringliggende drenering. Lokaliteten er kraftig påvirket av hogst i vest og stedvis har en del trær blåst ned.

Fremmede arter: Ingen registrerte.

Del av helhetlig landskap: Det finnes flere, nokså tilsvarende sumpskogsmiljøer med noe av det samme artsinventaret i denne delen av kommunen, og det er viktig å bevare mulighetene for artene til å spre seg innen et slikt nettverk.

Verdivurdering: 18 dekar (halvparten av totalarealet) med en direkte truet naturtype skal i følge verdikriteriene gi verdi som svært viktig. Manglende habitatkvaliteter, mye kantpåvirkninger og mangel på dokumenterte funn av rødlistede arter trekker verdien ned til viktig (B verdi). Lokalitetens kvaliteter vil helt klart bedres på sikt om drenering og hogst ikke skjer.

Skjøtsel og hensyn: Områdets kvaliteter er avhengig av at grunnvannsstanden opprettholdes. Skogen bør videre unntas hogst for at områdets habitatkvaliteter som død ved og gamle trær skal bli bedre.

247 Dagfinrud

Gammel sumpskog – Gammel gransumpskog Verdi: C Areal : daa

Innledning: Lokaliteten er kartlagt av BioFokus ved Ulrika Jansson i forbindelse med kvalitetssikring av naturtypelokaliteter tidligere kartlagt som rik sumpskog. Dette som et ledd i oppfølging av faggrunnlag for handlingsplan for rikere sump- og kildeskog. Oppdragsgiver har vært Fylkesmannen i Hordaland. Dette er en revisjon av tidligere registrert naturtype (BN00013153). Avgrensningen er endret og det er lagt inn en beskrivelse.

Beliggenhet og naturgrunnlag: Lokaliteten ligger nord for kjerreveien, rett nordvest for Dagfinrud i Vestre Toten i Oppland. Berggrunnen er sandstein og leirskifer og løsmassedeckket består av torv. Lokaliteten avgrenses av fastmarkskog i nordvest og nordøst og av yngre og tørrere skog mot sørøst.

Naturtyper, utforminger og vegetasjonstyper: Skogen er kartlagt som gammel sumpskog med undernaturtypen gammel gransumpskog. Gran og bjørk domineres i tresjiktet og grantrærne måler ca. 15-30 cm i brysthøydiameter. Enkelte er opp mot 40 cm i diameter. I feltsjiktet vokser stri kråkefot, skogsnelle og noe blåbær. I bunnsjiktet dominerer storbjørnemose og grantorvmoseelvelsnelle. I grøfter og grøftekanter er det innslag av mjørdurt og elvesnelle. Stedvis konsentrasjoner av død ved.

Artsmangfold: Ingen signalarter eller rødlistearter ble registrert. Noe potensial for vedlevende arter.

Bruk, tilstand og påvirkning: Skogen er grøftet og store deler av den opprinnelige sumpskogen framstår må som fastmarkskog. Det er hogd en god del bjørk som har fått ligge igjen.

Fremmede arter: Ingen fremmede arter ble registrert

Verdivurdering: Lokaliteten er rødlistet som NT innenfor "flommyr, myrkanthogst og myrskogsmark". Den er nesten 5,5 daa stor. Deler er sterkt påvirket av grøfting og det er hogstspor i lokaliteten. Lokaliteten gir en tvilsom lokal verdi (C).

Skjøtsel og hensyn: De beste for naturverdiene vil være å tette grøfter og unngå hogst.

1 Bløytjednet øst II

Gammel høgskog – Gammel høyereliggende granskog Verdi: A Areal : 47,9 daa

Innledning: Biotopen ble registrert av Kim Abel (BioFokus) den 30. september 2013 i forbindelse med kvalitetssikring av rik sumpskog på oppdrag fra Miljødirektoratet.

Beliggenhet og naturgrunnlag: Lokaliteten ligger nord for Ølsjøen og øst for Bløytjernet i en vestvendt og slak liseid ned mot grusvegen langs Bløytjernet. Her er det et parti med gammel granskog som deler grenser i nord med en annen naturtype. Høyde over havet er ca 760-785 m.o.h. Berggrunnen består av fyllitt og løsmassene av morenedekke. Lokaliteten er avgrenset av yngre skog mot sør og vest, mens den grenser mot naturtypen rik sump- og kildeskog i nord og et nylig hogd beiteområde i øst. Avgrensningen er noe usikker mot sør.

Naturtyper, utforminger og vegetasjonstyper: Naturtypen består av gammel granskog, utforming gammel høyereliggende granskog. Grensesonen mellom naturtypen i nord og den gamle granskogen er noe utflytende, og mindre arealer innenfor avgrensningen tilhører rik sump- og kildeskog. Tresjiktet er nesten totalt dominert av gran og med bare et sparsomt innslag av bjørk. Skogen er i sen aldersfase og det er stedvis en god del død ved i flere nedbrytningsfaser, samt stående død ved. Skogen er flersjiktet og med flere glenner. Det er få hogstspor, men en generell mangel på ordentlig grove trær og grov død ved i sene nedbrytningsfaser. Skogen er sentvoksende og det er en del vekstbegrensede trær på grunn av fuktig mark. Dimensjonene på grana ligger hovedsakelig rundt 20-25 cm i brysthøydiameter. Vegetasjonstypene er dominert av blåbærskog og småbregneskog med noe innslag av sumpskog med mye torvmose. Enkelte partier er forholdsvis rike.

Artsmangfold: Av rødlistearter ble det funnet ett funn av den direkte truede lavarten trollsotbeger (EN), samt tre funn av den sårbare soppen sprekkjuka (VU). Ellers ble granrustkjuka, tjærekjuka og hvit grankjuka funnet på granlæger. Det er et stort potensial for flere rødlistearter i lokaliteten.

Bruk, tilstand og påvirkning: Lokaliteten er fri for nyere inngrep.

Fremmede arter: Ingen registrert.

Verdivurdering: I henhold til faktaarket for gammel granskog scorer lokaliteten høyt på alle verdikriterier og får dermed verdi svært viktig (A-verdi).

Skjøtsel og hensyn: Skogen bør få stå urørt for å ta vare på og utvikle kvalitetene knyttet til gamle trær og død ved. Det bør ikke flatehogges i den nærmeste sonen rundt lokaliteten.

.....

2 Bløytjednet øst

Rik sump- og kildeskog – Boreal kildeskog Verdi: A Areal : 30,5 daa

Innledning: Biotopen er først registrert gjennom MIS registreringene i Nord-Aurdal i 2004 og konvertert til naturtypen rik sumpskog. Biotopen ble sist kartlagt av Kim Abel (BioFokus) den 30. september 2013 i forbindelse med kvalitetssikring av rik sumpskog på oppdrag fra Miljødirektoratet. I den forbindelse er avgrensningen endret noe samt at det er kartlagt en ny naturtype sør for denne.

Beliggenhet og naturgrunnlag: Lokaliteten ligger nord for Ølsjøen og øst for Bløytjernet i en vestvendt og slak lise ned mot grusvegen langs Bløytjernet. Her er det et parti med gammel barskog på det som trolig er gjengroende rikmyr, men som fremstår som sumpskog i dag. Lokaliteten deler grenser i sør med en annen naturtype gammel granskog. Høyde over havet er ca 755-785 m.o.h. Berggrunnen består av fyllitt og løsmassene av morenedekke. Lokaliteten er avgrenset av yngre skog mot nord, mens den grenser mot naturtypen gammel granskog i sør, et nylig hogd beiteområde og myr i øst og grusveg i vest.

Naturtyper, utforminger og vegetasjonstyper: Naturtypen består av rik sump- og kildeskog, utforming boreal kildeskog. Trolig har dette området vært mer åpent for en god stund siden, og muligens vært en slåttemyr med spredte og gamle grantrær på myra. Verdiene i dag er imidlertid i stor grad knyttet til de gamle trærne og derfor velges boreal kildeskog som naturtype fremfor tresatt rikmyr eller eventuelt slåttemyr. På grunn av et svakt hellende terreng er kilde valgt fremfor sump. Grensesonen mellom naturtypen i sør og den boreale kildeskogen er noe utflytende. Tresjiktet er dominert av gran med en del innslag av furu og bjørk, mens gråor forekommer fåtallig. Tresjiktet er glissent med en del små, åpne partier i sumpen. Aldersspredningen og sjiktningen er god og det er en del innslag av ordentlig gamle grantrær som er forholdsvis småvokste og vekstbegrenset på grunn av den fuktige marka. I busksjiktet er det en del vier, fjellbjørk og småvokst gran. Dimensjonene på grana ligger mye rundt 20-25 cm i brysthøydiameter, mens furua er noe grovere. Det er lite død ved i lokaliteten, men mot sør øker mengden læger noe. Nyere hogstspor er ikke observert. Vegetasjonstypene er dominert av rik sumpskog og med overganger i kantene mot blåbærskog. Karplanter som er observert i lokaliteten er bl.a. fjellbjørk, hvitbladtistel, sølvbunke, dvergjamne, skogsnelle, einer, fjellfrøstjerne, bekkekarse, mjørdurt, enghumleblom, tepperot, molte, skogstorkenebb, sløke, blåbær, blokkebær, tyttebær, kattefot, krekling, fjellpestrot, hvitmaure, hårstarr, gulstarr og hengeaks.

Artsmangfold: Av rødlistearter ble det funnet ett funn av den direkte truede lavarten trollsotbeger (EN), samt spredte forekomster av gubbeskjegg (NT). Andre signalarter er granstokkjuka, granrustkjuka, rødhodenål, rustflekknål og sukkernål. Det er et stort potensial for flere rødlistearter i lokaliteten.

Bruk, tilstand og påvirkning: Lokaliteten er fri for nyere inngrep. Det er en mulighet for at lokaliteten har vært brukt som slåttemyr for en del tiår siden.

Fremmede arter: Ingen registrert.

Verdivurdering: I henhold til det nye forslaget til faktaark for rik sump- og kildeskog scorer lokaliteten høyt på alle verdiparametere unntatt muligens habitatkvalitet som scorer middels til høyt på grunn av forholdsvis lite død ved. Dette skulle samlet sett gi verdien svært viktig (A-verdi).

Skjøtsel og hensyn: Skogen bør få stå urørt for å ta vare på og utvikle kvalitetene knyttet til gamle trær og død ved. Det bør ikke flatehogges i den nærmeste sonen rundt lokaliteten. Inngrep som kan forandre vannhusholdningen bør unngås.

.....

3 Bløytjednet øst III

Rik sump- og kildeskog – Boreal kildeskog Verdi: A Areal : 8,8 daa

Innledning: Biotopen er først registrert gjennom MIS registreringene i Nord-Aurdal i 2004 og konvertert til naturtypen rik sumpskog. Biotopen ble sist kartlagt av Kim Abel (BioFokus) den 30. september 2013 i forbindelse med kvalitetssikring av rik sumpskog på oppdrag fra Miljødirektoratet. I den forbindelse er avgrensningen endret på grunn av hogst i lokaliteten.

Beliggenhet og naturgrunnlag: Lokaliteten ligger nord for Ølsjøen og øst for Bløytjernet i en vestvendt og slak lise mellom grusvegen langs Bløytjernet og setra Hamnskil. Her er det et parti med gammel barskog på det som trolig er gjengroende rikmyr, men som delvis fremstår som glissen sumpskog i dag. Høyde over havet er ca 775-785 m.o.h. Berggrunnen består av fyllitt og løsmassene av morenedekke. Lokaliteten er avgrenset av hogstflater mot nord og sør, mens myr, ungsog og andre skogtyper danner grensen mot øst og vest.

Naturtyper, utforminger og vegetasjonstyper: Naturtypen består av rik sump- og kildeskog, utforming boreal kildeskog. Trolig har dette området vært mer åpent for en god stund siden, og muligens vært en slåttemyr med spredte og gamle grantrær på myra. Verdiene i dag er imidlertid i stor grad knyttet til de gamle trærne og derfor velges boreal kildeskog som naturtype fremfor tresatt rikmyr eller eventuelt slåttemyr. På grunn av et svakt hellende terreng er kilde valgt fremfor sump. Grensesonen til naturtypen er noe utflytende. Tresjiktet er dominert av gran med en del innslag av furu, mens bjørk forekommer fåtallig. Tresjiktet er glissent med en del åpne partier som ligger i grensesonen til å være myr. Spesielt i nord er det også noe innslag av fastmark på hvelvede partier. Aldersspredningen og sjiktningen er god og det er en del innslag av ordentlig gamle grantrær som er forholdsvis småvokste og vekstbegrenset på grunn av den fuktige marka. I busksjiktet er det en del vier, fjellbjørk og småvokst gran. Dimensjonene på grana ligger mye rundt 20-25 cm i brysthøydiameter, mens furua er noe grovere. Det er noe sparsomt med død ved i lokaliteten. Nyere hogstspor innenfor avgrensningen er ikke observert, men randsonene er til en stor grad hogd. Vegetasjonstypene er dominert av rik sumpskog og med noe innslag av blåbærskog og rikmyr. Karplanter som er observert i lokaliteten er bl.a. fjellbjørk, sølvbunke, dvergjamne, fjellsnelle, einer, fjellfrøstjerne, jåblom, mjørdurt, enghumleblom, tepperot, skogstorkenebb, myrklekk, sløke, blåbær, blokkebær, tyttebær, kattefot, krekling, fjellpestrot, gråstarr, hårstarr, småstarr, gulaks og hengeaks.

Artsmangfold: Av rødlistearter ble det funnet ett funn av den direkte truede lavarten trollsotbeger (EN). Andre signalarter er granrustkjuke, grønnsofnål, sukkernål, skjellnål og krukkenål. Det er et potensial for flere rødlistearter i lokaliteten.

Bruk, tilstand og påvirkning: Lokaliteten er fri for nyere inngrep. Det er en mulighet for at lokaliteten har vært brukt som slåttemyr for en del tiår siden.

Fremmede arter: Ingen registrert.

Verdivurdering: I henhold til det nye forslaget til faktaark for rik sump- og kildeskog scorer lokaliteten høyt på alle verdiparametere unntatt muligens habitatkvalitet som scorer middels til høyt på grunn av forholdsvis lite død ved. Dette skulle samlet sett gi verdien svært viktig (A-verdi).

Skjøtsel og hensyn: Skogen bør få stå urørt for å ta vare på og utvikle kvalitetene knyttet til gamle trær og død ved. Det bør ikke flatehogges i den nærmeste sonen rundt lokaliteten. Inngrep som kan forandre vannhusholdningen bør unngås.

.....

4 Havnskjel vest

Rik sump- og kildeskog - Boreal kildeskog Verdi: A Areal : 12,8 daa

Innledning: Biotopen er først registrert gjennom MIS registreringene i Nord-Aurdal i 2004 og konvertert til naturtypen rik sumpskog. Biotopen ble sist kartlagt av Kim Abel (BioFokus) den 30. september 2013 i forbindelse med kvalitetssikring av rik sumpskog på oppdrag fra Miljødirektoratet. I den forbindelse er avgrensningen endret på grunn av hogst i lokaliteten, samt for å inkludere mer av den boreale kildeskogen i øst.

Beliggenhet og naturgrunnlag: Lokaliteten ligger nord for Ølsjøen og øst for Bløytjernet i en vestvendt og slak liseide rett sørvest for Hamnskil seter. Her er det et parti med gammel barskog langs et markert fuktdrag. Høyde over havet er ca 795-820 m.o.h. Berggrunnen består av fyllitt og løsmassene av morenedekke. Lokaliteten er avgrenset av noe yngre skog mot nord og sør, men grensen er noe usikker mot sør. Mot vest grenser lokaliteten til myr, mens den grenser mot en annen naturtype i øst.

Naturtyper, utforminger og vegetasjonstyper: Naturtypen består av rik sump- og kildeskog, utforming boreal kildeskog i kantsonene til en mindre bekk. Grensesonen til naturtypen er noe utflytende. Tresjiktet er dominert av gran med stedvis en del innslag av bjørk og noe furu. Det er også spredte forekomster av gråor og selje. Tresjiktet er glissent med en del åpne partier med fuktmark. Spredt i lokaliteten er det også noe innslag av fastmark på hvelvede partier. Aldersspredningen og sjiktningen er god og det er en del innslag av gamle grantrær. I busksjiktet er det en del vier, fjellbjørk og småvokst gran. Dimensjonene på grana ligger mye rundt 20 cm i brysthøydiameter, men enkelte grovere opp mot 30 finnes. Det er en del død ved i lokaliteten av alle nedbrytningsstadier, men mest lite til midlere nedbrutt. Nyere hogstspor innenfor avgrensningen er ikke observert.

Vegetasjonstypene er dominert av rik sumpskog og med noe innslag av blåbærskog. Karplanter som er observert i lokaliteten er bl.a. tyrihjel, fjellbjørk, sølvbunke, dvergjamne, åkersnelle, skogsnelle, arve, fjellfrøstjerne, bekkekar, enghumleblom, tepperot, skogstorkenebb, blåkoll, trollurt, fjellpestrot, trådsiv, gråstarr, gulstarr, småstarr og hundegras. Sumpklubbemorkel ble også funnet i fuktige partier.

Artsmangfold: Av rødlistearter ble det funnet rosenkjuke (NT), rynkeskinn (NT) og gubbeskjegg (NT). Andre signalarter er vasskjuke, granrustkjuke og rødhodenål. Det er et potensial for flere rødlistearter i lokaliteten.

Bruk, tilstand og påvirkning: Lokaliteten er fri for nyere inngrep.

Fremmede arter: Ingen registrert.

Verdivurdering: I henhold til det nye forslaget til faktaark for rik sump- og kildeskog scorer lokaliteten høyt på alle verdiparametere. Dette skulle samlet sett gi verdien svært viktig (A-verdi).

Skjøtsel og hensyn: Skogen bør få stå urørt for å ta vare på og utvikle kvalitetene knyttet til gamle trær og død ved. Det bør ikke flatehogges i den nærmeste sonen rundt lokaliteten. Inngrep som kan forandre vannhusholdningen bør unngås.

.....

5 Havnskjel vest II

Rikmyr - Skog-/krattbevokst rikmyr i høyereliggende strøk (MB-NB) Verdi: B Areal : 14,6 daa

Innledning: Biotopen er først registrert gjennom MIS registreringene i Nord-Aurdal i 2004 og konvertert til naturtypen rik sumpskog. Biotopen ble sist kartlagt av Kim Abel (BioFokus) den 30. september 2013 i forbindelse med kvalitetssikring av rik sumpskog på oppdrag fra Miljødirektoratet. Lokaliteten har i den forbindelse fått endret naturtype fra rik sumpskog til rikmyr.

Beliggenhet og naturgrunnlag: Lokaliteten ligger nord for Ølsjøen og øst for Bløytjernet i en vestvendt og slak liseide rett sørvest for Hamnskil seter. Her er det et område med en gjengroende rikmyr, men som delvis fremstår som glissen sumpskog i kantene i dag. Høyde over havet er ca 820-845 m.o.h. Berggrunnen består av fyllitt og løsmassene av organisk materiale og morenedekke. Lokaliteten er avgrenset av yngre granskog på fastmark i alle kanter.

Naturtyper, utforminger og vegetasjonstyper: Naturtypen består av rikmyr, utforming skog-/krattbevokst rikmyr i høyereliggende strøk (MB-NB). Trolig har dette området vært enda mer åpent for en god stund siden, og muligens vært en slåttemyr. Rikmyr er valgt fremfor boreal kildeskog fordi tresjiktet er svært glissent og det er få kjente verdier knyttet til trærne, men det er arealer innenfor avgrensningen, spesielt i kantene, som på grunn av større tredekning også kunne vært lagt til boreal kildeskog.

Slåttemyr kunne også vært valgt som naturtype, men i og med at gamle kilder om tidligere bruk ikke har vært sjekket ut er rikmyr valgt. Tresjiktet er dominert av gran med noe innslag av furu. Det er noe innslag av gamle, men småvokste graner. Død ved er fåtallig. Vegetasjonstypene er dominert av middelsrik fastmattemyr med overganger til blåbærskog i kantene. Karplanter som er observert i lokaliteten er bl.a. sølvbunke, dvergjamne, harerug, fjellfrøstjerne, bekkekar, jåblom, gulsildre, tepperot, skogstorkenebb, myrklegg, legeveronika, fjellpestrot, bjørnebrodd, hårstarr, gulstarr, småstarr, flaskestarr, sveltull og gulaks. I kantene dukker arter som tyrihjel, hvitbladtistel, mjødukt, enghumleblom, mjødukt og enghumleblom opp.

Artsmangfold: Ingen rødlistearter er registrert, men det er potensial for arter knyttet til gammel gran i lokaliteten.

Bruk, tilstand og påvirkning: Lokaliteten er fri for nyere inngrep. Det er en mulighet for at lokaliteten har vært brukt som slåttemyr for noen tiår siden.

Fremmede arter: Ingen registrert.

Verdivurdering: I henhold til forslaget for faktaark for rikmyr scorer lokaliteten lavt på rødlistearter, middels på botanisk diversitet, lokal forekomst og del av større sammenheng, samt høyt på tilstand og klarhet. Trolig er det en del andre rikmyrer i regionen, noe som skulle tilsa en lav verdi, men på grunn av at det er få registrerte rikmyrer velges verdien viktig (B-verdi).

Skjøtsel og hensyn: Ingen tiltak nødvendig de nærmeste årene, men det kan vurderes om lokaliteten egner seg for restaurering av slåttemyr.

.....

7 Bruhallvegen

Rik sump- og kildeskog – Boreal kildeskog Verdi: A Areal : 4,3 daa

Innledning: Biotopen er først registrert gjennom MIS registreringene i Nord-Aurdal i 2004 og konvertert til naturtypen rik sumpskog. Biotopen ble sist kartlagt av Kim Abel (BioFokus) den 1. oktober 2013 i forbindelse med kvalitetssikring av rik sumpskog på oppdrag fra Miljødirektoratet.

Beliggenhet og naturgrunnlag: Lokaliteten ligger nordvest for Ølsjøen i en slak lise rett sør for Bruhalltrøe. Her er det et parti med gammel barskog langs et lite fuktdrag. Høyde over havet er ca 775-790 m.o.h. Berggrunnen består av fyllitt og løsmassene av morenedekke. Lokaliteten er avgrenset av noe yngre skog på fastmark til alle kanter.

Naturtyper, utforminger og vegetasjonstyper: Naturtypen består av rik sump- og kildeskog, utforming boreal kildeskog langs et lite fuktdrag. Stedvis utvider fuktområdet seg noe og ligger i grenseland mot å være rikmyr. Avgrensningen er noe utflytende da skillet mellom fastmark og fuktmarka er mosaikkartet i kantenene. Tresjiktet er dominert av gran med noe innslag av bjørk.

Tresjiktet er glissent med en del åpne partier med fuktmark/myr. I kantene er det noe innslag av fastmark i mosaikk med fuktmark.

Skogen er ikke spesielt gammel, men enkelt gamle graner finnes spredt på myra. Død ved forekommer spredt og da stort sett som midlere og lite nedbrutte læger. Enkelte gamle stubber er registrert. Vegetasjonstypene er dominert av rik sumpskog og med noe innslag av blåbærskog. Karplanter som er observert i lokaliteten er bl.a. skogrørkvein, sølvbunke, myrsnelle, harerug, krypsoleie, bekkekarse, enghumleblom, gråstarr, småstarr, flaskestarr og fjelltimotei. Spesielt i øvre del var det noe innslag av fagermoser.

Rosetorvmose var vanlig forekommende.

Artsmangfold: Av rødlistearter ble det funnet ett finn av den direkte truede laven trollsotbeger (EN) på en gammel gran. Det er et potensial for flere rødlistearter i lokaliteten.

Bruk, tilstand og påvirkning: Lokaliteten er fri for nyere inngrep.

Fremmede arter: Ingen registrert.

Verdivurdering: I henhold til det nye forslaget til faktaark for rik sump- og kildeskog scorer lokaliteten middels på habitatkvalitet og størrelse, samt høyt på arts mangfold, spesielle naturtyper og påvirkning. Dette skulle samlet sett gi verdien svært viktig (A-verdi).

Skjøtsel og hensyn: Skogen bør få stå urørt for å ta vare på og utvikle kvalitetene knyttet til gamle trær og død ved. Det bør ikke flatehogges i den nærmeste sonen rundt lokaliteten. Inngrep som kan forandre vannhusholdningen bør unngås.

.....

8 Stormyrhaugen

Gammel granskog – Gammel høyereliggende granskog Verdi: C Areal : 32,9 daa

Innledning: Biotopen er først registrert gjennom MIS registreringene i Nord-Aurdal i 2004 og konvertert til naturtypen rik sumpskog. Biotopen ble sist kartlagt av Kim Abel (BioFokus) den 1. oktober 2013 i forbindelse med kvalitetssikring av rik sumpskog på oppdrag fra Miljødirektoratet. Lokaliteten har i den forbindelse fått endret både naturtypeangivelse og avgrensningen.

Beliggenhet og naturgrunnlag: Lokaliteten ligger sør for Aurdal på vestsiden av Begna og rett sør for Stormyrhaugen i Nord-Aurdal kommune. Her er det et parti med eldre granskog i en nordvest og relativt slak dalside. Lokaltopografien er noe variert med både nord og vestvendte partier. Høyde over havet er ca 470-500 m.o.h. Berggrunnen består av glimmerskifer og metasandstein, stedvis kvarts-muskovittskifer og granatirik grå gneis med enkelte amfibolittsoner, stedvis migmatittisk eller gjennomsatt av granittganger. Løsmassene består av morenemateriale. Lokaliteten er avgrenset av yngre skog mot alle kanter bortsett fra et felt i nordvest som er flatehogd. Avgrensningen har ingen klare grenser da typen er noe utflytende.

Naturtyper, utforminger og vegetasjonstyper: Naturtypen består av gammel granskog, utforming gammel høyereliggende granskog. Tresjiktet er nesten totalt dominert av gran, men stedvis er det et lite innslag av boreale løvtrær som bjørk, selje, samt osp helt i sør. Skogen er til en stor grad ensjiktet og forholdsvis ung og av små dimensjoner hvor storparten av grana ligger rundt 20 cm i brysthøydiameter. Det er lite død ved og da først og fremst i form av ferske læger av små dimensjoner. Kontinuiteten i død ved er følgerig lav. Det er mange hogstspor i form av mosekledd stubber. Vegetasjonstypene er dominert av blåbærskog og småbregneskog. Helt i nord er det et parti med grovsteinet blokkmark. Det som først og fremst skiller denne lokaliteten ut fra omkringliggende skog er forholdsvis store mengder med hengelav, først og fremst strylav.

Artsmangfold: Av rødlistearter ble det funnet spredte funn av sprikeskjegg (NT) og en del gubbeskjegg (NT). Andre arter verdt å nevne er granrustkjuke på granlåg og randkvistlav på stor stein.

Bruk, tilstand og påvirkning: Lokaliteten er fri for nyere inngrep.

Fremmede arter: Ingen registrert.

Verdivurdering: I henhold til faktaarket for gammel granskog scorer lokaliteten moderat på habitatkvalitet og arts mangfold, samt middels på påvirkning. Totalt sett gir dette en verdi lokalt viktig (C-verdi).

Skjøtsel og hensyn: Skogen bør få stå urørt for å ta vare på og utvikle kvalitetene knyttet til gamle trær og død ved. Det bør ikke flatehogges i den nærmeste sonen rundt lokaliteten.

.....

9 Liamyre

Rik sump- og kildeskog – Rikere gransumpskog Verdi: B Areal : 26,5 daa

Innledning: Biotopen er først registrert gjennom MIS registreringene i Nord-Aurdal i 2004 og konvertert til naturtypen rik sumpskog. Biotopen ble sist kartlagt av Kim Abel (BioFokus) den 1. oktober 2013 i forbindelse med kvalitetssikring av rik sumpskog på oppdrag fra Miljødirektoratet. Lokaliteten har i den forbindelse fått noen mindre justeringer i avgrensning og naturtypebenevnelse.

Beliggenhet og naturgrunnlag: Lokaliteten ligger sør for Aurdal på vestsiden av Begna og rett nordvest for Stormyrhaugen i Nord-Aurdal kommune. Her er det et parti med eldre granskog på fuktig mark i bunn av et slakt og lite dalføre. Høyde over havet er ca 420 m.o.h. Berggrunnen består av glimmerskifer og metasandstein, stedvis kvarts-muskovittskifer og granatirik grå gneis med enkelte amfibolittsoner, stedvis migmatittisk eller gjennomsatt av granittganger. Løsmassene består av organisk materiale og torv. Lokaliteten er avgrenset av veg mot vest og yngre skog mot andre kanter.

Naturtyper, utforminger og vegetasjonstyper: Naturtypen er dominert av arealer med gammel sumpskog, utforming gammel gransumpskog, men den viktigste naturtypen utgjøres av rik sump- og kildeskog, utforming rikere gransumpskog og derfor er dette valgt som hovedutforming. Tresjiktet er dominert av gran, men det er også noe innslag av gråor, bjørk og rogn. Skogen er stort sett

ensjiktet og med liten variasjon i alder. Dimensjonene ligger mye rundt 25-30 cm i brysthøydiameter og med veldig få grovere. Alder ligger trolig mye rundt 70 år. Generelt er det lite død ved, men partier i sør har en god del lite til midlere nedbrutte læger. Det er spor etter gamle, og mosekledd stubber. Tresammensetningen er mest variert i sonen ut mot veggen i fattigere sump. De rikeste partiene er konsentrert til områdene rundt bekken som strekker seg gjennom den østre delen av lokaliteten. I dette partiet er det noe innslag av fagermoser, bekkekarse, enghumleblom, mjødukt, bekkeblom, vendelrot, hvitbladtistel, krypsoleie, tyrihjel, sumphaukeskjegg og skogmarihånd. Andre registrerte arter i sumpen er myrhatt, sølvbunke, skogsnelle, fugletelg, hengeving, teiebær, gjøkesyre, skogstorkenebb, linnea, blåbær, blokkebær, tyttebær, gullris, småstarr og hengeaks. Undernaturtypen er rødlistet innenfor rikere myrkanntmark i lavlandet (EN)

Artsmangfold: Rødlistearten gubbeskjegg (NT) ble funnet spredt på gran. Det er et stort potensial for flere rødlistearter på sikt.

Bruk, tilstand og påvirkning: Lokaliteten er fri for nyere inngrep.

Fremmede arter: Ingen registrert.

Verdivurdering: I henhold til det nye forslaget til faktaark for rik sump- og kildeskog scorer lokaliteten lavt på arts mangfold og habitatkvalitet, middels på spesielle naturtyper, middels til høyt på påvirkning, samt høyt på størrelse. Dette skulle samlet sett gi verdien svært viktig (B-verdi).

Skjøtsel og hensyn: Skogen bør få stå urørt for å ta vare på og utvikle kvalitetene knyttet til gamle trær og død ved. Det bør ikke flatehogges i den nærmeste sonen rundt lokaliteten. Inngrep som kan forandre vannhusholdningen bør unngås.

.....

10 Feten

Rikmyr – Skog-/krattbevakst rikmyr i høyereliggende strøk (MB-NB) Verdi: C Areal : 3,6 daa

Innledning: Biotopen er først registrert gjennom MIS registreringene i Nord-Aurdal i 2004 og konvertert til naturtypen rik sumpskog. Biotopen ble sist kartlagt av Kim Abel (BioFokus) den 1. oktober 2013 i forbindelse med kvalitetssikring av rik sumpskog på oppdrag fra Miljødirektoratet. Lokaliteten har i den forbindelse fått endret naturtype fra rik sumpskog til rikmyr.

Beliggenhet og naturgrunnlag: Lokaliteten ligger vest for Ølsjøen og rett nord for Tisleidalen og elva Gjølma i en sørøstvendt og slak lise. Her er det et område med en gjengroende rikmyr, men som delvis fremstår som glissen sumpskog i kantene i dag. Høyde over havet er ca 800-805 m.o.h. Berggrunnen består av fyllitt og løsmassene av organisk materiale og morenedekke. Lokaliteten er avgrenset av yngre granskog på fastmark i alle kanter.

Naturtyper, utforminger og vegetasjonstyper: Naturtypen består av rikmyr, utforming skog-/krattbevakst rikmyr i høyereliggende strøk (MB-NB). Trolig har dette området vært enda mer åpent for en god stund siden, og muligens vært en slåttemyr. Rikmyr er valgt fremfor boreal kildeskog fordi tresjiktet er svært glissent og det er få kjente verdier knyttet til trærne, men det er arealer innenfor avgrensningen, spesielt i kantene, som på grunn av større tredekning også kunne vært lagt til boreal kildeskog.

Slåttemyr kunne også vært valgt som naturtype, men i og med at gamle kilder om tidligere bruk ikke har vært sjekket ut er rikmyr valgt. Det er noen mindre arealer med fastmark også i lokaliteten. Tresjiktet er dominert av gran med noe innslag av bjørk. Det er et lite innslag av noen eldre grantrær på partiene med fastmark. Død ved er fåtallig. Vegetasjonstypene er dominert av middelsrik fastmattemyr med overganger til blåbærskog i kantene. Karplanter som er observert i lokaliteten er bl.a. sølvbunke, dvergjamne, fjellsnelle, einer, harerug, krypsoleie, fjellrøstjerne, bekkekarse, tepperot, blåbær, blokkebær, fjellpestrot, myrmaure, bjørnebrodd, trådsiv, myrfrytte, gråstarr, gulstarr, småstarr, flaskestarr, bjørneskjegg, finnskjegg og fjelltimotei. Det er et lite innslag av fagermoser i vestre del. Rosetormose er vanlig.

Artsmangfold: Ingen rødlistearter er registrert.

Bruk, tilstand og påvirkning: Lokaliteten er fri for nyere inngrep. Det er en mulighet for at lokaliteten har vært brukt som slåttemyr for noen tiår siden.

Fremmede arter: Ingen registrert.

Verdivurdering: I henhold til forslaget for faktaark for rikmyr scorer lokaliteten lavt på rødlistearter og del av større sammenheng, middels på botanisk diversitet, lokal forekomst og klarhet, samt høyt på tilstand. Trolig er det en del andre rikmyrer i regionen og grunnet liten størrelse på denne lokaliteten velges verdien lokalt viktig (C-verdi).

Skjøtsel og hensyn: Ingen tiltak nødvendig de nærmeste årene, men det kan vurderes om lokaliteten egner seg for restaurering av slåttemyr.

.....

11 Feten II

Rikmyr – Skog-/krattbevakst rikmyr i høyereliggende strøk (MB-NB) Verdi: B Areal : 15,8 daa

Innledning: Biotopen er først registrert gjennom MIS registreringene i Nord-Aurdal i 2004 og konvertert til naturtypen rik sumpskog. Biotopen ble sist kartlagt av Kim Abel (BioFokus) den 1. oktober 2013 i forbindelse med kvalitetssikring av rik sumpskog på oppdrag fra Miljødirektoratet. Lokaliteten har i den forbindelse fått endret naturtype fra rik sumpskog til rikmyr.

Beliggenhet og naturgrunnlag: Lokaliteten ligger vest for Ølsjøen og rett nord for Tisleidalen og elva Gjølma i en sørøstvendt og slak lise. Her er det et område med en delvis gjengroende rikmyr. Høyde over havet er ca 810-840 m.o.h. Berggrunnen består av fyllitt og løsmassene av organisk materiale og morenedekke. Lokaliteten er avgrenset delvis av skog på fastmark mot øst og nord, mens mot sør og vest grenser den til hogstfelt.

Naturtyper, utforminger og vegetasjonstyper: Naturtypen består av rikmyr, utforming skog-/krattbevakst rikmyr i høyereliggende strøk (MB-NB) i mosaikk med ekstremrik myr i høyereliggende strøk. Det er noe usikkerhet angående naturtypebenevnelsen og den kunne også ha blitt lagt til slåttemyr, men dette er ikke valgt på grunn av at gamle kilder om tidligere bruk ikke har vært sjekket ut. Myra er heller ikke av de mest ekstremrike, men lokaliteten hadde flere arter av gode rikmyrsindikatorer og til dels i store antall av hver art. Det er noen mindre arealer med fastmark spredt i lokaliteten. Treinnslaget er dominert av gran og med noe innslag av furu. Det har nylig vært gjennomført hogst i lokaliteten slik at gjenstående trær stort sett er småvokste og vekstbegrensede. Død ved er fåtallig. Vegetasjonstypene er dominert av middelsrik til ekstremrik fastmattemyr og skog-/krattbevakst rikmyr. Det er noe overganger til blåbærskog på litt tørrere mark. Karplanter som er observert i lokaliteten er bl.a. myr hårstarr, sølvbunke, stortranebær, dvergjamne, einer, harerug, jåblom, tepperot, myrklekk, krekking, fjellpestrot, fjelltistel, bjørnebrodd, trådsiv, stjernestarr, gulstarr, småstarr, sveltull, bjørneskjegg, gulaks og finnskjegg. Rosetormose er vanlig.

Artsmangfold: Ingen rødlistearter er registrert.

Bruk, tilstand og påvirkning: Det er nylig foretatt hogst i lokaliteten. Det er en mulighet for at lokaliteten har vært brukt som slåttemyr for noen tiår siden.

Fremmede arter: Ingen registrert.

Verdivurdering: I henhold til forslaget for faktaark for rikmyr scorer lokaliteten lavt på rødlistearter, middels på botanisk diversitet, del av større sammenheng og lokalforekomst, samt høyt på klarhet. Til tross for nylig hogst scorer lokaliteten høyt på tilstand på grunn av at hydrologien er intakt. Totalt sett vurderes lokaliteten som viktig (B-verdi).

Skjøtsel og hensyn: Ingen tiltak nødvendig de nærmeste årene, men det kan vurderes om lokaliteten egner seg for restaurering av slåttemyr.

.....

1 Grimsrud

Rik sump- og kildeskog – Varmekjær kildelauvskog Verdi: A Areal: daa

Innledning: Lokaliteten er opprinnelig kartlagt av Frode Nordang Bye den 01.06.2005. Lokaliteten er sist kartlagt av Kim Abel (BioFokus) den 09.10.2012 i forbindelse med kvalitetssikring av rik sumpskog på oppdrag for Direktoratet for naturforvaltning. Lokaliteten er i den forbindelse justert noe i avgrensning, samt at en fullstendig lokalitetsbeskrivelse er utarbeidet.

Beliggenhet og naturgrunnlag: Lokaliteten ligger i Røyken kommune, rett øst for Grimsrud i et dalføre som strekker seg fra nord til sør og ned mot Grimsrudbukta i sør. Gjennom dalføret renner det en mindre bekk som trolig til tider har flomtopper som påvirker store deler av lokaliteten, men mellom flomtoppene er det rikt kildesig fra de omkringliggende åsene som danner grunnlaget for naturtypen. Tresjiktet er hovedsakelig gråor dominert, men det er også et stort innslag av ask. Ung gran er et vanlig innslag og det er enkelte svartor og lønn. Hele området er en del påvirket av tidligere hogster slik at skogen er forholdsvis ung. Gamle granstubber er et vanlig innslag. Den gode produksjonsevnen har imidlertid resultert i at gråora stedvis har oppnådd dimensjoner mye rundt 20-30 cm og det har begynt å danne seg en del død ved. På sidene og spesielt i nord er det noen tørre og markante "ravine" rygger med gran, ask og noe selje. Vegetasjonen er rik og frodig med de rikeste partiene i kantene av lokaliteten. I kantene vokser arter som skogstjerneblom, bekkekarsee, mjørdurt, krypsoleie, maigull, skogsnelle, brennesle, enghumleblom, skogburkne, vendelrot, skogsivaks, storklokke, gjøkysyre, hyll, skogsalat, brunrot og elvesnelle. De sentrale deler langs bekken har mye maigull, strutseving, skogstarr, storkonvall og klourt. Enkelte partier, spesielt i kantene har en del slakkstarr.

Naturtyper, utforminger og vegetasjonstyper: Naturtypen er i all hovedsak rik sump- og kildeskog, utforming varmekjær kildelauvskog, men det er enkelte partier langs bekken som grenser mot flommarksskog. Vegetasjonstypen er dominert av rik sumpskog og med en del innslag av varmekjær kildeløvskog.

Artsmangfold: Ingen spesielle arter er registrert, men har et stort potensial for sjeldne og krevende arter innen bl.a. karplanter og vedboende sopp. Duftkjuke ble funnet på en gammel granstubbe.

Bruk, tilstand og påvirkning: Området er preget av en del hogster for en del år siden. En traktorveg krysser lokaliteten i den søndre halvdel.

Fremmede arter: Ingen registrert.

Verdivurdering: I henhold til det nye forslaget til faktaark for rik sump- og kildeskog scorer lokaliteten middels på artsmangfold og habitat-kvalitet, høyt på spesielle naturtyper, påvirkning og habitatkvantitet. Sum verdien tilsier da en svært viktig (A-verdi) lokalitet. Gjeldende lokalitet må sies å være stor for denne typen, spesielt i Røyken.

Skjøtsel og hensyn: Området bør overlates til fri utvikling. Alternativt tynning av de tettete granpartiene på sikt dersom dette kan gjøres uten at marka dreneres.

.....

113 Stuejordskilen

Rik sump- og kildeskog – Rikere strandskog Verdi: B Areal: daa

Innledning: Det er uvisst hvem som tidligere har kartlagt og avgrenset lokaliteten. Lokaliteten ble kartlagt og avgrenset på nytt av Stefan Olberg i BioFokus 21. august 2013 i forbindelse med kvalitetssikring av rik sumpskog på oppdrag for Miljødirektoratet.

Beliggenhet og naturgrunnlag: Lokaliteten ligger innerst i Stuejordskilen nord for Refsholt på Eftang i Larvik kommune.

Lokaliteten avgrenses mot fukteng og strandsump i nord, mot rik edelløvskog i sør og øst, og mot jordbruksarealer i vest.

Naturtyper, utforminger og vegetasjonstyper: Svartor-dominert Rikere strandskog (F0606) med økende innslag sørover i lokaliteten av ung til middels gammel ask, hassel, eik, morell, rogn, gran, osp og korsved. Sør i naturtypelokaliteten går skogen gradvis over i rik edelløvskog, som er avgrenset som egen naturtype, med forekomster av bl.a. blåveis, skogsalat, stankstorkenebb, liljekonvall, korsknapp, firblad og kratthumleblom. Strandskogen er noe ensaldret, men med en del unge trær i busksjiktet og få veldig gamle trær. Sokkeldannelse finnes på en del av trærne, og de eldste svartortrærne har en diameter på ca. 45 cm, mens snittet ligger på ca. 20 cm. Av svartor er det lite død ved, og for de andre treslagene er dødveden spredt forekommende og dominert av tynnere dimensjoner. Et lite bekkedrag går igjennom lokaliteten i vest, og her finnes bl.a. springfrø, vendelrot, slyngsøtvier, fredløs, gul frøstjerne, sløke, mjørdurt, maigull, skogsivaks, bekkeblom og klourt.

Artsmangfold: Utenom ask (NT) ble ingen rødlistearter påvist, men potensialet er ganske bra for enkelte grupper av moser, karplanter og insekter.

Bruk, tilstand og påvirkning: Hogst foregår i kantarealene og også av enkelttrær innenfor lokaliteten. Sannsynligvis bestod området tidligere av mer åpen beitemark.

Fremmede arter: Ingen påviste.

Del av helhetlig landskap: Lokaliteten grenser opp til Rik edelløvskog (BN0002328) og Strandeng og strandsump (BN0002867).

Verdivurdering: Lokaliteten vurderes som lokalt viktig (C-verdi) grunnet forekomst av liten og ung rikere strandskog med greit potensial for rødlistearter. Lav verdi på parametere som spesielle naturtyper, påvirkning og delvis artsmangfold, mens habitatkvantitet og habitatkvalitet vurderes under tvil til middels verdi. B-verdien er derfor noe svak.

Skjøtsel og hensyn: Lokaliteten bør overlates til fri utvikling. Viktig at tiltak utenfor lokaliteten ikke påvirker vanntilsiget og at rydding/hogst i og rundt lokaliteten opphører. Økt bruk og tilrettelegging av bukten vil ha en negativ påvirkning på artsmangfoldet.

.....

138 Gloppe bru S

Gråor-heggeskog – Flommarksskog Verdi: C Areal: daa

Innledning: Det er uvisst hvem som tidligere har kartlagt og avgrenset lokaliteten. Lokaliteten ble kartlagt og avgrenset sist av Stefan Olberg i BioFokus 22. august 2013 i forbindelse med kvalitetssikring av rik sumpskog på oppdrag for Miljødirektoratet.

Beliggenhet og naturgrunnlag: Lokaliteten ligger på Nordlyløkka, sørøst for Kloppe bru ved Halsen, øst for Larvik. Lokaliteten avgrenses mot elv, opparbeidet areal og krattskog.

Naturtyper, utforminger og vegetasjonstyper: Lokaliteten avgrenses som Gråor-heggeskog - Flommarksskog (F0501). Middels gammel til noe ung gråor dominerer, med innslag av hegg, bjørk, rogn, spisslønn, eik og ask. En barlindbusk, ung platanlønn, berberis, bringebær og bjørnebær finnes i kantarealene, mens noe vierbusker forekommer langs elva. Mjødur, vendelrot, sverdlilje, fredløs og ormetelg ble registrert i marksjiktet. Skogen er ensaldret, og mye av lokaliteten har sannsynligvis vært åpent areal (flatehogd) tidligere. Langs Lågen er det eldre gråor og også en del død ved av grovere dimensjoner. Noen mindre mudderflater finnes langs kanten av lokaliteten ved lav vannstand i elva og lavvann i sjøen.

Artsmangfold: En liten barlindbusk ble observert. Potensialet for forekomster av rødlistearter er noe begrenset, men lokaliteten kan være viktig for fugl og insekter knyttet til slike miljøer i lavlandet på Østlandet.

Bruk, tilstand og påvirkning: Noe søppel finnes spredt og særlig nærme broen. Hageavfall ligger i kanten av naturtypen i sørøst, og lokaliteten er sterkt påvirket av tidligere hogster.

Fremmede arter: Et kratt med parkslirekne finnes ved hageavfallet i kanten av naturtypen i sørøst, sammen med enkelte unge platanlønn.

Del av helhetlig landskap:

Verdivurdering: Lokaliteten vurderes som lokalt viktig (C-verdi) grunnet forekomst av en middels gammel gråor-heggeskog med et noe begrenset potensial for rødlistearter. Plasseringen langs Lågen, samt et bra potensial om lokaliteten får være i fred, trekker verdien noe opp.

Skjøtsel og hensyn: Lokaliteten bør overlates til fri utvikling - ikke-hogst. Søppel innenfor lokaliteten, samt hageavfallet og parkslireknebuskene i kanten av lokaliteten i sørøst, bør fjernes.

.....

201 Ramskollen

Rik sump- og kildeskog – Rikere løvsumpskog Verdi: C Areal : daa

Innledning: Lokaliteten er tidligere registrert i år 2000 (Larvik kommune 2000). Lokaliteten ble da verdivurdert til viktig (B). Den 20.08.2013 har BioFokus ved Arne E. Laugsand befart lokaliteten og den er nå vurdert etter forslag til faktark for naturtypen rik sump- og kildeskog som vil bli publisert i kommende revisjon av DN Håndbok 13 (Jansson et al. 2012).

Beliggenhet og naturgrunnlag: Lokaliteten ligger sør i Larvik kommune, ved Ramskollen, nær sjøen ved Ødegårdsfjorden. Larvik kommune ligger i boreonemoral vegetasjonssone og de sørligste delene regnes inn i klart oceanisk seksjon OC2, mens resten ligger i svakt oceanisk seksjon OC1. Denne lokaliteten ligger antagelig i klart oceanisk seksjon OC2. Lokaliteten omkranses av mindre veier, bebyggelse og dyrket mark.

Naturtyper, utforminger og vegetasjonstyper: Rikere løvsumpskog hvor tresjiktet domineres av svartor. Skogen er ikke gammel. Stammediameter rundt 25 cm er vanlige. Det er litt død ved i form av gadd og læger i lokaliteten. Ved befaring i tørrvær i august var skogbunnen tørr, men det er antagelig høyere grunnvannstand deler av året som gjør at svartora dominerer. Feltsjiktet er rikt med storkonvall ljåblom, firblad og arter som tåler høy vannmetning som bekkeblom, fredløs og mjødur forekommer.

Artsmangfold: Siden lokaliteten tørrlegges ved lengre tids tørrvær, er det antagelig redusert potensial for flora og fauna knyttet til mer stabilt fuktige og mer typiske sumpskog.

Bruk, tilstand og påvirkning: Sterk hogstpåvirkning. Lokalitetens størrelse er antagelig tidligere betydelig redusert ved utbygging og anlegg av dyrket mark. Lokaliteten er muligens også utsatt for drenering fra graving og grøfter i forbindelse med mindre vei forbi lokaliteten.

Fremmede arter: Ingen registrert ved befaringen.

Del av helhetlig landskap: Det er flere lignende naturtyper i umiddelbar nærhet.

Verdivurdering: Lokaliteten er vurdert i forhold til verdiparametere i forslag til faktark i DN håndbok 13; Artsmangfold: lav verdi, spesielle naturtyper: lav verdi, habitatkvalitet: lav verdi, størrelse: middels verdi, påvirkning: lav verdi. Dette gir summert sett lav verdi (C).

Skjøtsel og hensyn: For hensynet til biologisk mangfold er det best om lokaliteten får utvikle seg fritt uten hogstingrep eller drenering/graving i eller umiddelbar nærhet av lokaliteten.

.....

202 Soldathjemmet

Rik edellauvskog – Gråor-almeskog Verdi: C Areal : daa

Innledning: Lokaliteten er tidligere registrert i år 2000 (Larvik kommune 2000). Lokaliteten ble da verdivurdert til viktig. Den 20.08.2013 har BioFokus ved Arne E. Laugsand befart lokaliteten og den er nå vurdert etter forslag til faktark for naturtypen rik edelløvskog som vil bli publisert i kommende revisjon av DN Håndbok 13 (Jansson et al. 2012). Størrelsen på lokaliteten er nå sterkt redusert ved at parklandskapet mellom Soldathjemmet og sjøen er utelatt fra avgrensningen. Verdien er redusert.

Beliggenhet og naturgrunnlag: Lokaliteten ligger sør i Larvik kommune, like øst for Soldathjemmet, nær sjøen ved Skrāvika. Larvik kommune ligger i boreonemoral vegetasjonssone og de sørligste delene regnes inn i klart oceanisk seksjon OC2, mens resten ligger i svakt oceanisk seksjon OC1. Denne lokaliteten ligger antagelig i klart oceanisk seksjon OC2. Lokaliteten omkranses av mindre turveier og edelløvskog i nordøst og bebyggelse i vest.

Naturtyper, utforminger og vegetasjonstyper: Dette er en tørrere og stedvis grunnlendt type svartor-dominert skog. Antagelig er dette en rest av den bakre sonen i en opprinnelig stor svartor-strandskog som strakk seg ned til sjøen der det i dag er parkanlegg. Fordi det ikke er fuktig skogsmark velges det å ikke legge den inn under rik sumpskog. Den plasseres i rik edelløvskog under gråor-almeskog siden det er innslag alm i tresjiktet. I busksjiktet er det en del hassel og korsved. Feltsjiktet er sparsomt, men rikt med en del liljekonvall, kratthumleblom og ormetelg. Det er lite død ved i lokaliteten.

Artsmangfold: Potensial for sopp og lav-flora knyttet til alm og hassel. Forøvrig er det moderat potensial for arts mangfold siden død ved elementet og gamle trær i stor grad mangler. Alm er rødlistet til nær truet.

Bruk, tilstand og påvirkning: Det er diverse hogstpåvirkning og anlagt en kum i lokaliteten. Hogst i forbindelse med kraftlinjekrysning. Størrelsen på lokaliteten er sterkt redusert etter anlegg av park ved Soldathjemmet.

Fremmede arter: Ingen registrert ved befaringen.

Del av helhetlig landskap: Det er registrert flere lokaliteter med svartor-strandskog og rik edelløvskog i nærheten av denne lokaliteten.

Verdivurdering: Lokaliteten er verdisatt etter parametermatrise i forslag til faktark: Størrelse: middels verdi, arts mangfold: lav verdi, sjeldne eller truede naturtyper: lav verdi, habitatkvalitet: lav verdi, påvirkning: lav verdi. Totalt gir dette verdien lokalt viktig (C).

Skjøtsel og hensyn: For hensynet til biologisk mangfold er det best om lokaliteten får utvikle seg fritt uten menneskelig påvirkning.

203 Skråvika

Rik sump- og kildeskog – Rikere strandskog Verdi: A Areal : daa

Innledning: Lokaliteten er tidligere befart i år 2009 av Rune Solvang. Lokaliteten ble da verdivurdert til lokalt viktig (C). Den 20.08.2013 har BioFokus ved Arne E. Laugsand befart lokaliteten og den er nå vurdert etter forslag til faktark for naturtypen rik sump- og kildeskog som vil bli publisert i kommende revisjon av Direktoratet for naturforvaltning Håndbok 13 (Jansson et al. 2012). Avgrensningen er opprettholdt, men verdien er etter det nye faktaarket hevet til svært viktig (A).

Beliggenhet og naturgrunnlag: Lokaliteten ligger sør i Larvik kommune, sør for Soldathjemmet, ved sjøen i Skråvika. Larvik kommune ligger i boreonemoral vegetasjonssone og de sørligste delene regnes inn i klart oceanisk seksjon OC2, mens resten ligger i svakt oceanisk seksjon OC1. Denne lokaliteten ligger antagelig i klart oceanisk seksjon OC2. Lokaliteten omkranses av mindre turveier og edelløvskog i nordøst og bebyggelse i vest.

Naturtyper, utforminger og vegetasjonstyper: Dette er en svartor-strandskog hvor en ca. 20 meter bred sone innenfor en bred sandstrand har mest typisk utforming. Vestover i lokaliteten er det innslag furu og overgang mot sandfuruskog (mosaikk 10 prosent). Skogen står på sand (marin avsetning) og det meste av lokaliteten framstår som fastmark, men det er antagelig kort vei ned til høy vannmetning siden svartora dominerer her. En bekk renner ut i sjøen vest i lokaliteten. Rundt bekken og i kanten innenfor stranden er feltsjiktet utviklet med høgstaudepreg, blandt annet skogsivaks, kratthumbleblom, slyngsøtvier, fredløs, kattehale og mjørdurt. Karakterarten klourt ble ikke påvist, men kan være oversett. Forøvrig, i størsteparten av lokaliteten, er feltsjikt og busksjikt sparsomt, muligens er det bedre utviklet i våraspektet. Det er lite til noe død ved i lokaliteten. Det er en del eldre svartor her med stammediameter opp til 60 cm. Det er likevel lite sokkeldannelser. Ved fri utvikling vil det ta kort tid før det produseres grov død ved i lokaliteten.

Artsmangfold: Potensial for insektarter som lever i overgangen mellom skog og eng, det vil si arter som har sin utvikling i død ved og som søker næring i blomsterenger.

Bruk, tilstand og påvirkning: Sterkt påvirket av bruk til friluftslivs-aktiviteter. Det er bygget diverse konstruksjoner i treverk i lokaliteten, anlagt en større leirplass, og det går flere større turstier igjennom lokaliteten. Lite død ved i lokaliteten vitner om tidligere hogstinggrep og kanskje bruk av ved til bålpyring i forbindelse med leiraktiviteter.

Fremmede arter: Ingen registrert ved befaring.

Del av helhetlig landskap: Lokaliteten grenser til naturtype for sandstrand med tangvoller og lokalitetene utgjør en naturlig overgang mellom ulike vegetasjonstyper. Det ligger flere svartor-strandskoger langs kysten i Larvik.

Verdivurdering: Verdivurderte parametre: arts mangfold: potensial for rødlistearter gir middels verdi, spesielle naturtyper: storparten av området dekkes av sumpskog og intermedieære grunnntyper noe som gir lokal verdi, habitatkvalitet: viss forekomst av gamle trær gir middels verdi, størrelse: høy verdi. påvirkning: grunnvannsstand inntakt gir høy verdi (hogstpåvirkning kommer inn under habitatkvalitet). Samlet sett med to parametre på høy verdi, skal denne lokaliteten ha verdien svært viktig (A).

Skjøtsel og hensyn: Lokaliteten bør få utvikle seg fritt uten hogstinggrep, fjerning av død ved, eller drenering i eller nær lokaliteten. Dette sett i forhold til hensynet til biologisk mangfold. En bør vurdere å sette opp skilt om at fjerning av død ved til bålpyring er forbudt eller ikke anbefalt.

204 Rakke

Rik sump- og kildeskog – Rikere løvsumpskog Verdi: B Areal : daa

Innledning: Lokaliteten er tidligere registrert i år 2000 (Larvik kommune 2000). Lokaliteten ble da verdivurdert til viktig (B). Den 20.08.2013 har BioFokus ved Arne E. Laugsand befart lokaliteten og den er nå vurdert etter forslag til faktark for naturtypen rik sump- og kildeskog som vil bli publisert i kommende revisjon av DN Håndbok 13 (Jansson et al. 2012). Størrelsen på lokaliteten er nå halvert da et areal med gressplen/eng ved et mindre veikryss er utelatt. Verdien er også justert ned.

Beliggenhet og naturgrunnlag: Lokaliteten ligger nær sjøen ved Rakke i Larvik kommune. Området ligger i boreonemoral vegetasjonssone og de sørligste delene regnes inn i klart oceanisk seksjon OC2, mens resten ligger i svakt oceanisk seksjon OC1. Denne lokaliteten ligger antagelig i klart oceanisk seksjon OC2. Det avgrenses mot vei på to sider og forøvrig mot bergknauser og boligtomt.

Naturtyper, utforminger og vegetasjonstyper: Rikere løvsumpskog dominert av svartor. Busksjiktet er tett med mye hegg. Feltsjiktet er i de fuktigste delene høgstaudepreget med fredløs, mjørdurt og kratthumbleblom. Det er lite død ved i lokaliteten. Tresjiktet er ungt og det er ikke særlig sokkeldannelser her.

Artsmangfold: Noe potensial for insekter knyttet til fuktige mikrohabitat, forøvrig begrenset potensial for arts mangfold knyttet til naturtypen.

Bruk, tilstand og påvirkning: Sterkt hogstpåvirket. Størrelsen er antagelig betydelig redusert av veibygging.

Fremmede arter: Ingen ble registrert ved befaringen.

Del av helhetlig landskap: Det er flere naturtyper dominert av svartor i umiddelbar nærhet blandt annet ved Skråvika.

Verdivurdering: Verdivurderte parametre: arts mangfold: stor forekomst av særpregede sump-arter gir lokal verdi, spesielle naturtyper: storparten av området dekkes av intermedieære til rike grunnntyper gir lokal verdi, habitatkvalitet: liten forekomst av død ved og ingen gamle trær gir lokal verdi, størrelse: nesten 3 daa gir middels verdi, påvirkning: tilnærmet inntakt grunnvannsstand gir høy verdi. Totalt sett vurderes lokaliteten med to eller flere parametre til middels-høy verdi, derfor til viktig (B).

Skjøtsel og hensyn: For hensynet til utviklingen av biologisk mangfold i lokaliteten er det beste om den overlates til fri utvikling uten hogstinggrep eller drenering som fører til grunnvannssenkning.

205 Gumsrødbukta

Rik sump- og kildeskog – Rikere løvsumpskog Verdi: B Areal : daa

Innledning: Lokaliteten er tidligere registrert i år 2000 (Larvik kommune 2000). Lokaliteten ble da vurdert til lokalt viktig. Den 20.08.2013 har BioFokus ved Arne E. Laugsand befart lokaliteten og den er nå vurdert etter forslag til faktark for naturtypen rik

sumpskog som vil bli publisert i kommende revisjon av Direktoratet for naturforvaltning Håndbok 13 (Jansson et al. 2012). Avgrensningen er endret og verdien er etter det nye faktarket hevet til viktig (B).

Beliggenhet og naturgrunnlag: Lokaliteten ligger ved Gumsrødbukka et par kilometer sørvest for Stavern i Larvik kommune. Det avgrenses mot vei og bebyggelse. Området ligger i boreonemoral vegetasjonssone og de sørligste delene regnes inn i klart oceanisk seksjon OC2, mens resten ligger i svakt oceanisk seksjon OC1. Denne lokaliteten ligger antagelig i klart oceanisk seksjon OC2.

Naturtyper, utforminger og vegetasjonstyper: Rik sumpskog dominert av svartor. I en del av lokaliteten virker busksjiktet å være ryddet slik at det er kommet et tett oppslag av mjørdurt. Forøvrig er det hegg og noe innslag hassel i busksjiktet. Svartor med stammediameter rundt 25 cm er vanligst. Det er noen mer utviklede sokkeldannelser her. I feltsjiktet ble det notert bekkeblom, fredløs, sauetelg, slyngsøvtvier, kratthumbleblom, korsknapp og korsved. Det er lite død ved i lokaliteten.

Artsmangfold: Det er noe potensial for insektfauna knyttet til fuktige mikrohabitater og sokkeldannelser.

Bruk, tilstand og påvirkning: Det er grøftet i lokaliteten i forbindelse med vei og ved befaring i august fremstår skogen som tørr, men sokkeldannelsene har enten oppstått før grøfting eller så er det høy vannstand her deler av året.

Fremmede arter: Ingen ble notert ved befaringen.

Del av helhetlig landskap: Langs kysten av Larvik er det mange lokaliteter med rik sumpskog og svartor-strandskog.

Verdivurdering: Verdivurderte parametere: arts mangfold: stor forekomst av sump-arter gir lokal verdi, spesielle naturtyper: en stor del av arealet dekkes av intermediaer til rike vegetasjonstyper gir middels verdi, habitatkvalitet: en viss forekomst av sokler, men lite død ved gir lokal verdi, størrelse: over 2 daa gir middels verdi, påvirkning: grøftet, men antagelig alikevel høy grunnvannstand gir middels verdi. Summert blir derfor verdien med tre parametere av middels verdi satt til viktig (B).

Skjøtsel og hensyn: For biologisk mangfold vil det være best om lokaliteten blir overlatt til fri utvikling uten noen form for hogstinggrep eller videre drenering. Det bør vurderes å tette grøft eller redusere dybden på grøft der den løper ut ved vei.

.....

206 Rugland

Rik edellauvskog – Lågurt-eikeskog Verdi: B Areal: daa

Innledning: Lokaliteten er tidligere registrert i år 2000 (Larvik kommune 2000). Det viser seg at det tidligere lå feil beskrivelse av lokaliteten på Naturbase. Den 20.08.2013 har BioFokus ved Arne E. Laugsand befart lokaliteten og den er nå vurdert etter forslag til faktark for naturtypen rik edelløvsog som vil bli publisert i kommende revisjon av Direktoratet for naturforvaltning Håndbok 13 (Jansson et al. 2012). Avgrensning er justert og lokaliteten er gitt helt ny beskrivelse.

Beliggenhet og naturgrunnlag: Lokaliteten omkranser en åkerholme like ved Helgeroveien ved Rugland, sør i Larvik kommune. Området ligger i boreonemoral vegetasjonssone og de sørligste delene regnes inn i klart oceanisk seksjon OC2, mens resten ligger i svakt oceanisk seksjon OC1. Denne lokaliteten ligger antagelig i klart oceanisk seksjon OC2.

Naturtyper, utforminger og vegetasjonstyper: Lågurt-eikeskog på grunnlendt mark med dominans av liljekonvall, lundrapp og hengeaks i feltsjiktet. Det er noe hegg i busksjiktet ut mot grøften langs åkerkant. Det står også noen svartor langs kanten. Det er lite død ved i lokaliteten. Noen eiker har stammediameter opp mot 50 cm.

Artsmangfold: Antagelig noe potensial for markboende sopp. Forøvrig er potensialet for interessant arts mangfold knyttet til naturtypen moderat fordi det er en liten lokalitet og død ved elementet er ikke velutviklet ennå.

Bruk, tilstand og påvirkning: Lite død ved og små stammediameterer vitner om hogstpåvirkning.

Fremmede arter: Ingen registrert ved befaring.

Verdivurdering: Verdiparametere som er vurdert: Størrelse: areal på over 8 daa gir høy verdi, arts mangfold: potensial for få rødlistede arter gir lokal verdi, arts mangfold: edelløvsogsplanter lite tilstede foruten liljekonvall gir lav verdi, sjeldne eller truede naturtyper: intermediaer utforming av lågurt-eikeskog (NT) gir middels verdi, habitatkvalitet: god habitatkvalitet med vekt på eik i grov dimensjon gir middels verdi, påvirkning: moderat intakt gir middels verdi. Totalt sett summerer dette til en verdivurdering av lokaliteten til viktig (B).

Skjøtsel og hensyn: For biologisk mangfold er det best om lokaliteten får utvikle seg fritt uten noen form for hogst.

.....

207 Frikirka

Rik sump- og kildeskog – Rikere løvsumpskog Verdi: B Areal: daa

Innledning: Lokaliteten er tidligere registrert i år 2000 (Larvik kommune 2000). Den 20.08.2013 har BioFokus ved Arne E. Laugsand befart lokaliteten og den er nå vurdert etter forslag til faktark for naturtypen rik sump og kildeskog som vil bli publisert i kommende revisjon av Direktoratet for naturforvaltning Håndbok 13 (Jansson et al. 2012). Avgrensning er justert og lokaliteten er gitt ny beskrivelse.

Beliggenhet og naturgrunnlag: Lokaliteten ligger rett sør for Brunlanes Frikirke, sør i Larvik kommune. Lokaliteten omkranses av dyrket mark. Området ligger i boreonemoral vegetasjonssone og de sørligste delene regnes inn i klart oceanisk seksjon OC2, mens resten ligger i svakt oceanisk seksjon OC1. Denne lokaliteten ligger antagelig i klart oceanisk seksjon OC2.

Naturtyper, utforminger og vegetasjonstyper: De midtre delene av denne lokaliteten er relativt ren utforming av svartor-sumpskog med høy grunnvannstand og utpreget sumpskog-feltsjikt med sverdlilje, stolpestarr, myrmaure, kattehale, bekkeblom og skogburkne. Tresjiktet er en ung suksesjon av svartor. Det er grøftet både i og spesielt langs sidene av lokaliteten slik at en del av disse arealene som tidligere har vært fuktigere nå fremstår som fastmarksskog. Hele området har frodig feltsjikt bortsett fra hvor gran dominerer. Stedvis er det lågurtskog med dominans av bjørk og osp. Det er områder med eldre blandingskog vekselvis dominert av løvtrær og gran, hvor det er i ferd med å utvikle seg gammelskogskvaliteter i sammenbruddsfasen. Disse arealene fungerer også som buffersoner for sumpskogen. Lokaliteten blir derfor en mosaikk 60/20/20 av rik løvsumpskog, gammel granskog og gammel boreal løvskog.

Artsmangfold: Lokaliteten er relativt stor noe som øker potensialet for arts mangfold. Det er også god variasjon i lokaliteten, med grov død ved av mange treslag. Selve sumpskogdelen er svært ung, men det velutviklede feltsjiktet med vannspeil gir potensial for en insektfauna som er tilknyttet de spesielle mikrohabitater som rik sumpskog danner.

Bruk, tilstand og påvirkning: Foruten grøfting nevnt over, er lokaliteten i store deler sterkt hogstpåvirket. Det går gamle steingjerder i lokaliteten som antyder tidligere bruk som dyrket mark eller beitemark.

Fremmede arter: Ingen notert ved befaringen.

Del av helhetlig landskap: I Larvik er det mange lokaliteter med rik løvsumpskog og svartor-strandskog som utgjør et nettverk hvor det ligger til rette for utveksling av arts mangfold.

Verdivurdering: Verdivurderte parametre: artsmangfold: stor forekomst av særpregede sumparter og potensial for rødlistearter gir middels verdi, spesielle naturtyper: storparten av området dekkes av sumpskog i rikere grunntype og her er feltsjiktet velutviklet og variert slik at parametere vurderes til middels verdi, habitatkvalitet: forekomst av gamle trær og noe sokkeldannelser gir middels verdi, størrelse: over 60 daa gir høy verdi, påvirkning: grøfter forekommer, men det er fortsatt høy grunnvannsstand og dette gir middels verdi. Sommert verdi med mer enn to parametre på middels verdi, gir verdien viktig (B).

Skjøtsel og hensyn: For hensynet til biologisk mangfold bør lokaliteten få utvikle seg fritt uten noen form for hogstinggrep. En bør vurdere om grøfter langs åkere kan gjøres grunnere eller fylles helt igjen uten at det går utover dyrket mark.

208 Høymyr

Rik sump- og kildeskog – Rikere gransumpskog Verdi: C Areal: daa

Innledning: Lokaliteten er tidligere registrert i år 2000 (Larvik kommune 2000). Den 21.08.2013 har BioFokus ved Arne E. Laugsand befart lokaliteten og den er nå vurdert etter forslag til faktark for naturtypen rik sumpskog som vil bli publisert i kommende revisjon av Direktoratet for naturforvaltning Håndbok 13 (Jansson et al. 2012). Avgrensing er justert og lokaliteten er gitt ny beskrivelse.

Beliggenhet og naturgrunnlag: Lokaliteten Høymyr ligger på vestsiden av Foldvikveien, sør i Larvik kommune. Lokaliteten grenser til vei i sør og øst og mot fastmarkskog i vest og mot svært unge suksesjoner etter hogst i nord. Området ligger i boreonemoral vegetasjonssone og de sørligste delene regnes inn i klart oceanisk seksjon OC2, mens resten ligger i svakt oceanisk seksjon OC1. Denne lokaliteten ligger antagelig i klart oceanisk seksjon OC2.

Naturtyper, utforminger og vegetasjonstyper: Ved befaring virket skogbunnen ganske tørr, men det er antagelig høy grunnvannsstand her deler av året til tross for grøfting langs kantene av lokaliteten. Det er over 50 prosent gran i tresjiktet som forøvrig har svartor, bjørk og osp. Stammediameterne ligger rundt 20 cm. Det er en god del gran i busksjiktet. Feltsjiktet er sparsomt fordi det er skyggefullt fra tett tresjikt. Perlevintergrønn, hørfrytle og harestart ble notert. Enkelte steder er det antydning til sokler og litt nyproduert død ved.

Artsmangfold: Ingen av elementene som er typiske for naturtypen er godt utviklet og det er derfor moderat potensial for artsmangfold.

Bruk, tilstand og påvirkning: Lokaliteten er sterkt hogstpåvirket og det er grøfter i området som antagelig har senket grunnvannsstanden. Det foregår utbygging til boligfelt rett sør for lokaliteten.

Fremmede arter: Ingen registrert ved befaringen.

Verdivurdering: Verdivurderte parametre: Artsmangfold: stor forekomst av særpregede sumparter gir lokal verdi, spesielle naturtyper: storparten av området dekkes av sumpskog med intermedie grunntype gir lokal verdi, habitatkvalitet: forekomst av død ved og unge trær og lite sokler gir lokal verdi, størrelse: omlag 7 daa gir middels verdi, påvirkning: meget sterkt påvirket av grøfter og hogst gir lokal verdi. Totalt sett vurderes lokaliteten med mindre enn 2 middels viktige parametre til lokalt viktig (C).

Skjøtsel og hensyn: For hensynet til biologisk mangfold er det best om lokaliteten får utvikle seg fritt uten hogstinggrep eller vedlikehold av grøfter.

209 Hummerbakkfjorden

Rik sump- og kildeskog – Rikere strandskog Verdi: A Areal: daa

Innledning: Lokaliteten er tidligere registrert i år 2000 (Larvik kommune 2000). Den 21.08.2013 har BioFokus ved Arne E. Laugsand befart lokaliteten og den er nå vurdert etter forslag til faktark for naturtypen rik sump- og kildeskog som vil bli publisert i kommende revisjon av Direktoratet for naturforvaltning Håndbok 13 (Jansson et al. 2012). Avgrensing og verdi er justert og lokaliteten er gitt ny beskrivelse.

Beliggenhet og naturgrunnlag: Lokaliteten ligger på vestsiden av Hummerbakkfjorden i Larvik og innenfor naturreservatet. I øst grenser lokaliteten til naturtype for strandeng og strandsump. På vestsiden er det dyrket mark. Området ligger i boreonemoral vegetasjonssone og de sørligste delene regnes inn i klart oceanisk seksjon OC2, mens resten ligger i svakt oceanisk seksjon OC1. Denne lokaliteten ligger antagelig i klart oceanisk seksjon OC2.

Naturtyper, utforminger og vegetasjonstyper: Meget rik utforming av rikere strandskog med dominans av svartor. Noe innslag selje i kant mot åker. Feltsjiktet er meget tett og frodig med mye bekkeblom, gul frøstjerne, humle, kattehale, klourt, myrmaure, slyngsøtvier, springfrø, strandvindell, sverdlilje og vendelrot. Det er en del gadd og læger i lokaliteten, men svartora ligger rundt 30 cm i brysthøydiameter slik at gammelskogskvalitetene er ikke godt utviklet ennå.

Artsmangfold: Stort potensial for rødlistede insekter og stort mangfold av insekter knyttet til naturtypen. Del av helhetlig landskap teller positivt da noen arter benytter både strandengene og skogen i sin livssyklus.

Bruk, tilstand og påvirkning: Det krysser en grøft/bekk fra dyrket mark. Det kan også være noe avrenning fra dyrket mark. Svartora er nokså ensaldret og ingen store dimensjoner tyder på tidligere hogstpåvirkning.

Fremmede arter: Ingen ble registrert ved befaringen.

Del av helhetlig landskap: Lokaliteten hører med i helheten av naturtyper i reservatet i Hummerbakkfjorden.

Verdivurdering: Verdivurderte parametre: artsmangfold: utforming og del av helhetlig landskap gir stort potensial for rødlistede inkludert truede arter og dette gir høy verdi, spesielle naturtyper: dette er en meget rik utforming og dette gir høy verdi, habitatkvalitet: gadd og læger i flere dimensjoner forekommer og dette gir høy verdi, påvirkning: til tross for kryssende grøft er grunnvannsstanden inntakt og dette gir høy verdi. Sommert gir dette en verdivurdering av lokaliteten til svært viktig (A).

Skjøtsel og hensyn: Lokaliteten ligger innenfor et naturreservat og hogst eller drenning er ikke tillatt i lokaliteten. Fri utvikling er det som er best med hensyn til naturtype og biomangfold.

210 Gusland

Rik sump- og kildeskog – Rikere løvsumpskog Verdi: A Areal: daa

Innledning: Lokaliteten er tidligere sist befart av Rune Solvang i 2008. Den 21.08.2013 har BioFokus ved Arne E. Laugsand befart lokaliteten og den er nå vurdert etter nytt forslag til faktark for naturtypen rik sumpskog som vil bli publisert i kommende revisjon av Direktoratet for naturforvaltning Håndbok 13 (Jansson et al. 2012). Avgrensing er justert, verdi er justert opp og lokaliteten er gitt ny beskrivelse.

Beliggenhet og naturgrunnlag: Lokaliteten ligger på vestsiden og nær utløpet av Hummerbakkfjorden, i Larvik kommune. I øst grenser lokaliteten til naturtype for strandeng og strandsump. På vestsiden er det dyrket mark. Området ligger i boreonemoral vegetasjonssone og de sørligste delene regnes inn i klart oceanisk seksjon OC2, mens resten ligger i svakt oceanisk seksjon OC1. Denne lokaliteten ligger antagelig i klart oceanisk seksjon OC2.

Naturtyper, utforminger og vegetasjonstyper: Midtre deler av lokaliteten har antagelig høy grunnvannstand i deler av året og er en ren utforming av rikere løvsumpskog med dominans av svartor. Oppover i utløpere, mellom svaberg, i svakt hellende terreng er det overganger mot rik edelløvsog med større innslag av ung eik og hasselrønner som plasseres i utforming lågurt eikeskog (mosaikk 15 prosent). Også innslag morell her. Det står gran enkeltvis i busksjiktet i fuktigere deler av lokaliteten. Feltsjiktet er rikt i lokaliteten og det ble notert firblad, gran, hassel, hegg, hengeving, klourt, korsknapp, korsved, liljekonvall, markjordbær, morell, myrhatt, myrmaure, rogn, skogsalat, sommereik, storkonvall, svartor, trollhegg og vivendel. I den lille strandenga ble notert bleikstarr, blåknapp, blåtopp, engknoppurt, gullris, gulmaure, melkerot, sennegrass, slåttestarr, trådsiv og ørevier. I sørvest inkluderes en tørr rik strandeng med noe kantkratt, som mosaikk (5 prosent)er vurdert for liten til å skilles ut som egen naturtype og

Artsmangfold: Potensial for insektfauna knyttet til mikrohabitater som lauvsumpskog danner. I edelløvsogsdelen er det potensial for markboende sopp. Lokaliteten har funksjon for fugl som hekkeplass og for næringsøk.

Bruk, tilstand og påvirkning: I østre del er det hogd en 150 meter lang gate i skogen mellom en hytte og ut mot sjøen (utsiktshogst).

Fremmede arter: Ingen registrert ved befaringen.

Del av helhetlig landskap: Langs kysten av Larvik ligger det mange lokaliteter for rikere lauvsump og rikere strandskog som tilsammen utgjør et helhetlig nettverk av lokaliteter som kan understøtte et større arts mangfold. Like øst for denne lokaliteten ligger det lokaliteter for naturtypen ved Hummerbakkfjorden.

Verdivurdering: Verdivurderte parametre: arts mangfold: en grundig insektundersøkelse her vil sannsynligvis avdekke flere enn fem rødlistearter, sammen med potensial for soppflora og andre artsgrupper, gjør dette at lokaliteten vurderes til høy verdi på dette punktet. Forekomst av kalkrike NiN-typer gir middels verdi, habitatkvalitet: større område med godt utviklede svartor-sokler og svartor rundt 30 cm dbh, gamle rognetrær, grovere hassel gir høy verdi, størrelse på 24 daa gir høy verdi, påvirkning: tilnærmet inntakt med naturlig grunnvannstand, hogstgate i øst påvirker liten del av arealet, og ingen funn av fremmedarter, gir høy verdi. Totalt sett vurderes derfor lokaliteten til svært viktig (A).

Skjøtsel og hensyn: For hensynet til biologisk mangfold er det best om lokaliteten får utvikle seg fritt uten noen form for hogstingrep eller fjerning av død ved. Det bør heller ikke forekomme drenering eller graving som kan påvirke grunnvannstanden i lokaliteten.

.....

211 Kinn N

Rik sump- og kildeskog - Rikere løvsumpskog Verdi: B Areal : daa

Innledning: Lokaliteten er vurdert av Rune Solvang og Tor Harald Melseth i 2009. Den 21.08.2013 har BioFokus ved Arne E. Laugsand befart lokaliteten og vurdert den i forhold til forslag til nytt faktark for naturtypen rik sumpskog som vil bli publisert i revidert utgave av DN håndbok 13.

Beliggenhet og naturgrunnlag: Lokaliteten ligger ved Kinn, øst for Hummerbakkfjorden i Larvik kommune. Området ligger i boreonemoral vegetasjonssone og de sørligste delene regnes inn i klart oceanisk seksjon OC2, mens resten ligger i svakt oceanisk seksjon OC1. Denne lokaliteten ligger antagelig i klart oceanisk seksjon OC2.

Naturtyper, utforminger og vegetasjonstyper: Dette er en sterkt påvirket lokalitet hvor det i enkelte områder er renere dominans av svartor og det er i enkelte områder noen godt utviklede sokler. Men disse stammer antagelig fra før siste omgang med drenering. I noen områder dominerer gran mer enn 50 prosent i tresjiktet slik at det skilles ut mosaikk 30 prosent gransumpskog. Deler av skogen er tørrere med innslag til dominans av gran og noe bjørk. Mye hegg og stedvis hassel i busksjiktet. Feltsjiktet er stort sett sparsomt og ikke spesielt rikt med gaukesyre, korsknapp, hvitveis og vanlige bregner. Det er noe død ved, men lite i grove dimensjoner og eller i senere nedbrytingsstadier i lokaliteten.

Midt i lokaliteten er et åpent område som antagelig nylig er drenert. Her er nå en frodig høgstaudeeng i gjengroing. Her ble notert, lyssiv, engknoppurt, mjørdurt og skjoldbærer.

Artsmangfold: Noe potensial for mangfold av insekter knyttet til naturtypens spesielle mikrohabitater. Kombinasjonen av eng og skog er gunstig for arts mangfold av insekter.

Bruk, tilstand og påvirkning: Diverse grøfting. Det er anlagt en vei inn mot den sentrale delen av lokaliteten ved hjelp av massedeponeringer.

Fremmede arter: Ingen registrert ved befaringen.

Verdivurdering: Verdivurderte parametre: Arts mangfold: lokaliteten er sterkt påvirket, med dårlig kontinuitet, det er ikke stor forekomst av sumparter, slik at lokaliteten vurderes til lokal verdi på dette punktet. Spesielle naturtyper: lokaliteten er delvis tørrlagt slik at den vurderes til lokal verdi på dette punktet. Habitatkvalitet: en viss forekomst av sokler og død ved gir middels verdi. Størrelse: 96 daa gir høy verdi. Påvirkning: Grøfter som gir redusert grunnvannstand og hogstpåvirkning gir lokal verdi på dette punktet. Totalt sett vurderes lokaliteten derfor med vekt på størrelse og habitatkvalitet til viktig (B) også med tanke på at lokaliteten er mulig å restaurere.

Skjøtsel og hensyn: For hensynet til biologisk mangfold bør en vurdere om grunnvannstanden kan tilbakeføres til opprinnelig nivå i de områdene som har velutviklede sokkeldannelser, det vil si at man plugges igjen grøftene. Forøvrig bør lokaliteten overlates til fri utvikling uten hogst eller annet uttak av død ved.

.....

212 Saltstein

Rik sump- og kildeskog - Rikere løvsumpskog Verdi: B Areal : daa

Innledning: Lokaliteten er tidligere registrert i år 2000 (Larvik kommune 2000). Den 21.08.2013 har BioFokus ved Arne E. Laugsand befart lokaliteten og den er nå vurdert etter forslag til faktark for naturtypen rik sumpskog som vil bli publisert i kommende revisjon av DN Håndbok 13 (Jansson et al. 2012). Avgrensning og verdi er justert og lokaliteten er gitt ny beskrivelse.

Beliggenhet og naturgrunnlag: Lokaliteten ligger i mellom svaberg sør for Værvågen på Mølen i Larvik kommune. Området ligger i boreonemoral vegetasjonssone og de sørligste delene regnes inn i klart oceanisk seksjon OC2, mens resten ligger i svakt oceanisk seksjon OC1. Denne lokaliteten ligger antagelig i klart oceanisk seksjon OC2.

Naturtyper, utforminger og vegetasjonstyper: Rikere løvsumpskog hvor tresjiktet av svartor er tett og formet av vinden som drar over svabergene. Svartora vokser med buskformede forgreinede stammer og ligger på rundt 25 cm i diameter brysthøyde. Feltsjiktet er rikt med bekkeblom, jåblom, mjørdurt, ormetelg, sauetelg, sennegrass, svartor og sverdlilje. Nord i lokaliteten er det et mindre område med hellende, tørrere mark, men som fortsatt domineres av svartor.

Artsmangfold: Lokaliteten er del av et helhetlig landskap, der arter som har deler av sin livssyklus i sumpskog, men som også er avhengig av andre typer habitater kan finnes. I området sør på Mølen er det mange fuktige mikrohabitater i forsengkninger i berget og det antas at insektfaunaen knyttet til slike habitater er rik i området. Det er kjent at området har en spesielt artsrik insektfauna knyttet til ulike naturtyper i området.

Bruk, tilstand og påvirkning: Kyststien krysser lokaliteten på tvers.

Fremmede arter: Ingen registrert ved befaringen.

Del av helhetlig landskap: Lokaliteten er del av det store inntakte og særegne geologiske og biologiske landskapet på Mølen hvor det er en rekke naturtyper.

Verdivurdering: Verdivurderte parametere: Artsmangfold: stort potensial for at sjeldne insektarter benytter arealet i hele eller deler av sin livssyklus og lokaliteten vurderes til høy verdi på dette punktet. Spesielle naturtyper: hele lokaliteten dekkes av meget rik grunntype og den får høy verdi. Habitat-kvalitet: det er sokkeldannelser i lokaliteten, men ikke særlig med død ved eller gamle trær, så den vurderes til middels verdi på dette punktet. Størrelse: 2 daa gir middels verdi på dette punktet. Påvirkning: tilnærmet inntakt grunnvannstand og få fremmede arter gir høy verdi på dette punktet. Flere parametere med høy verdi kunne gi høyeste verdi, men siden lokaliteten er arealmessig liten, vurderes den til viktig (B).

Skjøtsel og hensyn: For hensynet til biologisk mangfold er det best om lokaliteten får utvikle seg fritt uten noen form for hogstingrep, fjerning av død ved eller tiltak som senker grunnvannsstanden i lokaliteten.

.....

213 Bålsrød

Rik sump- og kildeskog - Viersump i lavlandet Verdi: A Areal: daa

Innledning: Lokaliteten er i 2009 undersøkt av Rune Solvang og Tor Harald Melseth. Den 22.08.2013 har BioFokus ved Arne E. Laugsand befart og verdivurdert lokaliteten i forhold til forslag til nytt faktaark for naturtypen rik sump- og kildeskog som skal inngå i revidert utgave av DN Håndbok 13 (Jansson et al. 2012). Verdi og naturtype er opprettholdt. Beskrivelsen er delvis basert på Solvang og Melseths beskrivelse.

Beliggenhet og naturgrunnlag: Lokaliteten ligger i i Tvedalen nord for Bålsrødtjern vest i Larvik kommune. Området ligger i boreonemoral vegetasjonssone og de sørligste delene regnes inn i klart oceanisk seksjon OC2, mens resten ligger i svakt oceanisk seksjon OC1. Denne lokaliteten ligger antagelig i svakt oceanisk seksjon OC2. En bekk renner fra nord mot syd igjennom lokaliteten og ender i Bålsrødtjern. Det er antagelig varierende vannstand og antagelig høy vannstand og flompåvirkning i deler av året, men det ser ut til å være stabilt høy grunnvannstand i hele området hele året.

Naturtyper, utforminger og vegetasjonstyper: Dette er en meget stor lokalitet for viersump i lavlandet med gråseljekratt, og mindre områder med gråor-, svartor- og bjørkeedominert rikere løvsumpskog. Ørevier ble også notert, muligens inngår flere vierarter her, som istervier, men det ble ikke gjort sikker artsbestemming. I sør inngår åpen grasdekt fattigmyr dominert av pors. I feltsjiktet, spesielt i nordre del, finnes i rikere områder sverdlilje, kattehale, slyngsøtvier, springfrø, vendelrot, melkerot, myrmaure, skogsivaks, bekkeblom, fredløs, lyssiv, strutseving, kjempepigknopp, mjørdurt. Det er godt med død ved og åpne vannspeil, åpne mudderflater vekslende med tuet grasvegetasjon, sistnevnte tar mer over mot sør. Det ble registrert spor av bever i lokaliteten og dette er en nøkkelart i slike systemer. Den åpne delen uten busk eller tresjikt ned mot Bålsrødtjern registreres som strandeng med takrørsump (mosaikk 20 prosent)

I kanten mot øst står det en god del osp (50 dbh) hvor det også er grov død ved av osp hvor sinoberbillelarver ble funnet og her inkluderes en noe yngre ospesuksesjon i naturtypen gammel boreal lauvskog, ospesholt for å sikre kontinuitet i død ved av osp.

Artsmangfold: Lokaliteten har meget stort potensial for artsrik insektfauna innen gruppene biller, tovinger og veps som er tilpasset de spesielle fuktige mikrohabitaten som denne lokaliteten har stor variasjon i. Også sjeldne insektarter knyttet til død ved i rik sumpskog kan finnes her. Området har antagelig også en rik fuglefauna. På artskart ligger det ingen artsregistreringer gjort før befaringen i 2013. Lokaliteten bør prioriteres kartlagt for insekter og fugl. Det er også potensial for spesielle mosearter her.

Bruk, tilstand og påvirkning: Det kan se ut som det for noen tiår siden er gravd opp en lav voll langs bekken. Kanskje er bekken gjort dypere og/eller rettet ut for å unngå flom. Forøvrig er lokaliteten lite påvirket.

Fremmede arter: Rødhyll er registrert i området.

Verdivurdering: Verdivurderte parametere. Artsmangfold: det er registrert en rødlisteart som riktignok ikke er knyttet til hovednaturtypen, men det store og velutviklede arealet med viersump har meget stort potensial for artsrikdom og store populasjoner av interessante insektarter, den vurderes til høy verdi på dette punktet. Spesielle naturtyper: Viersump i rødlisteutforming med gråseljekratt i rik utforming dekker stort areal og dette gir høy verdi. Habitat-kvalitet: stor variasjon, velutviklede gamle vierkratt, godt med død ved i kantsonen til sumpen gir høy verdi på dette punktet. Størrelse: 103 daa gir høy verdi. Påvirkning: lokaliteten har inntakt grunnvannstand og ingen høy risiko fremmedarter slik at den får høy verdi på dette punktet. Totalt sett med alle del verdier satt til høy, vurderes lokaliteten til svært viktig (A).

Skjøtsel og hensyn: For biologisk mangfold er det best om lokaliteten får utvikle seg fritt uten noen form for hogstingrep eller inngrep som kan redusere grunnvannsstanden i området.

.....

214 Bålsrødsvingen

Rik sump- og kildeskog - Viersump i lavlandet Verdi: B Areal: daa

Innledning: Lokaliteten er tidligere kartlagt (Larvik kommune 2000). Den 22.08.2013 har BioFokus ved Arne E. Laugsand befart og verdivurdert lokaliteten i forhold til forslag til nytt faktaark for naturtypen rik sump- og kildeskog som skal inngå i revidert utgave av DN Håndbok 13 (Jansson et al. 2012). Naturtypen er nå endret og verdien er justert.

Beliggenhet og naturgrunnlag: Lokaliteten ligger ved Tvedalsbekken, rett sør for der hvor Tvedalsveien krysser og gjør en hårnålssving. Dette er vest i Larvik kommune. Området ligger i boreonemoral vegetasjonssone og de sørligste delene regnes inn i

klart oceanisk seksjon OC2, mens resten ligger i svakt oceanisk seksjon OC1. Denne lokaliteten ligger antagelig i svakt oceanisk seksjon OC2.

Naturtyper, utforminger og vegetasjonstyper: Dette er en mosaikklokaltitet som utgjør en interessant og uvanlig helhet av beitepåvirket noe tørrere (flompåvirket?) gråseljekratt (anslått 30 prosent av areal), rikere løvsumpskog med dominans av svartor et meanderende bekkeløp i naturbeitemark med høyvokst frodig feltsjikt (30 prosent) og et lite område (10 prosent) i nordvest med noe beite- og tråkkpåvirket kildeskog hvor det inngår hestehov, myrmaure, mannosøtgras og mye springfrø i feltsjiktet. I svartorsump og gråseljekratt finnes sverdlilje, kattehale, fredløs, springfrø og kratthumbleblom. Utover i beitemarka rundt det meanderende bekkeløpet er det grasdominans med sølvbunke, vendelrot og andre vanlige nitrofile arter. Dette arealet (som utgjør omtrent 30 prosent) har funksjon for artsmangfoldet på vestsiden av bekken. Østre side av bekken er derfor tatt med for skape et større funksjonelt habitat for insekter og fugl, selv om arealet isolert ikke ble tolket til å ha naturtypekvaliteter.

Artsmangfold: Lokaliteten har god variasjon i vegetasjonstyper og det er potensial for insektfauna knyttet til fuktige habitater og som samtidig også trenger åpne engarealer til næringssøk. I vest ved kildefront kan det være potensial for spesielle arter av moser knyttet til kilde og eller tråkkpåvirkede arealer.

Bruk, tilstand og påvirkning: Lokaliteten er inngjerdet og i bruk som beitemark. Påvirkningen er størst nærmest bekken, men også i området i vest, hvor det er kildepreg, er det tråkkpåvirkning. Dette kan gi potensial for insekter med spesielle habitatkrav og er ikke negativt.

Fremmede arter: Ingen registrert ved befaringen i 2013.

Del av helhetlig landskap: Noen hundre meter vestover, ved Bålerud, ligger en stor og svært viktig naturtypelokalitet for viersump i lavlandet.

Verdivurdering: Verdivurderte parametere: Artsmangfold: som beskrevet over gir denne variasjonen i vegetasjonstype og beitepåvirkning potensial for spennende insektfauna og lokaliteten får høy verdi på dette punktet. Spesielle naturtyper, gråseljekratt og kildeskog er rødlistede naturtyper, men det er ikke snakk om store arealer slik at lokaliteten får middels delverdi på dette punktet. Habitat-kvalitet: det er ikke spesielt gamle trær eller gammelt vierkratt og lite død ved i lokaliteten, slik at den får lokal verdi på dette punktet. Størrelse: 31 daa, men spesielle naturtyper dekker bare deler av området, den vurderes til middels delverdi på dette punktet. Påvirkning: beitepåvirkning tolkes som positiv, negativ hogstpåvirkning gjør at den får delverdien middels. Totalt sett vurderer lokaliteten derfor til viktig (B).

Skjøtsel og hensyn: Moderat beite kan med fordel opprettholdes, da tråkkpåvirkning gir andre typer mikrohabitater enn om en går over til sen slått av de beitearealene, men slått er også et alternativ. Arealet bør ikke gjødsles.

.....

215 Lerungen NV

Rik sump- og kildeskog - Rikere strandskog Verdi: B Areal : daa

Innledning: Lokaliteten er tidligere beskrevet av Rune Solvang og Tor Harald Melseth i 2009. Den 22.08.2013 har BioFokus ved Arne E.Laugsand befart lokaliteten i forhold til forslag til nytt faktaark for naturtypen rik sump- og kildeskog som skal inngå i revidert utgave av DN Håndbok 13 (Jansson et al. 2012). Utforming er endret og verdi og avgrensning er justert.

Beliggenhet og naturgrunnlag: Lokaliteten ligger ved strandlinjen nord for Lerungen gård, vest i Larvik kommune. Området ligger i boreonemoral vegetasjonssone og de sørligste delene regnes inn i klart oceanisk seksjon OC2, mens resten ligger i svakt oceanisk seksjon OC1. Denne lokaliteten ligger antagelig i svakt oceanisk seksjon OC2.

Naturtyper, utforminger og vegetasjonstyper: Svartor-strandskog med svartor rundt 30-40 cm i diameter brysthøyde. Tresjiktet er meget høyvokst med rette stammer. Oppover mot dyrket mark i bakkant kommer det inn edelløvtrær i tresjiktet. Ytterst mot sjøen i overgang mot takrørsump er det god bestand av karakterarten klourt og forøvrig kattehale, gul frøstjerne, bekkeblom, slyngsøtvier, sverdlilje og mjørdurt. Innover bort fra sjøen blir feltsjiktet mer sparsomt med skogburkne, kratthumbleblom og stornesle. Det er noe død ved i lokaliteten. Svartor-bestanden har ikke særlig utviklede sokler.

Artsmangfold: Det er potensial for insektfauna knyttet til de spesielle mikrohabitatenes som sumpskog danner, men død ved elementet og sokkeldannelser er dårlig utviklet og det reduserer potensialet.

Bruk, tilstand og påvirkning: Lokaliteten er ikke påvirket i grunnvannstand, men dette er enten gjengrodd strandeng eller tidligere hogd område. Det er nylig hogd noen trær til vedstabel ut mot dyrket mark i bakkant.

Fremmede arter: Ingen registrert ved befaring.

Verdivurdering: Verdivurderte parametere: Artsmangfold: moderat potensial gir middels verdi. Spesielle naturtyper: Svartor-strandskog er en truet vegetasjonstype og dette gir høy verdi. Habitatkvalitet: inntakt grunnvannstand, men lite utviklet dødved element og lite sokler gir lav verdi. Størrelse: 5.5 daa gjør at den gis middels verdi. Påvirkning: inntakt grunnvannstand, men hogstpåvirkning gjør at den vurderes til middels verdi. Totalt sett vurderes lokaliteten til viktig (B).

Skjøtsel og hensyn: For biologisk mangfold er det best med fri utvikling og at det ikke gjøres hogst eller inngrep som reduserer grunnvannstanden i lokaliteten.

.....

216 Ødegården

Rik sump- og kildeskog - Rikere strandskog Verdi: A Areal : daa

Innledning: Lokaliteten er tidligere beskrevet av Rune Solvang og Tor Harald Melseth i 2009. Den 22.08.2013 har BioFokus ved Arne E.Laugsand befart lokaliteten i forhold til forslag til nytt faktaark for naturtypen rik sump- og kildeskog som skal inngå i revidert utgave av DN Håndbok 13 (Jansson et al. 2012). Utforming er endret og verdien er justert opp, siden strandskoger som har gradvis overgang til mindre saltpåvirkede sumpskogssamfunn kartlegges samlet som rikere strandskog.

Beliggenhet og naturgrunnlag: Lokaliteten ligger nord for Barkevika ved Ødegården. I øst grenser den mot kraftledning hvor skogen langs kraftledningen er hogd. I vest grenser den mot naturtypelokalitet for strandeng og danner en verdifull overgang. Området ligger i boreonemoral vegetasjonssone og de sørligste delene regnes inn i klart oceanisk seksjon OC2, mens resten ligger i svakt oceanisk seksjon OC1. Denne lokaliteten ligger antagelig i svakt oceanisk seksjon OC2.

Naturtyper, utforminger og vegetasjonstyper: Rikere strandskog dominert av svartor. I mot tørrere kanter er det innslag hegg, hassel, ask, bjørk, selje og rogn. Ytterst mot pollen står svartora på/blandt flytematter med rikt feltsjikt av mye klourt, kattehale, melkerot, sverdlilje, slyngsøtvier, myrsnelle og mjørdurt. Slakkstarr ble også registrert. Forøvrig ble bekkeblom, fredløs og myrmaure registrert. Solvang og Melseth noterte også bekkedase, mysegras, trollbær og gul frøstjerne. Det er lite død ved og lite sokkeldannelser i lokaliteten. Tresjiktet av svartor er ungt. Det inkluderes noe buffersoner ved lokaliteten, blandt annet et yngre ospeholt på sørsiden. Rikere strandskog utgjør omlag 80 prosent av avgrensningen.

Artsmangfold: Potensial for stort mangfold av insekter innen ulike grupper knyttet til rike sumpskogsmiljøer, selv om tresjiktet er ungt. Positivt med overgang til strandeng. Området har antagelig rik fuglefauna. Det kan også finnes interessante moser i flytematter her.

Bruk, tilstand og påvirkning: Tresjiktet er ungt og det er muligens fordi dette kan ha vært en tidligere åpen strandeng eller på grunn av hogstinngrep for en tid tilbake.

Fremmede arter: Ingen registrert ved befaringen.

Del av helhetlig landskap: Lokaliteten grenser til og gir overgang til vegetasjonstypen strandeng.

Verdivurdering: Verdivurderte parametere: Artsmangfold: betydelig potensial for mangfold av insekter og også rødlistede arter gir høy verdi. Spesielle naturtyper: det inngår fjæresone skogsmark (NT) og rikere myrkant i lavlandet (EN) i lokaliteten og den får høy verdi på dette punktet. Habitat-kvalitet: ungt tresjikt gir lav verdi på dette punktet. Størrelse: Lokaliteten er på 26 daa og dette gir høy verdi. Påvirkning: intakt grunnvannsstand, av ukjent årsak er tresjiktet ungt, lokaliteten får middels verdi på dette punktet. Totalt sett vurderes lokaliteten til svært viktig (A) ut ifra flere parametere med høy verdi og vekt på rødlistede naturtyper og potensial for rødlistede arter.

Skjøtsel og hensyn: For biologisk mangfold er det best om lokaliteten får utvikle seg fritt. Hogstinngrep eller graving/grøfting som endrer grunnvannstanden vil ødelegge verdien for arts mangfold knyttet til naturtypen.

.....

558 Sandvikbukta

Rik sump- og kildeskog – Rikere strandskog Verdi: **A** Areal : daa

Innledning: Det er uvisst hvem som tidligere har kartlagt og avgrenset lokaliteten. Lokaliteten ble kartlagt og avgrenset på nytt av Stefan Olberg i BioFokus 22. august 2013 i forbindelse med kvalitetssikring av rik sumpskog på oppdrag for Miljødirektoratet.

Beliggenhet og naturgrunnlag: Lokaliteten ligger i midtre del av Sandvikbukta på Søndre Eftang i Larvik kommune. Lokaliteten grenser mot strandeng, rik edelløvsog, grusvei og jordbruksarealer.

Naturtyper, utforminger og vegetasjonstyper: En liten forekomst med Rikere strandskog (F0606) ligger langs to fuktige bakken for stranden. En smal rad med eldre svartor står mot stranden og følger fuktdragene noen titalls meter innover. Noen grove, døde svartor finnes. Osp og andre edelløvtrær enn svartor, dominerer øst for lokaliteten og finnes også delvis innenfor lokaliteten i øst, hvor avgrensningen mot rik edelløvsog er noe usikker. Det er tatt med noe areal i øst som ikke er sumpskog, men rik edelløvsog. Her kommer kaprifol, eik, furu, osp, morell, leddved, slåpetorn og ask inn i busk- og tresjiktet. I svartorstrandskogen ble karplanter som fredløs, maigull, vasskjeks, sumpkarse, vendelrot, mjødurt og slakkstarr registrert. Ved befaringen var det noe stående vannspeil ved fuktdraget, og det kom antagelig frem noe grunnvann i nedre deler av lokaliteten. Lokaliteten kunne derfor delvis ha vært avgrenset som en varmekjær kildeløvsog. Sökkeldannelse på svartor ble ikke observert.

Artsmangfold: Vasskjeks (VU) har en liten bestand i verneområdet innenfor naturtypen, sammen med bl.a. slakkstarr.

Frynsehøymol (EN) og buesøtegras (EN) er begge registrert i bukta i 1987, men sannsynligvis ikke innenfor lokaliteten. Potensialet for forekomster av ytterligere rødlistearter både innenfor og utenfor lokaliteten er svært bra for mange artsgrupper.

Bruk, tilstand og påvirkning: Ca. halvparten (vestre del) av lokaliteten er vernet som plantefredningsområde, grunnet forekomsten av vasskjeks. Lokaliteten er lite påvirket.

Fremmede arter: Rynkerose finnes på stranden nedenfor lokaliteten.

Del av helhetlig landskap: Hele bukten utgjør et viktig og lite påvirket område med flere viktige naturtyper som sannsynligvis huser mange rødlistede arter.

Verdivurdering: Lokaliteten vurderes som svært viktig (A-verdi) grunnet forekomsten av en liten, men svært godt utviklet, rikere strandskog med forekomst av en truet art og svært bra potensial for flere truede arter. Lav verdi oppnås på habitatkvantitet, middels verdi oppnås på parametere som habitatkvalitet og spesielle naturtyper, mens påvirkning og arts mangfold oppnår høy verdi. En mosaikk av flere godt utviklede og lite påvirkede naturtyper i bukta, trekker også verdien opp.

Skjøtsel og hensyn: Lokaliteten bør overlates til fri utvikling. Viktig at tiltak utenfor lokaliteten ikke påvirker vanntilsøket og at døde trær får stå/ligge i fred. Det er ønskelig med en begrenset tilgang til Sandvikbukta, slik det så ut til å være i 2013. Økt bruk og tilrettelegging av området vil ha en svært negativ påvirkning på arts mangfoldet, som burde vært undersøkt bedre. Bestanden av rynkerose øst og vest for lokaliteten bør holdes under oppsikt og eventuelt desimeres/fjernes.

.....

569 Blyberget

Rik sump- og kildeskog – Rikere strandskog Verdi: **B** Areal : daa

Innledning: Det er uvisst hvem som tidligere har kartlagt og avgrenset lokaliteten. Lokaliteten ble kartlagt og avgrenset på nytt av Stefan Olberg i BioFokus 22. august 2013 i forbindelse med kvalitetssikring av rik sumpskog på oppdrag for Miljødirektoratet.

Beliggenhet og naturgrunnlag: Lokaliteten ligger langs et bekke drag som renner ut i Ringane naturreservat, nordøst for Blyberget på Søndre Eftang i Larvik kommune. Lokaliteten avgrenses mot fukteng og strandsump i sør og øst, og ellers mot jordbruksarealer og grusvei.

Naturtyper, utforminger og vegetasjonstyper: Svartor-dominert Rikere strandskog (F0606) med innslag av mer eller mindre ung ask, bjørk, hegg, rogn, korsved, rips og gråselje/vierkratt. Skogen er ensaldret, og med unntak av enkelte trær nærmest bekken, har skogen sannsynligvis vært gjennomhøgd for noen titalls år siden. Sökkeldannelse finnes på en del av trærne, og de eldste svartortrærne har en diameter på ca. 40 cm, mens snittet ligger på ca. 20 cm. Lite død ved finnes innenfor lokaliteten. Mjødurt og skogburkne dominerer feltsjiktet som også innehar klourt, krusfagermose, bekkeblom, maigull, slyngsøtvier, bekkekarse, slakkstarr, vendelrot og krattsøleie. I sumpen i kanten av skogen vokser en del av disse artene, samt bl.a. sverdlilje og kattehale. Noe skogsalat og firblad finnes i de tørreste partiene i kantarealet vest i lokaliteten.

Artsmangfold: Vasskjeks (VU) skal visst nok finnes innenfor lokaliteten, men ble ikke påvist i 2013. Det ble heller ikke lett spesielt etter denne arten ved befaringen. Lokaliteten har, sammen med strandeng- og sumparealene, et svært godt potensial for å huse flere rødlistearter.

Bruk, tilstand og påvirkning: Søndre del av lokaliteten ligger innenfor Ringane naturreservat. Vestre del av lokaliteten preges av noe hogst og opprydding av død ved.

Fremmede arter: Ingen påvist.

Del av helhetlig landskap: Lokaliteten grenser i sør mot den svært viktige strandeng og -sump lokaliteten Ringane (BN0002476).

Verdivurdering: Lokaliteten vurderes som viktig (B-verdi) grunnet forekomst av en rikere strandskog med bra potensial for rødlistearter. Lav verdi settes på påvirkning og delvis på habitatkvalitet, mens middels verdi oppnås på habitatkvantitet, arts mangfold og spesielle naturtyper.

Skjøtsel og hensyn: Lokaliteten bør overlates til fri utvikling. Viktig at tiltak utenfor lokaliteten ikke påvirker vanntilsiget og at rydding/hogst i lokaliteten opphører. Økt bruk og tilrettelegging av bukten vil ha en svært negativ påvirkning på arts mangfoldet, som burde vært undersøkt bedre.

.....

599 Syrrist

Rik sump- og kildeskog – Varmekjær kildelauvskog Verdi: A Areal : daa

Innledning: Lokaliteten er undersøkt av Rune Solvang og Tor Melseth 3. august 2010, og deler av lokaliteten ble reinventert av Stefan Olberg i forbindelse med kvalitetssikring av rik sumpskog på oppdrag for Miljødirektoratet.

Beliggenhet og naturgrunnlag: Lokaliteten ligger langs Syrristbekken/Hemvassdraget ikke langt fra utløpet i Hemskilen naturreservat. Mot øst grenser lokaliteten til brattkanten opp mot et stort boligområde, mot sør og nord mot jorder og mot vest mot et større skogsparti. De nordlige områdene er lite undersøkt. Skogen i brattkanten kunne vært tatt med som en buffer men er ikke undersøkt nærmere.

Naturtyper, utforminger og vegetasjonstyper: Lokaliteten består av storvokst og produktiv skog. Av skogtyper opptrer rik sump- og kildeskog (varmekjær kildeløvskog), lågurtskog, storbregnegranskog og småbregneskog. Langs Syrristbekken finnes takrør-sivaks sump. Syrristbekken går i lokaliteten inn i en sprekkedal med bratte kanter mot boligområdet i øst. Skogen har dermed vært relativt tungt tilgjengelig i forhold til hogst. Det er overveiende eldre skog men lite død ved, men noen granlæger og noe gadd av gran og svartor opptrer. Et fåtall grove svartortrær (opp mot 1.80 i omkrets) og en grov bjørk er registrert. En svartor er hul. Bekken er rettlinjet, og uten meandrerende parti, og er trolig kanalisert tidligere. Tresjiktet domineres av svartor, gran og bjørk med innslag av hegg og ask. Eik og hassel opptrer i partier med lågurtskog. Mjødurtdominerer i store partier, takrør dominerer også i partier, spesielt i sør. Av øvrige arter kan nevnes en del kjempesvingel, skogsivaks, vendelrot, sverdlilje, klourt, vasshøymole, vasspepper, springfrø, stornesle, kattedeale, sølvbunke (vitner om tidligere beite) og mannasøtgras. I mer lågurtpregede partier opptrer mye korsknapp, kratthumbleblomst, liljekonvall, myskegras og litt blåveis. Lokaliteten, inkludert større deler av Syrristbekken, har et rikt fugleliv.

Arts mangfold: Bøksanger og skogsnipe er mulige hekkefugler (jfr Artsobservasjoner). For øvrig er seks myrsangere og den nasjonalt sjeldne elvesangeren registrert syngende i området (sistnevnte ikke vurdert/godkjent av den nasjonale sjeldenhetskomiteen for fugl).

Bruk, tilstand og påvirkning: Lokaliteten er, til tross for nærhet til et stort boligområde, lite påvirket av inngrep (for eksempel hogst). I nord går en boligtomt ned på flatene ved bekken og her er det laget plen ganske nært bekken.

Fremmede arter: Det er store mengder med kjempespringfrø på lokaliteten. Arten dominerer i deler av området og skygger ut annen sumpvegetasjon. Amerikamjølke er også registrert.

Del av helhetlig landskap: Lengre ned (på andre siden av hovedveien) er bekkedraget en del av et verneområde (Hemkilen naturreservat med fuglefredningsområde).

Verdivurdering: Lokaliteten er vurdert som svært viktig (A-verdi) da denne lokaliteten omfatter et stort, variert og høyproduktivt skogsmiljø langs et lite påvirket bekkparti av en bekk i lavlandet. Arts mangfoldet er høyt og potensialet for rødlistearter er svært bra.

Skjøtsel og hensyn: Lokaliteten bør overlates mest mulig til fri utvikling og hogst må ikke forekomme. Fremmedartene kjempespringfrø og amerikamjølke burde vært forsøkt bekjempet.

.....

680 Saltverket

Rik edellauvskog – Or-askeskog Verdi: C Areal : daa

Innledning: Det er uvisst hvem som tidligere har kartlagt og avgrenset lokaliteten. Lokaliteten ble kartlagt og avgrenset på nytt av Stefan Olberg i BioFokus 22. august 2013 i forbindelse med kvalitetssikring av rik sumpskog på oppdrag for Miljødirektoratet.

Beliggenhet og naturgrunnlag: Lokaliteten ligger på Nordlyløykka, sørøst for Kloppe bru ved Halsen, øst for Larvik. Lokaliteten avgrenses mot elv, opparbeidet areal og krattskog.

Naturtyper, utforminger og vegetasjonstyper: Hoveddelen av lokaliteten utgjøres av Rik edelløvskog - Or-askeskog (F0107) på sandholdig grunn. Nederst mot sandstranden står det tre eldre svartortrær, og deler av lokaliteten er derfor karakterisert som Rikere strandskog (F0602). Mye ungt løvoppslag finnes på lokaliteten, som nok har vært ryddet for unge trær og død ved for noen år siden. Ellers består skogen av 30-40 år gamle spisslønn, ask, selje, morell og noe osp og rogn. En stor eik står i kant av lokaliteten, og denne er kartlagt som en egen naturtype (Saltverket S). Noe korsved, bergflette, storkonvall, ormetelg, kratthumbleblom og en god del skvallerkål forekommer i feltsjiktet. Et bekkedrag/fuktdrag går gjennom lokaliteten, men dette er lagt i et rør som ender ut i overkant av sandstranden.

Arts mangfold: Ingen spesielle arter ble påvist.

Bruk, tilstand og påvirkning: Fuktdraget gjennom lokaliteten er rørlagt. Lokaliteten er mye påvirket av hogst og rydding i et forsøk på å parkifisere området. Ingen skjøtsel de siste par årene har ført til mye ungt løvoppslag og store forekomster av skvallerkål. Sandstranden nedenfor lokaliteten brukes en del om sommeren, og fører til noe slitasje på lokaliteten.

Fremmede arter: Noe platanlønn finnes på lokaliteten og rynkerose finnes i utkanten av lokaliteten i nord.

Verdivurdering: Lokaliteten vurderes som lokalt viktig (C-verdi) grunnet forekomst av enkelte gamle svartor rett ved stranden samt noe ung, rik edelløvskog i bakkant. Lokalitetens verdi er svak på grunn av alle inngrepene, lite død ved, lite areal og noe dårlig potensial for rødlistearter, men tas med på grunn av godt potensial om skjøtselstiltak igangsettes.

Skjøtsel og hensyn: Bekkedraget/fuktdraget bør åpnes opp i overkant av lokaliteten. Lokaliteten bør ellers helst overlates til fri utvikling - ikke-hogst. Eventuelt må lokaliteten skjøttes mer intensivt som en park, men da vil naturverdiene knyttet til skog forsvinne, og skjøtselele må i en periode være intens samtidig som den må være gjennomførbare.

.....

737 Karto II

Rik sump- og kildeskog – Varmekjær kildelauvskog Verdi: A Areal : daa

Innledning: Det er uvisst hvem som først kartla lokaliteten, men den har blitt kartlagt og beskrevet av Rune Solvang i 2008. Lokaliteten ble kartlagt og avgrenset på nytt av Stefan Olberg i BioFokus i 2012 i forbindelse med en kartlegging av insektmangfoldet knyttet til lokaliteten.

Beliggenhet og naturgrunnlag: Lokaliteten er en liten svartorsumpskog inneklemt mellom svabergene på Kjerringberget. Svartorsumpskogen inngår som en naturlig forlengelse av lokalitet 2645 (Karto). Lokaliteten ligger innenfor det statlig sikrede friluftsområdet Kjerringberget (478 daa).

Naturtyper, utforminger og vegetasjonstyper: Lokaliteten er kartlagt som en Varmekjær kildeskog (F0604) beliggende i nedkant av en rik edelløvsog. Svartor dominerer, med innslag av selje, rogn, spisslønn, eik, ask og alm i kantarealene. Kildeskogen er godt utformet i form av en sump med permanent vannstand med god bestand av sverdliljer samt en rekke eldre svartortrær på sokler. Ask opptrer også på sokkel på lokaliteten. Lokaliteten er minimalt påvirket og har gode forekomster av død ved i ulike nedbrytningsstadier. Feltsjiktet består av typiske arter knyttet til vegetasjonstypen, som skjoldbærer, fredløs, tannrot, bekkekarse, bekkeblom, storkonvall, hvitveis, skogstjerneblom, skogsvinerot, skogbingel, sverdlilje og storbregner som sau-/geittelg og skogburkne. Indikatorarten slakkstarr opptrer også.

Artsmangfold: Et malaisetelt stående på lokaliteten i 2010 fanget bl.a. følgende insekter: *Systemus tener* (EN), *Orchesia luteipalpis* (VU), *Phloeophagus lignarius* (VU) og 6 tovingearter nye for Norge. I tillegg er en rekke andre rødlistearter påvist i et malaisetelt stående 20 m utenfor lokaliteten (mot stranden), samt at noen rødlistearter er manuelt innsamlet, både ved stranden og i edelløvsog nord for lokaliteten. Alm (NT), ask (NT) og kortvingen *Habrocerus capillaricornis* er også påvist på lokaliteten.

Bruk, tilstand og påvirkning: Lokaliteten er lite påvirket, men en sti ned til sjøen går igjennom lokaliteten.

Del av helhetlig landskap: Lokaliteten er omgitt av rik edelløvsog (Karto - BN00002645) i nord og rikt kantkratt, fukteng og tørreng ned mot stranden (burde vært avgrenset som naturtyper). Til sammen utgjør dette en svært interessant, variert og lite påvirket lokalitet med funn av mange truede insekter.

Verdivurdering: Lokaliteten er vurdert som svært viktig (A) på grunn av at lokaliteten er en velutviklet rik kildeskog med permanent vannstand, ligger i et lite påvirket kystnært område og har funn av flere truede arter. Middels til høy verdi oppnås på alle verdissetingsparametere.

Skjøtsel og hensyn: Hogst, grøfting og drenering må ikke gjennomføres. Fri utvikling ivaretar og videreutvikler naturverdiene på best måte. Ytterligere tilrettelegging for bruk/ferdsel igjennom lokaliteten må ikke gjennomføres.

.....

739 Ulakrysset

Rik sump- og kildeskog - Varmekjær kildelauvskog Verdi: B Areal: daa

Innledning: Det er uvisst hvem som tidligere har kartlagt og avgrenset lokaliteten. Lokaliteten ble kartlagt og avgrenset sist av Stefan Olberg i BioFokus 21. august 2013 i forbindelse med kvalitetssikring av rik sumpskog på oppdrag for Miljødirektoratet.

Beliggenhet og naturgrunnlag: Lokaliteten ligger mellom Ulaveien/Ulakrysset og Skisakerleira på Eftang i Larvik kommune. Lokaliteten avgrenses mot strandsump i nord og ellers mot andre, tørrere skogtyper.

Naturtyper, utforminger og vegetasjonstyper: Middels gammel, ensaldret varmekjær kildeskog (F0605) med dominans av svartor (20-35 cm i diameter) og med økende innslag av gran, hegg, bjørk og ask mot sør. Med unntak av svartor og noe gran (< 50 cm) og bjørk (< 30 cm), er det i hovedsak unge trær på lokaliteten. Skogen er noe åpen og ensaldret, og med kun litt død ved av svartor og gran. Orekjuke og rødrandkjuke finnes sparsomt. I fuktige partier dominerer mjørdurt, og bekkeblom, krattsleie, slyngstvier, stornesle, springfrø, melkerot, fredløs, klourt, kattedeale og sverdlilje ble påvist i fuktige partier ut mot strandsumpen i nord. I de tørreste partiene i sør kommer det inn bl.a. skogsnelle, skogsalat, gjøksyre, skogsvinerot, storkonvall, skogfiol og firblad.

Artsmangfold: Ingen spesielle arter ble påvist, men potensialet for slike er forholdsvis bra.

Bruk, tilstand og påvirkning: Foruten tidligere hogstpåvirkning er lokaliteten lite påvirket.

Fremmede arter: Ingen påvist.

Del av helhetlig landskap: Lokaliteten grenser i nord til den svært viktige strandsumplokaliteten Skisakerleira (BN00002490).

Verdivurdering: Lokaliteten vurderes som viktig (B-verdi) grunnet forekomst av en ung rikere strandskog med greit potensial for rødlistearter. Lav verdi på parametere som habitatkvalitet og delvis arts- og mangfold, mens middels verdi oppnås på habitatkvalitet, spesielle naturtyper og påvirkning. Rik vegetasjon og forekomst av andre naturtyper tett ved, trekker verdien opp, men ung og påvirket skog trekker verdien ned.

Skjøtsel og hensyn: Fri utvikling - ikke-hogst ivaretar og videreutvikler naturverdiene på best måte.

.....

745 Fjellvik S

Rik sump- og kildeskog - Rikere strandskog Verdi: B Areal: daa

Innledning: Det er uvisst hvem som tidligere har kartlagt og avgrenset lokaliteten. Lokaliteten ble kartlagt og avgrenset på nytt av Stefan Olberg i BioFokus 21. august 2013 i forbindelse med kvalitetssikring av rik sumpskog på oppdrag for Miljødirektoratet.

Beliggenhet og naturgrunnlag: Lokaliteten ligger i en liten forsøknings mellom svabergene ned mot sjøen, sør for Fjellvik i Larvik kommune.

Naturtyper, utforminger og vegetasjonstyper: Lokaliteten er avgrenset som Rikere strandskog (F0606) med mosaikk av Rik edelløvsog (F01). Nærmest kilen er lokaliteten dominert av middels gammel svartor (< 45 cm i diameter) med noe antyning til sokkeldannelse. Spesielt langs bekkeutløpet i sørøst er det mye svartor. Et par svartorgadd og enkelte -læger forekommer, men generelt er det lite død ved, også av andre treslag i resten av lokaliteten. Klourt, vendelrot, mjørdurt, fuglevikke og fredløs finnes innenfor lokaliteten, som går over i en saltsivstrandeng med bl.a. mye flaskestarr, lyssiv, havsivaks, strandkryp, tangmelde og strandvortemelk. I vestre og midtre deler av lokaliteten er det edelløvsog med eik (< 70 cm), ask (< 30 cm), spisslønn (< 70 cm) hassel (< 25 cm) og en del bjørk (< 60 cm), osp (< 40) cm og noe gran (< 55 cm). I feltsjiktet ble markjordbær, skogfiol, liljekonvall, storkonvall, skogbingel, kratthumleblom, skogsvinerot, bjørnebær og bringebær registrert. Skogen er noe åpen og tydelig påvirket av menneskelig aktivitet i form av rydding/fjerning av unge og døde trær.

Artsmangfold: Dvergspett ble observert sammen med flaggspett. Ingen rødlistearter utenom ask ble registrert i 2013, men strandkjempesnutebillen *Mecinus collaris* (EN) har en populasjon rett utenfor lokaliteten, langs stranden, sammen med bl.a. bukkebeinurt (NT). Potensialet for rødlistearter anses som bra.

Bruk, tilstand og påvirkning: Lokaliteten er en del påvirket av hogst og fjerning av død ved og ungt løv for å åpne opp området, spesielt i den vestre halvdel. Flere vedstabler og kvisthauger lå vest i området, eller rett utenfor området.

Fremmede arter: Ingen påvist.

Del av helhetlig landskap: Lokaliteten grenser i øst mot Fjellvikkilen (BN00061187 og BN0002324). Samlet sett utgjør dette et viktig område for flere rødlistede arter.

Verdivurdering: Lokaliteten vurderes som viktig (B-verdi) grunnet forekomst av en eldre svartor-strandskog med tilliggende rik edelløvsog og en lite påvirket, artsrik strandsone. Menneskelig påvirkning i skogen trekker verdien noe ned, men potensialet for interessante og rødlistede arter innenfor lokaliteten er fremdeles meget bra. Lav verdi oppnås på spesielle naturtyper, mens middels verdi oppnås på parametere som påvirkning, artsmangfold, habitatkvalitet og habitatkvantitet.

Skjøtsel og hensyn: En parkifisering av lokaliteten bør begrenses til de delene av lokaliteten som ligger aller nærmest hyttebebyggelsen nordvest for lokaliteten. Midtre og østre del av lokaliteten må overlates til fri utvikling - ikke-hogst, og alt av død ved må få lov til å bli liggende.

.....

2200 Rui S

Rik sump- og kildeskog – Rikere løvsumpskog Verdi: **A** Areal : daa

Innledning: Lokaliteten er besøkt av Sigve Reiso (BioFokus) 20.09.2013 i forbindelse med kvalitetesikring av naturtypen rik sumpskog som et ledd i handlingsplanarbeidet. Området er tidligere kartlagt av Aina Hovden i 2000 i forbindelse naturtype og vegetasjonskartlegging av deler av kommunen.

Beliggenhet og naturgrunnlag: Lokaliteten omfatter et større skogareal langs nedre deler av Stiviå og Roetjønna, før møtet med Heddøla. Området er nokså flatt på marine sedimenter med høy grunnvannstand og tidvis flompåvirket.

Naturtyper, utforminger og vegetasjonstyper: Skogen i området kan best karakteriseres som en mosaikk av rikere løvsumpskog (80%) og viersump i lavlandet (20%). Gråseljekratt preger kantsonene langs Roetjønna, langs Stiviåa overtar gråor og svartor dominansen med innsalg av vierkratt, bjørk, rogn, selje, hegg og enkelte grantrær. Skogen har et svakt sjiktet preg. Gråor på 15-25 cm i brysthøydiameter og svartor på 15-25 cm dominerer. Skogen har begynt å produsere en del død ved både stående og liggende. Ferske nedbrytningsstadier av gråor, svartor og gråselje dominerer, med enkelte gran spredt.

Artsmangfold: I feltsjikt finnes arter som langstarr, soleihov, mjødukt, skogsivaks, slyngsøtvier, fredløs, sverdlilje, vassrørkvein, fredløs og myrkongle. Svært høy vannstand ved undersøkelsestidspunktet gjorde det vanskelig å kartlegge området nøye for karplanter. Flere eldre og døende oretrær gir et potensial for krevende epifytter, samt nedbrytere og insekter knyttet til død ved. Granrustkjuke ble observert på en granlåg. Området har også trolig en viktig funksjon for spurvefugl og spetter. Bever er aktiv i området.

Bruk, tilstand og påvirkning: Ferske hogstinggrep finnes nordøst for Roetjønna, men mye vierkratt og enkelte eldre svartor står igjen. En beverdam ved utløpet av Roetjønna medvirker til høy vannstand i hele området.

Fremmede arter:

Del av helhetlig landskap: En av flere velutviklede rike sumpskog på marine sedimenter langs bunnen av Heddal.

Verdivurdering: Sjelden stor og velutviklet sumpskogskoglokaltitet. Jf. faktark for rik sumpskog for området høy verdi for både størrelse, tilstand og kvalitet, noe som tilsier verdi svært viktig A.

Skjøtsel og hensyn: Sikre naturlig vannhusholdning, fri utvikling av skog.

.....

2201 Rekå S I

Rik sump- og kildeskog – Rikere gransumpskog Verdi: **A** Areal : daa

Innledning: Lokaliteten er besøkt av Sigve Reiso (BioFokus) 20.09.2013 i forbindelse med kvalitetesikring av naturtypen rik sumpskog som et ledd i handlingsplanarbeidet. Området er tidligere kartlagt av Aina Hovden i 2000 i forbindelse naturtype og vegetasjonskartlegging av deler av kommunen. Tidligere kartleggingsenhet er delt i to, der denne beskriver den rike sumpskogen.

Beliggenhet og naturgrunnlag: Rikere del av sumpskog langs bekk sør for Rekå, i Heddal. Lokaliteten er en del av et større sump-, myr og skogkompleks på marine sedimenter.

Naturtyper, utforminger og vegetasjonstyper: Området har middelaldrende gran og løvskog på mark med høy vannstand. Dominerende treslag er gran, bjørk og svartor i østre halvdel og med overgang til mer åpen og småvokst bjørkeskog med vierkratt (gråselje) i øst. Vegetasjonen er rik-intermediær, med overganger mot fattigere sumpvegetasjon med mer torvmoser i kantene, særlig mot øst.

Artsmangfold: Noterte karplanter er mannasøtgras, skogsivaks, myrkongle, enghumleblom, mjødukt, myrhatt og slyngsøtvier. Langstarr er stedvis dominerende.

Bruk, tilstand og påvirkning: Skogen en nokså fleraldret og godt sjiktet, men tydelig gamle trær mangler. Noe rotvelter av gran finnes spredt og død ved av løv av små dimensjoner, mest av ferske nedbrytningsstadier.

Fremmede arter:

Del av helhetlig landskap: Del av et større større sump-, myr og skogkompleks som bør ses i sammenheng.

Verdivurdering: Sjeldent stort sumpområdet, for det meste rikt, gradvis fattigere i kantene. Jf. faktark for rik sumpskog for området høy verdi for størrelse og påvirkning noe som tilsier verdi svært viktig A.

Skjøtsel og hensyn: Sikre naturlig vannhusholdning, fri utvikling av skog.

.....

2202 Rekå S II

Gråor-heggeskog – Verdi: **B** Areal : daa

Innledning: Områdebeskrivelsen omfatter østlige halvdel av et område beskrevet av Aina Hovden i 1999 i forbindelse naturtype og vegetasjonskartlegging av deler av kommunen. Lokaliteten utgjør den østlige delen av et større sump-, myr- og skogkompleks der arealet mot vest er beskrevet for seg som rik sumpskog i 2013. Østlige deler er ikke undersøkt på nytt og av Hovden beskrevet som gråor-heggeskog og viderført som det.

Beliggenhet og naturgrunnlag: Løvskog sør for Rekå, i Heddal. Lokaliteten er en del av et større sump-, myr og skogkompleks på marine sedimenter.

Naturtyper, utforminger og vegetasjonstyper: Et større sammenhengende gråor-heggeskog med innsalg av gran og edelløvtrær. Skogen er stedvis tett og flersjiktet.

Artsmangfold:

Bruk, tilstand og påvirkning:

Fremmede arter:

Del av helhetlig landskap: Del av et større større sump-, myr og skogkompleks som bør ses i sammenheng.

Verdivurdering: Gråor-heggeskog med innslag av edelløv er viktige vegetasjonstyper for en rekke arter. Området gis foreløpig verdi viktig B, nærmere undersøkelser kan heve denne verdien.

Skjøtsel og hensyn: Sikre naturlig vannusholdning, fri utvikling av skog.

.....

300 Langeland V, Norddalen

Rik edellauvskog – Or-askeskog Verdi: A Areal : 56 daa

Innledning: Lokaliteten er undersøkt 03.09.2012 av Sigve Reiso, BioFokus, i forbindelse med nykartlegging og oppdatering av naturtyper i Nome på oppdrag fra kommunen. Lokaliteten er tidligere overfladisk undersøkt av Rune Solvang i 1999 (Solvang 2003), tekst og avgrensning oppdatert. Deler av lokaliteten er tidligere kartlagt som MIS-figur av typen rik bakke og liggende død ved, men er noe utvidet.

Beliggenhet og naturgrunnlag: Lokaliteten omfatter et ravinesystem i deler av Norddalen med flere små tilhørende ravinedaler med eldre varmekjær skog. Lokaliteten ligger på tykke lag av marine sedimenter, vest for Langeland, sør i Nome kommune. Hovedravinen drenerer østover mot Norsjø, den nordlige sideravinen drenerer rett sørøver.

Naturtyper, utforminger og vegetasjonstyper: Skogen i området er svært mosaikkartet med stor treslagsblanding. Naturtypen er satt til rik edelløvsskog med utforming or-askeskog som følge av stort askeinnslag (med overganger mot gråor-heggeskog langs bunn av ravinen og alm-lindeskog i lisdene). Andre treslag av betydning er gran, or, bjørk og osp. Det finnes også innslag av hassel, alm og lønn, spesielt i den noe tørrere ravinedalen lengst nord. Den sørvendte lisdene av hovedravinen har også innslag av varmekjær kildeløvsskog med skavgras, ask og gråor. Frodig storbregnevegetasjon dominerer ellers med arter som strutseving, skogsvineblom, skogburkne, skogstjerneblom, hengeving, firblad, vendelrot og engsnelle. Skogen er godt sjiktet med ask og gran på 40 cm i brysthøydediameter, andre løvtrær på rundt 20-30 cm. Død ved finnes, stedvis i nokså stor tetthet, mest av gråor i ferske nedbrytningsstadier og begrensede dimensjoner, men også ask, gran og borealt løv.

Artsmangfold: Ingen spesielle arter er notert, men områdets skogtilstand tilsier godt fremtidspotensial for krevende dødvedarter. Tidligere er et rikt fugleliv dokumentert (Solvang 2003).

Bruk, tilstand og påvirkning: Innenfor avgrensingen dominerer eldre skog med begynnede dødveddannelse og god sjiktning. Grenser mot ungskog, i nord også ferske hogstingrep. Langs grensen i øst går en strømgate. Ravinen i nord bærer preg av tidligere beitepåvirkning.

Fremmede arter: Ingen notert.

Verdivurdering: Sjelden rest av eldre ravineskog langs Nordsjø. Velutviklet or-askeskog er i dag en sjelden naturtype, også rik kildeløvsskog som er rødlistet som (VU) i NiN systemet. I henhold til faktaark for rik edelløvsskog (vers. 2012) skal alle floristisk rike or-askeskoger, herunder alle intakte, askedominerte ravinedaler vurderes som svært viktig A, området scorer også høyt på størrelse. Innslaget av rik kildeløvsskog styrker denne verdien.

Skjøtsel og hensyn: Fri utvikling.

.....

393 Goddalen

Rik sump- og kildeskog – Rikere gransumpskog Verdi: A Areal : 82,1 daa

Innledning: Lokaliteten er tidligere kartlagt i forbindelse med naturtypekartlegging i Nome kommune (Solvang 2003). Lokaliteten er også kartlagt MIS-lokalitet av ulike utforminger. Lokaliteten er befart 10.9.2012.

Beliggenhet og naturgrunnlag: Lokaliteten ligger i en trang nord-sør gående sprekke dal på vestsiden av de verdifulle naturtypelokalitetene med alm/lindeskog på sørvest-vestsiden av Nipe. Inkludert i lokaliteten er en forlengelse av den rike sumpskogen sør og vest for Mauråsen. Denne delen av lokaliteten er ikke kartlagt som MIS-område. En dal inn fra sørvest ved Spennilsmyr er kartlagt som MIS-område er inkludert i lokaliteten men ikke kartlagt i 2012. I vest er det eldre skog og det gjenstår mer kartleggingsarbeid for å få en god avgrensning mot eldre skog og øvrige MIS-lokaliteter med rik bakke i både nordvest og sørvest. For øvrig grenser lokaliteten mot hogstflater/ungskog der Goddalen åpner seg opp i nord. I sør er den avgrenset mot et granplantefelt og traktorveg ved Jøntvedtseter.

Naturtyper, utforminger og vegetasjonstyper: Goddalen består av en sprekke dal med varierte sumpskogsvegetasjonstyper. Rik gransumpskog med en del svartor, rik edelløvsskog av typen or-askeskog og med stedvis høy innblanding av gran og varmekjær kildeløvsskog med dominans av skavgras opptrer. Det er varierte sumpskogstyper på lokaliteten. I partier er sumpskogen svært fuktig og grunnvanns- og/eller kildeinfluert. En sidedal i vest (ved Mauråsen) består også av rik sumpskog, og er svært fuktig med mye grov svartor og gran. Det er svært god bonitet på lokaliteten, og navnet Goddalen vinter om det tyder for øvrig er det småbregneskog, storbregneskog samt lågurtskog på kantene.

Artsmangfold: Tresjiktet er dominert av gråor og gran med høy innblanding av ask. Spesielt i nord er det granskogsdominans der det er rik gransumpskog. For øvrig er det svartor, alm, spissløn, selje og bjørk samt hassel på kantene. Karplantefloraen er rik og variert med flere sjeldne plantefunn. Junkerbregne er blant annet registrert på flere delokaliteter. Dette er en sjelden art i kommunen. I partier er det mye slakkstarr. For øvrig er det registrert mange arter knyttet til rike sumpskogstyper som krypsleie (mye), engsnelle, skogsnelle, sumphaukeskjegg, skogstjerneblom, mjørdurt, broddtelg, bekkekarse, skogsvinerot, storklokke og hundekveke m.m. På kantene er det overganger mot rik lågurtskog med mye blåveis, myske, lundgrønnaks, vårerteknapp og skogsvingel. I sør er det en stor forekomst av skavgras. Lungenever er registrert på ask i sumpskogen. Av fugl er mer krevende arter som jerpe og stjertmeis registrert.

Bruk, tilstand og påvirkning: Eneste «synlige» inngrep på lokaliteten er en traktorvei sør av området, og et mindre plantefelt med gran i sør. Det er mye eldre trær på lokaliteten, men få virkelig grove trær. Det skyldes trolig tidligere plukkhogster og rask omsetning av trær i det høyproduktive og fuktige miljøet. Det er en del død ved av gran, bjørk, gråor og til dels ask på lokaliteten. Alle nedbrytningsstadier av gran er registrert, men ingen riktig grove dimensjoner. De groveste trærne som er registrert er bjørk (flere rundt 2.00 m i omkrets), gran 1.80, ask 1.50, svartor 1.50 og gråor 1.40.

Fremmede arter: Det er ikke registrert fremmede arter på lokaliteten.

Del av helhetlig landskap: Lokaliteten er en av flere svært verdifulle lokaliteter ved Nipe og Murefjell NR. Samlet sett er området Murefjell NR, Lauvåsen/Goddalen og Nipe en arealmessig stor hot-spot for biologisk mangfold i Nome kommune.

Verdivurdering: Lokaliteten er vurdert som svært viktig (A) da lokaliteten er den mest varierte og artsrike rike sumpskogen som er kjent i Nome. At sumpskogen er stor og at lokaliteten grenser opp mot annen verdifull natur ved Nipe og ved Lauvåsen er viktige

tilleggsriterier. Mange sumpskog er mye påvirket av inngrep, mens denne har minimalt med nyere synlige inngrep. Potensialet for mange sjeldne funn vurderes som stort.

Skjøtsel og hensyn: Lokaliteten bør i størst mulig grad være urørt; dvs. tekniske inngrep og hogst bør unngås. For å øke naturverdiene på lokaliteten bør det bli mer gamle og grove trær og død ved. Bygging av skogsbilvei med tilhørende skogsdrift inn i Goddalen er eneste aktuelle trussel. Dette må unngås da en traktorvei inn i området vil ødelegge hele områdets karakter da området er svært smalt.

.....

394 Kirkestranda-Romnesbukta

Evjer, bukter og viker - Bukter og viker Verdi: **A** Areal: 48,8 daa

Innledning: Lokaliteten er tidligere kartlagt i forbindelse med naturtypekartlegging i Nome kommune (Solvang 2003) og var da meget grovt avgrenset. Beskrivelsen under er en mer detaljert beskrivelse basert på feltarbeid 25.5.2009 i forbindelse med planarbeid boligbygging på Hammerstad-Kvernoddan. I forbindelse med feltarbeid i 2009 er lokaliteten bedre avgrenset. Vi har i tråd med ny revidert DN-håndbok også endret naturtypekategori til evjer, bukter og viker (fra rik sumpskog).

Beliggenhet og naturgrunnlag: Romnesbukta ligger i Norsjø nord for Ulefoss sentrum. Mot vest stiger terrenget og små ravedaler skjærer ned i landskapet fra ovenforliggende jorder. Mot nord er lokaliteten bredest i utforming. I den nordligste ravina er det eldre skog med blant annet mellomgrov gråor (ravina er ikke undersøkt i hele sin lengde).

Naturtyper, utforminger og vegetasjonstyper: Romnesbukta er en gruntvannsbukt bestående av rikstarrsummer av dunkjevle-utforming, viersumpskog i lavlandet (gråseljekratt) og innenforliggende gråor-heggeskog og til dels svartor(gråor)sumpskog. Gråselje-kratt dominerer ytterst sammen med rikstarrsump. Bakenforliggende er det sumpskog dominerte av gråor og hegg i busksjiktet samt spredte svartortrær. Mot sør (ved den gamle badeplassen) er det en del grovere trær av både gråor og svartor. Noen småvokste almetrær (NT) opptrer også samt noe ask, spisslønn, bjørk og selje. Vierarter og piletrær opptrer også; sannsynligvis istervier eller mulig hybrider.

Artsmangfold: Rikstarrsumpene domineres hovedsakelig av kvasstarr (sannsynligvis; kommet for tidlig). Et mindre belte med flasketarr opptrer i nord. Myrkongle opptrer rikelig. Bred dunkjevle dominerer i en brem mot Norsjø. For øvrig ble sumpskog- og sumpplanter som skogstjerneblom, klourt, vendelrot, sløke, villrips, mjøddurt, gulldusk, vassarve, vasshøymole, myrhatt og myrmaure m.fl. registrert. Skavgras opptrer spredt i ravinene. Piggskorpe (VU) er registrert på ospelæger på lokaliteten. Vannbotanikk er ikke undersøkt, dvs. hvilke arter som opptrer neddykket på gruntvannsområdene. Gruntvannsområdet er et lokalt viktig område for små mengder av vannfugl knyttet til våtmark. Strandsnipe hekker sannsynligvis. Av lokalt noe uvanlige hekkearter er både gulsanger og stjertmeis registrert i skogene i området. Stær (rødlistet; NT-nær truet) ble registrert hekkende i gammelt hakkespetthull i død gråor. Potensialet for funn av rødlistearter i de høyere kategoriene vurderes som stort på lokaliteten, spesielt innenfor gruppene sopp og insekter, kanskje også moser.

Bruk, tilstand og påvirkning: Gruntvannsbukta og strandsumpene er i nyere tid ikke påvirket av tekniske inngrep slik at det er en intakt gradient fra gruntvannsbukt, strandsump til sumpskog. I grensa for lokaliteten mot vest er det nylig hogd som en forberedelse til framtidig boligbygging.

Fremmede arter: Det er registrert en del spirea på lokaliteten.

Del av helhetlig landskap:

Verdivurdering: Lokaliteten er vurdert (og opprettholdt) som svært viktig (A) på grunn av at Kirkestranda-Romnesvika er ei større bukt lite påvirket av menneskelige inngrep med blant annet forekomst av truede naturtyper som rikstarrsummer og gråseljekratt. Lokaliteten er, basert på en grov vurdering, sammen med Årnesbukta, Øra-Ulefoss og Fjærekilen, vurdert som de viktigste våtmarksområdene i Norsjø. En mer finmasket verdivurdering ville rangert lokaliteten noe under disse, men allikevel som en A-lokalitet. Det er et stort potensial for funn av rødlistearter.

Skjøtsel og hensyn: Lokaliteten er regulert til hensynsområde natur ifbm reguleringsplan for Hammerstad-Kvernoddan. Lokaliteten skal være urørt; dvs. tekniske inngrep og hogst skal unngås. For å øke naturverdiene på lokaliteten bør det bli mer gamle og grove trær og død ved. Reguleringen til hensynsområde skal sikre dette. Ulovlige utsiktshogster fra framtidige bolighus er trolig største trussel.

.....

403 Ullvikbogen

Evjer, bukter og viker - Bukter og viker Verdi: **B** Areal: 12,9 daa

Innledning: Lokaliteten er tidligere kartlagt i forbindelse med naturtypekartlegging i Nome kommune (Solvang 2003). Lokaliteten er befart 5.6.2011. Lokaliteten er ikke kartlagt som et MIS-område.

Beliggenhet og naturgrunnlag: Lokaliteten ligger ved Ullvikbogen, Sandnes, Ulefoss rett øst av Rv36.

Naturtyper, utforminger og vegetasjonstyper: Lokaliteten består av en ganske stor gruntvannsbukt med strandsumper, viersumpskog i lavlandet i sør og glissen, hogstpåvirket, beitet svartorstrandskog i vest mot Rv 36. I sør går grensen mot veggen ut til Sandnes, i øst mot fattige bergknauser og i vest mot bratt beitemark opp mot Rv 36.

Artsmangfold:

Bruk, tilstand og påvirkning: Lokaliteten er i nyere tid lite påvirket av tekniske inngrep. Lokaliteten har tidligere vært beitet av husdyr. De vestlige delene beites nå av sau.

Fremmede arter: Det er ikke registrert fremmede arter på lokaliteten.

Del av helhetlig landskap:

Verdivurdering: Lokaliteten er vurdert som viktig (B) da lokaliteten består av en gruntvannsbukt med innenforliggende strandsumper som er lite påvirket av tekniske inngrep. Slike grunt-vannsbukter med blant annet svartorstrandskog er sjeldent i Norsjø. Ytterligere undersøkelser, spesielt av insekter, vil muligens påvise forekomster av rødlistearter.

Skjøtsel og hensyn: Lokaliteten bør ikke påvirkes av større tekniske inngrep som for eksempel utbygging av småbåthavn eller bryggeanlegg. Beitedyr som storfe kan med fordel settes inn på lokaliteten. Det er da en fordel at deler av lokaliteten ikke beites slik at også ikke beitepåvirkede areal finnes på lokaliteten. På ikke beitede areal bør det utvikle seg mer gamle trær og død ved slik at for eksempel dvergspett kan komme tilbake som hekkefugl. Siden forrige kart-legging er det utført en del vedhogst på lokaliteten. Vedhogst bør unngås i de områdene som ikke beites.

.....

2203 Flåta V

Gråor-heggeskog - Flommarksskog Verdi: A Areal : daa

Innledning: Lokaliteten er besøkt av Sigve Reiso (BioFokus) 20.09.2013 i forbindelse med kvalitetesikring av naturtypen rik sumpskog som et ledd i handlingsplanarbeidet. Området er tidligere kartlagt av Sigve Reiso (BioFokus) i forbindelse med oppdatering av naturtypedata for kommunen høsten 2009. Skogdelen av området er tidligere registrert som rik sumpskog og muddeflate, men omdefinert til flommarksskog og mudderflate.

Beliggenhet og naturgrunnlag: Lokaliteten omfatter en bukt på Heddalsvannets østside, rett nord for Nautsund. Bukta er langrunn med finkornede marine sedimenter og tilhørende flommarksskog innenfor og ved utløpet av en liten sidebekk.

Naturtyper, utforminger og vegetasjonstyper: Naturtypen er hetrogen og preget av en gradvis sonering fra flompåvirket gråor-heggeskog og vierbelter (gråselje og mandelpil), til starrenger, mudderbanker og gruntvannsområder ytterst. Typiske karplanter er klourt, vendelrot myrklunge, bekkblom, skogsivaks, åkersnelle, mjødukt, lyssiv og sennegras. Naturtypene er satt til 50% gråor-heggeskog av flommarkstype og 50% mudderbank. Etter den nye håndboka vil flommarksskog være mer riktig hovedtype på skogdelen, med utformingene flompåvirket gråor-heggeskog (30%), gråselje/vierkratt (20%) og mandelpilkratt (5%).

Artsmangfold: De to rødlistede artene mandelpil (VU) og buesivaks (NT) er påvist. Området har også potensial for krevende ferskvannstilkyttede insekter. De finkornede mudderbankene har også potensial for rike pusleplantefunn, men dette ble ikke nærmere undersøkt.

Bruk, tilstand og påvirkning: Skogen er ikke spesielt gammel men noe av løvkratte har begynt å danne død ved av små dimensjoner.

Fremmede arter:

Del av helhetlig landskap:

Verdivurdering: Liten, men fint sonert bukt, med innslag flommarksskog med bl.a. de truede vegetasjonstypene mandelpilkratt og rik kortskuddstrand, samt rødlistede arter. Vurdert som svært viktig A.

Skjøtsel og hensyn: Området bør utvikle seg fritt. Sti gjennom området kan holdes åpen på dagens nivå, men hogstavfall bør ligge igjen i skogen.

.....

263 Landvik Ø

Viktig bekkedrag - Bekk i intensivt drevet jordbrukslandskap Verdi: B Areal : 23,854 daa

Innledning: Lokaliteten ble kartlagt av BioFokus ved Arne Laugsand den 05.06.2009. Beskrivelsen er endret av BioFokus ved Anders Thylén i forbindelse med naturtypekartlegging i Grimstad kommune i 2012.

Beliggenhet/avgrensning: Avgrensningen gjelder det østre løpet av bekkene som renner gjennom det intensivt drevne jordbrukslandskapet ved Landvik og ned til Landvikvatnet hvor det er en annen naturtypeavgrensning.

Naturtyper og utforminger: Viktig bekkedrag i intensivt drevet jordbrukslandskap. Sentralt i lokaliteten er det innslag av or-heggeskog og rik sumpskog. Ask og spisslønn er viktige innslag i øvre deler av kantsonen, mens svartor og gråor dominerer ned mot bekk. Det er hegg og hassel i busksjiktet. Noen fine hasselrønner finnes der hvor kantsonen er over 20m bred. I feltsjiktet ble det registrert hvitveis, vårkål, kratthumleblom, skogsnelle, skogburkne og skogsivaks. Midt i lokaliteten er tresjiktet fjernet og den udyrka kantsonen er meget smal. Der hvor to bekkeløp møtes, står det en del svartor (30cm dbh).

Artsmangfold: Det er ikke påvist spesielle arter, men det er potensial for bl.a. invertebrater knyttet til vannmiljøer.

Brik, tilstand og påvirkning: Øvre deler av avgrensningen mot nordøst er sterkt påvirket med hogst av kantskog, steinfyllinger og bekkelukkinger. Nedenfor en større vei er det stedvis bred og inntakt kantsone med kontinuitet i tresjiktet.

Fremmede arter: Det er ikke registrert fremmede arter i lokaliteten, men parkslirekne finnes i nærområdet.

Verdivurdering: Bekkedraget er stedvis sterkt påvirket med ødelagt kantsone, men partier som er mindre påvirket finnes.

Bekkedraget har en viktig landskapsøkologisk funksjon som spredningskorridor i tillegg til selv å være et spesielt naturmiljø. Selv om det foreløpig ikke er påvist spesielle artsforekomster er bekkedraget viktig (B-verdi).

Skjøtsel og hensyn: En kan vurdere å restaurere/utvide kantsonen enkelte steder.

.....

395 Temse

Rik kulturlandskapssjø - Næringsrik utforming Verdi: A Areal : 655,319 daa

Innledning: Lokaliteten er avgrenset av BioFokus i 2009 på grunnlag av beskrivelsen til Brandrud (2003) og dokumenterte rødlistefunn (Artskart 2010). Dyreplankton og litorale krepsdyr er dokumentert i Walseng et al. (2001). Beskrivelsen er endret av BioFokus ved Anders Thylén i forbindelse med naturtypekartlegging i Grimstad kommune i 2012.

Beliggenhet/avgrensning/naturgrunnlag: Innsjøen ligger i et gammelt kulturlandskap på innsiden av gamle E18 N for Vik. Innsjøen er relativt stor og grunn, ligger 16 m. o.h. i en løsmassefylling med marine sedimenter. Berggrunnen er fattig grimstadgranitt. Pga. rike sedimenter og lite nedbørfelt har innsjøen relativt høyt elektrolytt/-kalkinnhold (Ca trolig omkring 5-10 mg/l), og har stabilt høy pH (6,4-6,8 1992-1998). Innsjøen kan antageligvis betegnes som moderat næringsrik (mesotrof; fosfor < 20 mikrogram pr liter).

Naturtyper/vegetasjonstyper: Vannvegetasjonen er dominert av flytebladsvegetasjon av nøkkeroser og vanlig tjønnaks.

Undervannsvegetasjonen antas å huse innslag av forsuringfølsomme, noe kravfulle arter (f.eks. storblærerot, muligens hjertetjønnaks og rusttjønnaks; ikke undersøkt). Langs innsjøen er det stedvis høyvokste sivbelter dominert av takrør, men det er også partier i Ø som (fortsatt) har mer åpent fukteng-preg. Enkelte små og smale svartorbelter finnes, uten at det kvalifiserer som sumpskog.

Artsmangfold: Innsjøen er en av få i Grimstad (eneste > 10 m. o.h.) som ikke har hatt alvorlige forsuringsskader på fisk og andre ferskvannsorganismer. Innsjøen har et meget artsrikt samfunn av dyreplankton/litorale krepsdyr (43 arter registrert), inkludert en del kravfulle/forsuringfølsomme, regionalt sjeldne arter (Daphnia cristata, Ceriodaphnia pulchella, Alona quadrangularis, A. rectangularis, Ectocyclops phaleratus, Diacyclops bicuspidatus, Cryptocyclops bicolor). Trolig er også bunndyrsamfunnene artsrike og huser sjeldne arter, inkludert ferskvannssnegl og småmuslinger (ikke grundig undersøkt). De brede, høyproduktive sivbeltene, fuktengene og svartorstrandskogen utgjør sannsynligvis gode hekke- og næringsområder for vann- og våtmarksfugl (jfr. også nærhet til den regionalt viktig trekklokalteten på Nedenesengene på grensen til Arendal). De sjeldnere plantene skogsiv, mjusivaks og klourt er registrert i åpen sumpmark/fukteng på Ø-siden. Et funn av den sjeldne vassmynte fra Fjære er trolig også fra Temse eller utløpsbekken. Temse er en viktig fuglelokalitet og det er gjort observasjon av en rekke regionalt sjeldne arter av NOF.

Brik, tilstand og påvirkning: Innsjøen er noe preget av gjødselstilsig. I 2003 var det registrert noe svartorsumpskog i området, men det er per 2012 ikke noen velutviklet sumpskog igjen, og kan muligens ha blitt hogd.

Verdivurdering: Viktig til svært viktig. Området er vurdert verdifullt for biomangfold som ikke-forsuret, nærings- og ionerik inn-sjø med artsrike og sjeldne biosamfunn. Innsjøen utgjør den eneste større, utpregete kulturlandskaps-sjøen i Grimstad. Verdisettingen må ansees som foreløpig; nærmere undersøkelse av organisme-samfunnene kan meget vel gi grunnlag for å oppgradere denne til svært viktig.

Skjøtsel og hensyn:

.....

55 Djupedal, Båseland

Rik blandingskog i lavlandet - Boreonemoral blandingskog Verdi: B Areal: daa

Innledning: Lokaliteten er tidligere kartlagt i forbindelse med naturtypekartlegging i kommunen i 2002. I forbindelse med oppfølging av handlingsplan for rik sumpskog er lokaliteten i 2013 besøkt av BioFokus ved Anders Thylén, og beskrivelse og avgrensning er oppdatert.

Beliggenhet og naturgrunnlag: Området ligger på nordsiden av Båselandsvatnet i Froland kommune, i en sørøstvendt og relativt bratt dal med en bekk. Berggrunnen består ifølge NGUs kart av kvartsitt og kvartsglimmergneis, men det er muligens lokalt innslag av rikere berg. I perioder renner det en del sigevann nedover fjell- og dalsidene.

Naturtyper, utforminger og vegetasjonstyper: Naturtypen er kartlagt som rik lavlandsblandingskog av boreonemoral type, men ligger nær rik edelløvskog. I nedre deler er det et smalt svartorbelte langs sjøen og ellers lågurt- (og noe høystaude-) skog med svartor, gran, hegg og ask. Langs bekken oppover er det lågurtskog med alm (30 cm i diameter), lind (25 cm), ask og gran. På kantene er det større innslag av eik (30-50 cm). I partier er det stort innslag av andre løvtrær, som osp (35 cm, enkelte opp til 50 cm), bjørk, lønn (35 cm) og hassel. Oppover langs bekken er det grove grantrær (70 cm). Skogen er til dels noe flersjiktet, og det er i partier en del død ved, mest av osp. Enkelte grove læger av andre treslag forekommer. Lågurtvegetasjon dominerer, med innslag av småbregne-, storbregne- og høystaudevegetasjon.

Artsmangfold: Relativt rik lågurtflora med bl.a. skogfiol, skogstorkenebb, snerprørkvein, blåveis, myskegras, vendelrot, teiebær og myske, og i fuktige partier fredløs, firblad og mjørdurt. På en del knauser oppover sidene vokser fingerstarr, knollerteknapp og kantkonvall. På enkelte grove eik vokser lungenever.

Bruk, tilstand og påvirkning: Enkelte stubber og andre hogstspor forekommer. I nedre deler er det en del beveraktivitet med felling av løvtrær.

Fremmede arter: Det er ikke registrert fremmede arter i området.

Del av helhetlig landskap: Det er en del fattigere eikskog, men det er ellers hogstflater og (plantede) granbestand. Denne rike skogtypen er sjelden i landskapet.

Verdivurdering: Rik lågurtskog med begynnende naturskogspreg og en god del naturskogselementer. Vurderes som viktig (B-verdi).

Skjøtsel og hensyn: Fri utvikling ivaretar og videreutvikler de biologiske kvalitetene på best måte.

.....

69 Trekilen

Deltaområde - Verdi: B Areal: daa

Innledning: Lokaliteten er tidligere kartlagt i forbindelse med naturtypekartlegging i kommunen i 2002. I forbindelse med oppfølging av handlingsplan for rik sumpskog er lokaliteten i 2013 besøkt av BioFokus ved Anders Thylén, og beskrivelse og avgrensning er oppdatert.

Beliggenhet og naturgrunnlag: Området ligger i nordenden av Trevann; inntil Frolands verk, i Froland kommune. Deltaet er dannet ved utløpet av en stor bekk og flere mindre bekker nord i vannet. Riksvei 42 avgrensner området i nord og vest. Mot øst grenser området til kulturmark og i sør mot åpent vann.

Naturtyper, utforminger og vegetasjonstyper: Naturtypen er kartlagt som deltaområde. Dette består av en mosaikk av rik viersumpskog, flomskog, åpen sump, åpne vannspeil (flomdammer) og myr. I partier er det relativt velutviklet viersump med gråselje og ørevier. Langs selve bekkestrengen står en del svartor, og på fastmark vokser furu og bjørk. I kantene mot veien vokser svartor, eik, ask, selje og hegg. Trollhegg finnes spredt, og i myrpartiene vokser tett med pors. I feltsjiktet forekommer bl.a. flaskestarr, myrhatt, bukkeblad, melkerot, gulldusk og fredløs. Elvesnelle-satrsump finnes i våte partier.

Artsmangfold: Området er forholdsvis variert, og det er potensial for et variert arts mangfold. I ytre deler kan det være potensial for kortskuddvegetasjon.

Bruk, tilstand og påvirkning: På nordsiden av veien, i et parti som tidligere var inkludert i lokaliteten, er skogen nylig blitt hogd. Det er også hogd en del trær i fastlandsdelen nord mot veien. Hogstavfall ligger igjen på bakken.

Fremmede arter: Kratt av en ubestemt spirea vokser i kanten mot veien.

Del av helhetlig landskap: Det er tendenser til delta også i vestre del av bukta, ved utløpet av Hisåa.

Verdivurdering: Et relativt intakt delta med varierte natur- og vegetasjonstyper, av intermediær rikhet. Vurderes som viktig (B-verdi).

Skjøtsel og hensyn: Fri utvikling ivaretar og videreutvikler de biologiske kvalitetene på best måte. Grøfting, utfylling, hogst og andre inngrep bør unngås.

.....

10017 Leirkilen i Dalskilen

Strandeng og strandsump - Verdi: B Areal: daa

Innledning: Lokaliteten ble opprinnelig kartlagt i forbindelse med naturtypekartlegging i kommunen i 1999. I forbindelse med oppfølging av handlingsplan for rik sumpskog er lokaliteten i 2013 besøkt av BioFokus ved Anders Thylén, og beskrivelse og avgrensning er oppdatert. Størrelsen på lokaliteten er vesentlig redusert i forhold til tidligere, og omfatter nå kun det som er strandeng innerst i kilen. Arealet utenfor bør vurderes som gruntvannsområde i den marine kartleggingen.

Beliggenhet og naturgrunnlag: Området ligger innerst i en vik ved Launes. Den grenser til en grunn vik med mudderflater i vest, til fastmarksskog i nord og sør, og til annen naturtypelokalitet (sumpskog) i øst. En bekk renner ut i området.

Naturtyper, utforminger og vegetasjonstyper: Naturtypen er registrert som strandeng og strandsump. Soneringen er svak, og hoveddelen av området kan karakteriseres som brakkvasseng, med innslag av brakkvassump. Havsivaks dominerer de høyvokste partiene. Forøvrig forekommer gåsemure, fjæresalauk, krypkvein, rødsvingel og strandkjempe, og ytterst saltsiv, strandkryp, strandaster og teppe saltgras. På nordsiden av stien vokser rustsivaks og knegras.

Artsmangfold: Av litt mer krevende arter forekommer grisnestarr og gulstarr.

Bruk, tilstand og påvirkning: Tidligere hevd er opphørt. En sti går gjennom området.

Fremmede arter: Det er ikke registrert fremmede arter.

Del av helhetlig landskap: Lokaliteten er liten, men henger sammen med utenforliggende mudderflater/gruntvannsområder og overgår innover i sumpskog.

Verdivurdering: Lokaliteten er liten, og til dels i gjengroing. Det er ikke funnet spesielt krevende arter. Isolert sett har den nok mest lokal verdi, men sett i helhet med mudderflatene utenfor vurderes den likevel som viktig (B-verdi).

Skjøtsel og hensyn: Det beste for naturverdiene ville være å gjeninnføre hevd med slått eller beite.

.....

10061 Askedalen

Rik sump- og kildeskog – Rikere løvsumpskog Verdi: B Areal: daa

Innledning: Lokaliteten ble opprinnelig kartlagt i forbindelse med naturtypekartlegging i kommunen i 1999. I forbindelse med oppfølging av handlingsplan for rik sumpskog er lokaliteten i 2013 besøkt av BioFokus ved Anders Thylén, og beskrivelse og avgrensning er oppdatert.

Beliggenhet og naturgrunnlag: Lokaliteten ligger i et lite dalsøkk i nordenden av Djubovatnet øst for Mandal, og er en smal dal omgitt av til dels bratte fjellvegger og skrenter. En bekk renner gjennom området, som består av sumpskog.

Naturtyper, utforminger og vegetasjonstyper: Naturtype er registrert som rikere sump- og kildeskog av undertype rikere løvsumpskog. Svartor dominerer i tresjiktet, men spesielt i nordre del er det en del bjørk og ørevier. Sumpskogen er intermediært rik, med arter som fredløs, mannasøtgras, kysttjernaks, melkerot, krypsoleie, og stedvis mjørdurt, skogsnelle og bekkeblom. Svartor med brysthøydiameter i hovedsak på 20-30 cm, men stedvis opp mot 40 cm. En del trær står på sokler. Det er få gamle trær og lite død ved.

Artsmangfold: Forholdsvis rik sumpskog, men uten funn av spesielt krevende arter.

Bruk, tilstand og påvirkning: Det ser ut til at trær i en tidligere genereasjon har vært hogd, og at dagens sokler er rester etter tidligere stubber.

Fremmede arter: Det er ikke registrert fremmede arter i området.

Del av helhetlig landskap: Svartorsumper er sjeldent i landskapet. Sumpskogen henger naturlig sammen med edelløvsog i skråningene på sidene som er avgrenset som egen lokalitet.

Verdivurdering: Svartorsumpskogen har få gamle trær og lite død ved. Isolert sett har den kun lokal verdi. Sett sammen med tilgrensende edelløvsog vurderes lokaliteten likevel som viktig (B-verdi).

Skjøtsel og hensyn: Fri utvikling og fravær av inngrep ivaretar og videreutvikler de biologiske kvalitetene på best måte.

.....

10144 Launes

Rik sump- og kildeskog – Rikere strandskog Verdi: C Areal: daa

Innledning: Lokaliteten ble opprinnelig kartlagt i forbindelse med naturtypekartlegging i kommunen i 1999. I forbindelse med oppfølging av handlingsplan for rik sumpskog er lokaliteten i 2013 besøkt av BioFokus ved Anders Thylén, og beskrivelse og avgrensning er oppdatert.

Beliggenhet og naturgrunnlag: Området ligger innerst i en vik ved Launes. Den grenser til vei i øst, til fastmarksskog i nord og sør, og til annen naturtypelokalitet (strandeng) i vest. En bekk renner gjennom området.

Naturtyper, utforminger og vegetasjonstyper: Naturtype er registrert som rikere sump- og kildeskog av undertype rikere strandskog. Tresjiktet består av svartor, med trær på 15-25 (-40) cm i diameter. Skogen er ensjiktet. Enkelte dødved-elementer forekommer, og ytterst mot strandengen står en svært grov svartorbasis med flere stammer. Noen små ask og rogn finnes innimellom, og i kantene vokser eik. I feltsjiktet vokser bl.a. fredløs, mannasøtgras, mjørdurt, vendelrot, bekkeblom, strandkvann og sølvbunke.

Artsmangfold: Det er ikke funnet spesielt krevende arter. Orekjuke vokser på død ved, og i eikeskogkantene finnes enkelte kristtorn.

Bruk, tilstand og påvirkning: Skogen er trolig kommet opp på tidligere beitemark, og er ikke spesielt gammel.

Fremmede arter: Kjempespringfrø vokser inntil lokaliteten i veikant mot nordøst.

Del av helhetlig landskap: Lokaliteten er liten, men henger sammen med utenforliggende strandeng og mudderflater/gruntvannsområder.

Verdivurdering: Svartorsump som ikke er spesielt gammel og har få naturskogselementer. Iht utkast til faktaark for naturtypen scorer lokaliteten lavt på artsomangfold og habitatkvalitet, og middels på størrelse. Samlet tilsier dette lokalt viktig (C-verdi).

Skjøtsel og hensyn: For å bevare og videreutvikle naturverdiene bør området få stå urørt uten grøfting eller hogstingrep. Kjempespringfrø bør bekjempes.

.....

10157 Askedalen kanter

Rik edellauvsog – Lågut-eikeskog Verdi: B Areal: daa

Innledning: Deler av området ingikk tidligere i lokaliteten Askedalen (BN00005608), som ble kartlagt i forbindelse med kommunens naturtypekartlegging i 1999. I forbindelse med oppfølging av handlingsplan for rik sumpskog er Askedalen i 2013 kartlagt av BioFokus ved Anders Thylén, og fastmarksdelen er skilt ut som egen lokalitet og utvidet i forhold til tidligere avgrensning. Undersøkelsen er hovedsakelig utført i sumpskogsdelene, og denne lokaliteten er derfor lite undersøkt.

Beliggenhet og naturgrunnlag: Lokaliteten ligger i et lite dalsøkk i nordenden av Djubovatnet øst for Mandal, og utgjør skrentene som omgir et smalt dalføre. Nær utløpet går bekkene over fastmark, og den delen er dermed inkludert i denne lokaliteten. Berggrunn Skråningene har til dels rasmarkspreget med mye steinblokker.

Naturtyper, utforminger og vegetasjonstyper: Naturtype er rik edelløvsog, hovedsakelig av undertype lågurteikeskog. Eik, osp, lind og hassel er dominerende treslag, med innslag av andre løvtrær og furu. Langs utløpsbekken står en del svartor og ask.

Feltsjiktet er lågurtdominert i nedre deler av skråningene, men går trolig over i blåbærskog oppover. Det er en god del relativt grove trær av ulike treslag, og skogen er noe flersjiktet. Stående og liggende død ved forekommer spredt, til dels grov, men mest i tidlige nedbrytingsstadier.

Artsmangfold: Det er potensial for rik bakkevegetasjon og for arter knyttet til gamle trær og død ved.

Bruk, tilstand og påvirkning: Skogen er trolig påvirket av tidligere hogster, men har begynnende naturskogspreget.

Fremmede arter: Det er ikke registrert fremmede arter i området.

Del av helhetlig landskap: Skrentene utgjør en helhet sammen med sumpskogen i dalsøkket.

Verdivurdering: Relativt rik eik-hassel-lindeskog, med begynnende naturskogspreget og en del naturskogsselementer tiliser minst B-verdi.

Skjøtsel og hensyn: Fri utvikling og fravær av inngrep ivaretar og videreutvikler de biologiske kvalitetene på best måte.

.....

13 Langevatnet N

Gammel furuskog – Gammel kystfuruskog Verdi: C Areal: daa

Innledning: Lokaliteten er kartlagt av BioFokus ved Jon T. Klepsland i forbindelse med kvalitetssikring av naturtypeobjekter tidligere kartlagt som rik sumpskog. Dette som et ledd i oppfølging av faggrunnlag for handlingsplan for rikere sump- og kildeskog. Oppdragsgiver har vært Fylkesmannen i Hordaland. Rødlistekategorier følger "Norsk rødliste for arter 2010". Dette er en revisjon av tidligere registrert naturtype (BN00029239). Kunnskap fra tidligere kartlegging er videreført.

Beliggenhet og naturgrunnlag: Lokaliteten ligger i nordenden av Langevatnet, et stykke øst for Øvstefjellså i Flekkefjord kommune. Avgrensingen omfatter en eldre furudominert skog med innslag av barlind. Lokaliteten er avgrenset mot mer trivielle skogutforminger og berg/knauser på alle kanter.

Naturtyper, utforminger og vegetasjonstyper: Tresjiktet er dominert av furu, men det inngår også en del eik, bjørk og einer, samt litt hassel, rogn og barlind. Langs små bekkestrenger og på forsumpet mark inngår også svartor og trollhegg. Litt kristtorn forekommer. Bare en mindre andel av arealet er forsumpet, og dette er utelukkende fattige utforminger med i beste fall noe smørtelg, blåknapp og hundekvein. Dominerende vegetasjon er blåbær-smyle-skog med en del einstape, stri kråkefot, tyttebær, maiblom og blåtopp. Litt bregnevegetasjon med bl.a. skogburkne finnes også.

Artsmangfold: Foruten spredt forekomst av barlind (VU) er ingen truede eller sjeldne arter påvist. Artsmangfoldet er imidlertid ikke godt undersøkt.

Bruk, tilstand og påvirkning: Furuskogen er relativt storvokst og gammel og i visse parti sterkt flersjiktet som følge av at furua og løvtrærne fyller ut ulike nivå i tresjiktet. Øvre trealder for furu er anslagsvis 150-160 år. Dødvedelementer opptrer bare sparsomt. Barlindtrærne er av moderat alder og dimensjoner.

Verdivurdering: Lokaliteten skiller seg positivt ut fra omgivelsene ved forekomst av barlind i eldre naturskogspreget furuskog. Få/ingen spesielt gamle barlind og mangel på funn av krevende gammelskogsarter gjør at lokaliteten vurderes som "kun" lokalt viktig.

Skjøtsel og hensyn: For å ivareta og utvikle naturverdiene må lokaliteten avsettes til fri utvikling uten inngrep.

.....

169 Stavvatnet N

Gammel fattig edellauvskog – Svartorskog Verdi: C Areal: daa

Innledning: Lokaliteten er kartlagt av BioFokus ved Jon T. Klepsland i forbindelse med kvalitetssikring av naturtypeobjekter tidligere kartlagt som rik sumpskog. Dette som et ledd i oppfølging av faggrunnlag for handlingsplan for rikere sump- og kildeskog. Oppdragsgiver har vært Fylkesmannen i Hordaland. Dette er en revisjon av tidligere registrert naturtype (BN00029322). Kunnskap fra tidligere kartlegging er videreført.

Beliggenhet og naturgrunnlag: Lokaliteten ligger i nordenden av Stavvatnet, sør for Hogstad og Dåstøl i Flekkefjord kommune. Avgrensingen omfatter en liten bekkedal med eldre løvskog. Lokaliteten er i hovedsak avgrenset på grunnlag av topografi (bekkekløft) og treslagsdominans. Den grenser mot åpent vann i sør, og ellers til mer glisne skogtyper, ur og berg med lavere naturverdi.

Naturtyper, utforminger og vegetasjonstyper: I øvre del dominerer bjørk tresjiktet. Lenger ned dominerer svartor. Ellers inngår noe eik, einer, rogn og litt kristtorn. På grunn av mye berg og store steiner i bekkedalen er feltsjiktet kun utviklet flekkvis. Feltsjiktet består da typisk av skogburkne, hengeving, storfrytle, blåbær, blåtopp, smyle, engkvein og sølvbunke. Litt blåknapp, revebjelle, vendelrot, firtann og brunrot inngår også. Mot bredden av Stavvatnet er det en treløs sone med strandrør, slåttestarr, gulldusk m.fl.

Artsmangfold: Orelav (svak signalart) er funnet på svartor. Ingen truede eller sjeldne arter påvist. Artsmangfoldet er imidlertid ikke godt undersøkt.

Bruk, tilstand og påvirkning: Skogen er uten nyere inngrep, men er naturligvis påvirket av hogst og annet tidligere. Virkelig gamle trær mangler og dødvedmengden er også lav. En gammel kjerrevei går gjennom lokaliteten.

Verdivurdering: Lokaliteten skiller seg positivt ut ved forekomst av eldre svartor tilknyttet bekk og bekkekløftformasjon. Lite areal, mangel på klare kontinuitetselement og få/ingen gode signalarter påvist gjør at lokaliteten vurderes som "kun" lokalt viktig.

Skjøtsel og hensyn: For å ivareta og utvikle naturverdiene må lokaliteten avsettes til fri utvikling uten inngrep.

.....

20 Sangeslandsbekken

Gammel fattig edellauvskog – Svartorskog Verdi: B Areal: daa

Innledning: Lokaliteten er kartlagt av BioFokus ved Jon T. Klepsland i forbindelse med kvalitetssikring av naturtypeobjekter tidligere kartlagt som rik sumpskog. Dette som et ledd i oppfølging av faggrunnlag for handlingsplan for rikere sump- og kildeskog. Oppdragsgiver har vært Fylkesmannen i Hordaland. Dette er en revisjon av tidligere registrert naturtype (BN00052072). Kunnskap fra tidligere kartlegging er videreført.

Beliggenhet og naturgrunnlag: Lokaliteten ligger langs Sangeslandsbekken mellom Sangeslandsvannet og Skarpengland i Vennesla kommune. Avgrensingen omfatter eldre løvdominert og delvis flompåvirket skog langs et bekkedrag. Bunnsubstratet er steinete som et elveleie og med kun tynne lag torv og finere løsmasser. Lokaliteten er avgrenset mot bilvei i nord, til kryssende vei og bebyggelse i sørvest og ellers til mer påvirket eller generelt fattigere og mer triviell fastmarksskogsmark.

Naturtyper, utforminger og vegetasjonstyper: Skogen langs elva er mer eller mindre flompåvirket. I noen terrengforsenkninger er det sumpdannelse, men omfanget er ikke stort nok til å klassifisere som sumpskog. Arealet kan m.a.o ikke føres til flomskog eller sumpskog etter gjeldende håndbok eller utkast til nye fakta-ark, men har likevel spesielle kvaliteter grunnet kombinasjon av eldre løvtrær og flompåvirkning. Et alternativ er klassifisering som svartorskog under gammel edelløvskog. Dessuten klassifiserer bekken

som "viktig bekkedrag" eller "ikke-forsuret restområde". Tresjiktet er dominert av svartor, furu og bjørk. I tillegg inngår noe rogn, hegg, trollhegg og ørevier. Feltsjiktet er stedvis relativt rikt og frodig med bl.a. hengeving, skogburkne, sauetelg, skogsnelle, myrflol, mjørdurt, vendelrot, teiebær, bringebær, sumphaukeskjegg, blåtopp og sølvbunke. Langs bekken også gulldusk, fredløs, melkerot og krossved. Lengre unna bekkedraget går vegetasjonen over i blåbær- og småbregneskog. Bekken har relativt rik elvemosevegetasjon med både duskelvemose og kjøllestemose.

Artsmangfold: Ingen truede eller sjeldne arter påvist. Artsmangfoldet er imidlertid ikke godt undersøkt.

Bruk, tilstand og påvirkning: Skogen er flersjiktet og moderat fleraldret med øvre trealder omkring 120 år.

Verdivurdering: Relativt rik/frodig flompåvirket og relativt gammel blandingskog langs bekkedrag med god vannkvalitet og rik elvemosevegetasjon. Uvanlig kombinasjon som gir grunnlag for relativt høyt arts- og arts- og arts- mangfold. Lokaliteten vurderes derfor som viktig.

Skjøtsel og hensyn: For å ivareta og utvikle naturverdiene må lokaliteten avsettes til fri utvikling uten inngrep.

.....

186 Loland

Rik sump- og kildeskog - Boreal kildeskog Verdi: C Areal: daa

Innledning: Lokaliteten er kartlagt av BioFokus ved Jon T. Klepsland i forbindelse med kvalitetssikring av naturtypeobjekter tidligere kartlagt som rik sumpskog. Dette som et ledd i oppfølging av faggrunnlag for handlingsplan for rikere sump- og kildeskog. Oppdragsgiver har vært Fylkesmannen i Hordaland. Dette er en revisjon av tidligere registrert naturtype (BN00052175). Kunnskap fra tidligere kartlegging er videreført.

Beliggenhet og naturgrunnlag: Lokaliteten ligger ved Loland, like sørøst for Skarpenland i Vennesla kommune. Avgrensingen omfatter en liten bekkedal med eldre granblandet løvskog på løsmasser (morene). Lokaliteten er avgrenset mot traktorvei og hogstpåvirket granskog i nord, til granplantefelt i øst og vest, og til dyrket mark i sør.

Naturtyper, utforminger og vegetasjonstyper: Ravinepreget bekkedal med småmeanderende bekk. Bunnen av ravedalen har kildepreget vegetasjon og kan trolig klassifiseres som boreal kildeskog. Der inngår bl.a. skogburkne, sauetelg, gjøksyre, krypsoleie, vendelrot, rød jonsokblom, gullris, mjørdurt, krattmjølke, sumphaukeskjegg og sølvbunke. Tresjiktet består i stor grad av svartor og gran. Høyre opp i dalsiden er det tørrere småbregneskog (innslag av teiebær, knollerteknapp og gulaks) dominert av gran, men med betydelig innslag bjørk, selje og osp. Litt furu, rogn, hassel og hegg inngår også.

Artsmangfold: Ingen truede eller sjeldne arter påvist. Artsmangfoldet er imidlertid ikke godt undersøkt.

Bruk, tilstand og påvirkning: Skogen er halvgammel og moderat fleraldret og flersjiktet. Langs bekkedraget i ravinebunnen bidrar hegg og dødvedelementer til et rotete skogbilde. Dødvedkontinuiteten er likevel svak. Lokaliteten er noe negativt påvirket av diverse inngrep og forsøpling.

Verdivurdering: Lokaliteten skiller seg positivt ut fra omgivelsene ved forekomst av rikere kildeskog og generelt treslagsrik og moderat gammel skog på løsmasser. Arealet er imidlertid lite og lokaliteten er negativt påvirket av diverse inngrep og forsøpling. Den vurderes derfor som "kun" lokalt viktig.

Skjøtsel og hensyn: For å ivareta og utvikle naturverdiene må lokaliteten avsettes til fri utvikling uten inngrep.

.....

208 Teinelabekken

Viktig bekkedrag - Parti som binder sammen andre naturmiljø Verdi: B Areal: daa

Innledning: Lokaliteten er kartlagt av BioFokus ved Jon T. Klepsland i forbindelse med kvalitetssikring av naturtypeobjekter tidligere kartlagt som rik sumpskog. Dette som et ledd i oppfølging av faggrunnlag for handlingsplan for rikere sump- og kildeskog. Oppdragsgiver har vært Fylkesmannen i Hordaland. Rødlistekategorier følger "Norsk rødliste for arter 2010". Dette er en revisjon av tidligere registrert naturtype (BN00052124). Kunnskap fra tidligere kartlegging er videreført.

Beliggenhet og naturgrunnlag: Lokaliteten ligger sør for Løyningvannet, like nordøst for Skarpenland i Vennesla kommune. Avgrensingen omfatter den roligflytende Teinelabekken inkludert kantsoner. Lokaliteten er til dels avgrenset mot bilvei i øst, stedvis til dyrket mark, men i hovedsak til generelt fattigere og mer triviell fastmarksskogsmark.

Naturtyper, utforminger og vegetasjonstyper: Teinelabekken er en ganske dyp og roligflytende bekk som på strekningen går gjennom et hovedsaklig skogkledd landskap. I selve bekkestrengen vokser bl.a. gulldusk, grøttesoleie, flotgras, vanlig tjønnaks, gul nøkkerose og hvit nøkkerose. En del av kantskogen er noe flompåvirket, men det inngår også smale soner med ordinær fastmarksskogsmark, myrlendt mark og kantsoner mot dyrket mark. Tresjiktet er dominert av furu og svartor. Ellers inngår bjørk, hegg og trollhegg. Feltsjiktet er dominert av blåtopp, men det inngår også bl.a. skogburkne, stormyrmaure, fredløs, melkerot, blåknapp, blåklukke, gullris, myrflol, vendelrot, sumphaukeskjegg, sløke, sølvbunke og pors.

Artsmangfold: Blåvingevannmfe (*Calopteryx virgo*) ble observert patruljerende ved befarings. Trolig godt habitat for flere litt uvanlige og sørlige ferskvannstilknyttede organismer. Lokalitet ikke godt undersøkt.

Bruk, tilstand og påvirkning: Lokaliteten grenser til kunstmark i form av dyrket mark, veier og anlegg enkelte steder (spesielt i nord). Skogen på strekningen er overveiende moderat gammel og flersjiktet/fleraldret, men det er også parti med yngre skog og granplantefelt.

Verdivurdering: Bekkedraget og kantsonene utgjør et relativt frodig og artsrikt miljø som trolig har viktig funksjon for flere relativt krevende ferskvannstilknyttede organismer. Lokaliteten vurderes derfor som viktig.

Skjøtsel og hensyn: For å ivareta og utvikle naturverdiene må lokaliteten avsettes til fri utvikling uten inngrep.

.....

215 Eljansåna ved Homme sag

Gammel fattig edellauskog - Svartorskog Verdi: C Areal: daa

Innledning: Lokaliteten er kartlagt av BioFokus ved Jon T. Klepsland i forbindelse med kvalitetssikring av naturtypeobjekter tidligere kartlagt som rik sumpskog. Dette som et ledd i oppfølging av faggrunnlag for handlingsplan for rikere sump- og kildeskog. Oppdragsgiver har vært Fylkesmannen i Hordaland. Dette er en revisjon av tidligere registrert naturtype (BN00052200). Det foreligger ingen informasjon fra forrige kartlegging.

Beliggenhet og naturgrunnlag: Lokaliteten ligger ved Rv. 9 like nordøst for Hægebostad i Vennesla kommune. Avgrensingen omfatter svakt flompåvirket løvskog langs en kort strekning av Eljansåna. Lokaliteten grenser mot ikke-flompåvirket og triviell fastmarksskogsmark og myr. I nordvest også til hogstflate.

Naturtyper, utforminger og vegetasjonstyper: Skogen langs elva er mer eller mindre flompåvirket. Denne type flomskog fanges imidlertid ikke opp av gjeldende håndbok eller utkast til nye fakta-ark, men har spesielle kvaliteter grunnet kombinasjon av eldre løvtrær og flompåvirkning. Et alternativ er klassifisering som svartorskog under gammel edelløvskog. Svartor dominere tresjiktet. I tillegg inngår noe bjørk, furu, selje, trollhegg og ørevier. Feltsjiktet er dominert av blåtopp, og ellers inngår bl.a. melkerot, hengeving, smyle, hundekvein og sølvbunke.

Artsmangfold: Ingen spesielle, truede eller sjeldne arter påvist. Artsmangfoldet er imidlertid ikke godt undersøkt.

Bruk, tilstand og påvirkning: Løvs skogen er moderat gammel, men uten trær over ca 100 år. Dimensjonene er også moderate (ikke over 30 cm dbh). Dødvedelementer er nesten fraværende.

Verdivurdering: Positive kvaliteter i form av flompåvirket noe eldre svartordominert skog, men lite areal og ingen spesielt gamle trær eller andre særlige kvaliteter. Vurderes derfor som lokalt viktig.

Skjøtsel og hensyn: For å ivareta og utvikle naturverdiene må lokaliteten avsettes til fri utvikling uten inngrep.

.....

511 Gåsestein 1

Rik edelløvskog – Verdi: **A** Areal: daa

Innledning: Lokaliteten ble opprinnelig kartlagt av Agder naturmuseum i forbindelse med naturtypekartlegging i kommunen i 2000. I forbindelse med oppfølging av handlingsplan for rik sumpskog er deler av lokaliteten i 2013 besøkt av BioFokus ved Anders Thylén, og beskrivelsen er oppdatert.

Beliggenhet og naturgrunnlag: Lokaliteten ligger på vestsiden av Tarvatnet nær kysten i Lindesnes kommune. Den består av skogkledde sørøstvendte og stedvis bratte skråninger ned mot vatnet. Det er mange smådaler, bekker og fjellknauser i området. Området grenser til dels mot hogstflate i nord. Det er usikkert om hele avgrensningen har natutype-kvalitet, men den seneste undersøkelsen er ikke detaljert nok for å motivere endringer i avgrensningen.

Naturtyper, utforminger og vegetasjonstyper: Det avgrensede området er stort og består av varierte skogtyper. Rik edelløvskog av undertypene lågurteikeskog og rasmarklindeskog dekker vesentlige arealer, men det finnes også store arealer med fattig edelløvskog, hovedsakelig blåbærikekog iblandet furu. Små partier med intermedial rik svartordominert løvsumpskog forekommer flere steder. I partier er det relativt grov skog med bl.a. grov lind, men det er begrenset med død ved.

Artsmangfold: Det er i partier rik karplanteflora med bl.a. blåveis, sanikel, trollbær, firtann og lundhengeaks i lågurtskogen, og kristtorn og fagerperikum i fattigere partier. Slakkstarr er tidligere funnet i rik svartorsumpskog. Det er potensial for bl.a. lav knyttet til rikbarkstrær. Dvergspett er tidligere registrert i området.

Bruk, tilstand og påvirkning: Det er stort sett sammenhengende eldre skog, selv om store deler trolig er hogstpåvirket fra tidligere. Sentralt i området går en relativt ny eller nyrestaurert vei ned til vannet, med relativt store landskapsinngrep.

Fremmede arter: Det er ikke registrert fremmede arter i området.

Del av helhetlig landskap: Eldre edelløvskog finnes spredt i lisdene langs vann og fjord i landskapet.

Verdivurdering: Området ble i 2000 vurdert som svært viktig. Deler av området har rik bakke og relativt grove trær, men det er begrenset med død ved og andre naturskogsselementer. Det er usikkert om hele området har kvaliteter som tilsvarer verdien. Fordi undersøkelsene i 2013 kun er gjort på deler av området er det foreløpig valgt å beholde den tidligere verdien, altså A-verdi.

Skjøtsel og hensyn: Fri utvikling og fravær av inngrep ivaretar og videreutvikler de biologiske kvalitetene på best måte.

.....

400 Lykkjebø

Gråor-heggeskog – Flommarksskog Verdi: **C** Areal: daa

Innledning: Lokaliteten skriv seg frå første gangs kartlegging av prioriterte naturtypar i Flora kommune (Isdahl 1999), vurdert på ny og vidareført i samband med supplerande kartlegging i 2007. Deretter ble lokaliteten besøkt på nytt i samband med eit landsomfattande sumpskogprosjekt i regi av BioFokus v/Torbjørn Høitomt og Tom Hellik Hofton i 2012. Ny avgrensning og områdekildring innlagt 3.12.2013 erstatter BN00003363 Lykkjebø. Lokaliteten er ikkje godt kartlagt, men avgrensinga er god.

Beliggenhet og naturgrunnlag: Lokaliteten ligg ved Endestadvatnet, rett vest for der elva frå Lykkjebøvatnet munnar ut. Berggrunnen i området består av fyllitt og glimmerskifer, men er over det heile dekket av lausmassar. Lokaliteten ligg i overgangen mellom klart og sterkt oseanisk vegetasjonsseksjon (Moen 1998), i eit særleg nedbørrikt område med stort mangfold av fuktkevjangende artar.

Naturtyper, utforminger og vegetasjonstyper: Avgrensinga gjeld naturtypen gråor-heggeskog med utforminga flommarksskog. Nordre delar av lokaliteten er bjørk- og gråordominert, medan vier tek over i ytre deler som meir liknar eit deltaområde. Ein bekk som har greina seg opp renn igjennom lokaliteten. Skogen er halvgammel men det finst lite død ved. Dei opne areala langsmed vannet har truleg tidlegare vore brukt til beitemark, men no held vieren på å breie seg ut.

Artsmangfold: Det er ikkje funne sjeldsynte eller truga artar i lokaliteten og potensialet blir og vurdert som lågt.

Bruk, tilstand og påvirkning: Lokaliteten er ikkje påverka av nyare inngrep, men har tidlegare både vore brukt som beitemark (ytre delar) og til skogbruk.

Verdivurdering: Intakt, men ikkje særleg stor eller artsrik lokalitet med flommarksskog. Lokaliteten blir vurdert som lokalt viktig (C-verdi).

Skjøtsel og hensyn: Verdiane i lokaliteten blir teke best omsyn til under fri utvikling.

.....

506 Litsletthaugen Ø

Rik sump- og kildeskog – Boreal kildeskog Verdi: **C** Areal: daa

Innledning: Lokaliteten er kartlagt av BioFokus ved Jon T. Klepeland i forbindelse med kvalitetssikring av naturtypeobjekter tidligere kartlagt som rik sumpskog. Dette som et ledd i oppfølging av faggrunnlag for handlingsplan for rikere sump- og kildeskog. Oppdragsgiver har vært Fylkesmannen i Hordaland. Rødlistekategorier følger "Norsk rødliste for arter 2010". Dette er en revisjon av tidligere registrert naturtype (BN00057973) gjort av Bendiksen (2013). Kunnskap fra tidligere kartlegging er videreført.

Beliggenhet og naturgrunnlag: Lokaliteten ligger på vestsiden av Bølludalen og like under Lisletthaugen, sør for Rindal sentrum i Rindal kommune. Avgrensingen omfatter et areal med eldre gråordominert skog. Lokaliteten er avgrenset mot mer grandominert og som regel også yngre/mer hogstpåvirket skog.

Naturtyper, utforminger og vegetasjonstyper: Storparten av arealet består av ganske typisk utformet gråor-heggeskog med bregne-staude-vegetasjon. I tillegg inngår våtere soner med tydelig kildepreget vegetasjon samt nesten åpne parti med fattig-intermediær myrvegetasjon. Storparten av arealet kan trolig klassifiseres som svak kildeskogsmark.

Artsmangfold: Tresjiktet er dominert av gråor. Gran, bjørk, rogn og selje inngår også i varierende grad. Feltsjiktet er stedvis dominert av typiske bregne-staudevekster som skogsnelle, hengeving, skogburkne, gjøksyre, skogstjerneblom, skogrørkvein og tyrihjel, men ofte også mer nitrofile kulturbegunstigete arter som krypsoleie, bringebær, stornesle, engkvein og sølvbunke. Skogkarse, maigull, trollurt, skogsvinerot og hestehov inngår også. I mer myraktige parti inngår bl.a. myrflol, slåttestarr, blåtopp, mannasøtgras, mye sølvbunke og noe strandrør. I bunnsjiktet inngår bl.a. lundveikmose (*Cirriophyllum piliferum*), stortaggmose (*Atrichum undulatum*), storrundmose (*Rhizomnium magnifolium*), kalkfagermose (*Plagiomnium elatum*), fjærkransmose (*Rhytidiadelphus subpinnatus*), sumplundmose (*Brachythecium rivulare*), skjejamnmose (*Plagiothecium cavifolium*), spriketormose (*Sphagnum squarrosum*) og skyggemose (*Hylocomiastrum umbratum*). Av litt mer kravfulle naturskogsarter ble det kun observert sparsomme mengder Lobarion-arter (lungenever, skrubbenever, lodnevrenge).

Bruk, tilstand og påvirkning: Skogen er tydelig preget av tidligere gjennomhogst ved forholdsvis svak aldersspredning, sparsomt med dødvedelementer og mangel på spesielt gamle trær. Det er også ganske nylig foretatt noe plukkhogst i de eldste partiene. Likevel er løvskogen i et lokalt/regionalt perspektiv noenlunde gammel og trærne er til dels ganske storvokste. I de eldste partiene inngår gråor og selje på inntil 40 cm dbh. Grasrike parti tyder på tidvis høyt beitetrykk (trolig av sau).

Fremmede arter: Ingen fremmede arter notert.

Verdivurdering: Moderat stort areal med eldre gråordominert skog av til dels frodig utforming med tyrihjel gir grunnlag for avgrensning som priorisert naturtype. Moderat skogalder, relativt høy påvirkningsgrad og få/ingen spesielt krevende arter påvist begrenser verdivurderingen til lokalt viktig.

Skjøtsel og hensyn: For å ivareta og utvikle naturverdiene bør lokaliteten avsettes til fri utvikling uten inngrep.

.....

546 Storstvnet Ø (Kollalia)

Rik sump- og kildeskog - Boreal kildeskog Verdi: B Areal: daa

Innledning: Lokaliteten er kartlagt av BioFokus ved Jon T. Klepsland i forbindelse med kvalitetssikring av naturtypeobjekter tidligere kartlagt som rik sumpskog. Dette som et ledd i oppfølging av faggrunnlag for handlingsplan for rikere sump- og kildeskog. Oppdragsgiver har vært Fylkesmannen i Hordaland. Rødlistekategorier følger "Norsk rødliste for arter 2010". Dette er en revisjon av tidligere registrert naturtype (BN00057949). Kunnskap fra tidligere kartlegging er videreført.

Beliggenhet og naturgrunnlag: Lokaliteten ligger ved Storstvnet sør for Rindalsskogen i Rindal kommune. Avgrensingen omfatter et areal med eldre løv- og furuskog med noenlunde rikt feltsjikt. Lokaliteten er avgrenset mot åpen myr i sør og ellers til fattigere skogutforminger med lavere naturverdi.

Naturtyper, utforminger og vegetasjonstyper: Mye av arealet bærer preg av å være kildepåvirket og kan derfor trolig best klassifiseres som boreal kildeskog. Graden av kildepåvirkning varierer betydelig og det opptrer flere ulike vegetasjonsutforminger; både kildebekk, kildemyrsig, ulike boreale løvskogsutforminger samt kildepåvirket furuskog. Mot periferien av avgrensingen avtar kildepåvirkningen og vegetasjonen går gradvis over i fattigere blåbær- og småbregne-utforminger.

Artsmangfold: Furu dominerer tresjiktet i nordre og østre del av avgrensingen. I andre deler av området er det bjørk og gråor som dominerer, og i tillegg inngår varierende mengder rogn, selje, osp og einer. Litt svartvier finnes. Feltsjiktet varierer ganske mye i riktighet og utforming, fra blåbær- og småbregneskog til storbregne-staude-vegetasjon, myrsig og vekselfuktig lågurtpreget skogsmark med furu. Sistnevnte type dekker bare ganske små areal og preges av feltsjikt med mye teiebær, mjørdurt og hvitbladtistel, samt skogstorkenebb, fugletelg, sølvbunke, marikåpe coll., firkantperikum, bleikstarr, hengeaks, liljekonvall og nikkevintergrønn. Bunnsjiktet er delvis dominert av storkransmose (*Rhytidiadelphus triquetrus*), men vanlige er også etasjemose (*Hylocomium splendens*), furumose (*Pleurozium schreberi*) og prakthinnemose (*Plagiochila asplenioides*). I litt fattigere småbregnefuruskogsparti er det heller skogburkne, gullris, tepperot, blåknapp, skogflol, teiebær, gulaks og engkvein. Løvskogen i sør har et frodig feltsjikt med bl.a. skogsnelle, skogburkne, sauetelg, bringebær, mjørdurt, enghumleblom, skogsvinerot, turt, tyrihjel, skogstorkenebb, sumphaukeskjegg, sølvbunke og skogrørkvein. Firblad, firkantperikum og kranskonvall inngår også. I bunnsjiktet inngår blant annet lundveikmose (*Cirriophyllum piliferum*) og sprikelundmose (*Brachythecium reflexum*). Tilknyttet rike myrfragment finnes bl.a. gulstarr, jåblom og brunmakkemose (*Scorpidium cossonii*). Fra Wilmanns (1983) synedrieanalyser (trolig funn like utenfor naturtypeavgrensingen) er også nevnt engmarihand, breiull, stauttjønnmose (*Calliargon giganteum*) og beitetormose (*Sphagnum teres*). Bendiksen (2013) nevner funn av enkelte (litt) næringskrevende storsopper som mandelkremle (*Russula integra*), stankkremle (*R. foetens*), rustskjellet slørsopp (*Cortinarius spilomeus*) og såpemusserong (*Tricholoma saponaceum*). Ved siste besøk ble det funnet noen moderat krevende naturskogsarter på eldre rikbarkstrær: *Bacidia beckhausii*, *B. subincompta*, skorpeglye (*VU*) og *Buellia erubescens*.

Bruk, tilstand og påvirkning: Deler av løvskogen er betydelig flersjiktet og fleraldret med innslag av temmelig storvokste og gamle trær (største rogn ca 30 cm dbh, osp 40 cm dbh). Aldersdomspreget er best utviklet for bjørk og rogn, mens osp, gråor og furu ikke har utviklet tydelige strukturer forbundet med gamle trær. Øvre alder for furu er trolig 130-150 år, og kun et par furutrær har oppnådd dimensjoner på 50 cm dbh. Dødvedelementer er fraværende m.h.t. furu, men forekommer spredd/sparsomt for løvtrær.

Fremmede arter: Ingen fremmede arter notert.

Verdivurdering: Ganske rike og varierte skogutforminger, men ganske lite areal, moderat skogalder og bare noen få relativt svake signalarter for hhv. rik og gammel skog påvist. Lokaliteten vurderes på dette grunnlag som lokalt viktig til viktig.

Skjøtsel og hensyn: For å ivareta og utvikle naturverdiene må lokaliteten avsettes til fri utvikling uten inngrep.

.....

50 Boggoslåtta

Andre viktige kulturmarkstyper - Verdi: C Areal: daa

Innledning: Lokaliteten er revidert av BioFokus ved Ulrika Jansson i forbindelse med kvalitetssikring av naturtypelokaliteter tidligere kartlagt som rik sumpskog eller lokaliteter der rik sumpskog ingått som tilleggsnaturtype (eller i mosaikk). Dette som et ledd i oppfølging av faggrunnlag for handlingsplan for rikere sump- og kildeskog. Oppdragsgiver har vært Fylkesmannen i

Hordaland. Dette er en revisjon av tidligere registrert naturtype (BN00040204) som er MIS-kartlagt av Allskog (Allskog 2003). Kunnskap fra tidligere kartlegging er videreført.

Beliggenhet og naturgrunnlag: Området ligger ved Pellan, sørøst for Frillsjøen og nord for Grefstøfjellet, ca 400 meter over havet i Meldal kommune. Lokaliteten ligger innenfor nedbørsfeltet til elva Svorka, som er et vernet vassdrag.

Naturtyper, utforminger og vegetasjonstyper: I MIS sammenheng er lokaliteten registrert som gran- og bjørkesumpskog med rik bakkevegetasjon. I naturtypesammenheng blir lokaliteten registrert som gjengrodd kulturmark (trolig slåttemark) under andre viktige kulturmarkstyper. Lokaliteten har et åpent, yngre bjørkdominert tresjikt, med innslag gråor og vier, der trærne måler ca 10-20 cm i brysthøydiameter. Det inngår også enkelte eldre furutrær. Lokaliteten ligger i et fuktdråg/sig fra fjellet og ned mot myra i nord. Feltsjiktet er rikt og fuktig med arter som sølvbunke (dominerende), mjørdurt, skogstorkenebb, enghumleblom, hvitmaure, gulstarr og tepperot. I tørrere deler dominerer blåbær med innslag tepperot og med einer i busksjiktet. Irrgrøn kragesopp, som er en vanlig sopp, ble funnet.

Artsmangfold: Rikt feltsjikt, men verken skogpreget eller preget av hevd. Relativ liten potensial for sjeldne arter.

Bruk, tilstand og påvirkning: Det er ikke blitt slått i lia på lenge, men området inngår trolig et saubeiteområde, men med svagt beitetrykk.

Fremmede arter: Ingen fremmede arter ble registrert.

Del av helhetlig landskap: Det er sannsynlig større arealer med sig og rik vegetasjon i området som har vært brukt til slått (sml. navn som Slåtmoen, Boggoslåtta, Gammelsætra etc.

Verdivurdering: Lokaliteten har ikke kvaliteter knyttet til skog og kun små kvaliteter knyttet til kulturmark. Slåttemark og slåttemyr er imidlertid sjeldne naturtyper i Norge idag og det kan være relevant å restaurere gammelt areal. Lokaliteten vurderes som lokalt viktig (C).

Skjøtsel og hensyn: Det kan vurderes å gjøre en helhetlig plan for gammel kulturmark i området dær både sætra, slåttemyr og slåttemark kan vurderes sammen.

.....

1101 Gåsknippen-Liaberga

Gammel granskog - Gammel høyereliggende granskog Verdi: C Areal: daa

Innledning: Lokaliteten ble kartlagt av Øien D.I. i 2005 og reinventert av Stefan Olberg i BioFokus 26. september 2013 i forbindelse med kvalitetssikring av rik sumpskog på oppdrag for Miljødirektoratet.

Beliggenhet og naturgrunnlag: Lokaliteten ligger på nordøstsiden av Litlgrevsjøen, nord for Brandåsen og nordover mot Liaberget i Skaun kommune, og utgjør en gammel granskog i vestvendt, delvis hellende terreng.

Naturtyper, utforminger og vegetasjonstyper: Lokaliteten er kartlagt som Gammel høyereliggende granskog ((F1802). Middels gammel, moserik granskog med innslag av blåbærgranskog, småbregneskog og storbregneskog. Små partier med høystaudeskog og rik fuktskog med bl.a., storklokke, sumphaukeskjegg, hvitbladtistel, vendelrot, markjordbær, bekkeveronika, stortveblad, klubbstarr forekommer også. Skogen er noe ensaldret og bærer preg av tidligere hogster. Noe dødved forekommer spredt, men noen dødvedkontinuitet finnes ikke. De høyereliggende partiene i øst har innslag av noe mer borealt løv og noe yngre granskog. Furu kommer inn på de skrinneste moene, mens osp finnes fåtallig i bratte partier. Noen bergvegger og store steiner forekommer innenfor lokaliteten.

Artsmangfold: Mye gubbeskjegg finnes på gran. Noen få løvtrær med skrubbenever og lungenever forekommer.

Bruk, tilstand og påvirkning: Lokaliteten er tydelig preget av tidligere gjennomhogster.

Verdivurdering: Lokaliteten vurderes som lokalt viktig (C-verdi) grunnet et stort areal med middels gammel granskog, som har innslag av litt rikere vegetasjon. Noe dårlig utviklede kvaliteter knyttet til gammel skog, som død ved, trekker verdien ned.

Skjøtsel og hensyn: Fri utvikling - ikke-hogst ivaretar og videreutvikler naturverdiene på best måte.

.....

2400 Turtåsen

Gammel granskog - Gammel høyereliggende granskog Verdi: B Areal: daa

Innledning: Lokaliteten er revidert av BioFokus ved Ulrika Jansson i forbindelse med kvalitetssikring av naturtyperlokalteter tidligere kartlagt som rik sumpskog eller lokaliteter der rik sumpskog ingått som tilleggsnaturtype (eller i mosaikk). Dette som et ledd i oppfølging av faggrunnlag for handlingsplan for rikere sump- og kildeskog. Oppdragsgiver har vært Fylkesmannen i Hordaland. Dette er en revisjon av tidligere registrert naturtype (BN00029452) som ble feltbefart i 1985 og i 1994, trolig i forbindelse med kartlegging av verneverdig barskog (Angell-Petersen 1998). Kunnskap fra tidligere kartlegging er videreført.

Beliggenhet og naturgrunnlag: Skogen vokser på Turtåsen i Skaun kommune i Sør-Trøndelag. Den sørøstre delen av gammel avgrensning er hogd og tatt ut av lokaliteten. Et parti med eldre skog på sørsiden av Turtåsen er inkludert, men er ikke nøye befart. Det er størst naturverdier i den nordøstvendte hellingen ned mot sjøen.

Naturtyper, utforminger og vegetasjonstyper: Lokaliteten er kartlagt som gammel granskog med delnaturtypen gammel høyereliggende granskog. Det inngår også både høgstaudegranskog og noe grankildeskog innenfor avgrensningen. Grantrærne er gamle og grove (de fleste mellom 50 og 70 cm i diameter). Det er mellom 5 og 10 dødved-elementer per daa i tillegg til de gamle trærne. Lia øst for åsen har høy luftfuktighet og er svært frodig. Den består for det meste av storbregnegranskog, med skogburkne, rometelg og sauetelg, men også store areal med blåbærskog. I lia finnes også en god del høgstaudegranskog med tyrihjel, mjørdurt og turt. Flere steder går typen over i rik kildegranskog og myr med myrsnelle, breimyrull, gulstarr, bleikstarr, mjørdurt og fjelltistel. Øvre del av den frodige lia har mye smågreneskog med hengeving og fugletelg.

Artsmangfold: Foruten rik og frodig karplantevegetasjon fins det huldrelav (NT), gubbeskjegg (NT), skrukkelav, gammelgranlav, granhvitkjuke (cf), stor potensial for gammelgranskål, og noe potensial for markboende sopp knyttet til rik barskog, men kun funn av brunkjøttbukkesopp, kantarell, traktkantarell og rødgul piggopp.

Bruk, tilstand og påvirkning: Skogen er gammel og grov, men har vært gjennomhogd. Det er hogstflater eller ungskog i de fleste retningene fra lokaliteten.

Fremmede arter: Ingen fremmede arter registrert.

Del av helhetlig landskap: Rest av gammelskog i en myr-skog-mosaikk, der stor andel av skogen er blitt hogd.

Verdivurdering: Skogen har vært gjennomhogd, men er nå i naturskogsfasen med høy luftfuktighet og minst 9-15 nøkkelelementer per daa (inkludert gamle trær). Det er funn av noen rødlistearter, men potensail for flere. Det er spor av hogst i skogen, men ingen nyere inngrep (unntatt hogst av deler av gammel avgrensning). Skogbunnen er rik i store deler av området og både

høgstaudegranskog (NT) og grankildeskog finnes representert i lokaliteten. Samlet vurderes den som viktig (B) etter faktaarkutkast for gammel granskog 2014.

Skjøtsel og hensyn: De biologiske verdiene i området vil opprettholdes og videreutvikles best ved fri utvikling av skogen (urørt).

2504 Ersgrovkleva

Gammel granskog – Gammel høyereliggende granskog Verdi: C Areal: daa

Innledning: Lokaliteten ble kartlagt av D.I. Øien i 2005 og reinventert av Stefan Olberg i BioFokus 26. september 2013 i forbindelse med kvalitetssikring av rik sumpskog på oppdrag for Miljødirektoratet.

Beliggenhet og naturgrunnlag: Lokaliteten ligger nord for Svarttjønn og går fra Ersgrovkleva på østsiden av dalen ned til Ersgroven i Skaun kommune, og utgjør en gammel granskog i østvendt terreng.

Naturtyper, utforminger og vegetasjonstyper: Lokaliteten er kartlagt som Gammel høyereliggende granskog ((F1802). Middels gammel, noe ensaldret og åpen blåbærgranskog med partier av storbregne-høystaudeskog og småbregneskog i lavereliggende deler, i veksling med intermediære og fattige bakkemyrer. Østvendt lise med rikt bekkedrag i dalbunnen. En del gamle grantrær forekommer, men få læger og gadd. En god del godt nedbrudte/overgrodde stubber tyder på en tidligere gjennomhogst av området. Noen få bjørk finnes spredt, og enkelte gråor med bl.a. skrubbenever forekommer sparsomt. Hengelav på grantrærne forekommer noe klumpet fordelt. Klubbestarr, sumphaukeskjegg, breimyrrull, gulstarr, dvergjamne, marigras, jåblom, hengeaks, enghumbleblom, hvitbladtistel, mjørdurt, blåkoll, engfrytle, teiebær, tepperot, skogstorkenebb og hestehov ble bl.a. registrert på og i tilknytning til mer eller mindre åpne og fuktige partier og langs bekkedraget i øst.

Artsmangfold: Gubbeskjegg (NT) forekommer på en del grantrær og en forekomst av rustdoggnål (NT) på gran ble påvist. Flaggspett ble observert.

Bruk, tilstand og påvirkning: Lokaliteten har tidligere vært gjennomhugget og beites ekstensivt av sau.

Verdivurdering: Lokaliteten vurderes som viktig (B-verdi) grunnet eldre granskog i mosaikk med til dels rike bakkemyrer. Noe dårlig utviklede kvaliteter knyttet til gammel skog, som død ved og kontinuerlig kronedekke, trekker verdien ned, mens noe rik vegetasjon trekker verdien opp.

Skjøtsel og hensyn: Fri utvikling - ikke-hogst ivaretar og videreutvikler naturverdiene på best måte.

200 Dregset NV

Rik sump- og kildeskog – Boreal kildeskog Verdi: B Areal: daa

Innledning: Lokaliteten er revidert av BioFokus ved Ulrika Jansson i forbindelse med kvalitetssikring av naturtyperlokalteter tidligere kartlagt som rik sumpskog. Dette som et ledd i oppfølging av faggrunnlag for handlingsplan for rikere sump- og kildeskog. Oppdragsgiver har vært Fylkesmannen i Hordaland. Dette er en revisjon av tidligere registrert naturtype (BN00013567) som ble kartlagt av Rønning og Bratli i 2001 (Rønning og Bratli 2004). Kunnskap fra tidligere kartlegging er videreført.

Beliggenhet og naturgrunnlag: Lokaliteten ligger i kantsonen mellom en myr og jordbruksmark øst for Dregset og sør for Heggli i Stjørdal kommune (Nord-Trøndelag). Løsmassene er torv, med marine avsetninger i kantene.

Naturtyper, utforminger og vegetasjonstyper: Avgrensningen gjelder en rikere sump- og kildeskog med utformningen boreal kildeskog. Skogen ligger som en lag til til en fattigere myr i midten. Tresjiktet domineres av bjørk, gråor, gran og selje, med innslag av rogn. Skogen er generelt ung, men det enkelte eldre og gamle trær. Floraen er stedvis rik med blant annet skavgras og stor myrflor. Ellers finnes vendelrot, hestehov, mjørdurt, skogstjerne, enghumbleblom, broddtelg, sølvbunke, myrmaure, firblad, skogsnelle, gaukesyre, teiebær, fugletelg, krypsoleie, markjordbær, skogrørkvein, myrhatt, maigull, bukkeblad og slåtestarr. I bunnsjiktet fins storkransemose, spriketormose, kystjammemose, kysttornemose og lundveikmose.

Artsmangfold: Større skavgrasforekomst og forekomst av stor myrflor. Ellers alt fra sump- og kildearter til arter som trives i tørrere skog. Generelt rik flora.

Bruk, tilstand og påvirkning: Skogen er sterkt påvirket av drenering og avrenning og er kun stedvis våt idag.

Del av helhetlig landskap: Lokaliteten, sammen med den intilliggende myren er trolig en liten, men viktig verdikjerne for biologisk mangfold i det intensivt brukede landskapet rundt.

Verdivurdering: Dekningen av sump- og kildearter er over 50 % og lokaliteten er 12 daa. Den fungerer som buffersone for den intilliggende myren. Skogen er påvirket av grøfting og avrenning, men vurderes til tross for dette som viktig (B).

Skjøtsel og hensyn: Gjenfylling av grøfter og unngåelse av gjødsling fra avrenning vil være skjøtselstiltak som begunstiger det biologiske mangfoldet. Ellers vil det beste for naturverdiene være å unngå uttak av stedsegne levende og døde trær.

222 Dregset

Intakt lavlandsmyr i innlandet – Blanding mellom ombrotrofe og minerotrofe myrtyper Verdi: B Areal: daa

Innledning: Lokaliteten er revidert av BioFokus ved Ulrika Jansson i forbindelse med kvalitetssikring av naturtyperlokalteter tidligere kartlagt som rik sumpskog, eller lokaliteter i tilknytning til slike. Dette som et ledd i oppfølging av faggrunnlag for handlingsplan for rikere sump- og kildeskog. Oppdragsgiver har vært Fylkesmannen i Hordaland. Dette er en revisjon av tidligere registrert naturtype (BN00013568) som ble kartlagt av Rønning og Bratli i 2001 (Rønning og Bratli 2004). Kunnskap fra tidligere kartlegging er videreført.

Beliggenhet og naturgrunnlag: Lokaliteten er en ombrotrof myr som ligger innenfor en kildesumpskog (tidligere lagg) i et intensivt bruket jordbrukslandskap ved Dregset, sør for Heggli i Stjørdal kommune (Nord-Trøndelag). Løsmassene er torv.

Naturtyper, utforminger og vegetasjonstyper: Lokaliteten er kartlagt som intakt lavlandsmyr i innlandet og er en ombrotrof trebevokst myr med furu og delvis dunbjørk omkranset av sumpskog (tett lauvskog). Det ble blant annet funnet typiske myrarter som torvull, smal soldogg, sveltestarr, blokkebær, bjønnskjegg, molte, rund soldogg, hvitlyng og småtranebær. Røsslyng, krekling og tyttebær vokser på tuene sammen med kvitkrull og lys og grå reinlav.

Artsmangfold: typisk myrvegetasjon. Det ble ikke gjort målrettede undersøkelser av arts mangfold på myra.

Bruk, tilstand og påvirkning: Deler av myra er tilplanta av gran. Østre del av myra er ikke nøye undersøkt og kan være mer påvirket.

Del av helhetlig landskap: Lokaliteten er nesten omkranset av en rikere sump- og kildeskoglokalitet.

Verdivurdering: Lokaliteten er forholdsvis intakt med typisk myrvegetasjon. Den omkranset nesten helt av en naturtyperlokaltete som kan fungere som buffer mot jordbruksmarken. Den er nesten 20 daa stor og er en forholdsvis intakt høymyr. Lokaliteten vurderes som viktig (B).

Skjøtsel og hensyn: Grøfting av myren eller omkringliggende areal vil ødelegge de biologiske verdiene. Hogst eller gjenplantning vil også påvirke negativt.

18 Logtunmyra

Annen viktig forekomst – Verdi: **B** Areal: daa

Innledning: Lokaliteten er revidert av BioFokus ved Ulrika Jansson i forbindelse med kvalitetssikring av naturtyperlokalteter tidligere kartlagt som rik sumpskog. Dette som et ledd i oppfølging av faggrunnlag for handlingsplan for rikere sump- og kildeskog. Oppdragsgiver har vært Fylkesmannen i Hordaland. Dette er en revisjon av tidligere registrert naturtype (BN00019509) som har blitt kartlagt ved et flertall tilfeller. Kunnskap fra tidligere kartlegging er videreført.

Beliggenhet og naturgrunnlag: Lokaliteten er helt omkranset av jorder og ligger i det intensivt drevne jordbrukslandskapet ved Logtun i Frosta kommune i Nord-Trøndelag. Det opprinnelige løsmassedekket er torv, med marine avsetninger i kantsonene.

Naturtyper, utforminger og vegetasjonstyper: Avgrensningen omfatter et svært påvirket skogsparti med både sumpskogsarter, fastmarksarter og ferksvannsarter. Lokaliteten passer ikke godt inn i definisjonen til rikere sump- og kildeskog, men utgjør fortsatt et biologisk viktig område i kommunen. Den er derfor kartlagt som "Annan viktig forekomst" i skog. Lokaliteten er bevokst med tett skog og er svært uoversiktlig. I tresjiktet inngår svartor, hengebjørk, bjørk (opp mot 40-50 cm i brysthøydiameter), ask (NT, mest yngre trær og kratt), gran (opp mot 60 cm), osp (opp mot 60 cm), hegg, selje, istervier og rogn (*Alnus glutinosa*, *Betula pendula*, *Betula pubescens*, *Fraxinus excelsior*, *Picea abies*, *Populus tremula*, *Prunus padus*, *Salix caprea*, *Salix pentandra*, *Sorbus aucuparia*). I feltsjiktet i fuktige og våte deler vokser bla. skogburkne, mjørdurt, firblad, bukkeblad, myrhatt, teiebær, elvesnelle, gulldusk og bekkeblom. I en illeluktende dam vest i området er det nesten heldekkende med andemat. På tørrere areal vokser gaukesyre, fugleteg, maiblom, Stedvis fagermoser og spriketorvmose i bunnsjiktet.

Artsmangfold: Lokaliteten har trolig en viktig funksjon både for insekter, fugl (blant annet stær, NT) og vilt. De mest interessante artene ellers er svartor og selsnepe (*Cicuta virosa*). Begge er sjeldne i Trøndelag, og Frosta er en av kommunene i Midt-Norge som har flest og størst forekomster av disse artene (se litteraturliste).

Bruk, tilstand og påvirkning: Det er mye død ved og døende trær av forskjellige løvtrær i lokaliteten. Grøfter, utgravde dammer og torvtak (meterdjupe firkantete hull) flere steder på lokaliteten er spor etter forsøk på drenering og uttak av torv. Sjøppel og eldre avfallsdumper forekommer også.

Fremmede arter: Rødhyll (SE-svært høy risiko) og platanlønn (SE) forekommer vanlig i lokaliteten

Del av helhetlig landskap: Lokaliteten er trolig en liten, men viktig verdikjerne for biologisk mangfold i det intensivt brukede landskapet rundt.

Verdivurdering: Lokaliteten har kvaliteter knyttet til både rik skog, fuktig-våt skog og til død-ved elementer. Den vurderes som viktig, B-verdi (tidligere svært viktig), som en liten verdikjerne for biologisk mangfold i regionen. Området har trolig funksjon for både insekter, fugl og annet vilt. Det er registrert stær (NT) i 2014 og kildegras (NT) og nebbstarr (NT) i 1914. Det er uklart (usannsynlig) om de finnes her nå.

Skjøtsel og hensyn: Lokaliteten lar seg vanskelig restaurere til en rikmyr eller rik sumpskog igjen, men gjenfylling av grøfter, unngåelse av gjødsling fra avrenning, rydding av fremmede treslag og fjerning av sjøppel kan vurderes som skjøtselstiltak. Ellers vil det beste for naturverdiene være å unngå uttak av stedsegne levende og døde trær.

1000 Lakklia

Gammel granskog – Gammel høyereliggende granskog Verdi: **A** Areal: daa

Innledning: Lokaliteten er revidert av BioFokus ved Ulrika Jansson i forbindelse med kvalitetssikring av naturtyperlokalteter tidligere kartlagt som rik sumpskog eller der rik sumpskog ingått som tilleggsnaturtype (eller i mosaikk). Dette som et ledd i oppfølging av faggrunnlag for handlingsplan for rikere sump- og kildeskog. Oppdragsgiver har vært Fylkesmannen i Hordaland. Dette er en revisjon av tidligere registrert naturtype (BN00026273) som ble kartlagt rundt 1978-1981. Kunnskap fra tidligere kartlegging er videreført.

Beliggenhet og naturgrunnlag: Lokaliteten ligger i en sørvendt lise, langt vest i Leksevik kommune på grensen til Rissa. Berggrunnen i nedre del av lia er amfibolitt og lengre opp kvartsitt. Løsmassedekket er stort sett morene.

Naturtyper, utforminger og vegetasjonstyper: Lokaliteten er kartlagt som gammel granskog med delnaturtypen gammel høyereliggende granskog med rik barskog og slåttemyr som tilleggsnaturtyper. Det er en frodig og artsrik skogsli i sør-sørøsthelling oppunder skoggrensa (350-430 moh.). Gammelskogspreg med gamle trær, død stående og liggende ved. Tresjiktet er dominert av gran og boreale løvtre, med et mindre innslag av alm. Feltsjiktet er stort sett dominert av høgstauder og store bregner som kvitsoleie *Ranunculus platanifolius*, mjørdurt *Filipendula ulmaria*, skogburkne *Athyrium filix-femina*, smørtelg *Oreopteris limbosperma*, storklokke *Campanula latifolia*, turt *Cicerbita alpina* og tyrihjelms *Aconitum lycoctonum*, stedvis også strandrøyr *Phalaris arundinacea* og sumphaueskjegg *Crepis paludosa* i sig. Lågurtprega feltsjikt på tørrere parti med arter som hengeaks *Melica nutans*, kranskonvall *Polygonatum verticillatum*, lundrapp *Poa nemoralis*, myske *Galium odoratum*, skogfiol *Viola riviniana*, skogstorkenebb *Geranium sylvaticum* og teiebær *Rubus saxatilis*.

Gjengroende kulturmark (slåttemyr og slåttemark) i øvre delar av lia, dominert av fattige engtyper med arter som hvitmaure, tepperot, legeveronika, gulstarr, breimyrull, rome. . Parti med ekstremrikmyr i nedre delar av lia, stort sett utenfor avgrensning. Vanlige arter er fjellfrøstjerne *Thalictrum alpinum*, breimyrull *Eriophorum latifolium*, fjellstisel *Saussurea alpina*, gulstarr *Carex flava*, hårstarr *C. capillaris*, klubbstarr *C. buxbaumii*, loppestarr *C. pulicaris*, myrsnelle *Equisetum palustris*, nattfiol *Platanthera bifolia*, stortveblad *Listera ovata* og svarttopp *Bartsia alpina*.

Artsmangfold: Rik flora i bakkevegetasjonen. Funn av lungenever, gubbeskjegg (NT), huldrelav (NT), gammelgranlav og skrubbenever, Noe potensial for sjeldne moser, vedsopp og marksopp.

Bruk, tilstand og påvirkning: Untatt tidligere slåttemyr og beitepåvirkning så virker skogen stort sett urørt. Aktiv slått og beite av de åpne arealene har opphørt, men noe sau går trolig fortsatt i området.

Fremmede arter: Ingen funn.

Del av helhetlig landskap: Lia strekkjer seg inn i Rissa kommune og nesten hele den sørvendte siden er intakt, med få spor av hogst.

Verdivurdering: Lokaliteten er stor (over 200 daa, hvorav mesteparten er gammel granskog). Skogen er intakt og påvirket av nyere negative inngrep. Skogen vokser på rik mark, og har stor mengde nøkkelelementer. Det er funn av 2 rødlistearter og potensial for flere. Det er fortsatt kvaliteter knyttet til slåtte- og beitemyr i deler av lokaliteten, til tross for at kulturmarken ikke har vært i hevd på en god stund. Samlet vurderes lokaliteten som svært viktig (A). Artsrikt og svært produktiv gammel granskog. Inneholder noe av den mest artsrike myrvegetasjonen i kommunen.

Skjøtsel og hensyn: I storparten av lokaliteten vil det beste for naturverdiene være å la skogen utvikle seg fritt. I øvre deler der det er større åpne arealer bør det vurderes å gjenoppta tradisjonell hevd.

228 Hegle V

Gråor-heggeskog – Flommarksskog Verdi: **B** Areal: daa

Innledning: Lokaliteten er kartlagt av BioFokus ved Ulrika Jansson i forbindelse med kvalitetssikring av naturtyperlokalteter tidligere kartlagt som rik sumpskog. Dette som et ledd i oppfølging av faggrunnlag for handlingsplan for rikere sump- og kildeskog. Oppdragsgiver har vært Fylkesmannen i Hordaland. Dette er en revisjon av tidligere registrert naturtype (BN00011315). Kunnskap fra tidligere kartlegging er videreført.

Beliggenhet og naturgrunnlag: Lokaliteten ligger nord for Levangelva, rett øst for E6 i Levanger kommune. Skogen vokser på marine avsetninger og elveavsetninger.

Naturtyper, utforminger og vegetasjonstyper: Lokaliteten er kartlagt som en enhet, men her inngår både gammel gråorskog, flommarksskog og en gjenvoksende gammel kroksjø. Vegetasjonen på flaten nærmest bekken er høy og frodig med arter som strutseving, enghumleblom, mjøddurt, skogburkne, skogsivaks, mannosøtgras og elvesnelle. Bunken består av finkornete løsmasser, uten torv eller sump-jord. I den gjengroende kroksjøen vokser mye sump og vannkantplanter, for eksempel elvesnelle og bukkeblad. På flommarken står grovvokst gråor og selje (30-35 cm i brysthøydiameter og ca. 20 m høye). Her er skogen også kontinuitetspreget med partier med mye død ved (over 10 læger per daa i partier). Skogen i lia er generelt yngre (diameter rundt 10-20 cm er vanlig, men trær på 30 cm står spredt i skogen) og har mindre død ved. I feltsjiktet i den delen av skogen fins korsknapp, engsnelle, skogburkne og gaukesyre.

Artsmangfold: Området er kjent for rik mangfold av fugl, med observasjoner av flere nær truede arter (data fra Artskart).

Bruk, tilstand og påvirkning: Skogen i lia har vært gjennomhogd. Det er en mindre søppelfylling i jordkanten, der det er dumpet både treverk, stein og jord.

Fremmede arter: Rødhyll har spredt seg inn i lokaliteten.

Del av helhetlig landskap: Lokaliteten hører naturlig sammen med den meandrerende elven og forandringer i vassføring i elven vil påvirke flomregimet i flomskogen. Lokaliteten utgjør den eneste mer intakte flomskog langs etter denne delen av Levangelva, der det ellers er jordbruksmark helt ned til elvebredden.

Verdivurdering: Lokaliteten er vurdert som helhet og verdien for de enkelte delene kan variere noe. Flommarksskogen er i seg selv over 20 daa (høy vekt). Det er registreringer av flere rødlistede fugler, deriblant en VU-art. Det er moderat mengde av gadd og læger. Flomskogen er ikke ut å være påvirket i nyere tid, mens skogen i lia er mer påvirket. Flomdammen er i gjengroing og flommes trolig sjeldent. Samlet vurderes lokaliteten som viktig (B).

Skjøtsel og hensyn: De biologiske verdiene vil ivaretas best ved fri utvikling av skogbildet i hele lokaliteten. Forandringer i vassføring i elva vil påvirke flomregimet i flomskogen. Fjerning av søppel og fremmede arter fra lia bør vurderes og dumping av avfall bør opphøre.

290 Trongdøla

Gråor-heggeskog – Flommarksskog Verdi: **B** Areal: daa

Innledning: Lokaliteten er kartlagt av BioFokus ved Ulrika Jansson i forbindelse med kvalitetssikring av naturtyperlokalteter tidligere kartlagt som rik sumpskog. Dette som et ledd i oppfølging av faggrunnlag for handlingsplan for rikere sump- og kildeskog. Oppdragsgiver har vært Fylkesmannen i Hordaland. Dette er en revisjon av tidligere registrert naturtype (BN00011138). Kunnskap fra tidligere kartlegging er videreført.

Beliggenhet og naturgrunnlag: Lokaliteten utgjør et meandrerende parti av Tromsdalselva, ved Trongdøla i Verdal kommune. Elva renner gjennom elveavsetninger. Sand og grus dominerer, og materialet er sortert og rundet. I gamle elveløp er materialet finere.

Naturtyper, utforminger og vegetasjonstyper: Lokaliteten er kartlagt som flommarksskog med gråor som dominerende treslag. Det inngår også elveører og en elvestreng innenfor avgrensningen. Hele skogarealet er per 2013 registrert som flommarksskog på grunn av at det er flompåvirkningen som skaper områdets karakter. Her finnes arter som bringebær, mjøddurt, sølvbunke, hvitmaure, tepperot og hestehov. I partier finnes sumpigere områder der langstarr og kvass-starr er blitt registrert. På åpne elveører er klåvedkratt registrert.

Artsmangfold: Klåved (NT) er registrert senest i 2011 på elveører. Elvemusling (VU) ble funnet i 1999 i elva. Sand- og grusører er viktige habitater for sandtilknyttede insekter, spesielt biller og veps, for eksempel elvesandjeger (EN), men insektefaunaen i området er ikke undersøkt i 2013. Lokaliteten er viktig for nær truede fugler som strandsnipe, vipe, fiskemåke og varsler.

Bruk, tilstand og påvirkning: Skogen er stort sett yngre, men med spredt med eldre trær og stedvis ansamlinger av død ved, både i selve elva og i skogen.

Fremmede arter: Kanadagås (SE) er observert i området.

Del av helhetlig landskap: Lokaliteten inneholder komponenter både fra flommarksskog, åpen flommark og vassdrag og er avgrenset som en enhet. Den kan beskrives som et flommarkskompleks, der alle delene er viktige for å opprettholde grunnlaget for den biologiske manifolden i området.

Verdivurdering: Lokaliteten er vurdert som helhet og verdien for de enkelte delene kan variere noe. Flommarksskogen er i seg selv over 20 daa (høy vekt). Det er registreringer av flere rødlistede fugler, elvemusling og klåved. Det er moderat mengde av gadd og læger. Flomskogen er er stort sett yngre. Samlet vurderes lokaliteten som viktig (B).

Skjøtsel og hensyn: De biologiske verdiene vil ivaretas best ved fri utvikling av skog og åpen mark i hele lokaliteten, inkludert uforstyrret vassføring.

316 Kålen

Rik sump- og kildeskog – Rikere løvsumpskog Verdi: B Areal: daa

Innledning: Lokaliteten er revidert av BioFokus ved Ulrika Jansson og Torbjørn Høitomt i forbindelse med kvalitetssikring av naturtyperlokaliteter tidligere kartlagt som rik sumpskog eller lokaliteter der rik sumpskog ingått som tilleggssnaturtype (eller i mosaikk). Dette som et ledd i oppfølging av faggrunnlag for handlingsplan for rikere sump- og kildeskog. Oppdragsgiver har vært Fylkesmannen i Hordaland. Dette er en revisjon av tidligere registrert naturtype (BN00011116) som tidligere er kartlagt av Rian (Naturtyper i Verdal) og befart av Rindal (2010). Kunnskap fra tidligere kartlegging er videreført. Beskrivelsen omhandler stort sett ikke den gamle kroksjøen vest for lokaliteten (BN00011117) da denne ikke ble feltbefart i 2013.

Beliggenhet og naturgrunnlag: Lokaliteten ligger nord for Jamtlandsveien ved Kålen i Verdal kommune i Nord-Trøndelag. Lokaliteten er et sumpområde som grenser til en gammel kroksjø fra Verdalselvas gamle løp (fra før Verdalsraset i 1893). Området har nå ingen kontakt med elva. Skogen vokser på marine avsetning (leire). Den grenser i sør mot en leirskredkant fra Verdalsraset og tørrere rik løvskog og i vest mot en gammel kroksjø.

Naturtyper, utforminger og vegetasjonstyper: Skogen er kartlagt som en rikere sump- og kildeskog med delnaturtypen rikere løvsumpskog, men har for over 100 år siden vært en flommarksskog ved en kroksjø. Skogen er svært rotete og tresjiktet er dominert av gråor og hegg, mest i mindre dimensjoner (15 -20 cm i brysthøydediameter), men enkelte eldre trær finnes. De eldste trærne er maks 120 år (etablert etter 1893). Feltsjiktet er rikt og frodig med arter som mjørdurt, trollurt, krypsoleie, elvesnelle, slyngsøtvier, gulldusk, firblad, kratthumleblom, litt springfrø og bekkekarse, vendelrot og langstarr. I bunnsjiktet vokser storlundmose, kjempemose, palmemose, krusfagermose, lundveikmose, fjørkransmose, sumpbroddmose, storthujamose, bekkerundmose, storkransmose, klobleikmose mfl.

Artsmangfold: Elvesnelle og en uvanlig rik forekomst av selsnepe i åpnere areal. Langstarr og bekkekarse er litt mer spesielle sump- og kildeskogsarter som begge ble funnet i lokaliteten. Stor forekomst av storlundmose.

Bruk, tilstand og påvirkning: Grøft fra sørvest til nordost gjennom hele lokaliteten. Rundt skogen langs grensa mot dyrket mark var det gravd dype grøfter for å drenere. Denne dreneringen har sannsynligvis skjedd for noen år tilbake, for jordhaugene som var lagt opp som følge av gravingen var gjengrodd. På grunn av dette var vannmengden i sumpområdene sterkt redusert. Det er foretatt noe hogst i området.

Fremmede arter: Rødhyll har etablert seg rett utenfor og trolig også i lokaliteten.

Del av helhetlig landskap: Sumpskogen og dammen er en rest av en tidligere vanlig naturtype langs etter Verdalselva.

Verdivurdering: Sumpskogen dekket til over 75 % av typiske sump- og kildearter. Den er stor (>20 daa). Skogen er svært rotete og uoversiktlig og kvalitetene varierer mye innenfor arealet. I befarte deler i 2013 var det vanlig med vannansamlinger, død ved i mindre dimensjoner og rotvelt. Sumpskogen er sterkt påvirket av grøfting og dette trekker verdien ned fra svært viktig til viktig (B).

Skjøtsel og hensyn: Det beste for de biologiske verdiene både i denne og tilgrensende lokalitet (BN00011117) vil være å tette grøftene både i og rundt skoglokaliteten og å unngå all type hogst i skoglokaliteten.

.....

19 Eldbrenna sørøst

Rik sump- og kildeskog – Boreal kildeskog Verdi: B Areal: daa

Innledning: Lokaliteten ble kartlagt av Geir Gaarder i 1994 og reinventert av Stefan Olberg i BioFokus 26. september 2013 i forbindelse med kvalitetssikring av rik sumpskog på oppdrag for Miljødirektoratet.

Beliggenhet og naturgrunnlag: Lokaliteten ligger langs en liten bekk like øst for Eldbrenna på nordsida av Ferja sør i Namdalseid. Lokaliteten grenser mot hogstflater, kulturmark og fattigere og yngre granskog.

Naturtyper, utforminger og vegetasjonstyper: Lokaliteten er kartlagt som Boreal kildeskog (F0607) med dominans av Gammel lavlandsgranskog (F1801). En liten rest med eldre fuktig høgstaude- og storbregnegranskog på marin leire, med innslag av blåbærgranskog i brattere og tørrere terreng nord i lokaliteten. Foruten gran er det også litt innslag av løvtrær som bjørk, gråor, osp, selje og rogn. Stedvis rik og kildepåvirket skog med et fukdrag igjennom lokaliteten i østlig retning. Praktmoser, spriketorvmose, sumphaukeskjegg, mjørdurt, sumpmaure, vendelrot, enghumleblom, turt, skogstjerneblom, bringebær og strutseving ble bl.a. registrert her. Noen små partier med litt utrast leire forekommer i nedre del. Lungeneversamfunnet (Lobarion) er sparsomt utviklet på et par løvtrær, med arter som lungenever, skrubbenever og vrengearter (Lobaria pulmonaria, L. scrobiculata, Nephroma spp.).

Artsmangfold: Trådrag (Ramalina thrausta) (VU) og langnål (Chaenotheca gracillima) (NT) ble påvist i 1994 (Artskart) og kan fortsatt finnes her til tross for artene ikke ble påvist i 2013.

Bruk, tilstand og påvirkning: Flaten nedenfor lokaliteten er nylig flatehogd.

Fremmede arter: Ingen påviste.

Verdivurdering: Lokaliteten vurderes som viktig (B-verdi) grunnet forekomsten av et lite område med boreal kildeskog. B-verdien er svak pga noe dårlig utviklede kvaliteter knyttet til død ved, lite areal og hogstflate tett opp til lokaliteten. Rik og variert vegetasjon og tidligere påviste rødlistearter tilsier likevel noe høyere verdi, samt at undernaturtypen Grankildeskog er vurdert som en sårbar naturtype.

Skjøtsel og hensyn: Fri utvikling - ikke-hogst ivaretar og videreutvikler naturverdiene på best måte. Viktig å tiltak utenfor lokaliteten ikke påvirker vanntilsiget og at hogst i kantarealene opphører.

.....

21 Eldåsen

Gammel granskog – Gammel lavlandsgranskog Verdi: B Areal: daa

Innledning: Lokaliteten ble kartlagt av Dag Svalastog, av Geir Gaarder i 1994 og reinventert av Stefan Olberg i BioFokus 26. september 2013 i forbindelse med kvalitetssikring av rik sumpskog på oppdrag for Miljødirektoratet.

Beliggenhet og naturgrunnlag: Lokaliteten ligger 1 km nord for Eldneset, øst for grusveien på vestsida av Ferja. Yngre skog, flommarksskog, hogstflater og myr avgrensner lokaliteten. Grensene er usikre grunnet noe utydelige overganger.

Naturtyper, utforminger og vegetasjonstyper: Lokaliteten er kartlagt som Gammel lavlandsgranskog ((F1801). Området er dominert av eldre til middels gammel, høgproduktiv granskog på marin leire med innslag av bjørk, gråor og rogn. Noe areal med yngre skog er også inkludert i avgrensningen. Rike vegetasjonstyper dominerer med bl.a. noe Boreal kildeskog (F0607) med bekkekarse, sumphaukeskjegg, myrflol, myrhatt, spriketorvmose, fagermoser, skogstjerneblom, mjørdurt og storrap. Sokkeldannelse finnes på en del av grantrærne og enkelte gråor. Lungeneversamfunnet (Lobarion) er stedvis godt utviklet på gråor

og rogn med lungenever, skrubbenever og vrengearter (*Lobaria pulmonaria*, *L. scrobiculata*, *Nephroma* spp.). Røddlistearten trådrag (Ramalina thrausta) er stedvis ganske vanlig. Ellers forekommer knappenålslaven langnål (*Chaenotheca gracillima*) på høgstubber av gråor og gran, samt granstokkjuke (*Phellinus chrysoloma*) på gran. Noe død granved forekommer spredt (særlig i de fuktigere partiene) og i varierende nedbrytningsgrad, men mengdene er ikke store. Mot elva øker innslaget av gråor og bjørk, og det er en del død løvtreved i denne delen. Kvalitetene knyttet til død ved er ikke spesielt gode, men fuktigheten og mer kontinuerlig kronedekke gjør at en del krevende arter holder stand her. Ca. 70 % av lokaliteten består av Gammel lavlandsgranskog og 20 % som Boreal kildeskog (F0607).

Artsmangfold: I 2013 ble trådrag (VU) observert på en del grantrær sammen med gubbeskjegg (NT), og langnål (NT) ble observert på noen høystubber. Skrubbenever og lungenever forekommer fåtallig og spredt. *Biatora hypophaea* (VU), rustdoggnål (NT) og gullprikkklav (VU) er i tillegg registrert her i 2004 og 2005 (Artskart).

Bruk, tilstand og påvirkning: Det finnes noen gamle grøfter innenfor deler av lokaliteten, som delvis har vært gjennomhugget for en god del år siden.

Fremmede arter: Ingen påviste.

Del av helhetlig landskap: Lokaliteten grenser opp til en annen naturtype i nordøst.

Verdivurdering: Lokaliteten vurderes som viktig (B-verdi) grunnet forekomsten av boreal kildeskog og middels gammel granskog med enkelte røddlistearter. Undernaturtypen Grankildeskog forekommer innenfor lokaliteten, og er vurdert som en sårbar naturtype. Lav verdi oppnås på habitatkvalitet. Middels verdi oppnås på habitatkvantitet, arts- og mangfold og påvirkning. Noe hogstpreget skog, grøfting og noe ensaldret skog gjør at verdien ikke blir høyere.

Skjøtsel og hensyn: Fri utvikling - ikke-hogst ivaretar og videreutvikler naturverdiene på best måte. Påvirkninger utenfor lokaliteten som endrer grunnvannstanden eller tilsiget av vann, må unngås.

.....

57 Husåttjønnbekken

Våtmarksmassiv - Våtmarksmassiv i mellomboreal og nordboreal sone Verdi: A Areal: daa

Innledning: Lokaliteten er revidert av BioFokus ved Ulrika Jansson i forbindelse med kvalitetssikring av naturtypelokaliteter tidligere kartlagt som rik sumpskog eller lokaliteter der rik sumpskog ingått som tilleggsnaturtype (eller i mosaikk). Dette som et ledd i oppfølging av faggrunnlag for handlingsplan for rikere sump- og kildeskog. Oppdragsgiver har vært Fylkesmannen i Hordaland. Dette er en revisjon av tidligere registrert naturtype (BN00013776) som ble feltbefart i 1999 av Geir Gaarder. Kunnskap fra tidligere kartlegging er videreført.

Beliggenhet og naturgrunnlag: Lokaliteten utgjør et myrkompleks som ligger rett vest for Rørvatnet langs bekken fra Husåttjønn i Namdalseid kommune i Nord-Trøndelag. Løsmassene er torv.

Naturtyper, utforminger og vegetasjonstyper: Lokaliteten er kartlagt som et våtmarksmassiv i mellomboreal og nordboreal sone og utgjøres av en rikere myr som gjennomkorses av en bekk med en tresatt kantsone. Gråor, bjørk og gran er vanlige i kantsonen. Ved bekken forekommer bl.a. kvass-starr, sennegrass, sumphaukeskjegg og gul frøstjerne (*Carex acuta*, *C. vesicaria*, *Crepis paludosa*, *Thalictrum flavum*). I rikmyrstrågene, særlig nord for bekken forekommer tranestarr, gulstarr, breiull, engmarihand, marigras, legevintergrønn og fjelltistel (*Carex buxbaumii* ssp. *mutica*, *C. flava*, *Eriophorum latifolium*, *Dactylorhiza incarnata*, *Hierochloa odorata*, *Pyrola rotundifolia*, *Saussurea alpina*).

Artsmangfold: Det er i 1999 registrert både taigabendellav (CR) og granbendellav (VU) langs bekken fra Husåttjønn. Av lav ellers fra området kan nevnes dvergullnål og langnål (*Chaenotheca brachypoda*, *C. gracillima*) på bjørkegadd.

Bruk, tilstand og påvirkning: Det er foretatt noe grøfting innenfor avgrensningen. Lokaliteten er tilhold for bever som har demt opp deler av området.

Fremmede arter: Ingen fremmede arter ble registrert.

Del av helhetlig landskap: Lokaliteten henger naturlig sammen med lokaliteten Løselva utløp i øst. Påvirkning i andre deler av myrsystemet vil kunne påvirke lokaliteten negativt.

Verdivurdering: Våtmarkskomplekset er stort og rikt. Funn av både CR-art og VU-art kvalifiserer i seg selv til A-verdi (svært viktig).

Skjøtsel og hensyn: tetting av gamle grøfter både i og rett utenfor avgrensningen vil være positivt for de biologiske verdiene i lokaliteten.

.....

146 Øyensåa

Gammel granskog - Gammel høyereliggende granskog Verdi: B Areal: daa

Innledning: Lokaliteten er revidert av BioFokus ved Ulrika Jansson i forbindelse med kvalitetssikring av naturtypelokaliteter tidligere kartlagt som rik sumpskog eller der rik sumpskog ingått som tilleggsnaturtype (eller i mosaikk). Dette som et ledd i oppfølging av faggrunnlag for handlingsplan for rikere sump- og kildeskog. Oppdragsgiver har vært Fylkesmannen i Hordaland. Dette er en revisjon av tidligere registrert naturtype (BN00013691) som ble kartlagt 1998 av Geir Gaarder. Kunnskap fra tidligere kartlegging er videreført.

Beliggenhet og naturgrunnlag: Lokaliteten ligger i en bratt nordvendt skrent på sørsiden av Øyensåa sørøst for Fjellvang og ca. 1 km øst for Myrmoen i Namdalseid kommune i Nord-Trøndelag. Løsmassene er rike marine avsetninger og berggrunnen består av migmatittgneis, evt. med linser av amfibolitt og gabbro. Det er ungskog og hogstflater på flaten sør for lokaliteten.

Naturtyper, utforminger og vegetasjonstyper: Avgrensningen gjelder gammel granskog med delnaturtypen gammel høyereliggende granskog. Skogen er grandominert, med innslag av bjørk, gråor og rogn. Grantrærne måler ca. 30 cm i brysthødediameter, men det fins også graner på over 50 cm. I feltsjiktet fins både blåbær og mjødukt, men storbregneskog dominerer. Det er tykke mosematter i bunnsjiktet og arter som bjørnmoser, storkransmoser, etasjemoser og torvmoser er vanlige. Nøkkelelementer som gamle trær, læger og gadd har relativ lav tetthet, men over terskelverdien på 5 elementer per daa.

Artsmangfold: Røddlistearten trådrag (*Ramalina thrausta*) (VU) er påvist flere steder på grankvister av Gaarder 1994. Lungeneversamfunnet (*Lobarion*) er sparsomt utviklet, hovedsakelig på gran, med arter som lungenever, skrubbenever og vrengearter (*Lobaria pulmonaria*, *L. scrobiculata*, *Nephroma* spp.). Huldrelav (NT), gammelgranlav og skrukkelav er også registrert på gran. Storpotensial for langnål (NT) på gadd av bjørk og rogn. Ellers er hvit grankjuka (*Antrodia heteromorpha*) påvist på død gran.

Bruk, tilstand og påvirkning: Det er spredt med stubber i hele lia, og store plantefelt og hogstflater sør for lokaliteten.

Del av helhetlig landskap: Lokaliteten utgjør en gammelskogsrest i et meget hogstpåvirket landskap.

Verdivurdering: Skogen er gammel og flersjiktet med høy luftfuktighet, men det er lav tetthet av gammelskogsselementer og spor av hogst i hele lia. Trådregn (VU) og huldrelav (NT) er registrert og det er potensail for flere rødlistearter innenfor avgrensningen. Lokaliteten er stor (nesten 50 daa). Skogbunnen er relativ rik, med mye storbregnevegetasjon. Samlet vurderes lokaliteten som viktig (B)

Skjøtsel og hensyn: De biologiske verdiene vil opprettholdes og utvikles best ved fri utvikling av skogen.

160 Skaufossen

Bekkekløft og bergvegg – Bekkekløft Verdi: B Areal: daa

Innledning: Lokaliteten ble kartlagt av Kristian Hassel og Haakon Holien i 2007 og reinventert av Stefan Olberg i BioFokus 25. september 2013 i forbindelse med kvalitetssikring av rik sumpskog på oppdrag for Miljødirektoratet.

Beliggenhet og naturgrunnlag: Skaua ligger i Skaudalen ca. 3,5 km sørvest for Namdalseid sentrum. Lokaliteten ligger vest for Bøgset på vestsida av Ferja nær utløpet av Skaua. Her danner Skaua en foss som ved stor vassføring danner fossesprut som påvirker det omkringliggende miljøet.

Naturtyper, utforminger og vegetasjonstyper: Lokaliteten er kartlagt som Bekkekløft ((F0901) i mosaikk med Flommarksskog (F0501) og Rikere gransumpskog (0605). Den nederste fossen har et fall på rundt 5 m, og fossen ligger vendt mot øst. Fossen hadde stor vannføring ved undersøkelsestidspunktet i 2007, men det var bare en mindre fosserøyksone ved foten av fossen. Flere mindre fossefall finnes videre oppover. Berggrunnen ved fossen består av gneis (NGU 2005). Dette er harde bergarter som ikke gir fra seg mye næringsstoffer. Nedenfor fossen er det imidlertid en del løsmasser i form av marin leire som gir gode næringsforhold for plantelivet. Området har en gjennomsnittlig årsnedbør på omtrent 1300 mm (Namdalseid, Førland 1993) og ligger i mellomboreal vegetasjonssone i klart oseanisk vegetasjonssesjon (Moen 1998). På begge sider av fossen er det ung, moserik blåbærgranskog eller småbregnegranskog, nesten uten død ved. Ved nedre del av elva finnes rester av flommarksskog dominert av gråor (Gråor-heggeskog), men skogen er forholdsvis ung. En del dødved forekommer her. Ellers dominerer ung granskog i hk. 2-4 med spredte forekomster av borealt løv. På flaten i sørøst er det noe småbregnegranskog med noen fuktig partier som kan karakteriseres som gransumpskog. Enkelte grantrær har antydning til sokkeldannelse, men trærne er ikke gamle nok til å betegnes som gammel sumpskog. Det er noen intermediært-rike partier innimellom, med forekomst av bl.a. praktmoser, spriketorvmose, mjøduert, tyrihjel, skogstjerneblom, skogørkvein og enghumleblom.

Artsmangfold: Området hadde interessant lavflora omkring 1980, med gode forekomster av rødlisteartene gullprykkelav og trådregn (*Pseudocyphellaria crocata*, *Ramalina thrausta*). Gullprykkelaven vokste her både på selje, rogn og gran. Den eldre skogen er imidlertid borte, slik at disse artene er forsvunnet fra lokaliteten. En sparsom forekomst av fossenever (*Lobaria hallii* - VU) ble påvist i 2007 på gråor. Noe gubbeskjegg (NT) og langnål (NT) ble også påvist i 2007, sammen med duftbrunpigg og fiolett svovelriske. Gubbeskjegg ble også observert i 2013, sammen med bl.a. skrubbenever, skrukkelav, glattvrenge, grynvrenge, groplav og korallav.

Bruk, tilstand og påvirkning: Lokaliteten er sterkt påvirket av skogsdrift, elveforbygging og veitbygging, som klart har forringet naturkvalitetene i området.

Verdivurdering: Lokaliteten vurderes som viktig (B-verdi). En sannsynlig forekomst av fossenever og enkelte andre interessante lavarter, er det som gjør at verdien blir såpass høy. En sterk negativ påvirkning på lokaliteten og ung skog med lite død ved, trekker verdien ned.

Skjøtsel og hensyn: Fri utvikling - ikke-hogst ivaretar og videreutvikler naturverdiene på best måte. Elveforbyggingen i nedre del burde vært fjernet for å tillate naturlige prosesser i flommarksskogen.

161 Eldåsen S

Gammel lavlandsgranskog – Gammel lavlandsgranskog Verdi: C Areal: daa

Innledning: Lokaliteten ble kartlagt av Dag Svalastog, av Geir Gaarder i 1994 i 1994. Deler av lokaliteten ble reinventert av Stefan Olberg i BioFokus 26. september 2013 i forbindelse med kvalitetssikring av rik sumpskog på oppdrag for Miljødirektoratet.

Lokaliteten tilhørte tidligere Eldåsen (BN00013726), som nå er innskrenket og splittet opp i to lokaliteter grunnet hogstpåvirkning. **Beliggenhet og naturgrunnlag:** Lokaliteten ligger ca. 800 m nord for Eldneset, øst for grusveien på vestsida av Ferja. Yngre skog, hogstflater og myr avgrensner lokaliteten. Grensene er noe usikre grunnet utydelige overganger.

Naturtyper, utforminger og vegetasjonstyper: Området er dominert av middels gammel, høgproduktiv granskog på marin leire med innslag av litt bjørk, gråor og rogn. Yngre skog forekommer også innenfor avgrensningen, og er tatt med for helhetens del og fordi det ser ut som kronedeckket har vært forholdsvis intakt. Rikere vegetasjonstyper som småbregneskog forekommer sparsomt, med blåbærgranskog som dominerende skogtype i tørrere partier. Fuktige sig med dominans av fattig vegetasjon med torvmoser, går igjennom lokaliteten. En liten forekomst av mjøduert ble observert. Lungeneversamfunnet (*Lobarion*) finnes bare svakt utviklet. Skogen er ikke spesielt gammel og har noen spredte forekomster av død ved av gran og litt løv i ulike nedbrytningsfaser. Ca. 60 % av lokaliteten kan til nød kartlegges som Gammel lavlandsgranskog (F1801), mens resten er yngre granskog.

Artsmangfold: Noe gubbeskjegg og en forekomst av langnål (NT) ble observert i 2013. Rustdoggnål (NT) ble observert innenfor lokaliteten i 2005 og langnål i 1994 (Artskart).

Bruk, tilstand og påvirkning: Det finnes noen gamle grøfter innenfor lokaliteten, som nok har vært gjennomhugget for en del år siden.

Fremmede arter: Ingen påviste.

Verdivurdering: Lokaliteten vurderes som lokalt viktig (C-verdi) grunnet noe eldre granskog med et lite innslag av småbregneskog. Dårlig utviklede kvaliteter knyttet til gammel skog trekker verdien ned.

Skjøtsel og hensyn: Fri utvikling - ikke-hogst ivaretar og videreutvikler naturverdiene på best måte. Påvirkninger utenfor lokaliteten som endrer tilsiget av vann, må unngås.

170 Løselva utløp

Gråor-heggeskog – Flommarksskog Verdi: B Areal: daa

Innledning: Lokaliteten er kartlagt av BioFokus ved Ulrika Jansson i forbindelse med kvalitetssikring av naturtypelokaliteter tidligere kartlagt som rik sumpskog eller lokaliteter der rik sumpskog ingått som tilleggsnaturtype (eller i mosaikk). Dette som et ledd i oppfølging av faggrunnlag for handlingsplan for rikere sump- og kildeskog. Oppdragsgiver har vært Fylkesmannen i

Hordaland. Dette er delvis en revisjon av tidligere registrert naturtype (BN00013776) som ble feltbefart i 1999 av Geir Gaarder. Den gamle lokaliteten er delt i to og denne delen av lokaliteten er derfor angitt som ny. Kunnskap fra tidligere kartlegging er videreført.

Beliggenhet og naturgrunnlag: Lokaliteten utgjør en kantsone til Løselva ved dess utløp i Rørvatnet i Namdalseid kommune i Nord-Trøndelag. Løsmassene er torv og elveavsetninger.

Naturtyper, utforminger og vegetasjonstyper: Lokaliteten er kartlagt som flommarksskog med gråor, men går ved utløpet i Rørvatnet gradvis over i myr og flommyr. Langs etter Løselva står gråor og bjørk og flere gadd av begge treslagene. Nærmare en liten vei i vestre kant av lokaliteten er det plantet inn gran. I feltsjiktet vokser mjørdurt, gul frøstjerne, vendelrot, skogsnelle, sautelg, gaukesyre og store felter med strutseving nærmest elva. På gadd ved elva fins det et godt utviklet lungeneversamfunn.

Artsmangfold: Skrubbenever, lungenever, skrukkelav, barkragg og vrenger på gadd ved elva. Stor potensial for sjeldne lav (taigabendellav og granbendellav er funnet rett vest for lokaliteten).

Bruk, tilstand og påvirkning: Noe grøfting og innplanting av gran i vestre del av biotopen (langs etter veien).

Fremmede arter: Ingen fremmede arter ble registrert.

Del av helhetlig landskap: Lokaliteten henger naturlig sammen med våtmarkskomplekset Husåttjønnbekken i vest.

Verdivurdering: Lokaliteten oppfyller flere kriterier med middels vekt i faktaarkutkastet for flommarksskog 2014. Det er potensial for flere rødlistearter, lokaliteten er relativt stor og her forekommer en moderat mengde gadd. Det er en del spor av menneskelig aktivitet i lokaliteten. Samlet vurderes lokaliteten som viktig (B).

Skjøtsel og hensyn: De biologiske verdiene opprettholdes og utvikles best ved fri utvikling av skogen (urørt). Fjerning av innplantet gran kan vurderes i lokaliteten.

.....

69 Eidsvatnet S

Rik sump- og kildeskog – Viersump i lavlandet Verdi: B Areal: daa

Innledning: Lokaliteten er kartlagt av BioFokus ved Jon T. Klepsland i forbindelse med kvalitetssikring av naturtypeobjekter tidligere kartlagt som rik sumpskog. Dette som et ledd i oppfølging av faggrunnlag for handlingsplan for rikere sump- og kildeskog. Oppdragsgiver har vært Fylkesmannen i Hordaland. Rødlistekategorier følger "Norsk rødliste for arter 2010". Dette er en revisjon av tidligere registrert naturtype (BN00025896). Kunnskap fra tidligere kartlegging er videreført.

Beliggenhet og naturgrunnlag: Lokaliteten ligger langs sørøst-siden av Eidsvatnet i Overhalla kommune. Avgrensingen omfatter flompåvirket skogsmark, sump og helofyttvegetasjon. Lokaliteten grenser i stor grad til åpent vann og dyrket mark, men også til mindre flompåvirket mark samt smalere og mindre velutviklede soner med flommark. I sør grenser lokaliteten til annen prioritert naturtypelokalitet.

Naturtyper, utforminger og vegetasjonstyper: Ytterst mot Eidsvatnet er det en ganske bred sone med takrør-sivaks-sump som kan kartlegges som "evjer, bukter og viker". Innenfor denne sonen er det halvåpen til skogkledd flommark (vierkratt og løvskog) hvorav en ganske høy andel er forsumpet og derfor har preg av rikere sumpskog med utforming viersump i lavlandet. Sumpskogen opptrer i mosaikk med flompåvirket fastmarksskogsmark.

Artsmangfold: Tresjiktet er stedvis dominert av bjørk (på fastere mark), mens det andre steder er mest gråor, svartvier, istervier og ørevier. Litt selje, rogn og gran inngår også. Feltsjiktet er generelt frodig og ofte dominert av vassrørkvein, mjørdurt og krypsolie. Stedvis finnes også gul frøstjerne, firblad, sløke og gulldusk. Sumpvegetasjonen utenfor vierbeltet er av lignende utforming med dominans av takrør, vassrørkvein og mjørdurt, samt innslag av bl.a. gulldusk, myrhatt og myrmaure. Nær dyrket mark er det stedvis dominans av nitrofile arter, særlig stornesle. Skogen er generelt relativt ung eller tynnstammet og det ble ikke observert krevende epifytter (men lokaliteten er dårlig undersøkt). Typiske lavarter omfatter Lecidella elaeochroma, Lecanora subfusca coll., Lecanora symmetrica, Parmelia sulcata og Ramalina farinacea. Av vedboende sopp ble påvist Hyphodontia aspera og den temmelig sjeldne Junghuhnia lacera (NT) (på svartvier). Dolmen (2011) påviste øyenstikkeren stor blåvannymfe.

Bruk, tilstand og påvirkning: Skogen er generelt ganske ung/middelaldret og tynnstammet, men det inngår også parti med ganske gammel Salix spp. (svartvier, selje, istervier). I de eldste partiene finnes det spredte dødvedelementer av ulike løvtrær fordelt på ulike råteklasser og nedbrytningskategorier. Største observerte seljevar ca 40-45 cm dbh, største istervier og svartvier var ca 25 cm dbh. Lokaliteten er stedvis negativt berørt av eutrofiering/næringssig fra dyrket mark.

Fremmede arter: Ingen fremmede arter notert.

Verdivurdering: Lokaliteten omfatter en ganske stort areal med ganske velutviklet sumpskog samt brede belter med vannkantvegetasjon. Eidsvatnet ligger kun 6 moh og lokaliteten har derfor også en klimatisk gunstig plassering. Dette gir grunnlag for en relativt stor biologisk produksjon og trolig også en del varmekrevende arter. Enkelte krevende arter er allerede også påvist. Lokaliteten vurderes derfor som viktig.

Skjøtsel og hensyn: For å ivareta og utvikle naturverdiene må lokaliteten avsettes til fri utvikling uten inngrep. Avrenning fra dyrket mark og annen kulturmark bør reduseres.

.....

75 Danielenghaugen NV

Gråor-heggeskog – Flommarksskog Verdi: C Areal: daa

Innledning: Lokaliteten er kartlagt av BioFokus ved Jon T. Klepsland i forbindelse med kvalitetssikring av naturtypeobjekter tidligere kartlagt som rik sumpskog. Dette som et ledd i oppfølging av faggrunnlag for handlingsplan for rikere sump- og kildeskog. Oppdragsgiver har vært Fylkesmannen i Hordaland. Rødlistekategorier følger "Norsk rødliste for arter 2010". Dette er en revisjon av tidligere registrert naturtype (BN00025884). Kunnskap fra tidligere kartlegging er videreført. Lokaliteten er kraftig innsnevret i forhold til tidligere versjon pga høy påvirkningsgrad (ungskog, hogst, bebyggelse) og/eller fravær av flommarksskog eller sumpskog på resterende areal.

Beliggenhet og naturgrunnlag: Lokaliteten ligger på vestsiden av og inntil Vesteråa, sør for Namsen i Overhalla kommune.

Avgrensingen gjelder et flatt parti med flompåvirket eldre gråorskog. Lokaliteten er avgrenset mot brattere elvekantskog i nord og sør og til elva i øst.

Naturtyper, utforminger og vegetasjonstyper: Ganske gammel gråorskog på elveslette som er flompåvirket men uten tydelig forsumpete parti. Den er derfor kartlagt som flommarksskog. Tredekningen og tretettheten varierer. Ytterst mot elva er en bred sone nesten uten trær, mens det i indre deler halvåpen skog.

Artsmangfold: Tresjiktet er dominert av gråor men det står også noe gran og litt bjørk der. Feltsjiktet er frodig (men tilsyrelatende ganske artsfattig) med dominans av strutseving, skogrørkvein og strandrør. På eldre gråor er det moderat utviklet Lobarion-samfunn med lungenever, skrubbenever og vrenger. Mer som en kuriositet nevnes her at det i utrasingskrenker henholdsvis like

nord for (PS 393 483) og like sør for (PS 391 481) lokalitetsavgrensingen tidligere er funnet gulveis (*Anemone ranunculoides*), og dette utgjør vissnok det vestligste voksestedet for arten sør for Namsen.

Bruk, tilstand og påvirkning: Innenfor avgrensingen er det liten grad av nyere negativ påvirkning. Gråoren er til dels gammel og storvokst (til 30-40 cm dbh) og det finnes spredte dødvedelement.

Verdivurdering: Ganske gammel og frodig flommarksskog, men lite areal og få krevende arter påvist gir lokal verdi.

Skjøtsel og hensyn: For å ivareta og utvikle naturverdiene må lokaliteten avsettes til fri utvikling uten inngrep.

.....

76 Bjordalen (indre)

Gråor-heggeskog - Flommarksskog Verdi: **A** Areal : daa

Innledning: Lokaliteten er kartlagt av BioFokus ved Jon T. Klepsland og Kim Abel i forbindelse med kvalitetssikring av naturtypeobjekter tidligere kartlagt som rik sumpskog. Dette som et ledd i oppfølging av faggrunnlag for handlingsplan for rikere sump- og kildeskog. Oppdragsgiver har vært Fylkesmannen i Hordaland. Rødlisterkategorier følger "Norsk rødliste for arter 2010". Dette er en revisjon og sammenslåing av tidligere registrerte naturtyper (BN00023867, BN00023873 og BN00023874) sist kartlagt av Gaarder (2004). Kunnskap fra tidligere kartlegging er videreført. Sammenslåingen har medført betydelig arealøkning av prioriterte naturtyper.

Beliggenhet og naturgrunnlag: Lokaliteten ligger i Bjordalen, ca 4 km nordvest for bygda Grane i Grane kommune. Lokaliteten ligger på tykke elvesedimenter som til dels har opphav i marine sedimenter (lokaliteten ligger under marin grense). Avgrensingen omfatter eldre flomskog, naturlig åpen flommark, kroksjøer, rikmyr, sumpskog og svakt flompåvirket/ikke flompåvirket men luftfuktig fastmarksskog. Lokaliteten er i stor grad avgrenset mot hogstinngrep, men stedvis mer naturlig mot ikke-flompåvirket og mer triviell myr og skog.

Naturtyper, utforminger og vegetasjonstyper: Avgrensingen omfatter skog og åpen til glissent tresatt fukteng og sump som i mer eller mindre grad er flompåvirket. Skogkledde parti er stedvis dominert av gran, stedvis av gråor og bjørk. Gråordominerte parti kan klassifiseres som flompåvirket gråor-heggeskog. Mye av løvskogen kunne også vært klassifisert som gammel boreal løvskog. Ganske store areal med granskog viser affinitet til boreal regnskog (spesielt i nord) og preges av stabilt høy luftfuktighet. Mye av granskogen har også velutviklet naturskogsstruktur og kan derfor klassifiseres som gammel "høyereliggende" granskog. Enkelte parti har karakter av sumpskog med høy og stagnerende grunnvannstand. Det inngår også flere meanderbuer og avsnørte kroksjøer i varierende gjengroingsstadier.

Artsmangfold: Tresjiktet er som nevnt stedvis grandominert, stedvis dominert av gråor og bjørk. Rogn, hegg og svartvier inngår sparsomt. Tilknyttet forsumpete parti inngår gråvier-arter som lappvier. Lengst sør er det parti med veldrenert småbregne-staude-granskog på svakt flompåvirket mark med bl.a. hengeving, skogburkne, gjøksyre, teiebær, bringebær, skogstorkenebb, vendelrot, tyrihjel, turt og sølvbunke. Nedover langs vassdraget er det dominans av frodig gras-staude-fuktvegetasjon dominert av bringebær, mjørdurt, skogøryrkvein og sølvbunke, samt varierende innslag av skogsnelle, teiebær, fjellfiol, skogstorkenebb, enghumleblom, mjørdurt, vendelrot, firblad, tyrihjel, hvitbladtistel og strandrør. Stedvis inngår også villrips og hundekveke, og langs vassdraget er påvist gulsildre og fjellsnelle. Tilknyttet gamle bekkeløp og kroksjøer er det starrsump med flaskestarr, stolpestarr, myrhatt, bekkblom, skogøryrkvein og strandrør. I parti med sumpskog er også innslag av myrmaure og marigras, og Gaarder (2004) nevner funn av nubbestarr (*Carex loliacea*). I nord er det også ganske store areal med svakt flompåvirket til ikke flompåvirket fastmarks-granskog av fattig utforming (blåbær- og småbregne-utforming). I nordre del av bekken finnes langskuddvegetasjon med bl.a. hesterumpe, rusttjørnaks og småvassoleie. Enkelte partier med rikmyr og smale fuktdrag finnes i nord med arter som hårstarr, marigras, snipestarr, myrklegg, sveltull, jåblom, fjellfrøstjerne, blåtopp, dvergjamne og breimyrull. Flere mer eller mindre krevende kryptogamer er påvist. På gran er påvist små mengder trådrag (VU) i tre delområder. Gubbeskjegg (NT) opptrer ganske rikelig i visse parti i nord. Ellers er det spredte funn av rustdøgnål (NT), skrubbenever, dvergfiltlav, granpensellav (*Gyalideopsis piceicola*) og groplav. På gråor er gjort flere funn av den sjeldne Pyrrhospora subcinnabarina (EN), samt noe langnål (NT), Lecidea roseotincta (NT), Lecanora farinaria og Pycnora leucococca m.fl. Av krevende dødvedarter er påvist Skeletocutis chrysellia (VU), harekjuke (NT), granstokkjuke og vasskjuke.

Bruk, tilstand og påvirkning: En god del av det opprinnelige arealet med verdifull flommarksskog er flatehogd og derfor ødelagt og utelatt fra avgrensingen. Gjenværende skog varierer en god del i alder og påvirkningsgrad. Visse parti består av ganske ung eller ganske hardt plukkhogd skog, men storparten av gjenværende skogkledde areal er likevel gammel og godt sjiktet naturskog med stor aldersspredning. Dødvedelementer forekommer spredt til stedvis ganske frekvent, og flere råteklasser/aldersklasser er representert. Likevel er dødvedkontinuiteten svak for gran og heller ikke god for løvtrær. Den eldste granskogen finnes lengst sør i området og er der temmelig storvokst med trær på inntil 60-70 cm dbh og trolig nær 200 år. Men også i nordre halvdel er det parti med temmelig gammel og sterkt fleraldret/flersjiktet granskog. Langs vassdraget er det også parti med ganske gammel og storvokst gråor- og bjørkeskog med dimensjoner på opp til 40 cm dbh for gråor og over 60 cm dbh for bjørk.

Fremmede arter: Ingen fremmede arter notert.

Verdivurdering: Relativt stort areal med til dels gammel, frodig og luftfuktig flommarksskog, sumpskog og annen granskog som stedvis har affinitet til boreal regnskog. Lokaliteten har mange spesielle naturkvaliteter og det er påvist mange krevende naturskogsarter og arter som krever høy og stabil luftfuktighet. Spesielt nevneverdig er relativt god forekomst av den sjeldne og noe varmekrevende skorpelaven Pyrrhospora subcinnabarina (EN). Lokaliteten vurderes på denne bakgrunn som åpenbart svært viktig.

Skjøtsel og hensyn: For å ivareta og utvikle naturverdiene må lokaliteten avsettes til fri utvikling uten inngrep. På sikt bør det vurderes å etablere en bredere buffersone omkring lokaliteten.

.....

19 Nysted

Evjer, bukter og viker - Bukter og viker Verdi: **B** Areal : daa

Innledning: Lokaliteten er kartlagt av BioFokus ved Jon T. Klepsland i forbindelse med kvalitetssikring av naturtypeobjekter tidligere kartlagt som rik sumpskog. Dette som et ledd i oppfølging av faggrunnlag for handlingsplan for rikere sump- og kildeskog. Oppdragsgiver har vært Fylkesmannen i Hordaland. Dette er en revisjon av tidligere registrert naturtype (BN00040291). Kunnskap fra tidligere kartlegging er videreført.

Beliggenhet og naturgrunnlag: Lokaliteten ligger rett nord for Nysted, ca 4 km nord for Setermoen og på østsiden av Barduelva, i Bardu kommune. Avgrensingen omfatter et større areal med flompåvirket løvskog og vegetasjonsrike bukter, viker og flomdammer. Lokaliteten grenser i stor grad mot Barduelva i nord og vest, men ellers til dyrket mark, granplantefelt og ikke flompåvirket skogsmark (i nordøst).

Naturtyper, utforminger og vegetasjonstyper: Avgrensingen omfatter både åpen våtmark og skog. I nordøst er det store areal med grunne bukter og vikar omgitt av helofyttvegetasjon og høystarrmyrer (flommyr) dominert av nordlandsstarr. Flaskestarr, stolpestarr og myrhatt inngår også. I overgangssonen mot mer veldrenert og svakere flompåvirket skogsmark er det gråvierkjerr med sølvvier, lappvier, grønnvier, svartvier og litt istervier. Lignende vegetasjon opptrer inne i skogområdene tilknyttet flomdammer, små kroksjøer og flomløp. I tillegg inngår bl.a. elvesnelle og bekkeblom. Skogområdene er ofte dominert av bjørk, andre ganger av gråor. Noe svartvier, istervier og hegg inngår også. I gråordominerte parti består feltsjiktet typisk av strutseving, mjørdurt og skogrøyrkvein. I bjørkedominerte parti er det mindre strutseving men gjerne større vegetasjonsvariasjon med bl.a. sauetelg, skogburkne, bringebær, teiebær, vendelrot, enghumleblom, hvitbladistel, hundekveke og sølvbunke. F.ø. inngår også bl.a. skogstjerneblom, firblad, gjøksyre, fjellfiol, hundekjeks, ballblom, villrips og litt gul frøstjerne.

Artsmangfold: Ingen truede eller sjeldne arter påvist. Artsmangfoldet er imidlertid ikke godt undersøkt. Mest interessante karplantefunn er gul frøstjerne. Strann (2005) rapporterte: "Artsrik fuglefauna med særlig rik spurvefuglfauna. Her er store forekomster av trost og arter som hagesanger, trekryper, gråfluesnapper og rødstruper var også veldig vanlige her. Munk og gulsanger er også observert syngende, uten at hekking er påvist."

Bruk, tilstand og påvirkning: Driftsvei krysser lokaliteten i sør og ender ved stort nydyrket areal nær elva i vest. Skogen i området varierer i alder og struktur, men er aldri spesielt gammel eller grovokst. Best utviklet er skogen nær elva i nordvest og sørvest, hvor det inngår spredte storvokste bjørk og gråor (opp mot 30 cm dbh) samt en del dødvedelement. Det sentrale skogområdet i nord består i stor grad av aldershomogen og tynnstammet bjørkeskog med relativt lav naturverdi.

Verdivurdering: Naturverdiene knyttet til skog og våtmark er isolert sett ikke så høye, men pga stort areal med våtmark og skog i blanding og generelt frodig vegetasjon og høy produksjonsevne grunnet flompåvirkning og lav beliggenhet har området stor verdi for mange organismegrupper. Utviklingspotensialet mht til skoglige naturverdier er også stort. Lokaliteten vurderes derfor som viktig.

Skjøtsel og hensyn: For å ivareta og utvikle naturverdiene bør lokaliteten avsettes til fri utvikling uten inngrep.

.....

51 Klyvimyrbekken

Gammel boreal lauvskog - Gammel bjørkeskog Verdi: B Areal : daa

Innledning: Lokaliteten er kartlagt av BioFokus ved Jon T. Klepsland i forbindelse med kvalitetssikring av naturtypeobjekter tidligere kartlagt som rik sumpskog. Dette som et ledd i oppfølging av faggrunnlag for handlingsplan for rikere sump- og kildeskog. Oppdragsgiver har vært Fylkesmannen i Hordaland. Rødlisterkategorier følger "Norsk rødliste for arter 2010". Dette er en revisjon av tidligere registrert naturtype (BN00040323). Kunnskap fra tidligere kartlegging er videreført.

Beliggenhet og naturgrunnlag: Lokaliteten ligger langs Klyvimyrbekken, nær Furumoen, ca 1 mil sørøst for Setermoen, i Bardu kommune. Avgrensingen omfatter et areal med forholdsvis gammel og fuktig løvskog. Lokaliteten er avgrenset litt omtrentlig pga diffuse/glidende overganger mot mer trivielle skogtyper. Både i sør, øst og vest grenser lokaliteten også til hogstinngrep. Løvskog høyere opp i lia (tidligere inkludert i naturtypeavgrensingen) bør antagelig eventuelt kartlegges som en egen enhet (ikke nærmere undersøkt).

Naturtyper, utforminger og vegetasjonstyper: På horisontalt terreng nederst (lengst øst) i avgrensingen er det kildepreget løvblandingsskog langs bekkedrag. Tressjiktet består av mye svartvier, samt gråor og bjørk. I feltsjiktet inngår bl.a. bekkeblom, myrhatt, flaskestarr, engsnelle, strutseving, mjørdurt, enghumleblom, vendelrot, hvitbladistel, sumphaukeskjegg, hundekveke og skogrøyrkvein. Videre oppover langs bekken er det en smal stripe med gråor-heggeskog, samt små flekker med sumpskog med tilsvarende vegetasjon som i kildeskogen nederst, men på sidene er det raskt overgang til blåbær-smyle- og småbregne-bjørkeskog. Teiebær, gullris, skogstorkenebb, bringebær, mjørdurt, skogrøyrkvein og litt kranskonvall inngår også.

Artsmangfold: På svartvier i kildeskogen er det ganske rike Lobarion-samfunn med bl.a. fossenever (VU) og litt brun blæreglye. Lønnekjuka er også påvist på svartvier. På gammel bjørk er det gjort flere funn av rustdoggnål (NT).

Bruk, tilstand og påvirkning: Skogen er forholdsvis gammel og bjørkeskogen også temmelig storvokst. Dødvedelementer forekommer ganske frekvent, både som læger og høystubber. Dødvedkontinuiteten er tolket som moderat god for både bjørk, gråor og svartvier. Det er mye gammel og død/døende svartvier tilknyttet kildeskogen i øst. De største bjørketrærne er 45-50 cm dbh, og enkelte svartvier er 35-40 cm dbh. Mindre parti med noe yngre og tynnstammet skog inngår i randsone (overgang til mer triviell og hogstpåvirket skog).

Verdivurdering: Lavtliggende, fuktig og usedvanlig gammel og storvokst løvskog med forekomst av krevende gammelskogsarter. Dessuten ganske velutviklet boreal kildeskog nederst med mye stor svartvier og forekomst av bl.a. fossenever. Arealet er imidlertid ganske lite og lokaliteten vurderes derfor som viktig.

Skjøtsel og hensyn: For å ivareta og utvikle naturverdiene må lokaliteten avsettes til fri utvikling uten inngrep.

.....

168 Rundvatnet S I

Kalksjø - Humusrik kalksjø Verdi: B Areal : daa

Innledning: Lokaliteten er kartlagt av BioFokus ved Jon T. Klepsland i forbindelse med kvalitetssikring av naturtypeobjekter tidligere kartlagt som rik sumpskog. Dette som et ledd i oppfølging av faggrunnlag for handlingsplan for rikere sump- og kildeskog. Oppdragsgiver har vært Fylkesmannen i Hordaland. Rødlisterkategorier følger "Norsk rødliste for arter 2010".

Beliggenhet og naturgrunnlag: Lokaliteten ligger mellom Langvatnet og Rundvatnet, sørvest for Sagelvvatnet i Balsfjord kommune. Avgrensingen omfatter et lite kalkrikt myrtjern, inkludert utløpsbekk og kantsoner.

Naturtyper, utforminger og vegetasjonstyper: Tjernet er av typen humusrik kalksjø og er i stor grad omgitt av rikmyr. Tjernet har brede sump- og helofyttbelter med elvesnelle, bukkeblad og flaskestarr. Lenger ut er det langskuddvegetasjon med vanlig tjørnaks og noe tusenblad. På grunt vann er observert småpiggnopp, storblærerot og grastjørnaks. I tillegg kransalgene Chara strigosa og C. virgata.

Artsmangfold: To kransalgarter påvist: Chara strigosa (NT) og Chara virgata. Kransalgene opptrer rikelig også i utløpsbekken.

Bruk, tilstand og påvirkning: Tjernet virket økologisk "intakt". Kantsonene er intakte unntatt lengst sør langs utløpsbekken hvor en grusvei krysser og noen furutrær er felt.

Verdivurdering: Intakt humusrik kalksjø med minimum to kransalgarter, hvorav minst en rødlistet. Kalksjøer er generelt sjeldne, artsrike og sårbare naturtyper. Tjernet tilhører imidlertid ikke de rikeste kalksjø-utformingene i regionen og vurderes derfor som "kun" viktig.

Skjøtsel og hensyn: For å ivareta naturverdiene må lokaliteten ikke utsettes for inngrep av noe slag.

.....

169 Rundvatnet S II

Gråor-heggeskog – Flommarksskog Verdi: C Areal : daa

Innledning: Lokaliteten er kartlagt av BioFokus ved Jon T. Klepsland i forbindelse med kvalitetssikring av naturtypeobjekter tidligere kartlagt som rik sumpskog. Dette som et ledd i oppfølging av faggrunnlag for handlingsplan for rikere sump- og kildeskog. Oppdragsgiver har vært Fylkesmannen i Hordaland. Dette er en revisjon av tidligere registrert naturtype (BN00042326). Kunnskap fra tidligere kartlegging er videreført.

Beliggenhet og naturgrunnlag: Lokaliteten ligger rett sør for Rundvatnet, sørvest for Sagelvvatnet i Balsfjord kommune.

Avgrensingen omfatter et areal med eldre løvskog langs bekkedrag. Lokaliteten grenser mot myr, myrskog og tørrere lyngskog.

Naturtyper, utforminger og vegetasjonstyper: Det meste av arealet består av ganske veldrenert men mer eller mindre flompåvirket løvskog. Kun små areal nær utløpet i Rundvatnet har sumpdannelse. Tresjiktet er vekselvis dominert av bjørk og gråor. Feltsjiktet er relativt frodig med dominans av fugletelg, skogburkne, mjørdurt, skogstorkenebb og skogrørkvein, og ellers bl.a. strutseving, fjell-lok, fjellfiol, ballblom, teiebær, enghumleblom, marikåpe coll., engsmelle, myrmaure, turt, hvitbladtistel, sumphaukeskjegg og sølvbunke. I forsumpete parti dominerer stolpestarr, og det inngår også bekkeblom, mjørdurt, myrhatt, myrfiol m.fl.

Artsmangfold: Ingen truede eller sjeldne arter påvist, og potensialet for slike er vurdert som lavt. Bjørklund, P.K. (NIJOS) rapporterte i 2004: "Det ble påvist flere gamle hull etter dvergspett i gadd, men det var ikke spor etter nylig hekking".

Bruk, tilstand og påvirkning: Skogen er halveldre, moderat fleraldret og moderat flersjiktet. Spredte dødvedelementer finnes, spesielt tilknyttet parti med mye gråor, men kontinuiteten er tolket som relativt svak og det inngår ikke spesielt gamle trær.

Verdivurdering: Relativt høyproduktiv flompåvirket løvskog med frodig feltsjikt og moderat høy skogalder tilsier naturtypeavgrensning. Lokaliteten har imidlertid ingen helt spesielle kvaliteter og potensialet for krevende arter er lavt. Den vurderes derfor som "kun" lokalt viktig.

Skjøtsel og hensyn: For å ivareta og utvikle naturverdiene må lokaliteten avsettes til fri utvikling uten inngrep.

.....

BioFokus er en ideell stiftelse som skal tilrettelegge informasjon om biologisk mangfold for beslutningstakere, samt formidle kunnskap innen fagfeltet bevaringsbiologi. BioFokus ønsker å bidra til en kunnskapsbasert forvaltning av norsk natur.

En kunnskapsbasert forvaltning forutsetter god dokumentasjon av de arealene som skal forvaltes. BioFokus legger derfor stor vekt på feltarbeid for å sikre oppdaterte og relevante data om botanikk, zoologi, økologi, samt avgrensning og verdisetning av områder.

Høy kompetanse er en forutsetning for å kunne registrere og presentere biologisk mangfold-data på en god måte. BioFokus sine medarbeidere er derfor godt skolert innenfor en rekke artsgrupper og har en bred økologisk forståelse for de ulike naturtypene som de arbeider med, det være seg skog, kulturlandskap eller ferskvann. Digitale verktøy som databaser, GIS og bilde-behandling er viktige redskaper i vårt arbeid for å anskueliggjøre naturverdier på en best mulig måte.

Stiftelsen utgir to digitale rapportserier som heter BioFokus-rapport og BioFokus notat,
<http://www.biofokus.no/Publikasjoner/publikasjoner.htm>